SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-194-26

Druk nr 3335

Warszawa, 5 listopada 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Projekt

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw[1)]

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 236) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 58:

a) w § 1a skreśla się zdanie drugie,

b) po § 1a dodaje się § 1aa–1ad w brzmieniu:

„§ 1aa. Jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka sąd powierza wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, mającym różne miejsca pobytu, i orzeka, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona).

§ 1ab. Orzekając o pieczy współdzielonej, sąd uwzględnia w szczególności:

1) zdanie i rozsądne życzenia dziecka;

2) wiek i stan zdrowia dziecka;

3) zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację osobistą;

4) odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców;

5) dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich.

§ 1ac. W przypadku gdy sąd nie orzeka pieczy współdzielonej, ustala miejsce pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania jednego z rodziców.

§ 1ad. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia.”,

c) po § 1b dodaje się § 1c–1e w brzmieniu:

„§ 1c. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem i wysokości, w jakiej każdy z rodziców jest obowiązany do ponoszenia kosztów

---

[1)] Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawę z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”.

utrzymania i wychowania dziecka, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980).

§ 1d. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane.

§ 1e. Orzekając pieczę współdzieloną, sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzeczenia, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka.”;

2) w art. 96 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
„Obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zapewnić mu bezpieczeństwo i ochronę jego prywatności, a także ochronę jego wizerunku oraz przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień.”;

3) w art. 107:
   a) w § 2 skreśla się zdanie drugie,
   b) po § 2 dodaje się § 2a–2d w brzmieniu:

„§ 2a. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, orzekając pieczę współdzieloną. Przepis art. 58 § 1ab stosuje się.

§ 2b. W przypadku gdy sąd nie orzeka pieczy współdzielonej, ustala miejsce pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania jednego z rodziców.

§ 2c. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia.

§ 2d. Sąd może odstąpić od orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli rodzic nie stawił się na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze w niej udziału, albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane.”;

4) w art. $113^{[1]}$:
   a) w § 1 skreśla się wyrazy „ ; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy”,
   b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. W przypadku braku porozumienia pomiędzy rodzicami, o którym mowa w § 1, o rodzaju i wymiarze kontaktów orzeka sąd opiekuńczy, kierując się dobrem

dziecka oraz prawem dziecka i innych osób do ochrony przed przemocą domową oraz biorąc pod uwagę rozsądne życzenia dziecka.”,

c) w § 2 wyrazy „Przepisy § 1 stosuje się odpowiednio” zastępuje się wyrazami „Przepisy § 1a stosuje się odpowiednio”,

d) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisy § 1a stosuje się odpowiednio w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 468, 473, 830, 1003, 1046 i 1296) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 445:

a) w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Taką sprawę sąd przekaże sądowi, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację, który rozpoznaje pozew lub wniosek o zabezpieczenie w tej sprawie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty ich wniesienia.”,

b) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Jeżeli postępowanie w sprawie, o której mowa w § 1, zostało wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, sąd przekaże tę sprawę sądowi, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację, w zakresie roszczeń o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. W sprawie o rozwód lub o separację sąd rozpoznaje pozew lub wniosek o zabezpieczenie w tej sprawie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wykonanie obowiązku zaspokojenia potrzeb rodziny lub o alimenty z orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, upada z mocy prawa co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację od dnia wydania tego postanowienia.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli wszczęto sprawę o alimenty dla wspólnego małoletniego dziecka małżonków umieszczonego w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980).”;

2) w art. $445^{[1]}$:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli postępowanie w sprawie dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów zostało wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, sąd przekaże tę sprawę sądowi, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się do spraw o ustalenie kontaktów z dzieckiem małżonków umieszczonym w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.”;

3) w art. 579 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W sprawach, o których mowa w § 1, sąd w szczególności ustala, czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.”;

4) w art. $579^{[2]}$ w § 1 skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2025 r. poz. 49 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 187 i 203)”;

5) w art. $582^{[1]}$:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawach o kontakty z dzieckiem sąd ustala kontakty z dzieckiem w taki sposób, aby ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W sprawach tych przepis art. 582 stosuje się odpowiednio.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio do orzeczenia, w którym sąd orzekł pieczę współdzieloną.”;

6) art. $598^{[22]}$ otrzymuje brzmienie:

„Art. $598^{[22]}$. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się odpowiednio do orzeczenia, w którym sąd orzekł pieczę współdzieloną.”;

7) po art. $756^{[1]}$ dodaje się art. $756^{[1a]}$ w brzmieniu:

„Art. $756^{[1a]}$. § 1. Udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, sąd orzeka pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, jeżeli obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, chyba że sprzeciwia się

temu dobro dziecka lub rodzic nie wyraża zgody na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem. Przepis art. 58 § 1ab Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stosuje się.

§ 2. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie jest możliwe, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni.

§ 3. Udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, stosuje się odpowiednio art. 579 § 2.”;

8) w art. $756^{[2]}$:

a) w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) sposobu roztoczenia pieczy nad małoletnim dzieckiem przez orzeczenie pieczy współdzielonej”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepisy art. $1050^{[1]}$ i art. $1051^{[1]}$, a jeżeli zabezpieczenie polega na uregulowaniu sposobu kontaktów z dzieckiem albo orzeczeniu pieczy współdzielonej – przepis art. $582^{[1]}$ § 3 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.[2)]) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 w ust. 4f wyrazy „opieką naprzemienną” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną”;

2) w art. 27f w ust. 4 w zdaniu trzecim wyraz „naprzemienna” zastępuje się wyrazem „współdzielona”.

Art. 4. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1240) użyte w art. 7 w pkt 5 w lit. e i w art. 15b w ust. 4 w pkt 2 w lit. e wyrazy „opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych okresach”.

Art. 5. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2026 r. poz. 508) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. W przypadku gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w porównywalnych okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu

---

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2026 r. poz. 779, 846, 1079, 1098, 1123, 1287, 1347, 1354 i 1371.

z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.”;

2) w art. 13 w ust. 4 w pkt 3 lit. cd otrzymuje brzmienie:

„cd) odpis orzeczenia sądu orzekającego pieczę współdzieloną,”.

Art. 6. W ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. z 2026 r. poz. 532 i 1123) wprowadza się następujące zmiany:

1) użyte w art. 11 w ust. 3, w art. 15 w ust. 8 i w art. 20 w ust. 2 wyrazy „opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych okresach”;

2) użyte w art. 28 w ust. 3 w pkt 7 i w art. 30 w ust. 3 w pkt 6 wyrazy „opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych okresach”.

Art. 7. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się prawomocne orzeczenie sądu, którego wydanie nastąpiło przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli powierzono w nim wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą oni sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach.

Art. 8. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Cel projektowanej regulacji

1. Ustawa ma na celu wprowadzenie do prawa polskiego pojęcia i definicji pieczy współdzielonej oraz określenie kryteriów jej orzekania w sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu, a także wprowadzenie uregulowań prawnych usprawniających i unowocześniających postępowanie w tych sprawach.

2. Piecza współdzielona stanowi wyraz przemian społecznych wyrażających się odejściem od stereotypowego podejścia do pełnienia ról rodzicielskich ze względu na płeć oraz wzrastającym przekonaniem, że pozycja matki i ojca w świetle prawa rodzinnego jest równoprawna (na co już teraz wskazuje literalna treść przepisów). Podjęcie powszechnie pracy zawodowej przez kobiety miało wpływ na zwiększenie zaangażowania ojców w wychowanie dzieci oraz sprawowanie nad nimi bezpośredniej pieczy. Pojawienie się wzorca ojca zaangażowanego również w codzienną opiekę i dbałość o dziecko zapoczątkowało zmianę modelu rozstrzygania władzy rodzicielskiej po rozwodzie lub rozstaniu rodziców poprzez odstąpienie od powierzania jej wykonania tylko jednemu z rodziców i stało się podstawą dopuszczalności naprzemiennej pieczy rodzicielskiej. Rozpowszechnianie pieczy współdzielonej po rozstaniu wynika także z faktu, że w związku ze stałym wzrostem liczby rozwodów w wielu krajach i doświadczeniem przez dzieci rozpadu związku rodziców jest ważne, aby zapobiegać sytuacjom, w których dziecko odczuwa negatywne konsekwencje decyzji rodziców, polegające na utracie kontaktu z jednym z nich.

Celem projektowanych zmian ma być wzmocnienie więzi dziecka z rodzicami, oparte na prawie dziecka do wychowywania przez oboje rodziców. Zadbanie o to, żeby każdy z rodziców mógł w pełni uczestniczyć w życiu dziecka, również w wypadku ich rozstania, jest wyrazem troski o dobro dziecka. Funkcjonowanie dziecka w rodzinie po rozwodzie (rozstaniu rodziców) w pieczy współdzielonej jest rozwiązaniem dającym mu szanse na prawidłowy rozwój psychospołeczny, zmniejszając m.in. jego udział w sytuacjach konfliktowych.

3. Wprowadzenie pojęcia i definicji pieczy współdzielonej w przepisach prawa materialnego doprowadzi także do wyeliminowania panującej obecnie dużej niepewności prawnej związanej z tą instytucją, a tym samym jej rozpowszechnienia jako formy pieczy nad dzieckiem. Z powodu braku jednoznacznej definicji oraz braku wytycznych dotyczących orzekania tej formy sprawowania pieczy, sądy różnie interpretują, czym jest piecza współdzielona. Podobne sprawy są różnie rozstrzygane w zależności od podejścia sędziego, co podważa

przewidywalność systemu prawnego i prowadzi do niepewności wśród rodziców – stron postępowania.

4. Projekt zakłada, że w przypadku przyjęcia modelu pieczy współdzielonej sąd, pozostawiwszy władzę rodzicielską obojgu rodzicom, będzie powierzał każdemu z rodziców sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem naprzemiennie, w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach, jeżeli mają oni różne miejsca pobytu. Naczelną zasadą orzekania o pieczy współdzielonej będzie zawsze dobro dziecka w świetle okoliczności konkretnej sprawy. Ustawa określa okoliczności, które sąd winien zbadać, by piecza współdzielona faktycznie urzeczywistniała tę zasadę. W tym zakresie zaproponowana regulacja z art. 58 § 1aa ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 236), zwana dalej „k.r.o.", kreuje pieczę współdzieloną jako formę jej sprawowania nad dzieckiem po rozwodzie (po separacji), jeżeli rodzice mają różne miejsca pobytu i jest ona zgodna z dobrem dziecka. Wprowadzenie unormowań regulujących pieczę współdzieloną i usytuowanie tej regulacji jako pierwszej wśród innych rozstrzygnięć dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej w art. 58 k.r.o. nakazuje sądom traktować tę formę pieczy jako pierwszą do rozważenia. Chodzi także o wskazanie okoliczności, które muszą być uwzględnione przy ocenie możliwości powierzenia rodzicom pieczy współdzielonej, aby orzeczona piecza funkcjonowała efektywnie i przynosiła korzyści zarówno dziecku, jak i jego rodzicom. Analogicznie piecza współdzielona będzie pierwszą do rozważenia formą wykonywania władzy rodzicielskiej w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu przy uwzględnieniu kryteriów z art. 58 § 1ab k.r.o. (art. 107 § 2a k.r.o.).

5. Jednocześnie zgodnie z art. 58 § 1ac k.r.o. w sprawach o rozwód (o separację) w przypadku, gdy sąd nie będzie orzekał pieczy współdzielonej, zobowiązany będzie ustalić miejsce pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania jednego z rodziców. Dotyczy to sytuacji, kiedy obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, lecz z uwagi na dobro dziecka nie jest wskazane orzeczenie pieczy współdzielonej. Powyższa regulacja ma zapobiegać sytuacjom zmiany miejsca pobytu dziecka, wbrew woli drugiego rodzica, co często prowadzi do izolacji małoletniego. W taki sam sposób kwestia ta została uregulowana w art. 107 § 2b k.r.o. w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu.

6. W celu usprawnienia postępowań w sprawach o rozwód i o separację projekt wprowadza zasadę, że sąd, orzekając rozwód lub separację, będzie zwolniony z obowiązku orzekania o kontaktach rodzica z dzieckiem, jeżeli są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane (art. 58 § 1d k.r.o.).

7. Istotną zmianą jest także propozycja dodania w art. 58 k.r.o. przepisu § 1c. Stanowi on, że sąd rozwodowy (w sprawie o rozwód lub o separację) nie będzie orzekał o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sytuacji, kiedy dziecko umieszcza w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980). W takiej sytuacji władza rodzicielska rodziców zostaje ograniczona poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, wskutek czego małoletni nie pozostaje pod bieżącą pieczą rodziców. Ewentualne ustalenie kontaktów dziecka z rodzicami, jak i świadczeń alimentacyjnych od każdego z rodziców na rzecz wspólnego ich dziecka, powinno odbywać się przed sądem opiekuńczym z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą, jeżeli nie dojdzie w tym względzie do porozumienia.

8. Konsekwencją powyższych rozwiązań jest propozycja wprowadzenia w art. 445 § 3 i art. 445^1 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 468, 473, 830,1003, 1046 i 1296), zwanej dalej „k.p.c.", wyłączenia zakazu wszczynania w trakcie sprawy o rozwód lub o separację spraw o alimenty i kontakty z dzieckiem, jeżeli wspólne dzieci małżonków zostały umieszczone w pieczy zastępczej, oraz wyłączenia obowiązku przekazywania takich spraw do sprawy rozwodowej lub o separację, jeżeli zostały wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód i o separację.

9. Zgodnie z art. 58 § 1e k.r.o. orzekając pieczę współdzieloną, sąd w uzasadnionych przypadkach będzie mógł odstąpić od orzeczenia, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. W sytuacjach bowiem, kiedy rodzice sprawują pieczę nad dzieckiem w równym rozmiarze, a ich sytuacja majątkowa i zarobkowa jest zbliżona, orzeczenie o obowiązku alimentacyjnym zgodnie z art. 58 §1 k.r.o może okazać się nieuzasadnione.

10. Jednocześnie na podstawie art. 756^{1a} k.p.c. udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, sąd będzie orzekał pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, jeżeli obojgu rodzicom będzie przysługiwała władza rodzicielska, chyba że sprzeciwiać się temu będzie dobro dziecka lub rodzic nie będzie wyrażał zgody na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem. Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia sąd winien ocenić zasadność tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej, stosując kryteria z art. 58 § 1ab k.r.o. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni. Równocześnie sąd udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem będzie obowiązany stosować odpowiednio art. 579 § 2 k.p.c., co oznacza, że będzie obowiązany ustalić, czy dziecko będzie miało zapewnione

bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 oraz z 2026 r. poz. 160).

11. Projektodawca w art. 113^1 k.r.o. po § 1 proponuje dodanie § 1a, który będzie stanowił, że w przypadku braku porozumienia rodzicielskiego o rodzaju i wymiarze kontaktów będzie orzekał sąd opiekuńczy, kierując się dobrem dziecka oraz prawem dziecka i innych osób do ochrony przed przemocą domową, a także biorąc pod uwagę rozsądne życzenia dziecka. Projektodawca wprowadza zasadę, że realizacja prawa rodzica do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać prawa do ochrony przed przemocą domową osób, które takiej przemocy doznały (np. drugiego rodzica). Istotne jest także, aby poznać zdanie dziecka i przy wymiarze oraz formie kontaktów sąd winien (w miarę możliwości) uwzględnić jego rozsądne życzenia. Powyższy przepis będzie miał odpowiednie zastosowanie, jeżeli dziecko nie przebywa u żadnego z rodziców, a pieczę nad nim sprawuje opiekun lub gdy zostało umieszczone w pieczy zastępczej (§2), jak również w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej (§3).

12. Dostrzegając także potrzebę pełnego urzeczywistnienia generalnej zasady dobra dziecka w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, uznano za zasadne dookreślenie charakteru przesłanek, których dochowanie będzie gwarantować, że bezpieczeństwo dziecka zostanie poddane wnikliwej analizie w każdej sprawie rozpoznawanej przez sąd.

W tym zakresie w projekcie zaproponowano zmiany akcentujące treść prawa do bezpieczeństwa dziecka w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem, mającego zapewniać m.in. ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

13. Zmiana zdania 2 w art. 96 §1 k.r.o ma na celu podkreślenie, że jednym z obowiązków rodziców, oprócz obowiązku wychowania, troski o rozwój fizyczny i duchowy, a także przygotowania do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień, jest obowiązek zapewnienia mu bezpieczeństwa i ochrona jego prywatności, a także ochrona jego wizerunku. Jednocześnie pojęcie „bezpieczeństwo" obejmuje szeroko rozumianą ochronę praw i wolności dziecka, w tym w szczególności ochronę przed przemocą, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dotyczy ono niepożądanych zachowań zarówno rodziców, jak i osób trzecich (np. partnerów, dziadków). Należy także podkreślić, że obowiązkiem każdego rodzica jest zapewnienie dziecku ochrony przed przemocą domową także w przypadku, gdy dziecko jest świadkiem przemocy stosowanej wobec osób dla niego bliskich. Z kolei obowiązek ochrony prywatności dziecka

dotyczy prawa do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji). Obejmuje on też „sharenting", czyli zjawisko polegające na publikowaniu przez rodziców treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Proponowane rozwiązanie ma zapobiec przesadnie intensywnej aktywności rodziców w mediach społecznościowych, polegającej na publikowaniu licznych i szczegółowych treści związanych z dzieckiem, co może stanowić przekroczenie granic władzy rodzicielskiej. Obowiązkiem rodzica w ramach realizacji władzy rodzicielskiej jest także ochrona wizerunku dziecka, i to zarówno przed niebezpieczeństwami z zewnątrz, jak i przed nieodpowiedzialnymi działaniami drugiego rodzica. Publikowanie treści dotyczących dziecka nie stanowi wyłącznie elementu autonomii rodzicielskiej, lecz wiąże się z obowiązkiem poszanowania praw dziecka.

14. Proponuje się także dodanie § 2 do art. 579 k.p.c., który w sprawach o powierzenie wykonywania, ograniczenie, zawieszenie, pozbawienie i przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalenie, ograniczenie albo zakazanie kontaktów z dzieckiem będzie zobowiązywał sąd do ustalenia, czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Podkreślenie tego obowiązku jest wyrazem szczególnej dbałości o dobro dziecka.

15. Nadto art. 582^1 §1 k.p.c. w sprawach o kontakty z dzieckiem będzie zobowiązywał sąd do ustalania kontaktów z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

16. Zaproponowano ponadto zmianę przepisu § 2 w art. 445 k.p.c., wskazując, że jeśli postępowanie o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi zostało wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, sąd rejonowy będzie zobowiązany do przekazania takiej sprawy sądowi okręgowemu, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację w zakresie roszczeń za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Sąd okręgowy w przekazanej sprawie rozpozna pozew lub wniosek o zabezpieczenie w przekazanej sprawie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia o zaspokojeniu potrzeb rodzinny lub o alimentach, upada z mocy prawa z dniem wydania tego

postanowienia orzeczenie co do tych świadczeń wydane w uprzednio wszczętej sprawie, ale wyłącznie co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

17. Z kolei przepis § 2 w art. 445^1 k.p.c. będzie obligował sąd rejonowy do przekazania toczącej się sprawy dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów wszczętej przed wytoczeniem powództwa o rozwód i o separację do sądu okręgowego, przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację. Rozwiązanie to wynika z faktu, że sąd okręgowy w sprawach o rozwód i o separację na podstawie art. 58 § 1 k.r.o. jest sądem opiekuńczym i rozstrzyga o władzy rodzicielskiej rodziców oraz ich kontaktach z dzieckiem.

18. Zmianą wynikową wprowadzenia pojęcia i definicji pieczy współdzielonej do k.r.o. są zmiany w art. 582^1 § 4 k.p.c., art. 598^{22} k.p.c., art. 756^2 § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c., a także art. 6 ust. 4f i art. 27f ust. 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.), art. 7 pkt 5 lit. e i art. 15b ust. 4 pkt 2 lit. e ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2026 r. poz. 1240), art. 5 ust. 2a i art. 13 ust. 4 pkt 3 lit. cd ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2026 r. poz. 508), w art. 11 ust. 3, art. 15 ust. 8, art. 20 ust. 2, art. 28 ust. 3 pkt 7, art. 30 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic" (Dz. U. z 2026 r. poz. 532 i 1123).

II. Obowiązujący stan prawny

1. W obecnym stanie prawnym jedną z form sprawowania pieczy nad dzieckiem po rozstaniu rodziców jest piecza współdzielona. W przepisach brak jest jednak definicji ustawowej pieczy współdzielonej, jednoznacznej podstawy materialnoprawnej i kryteriów jej orzekania. Powoduje to, że piecza współdzielona nie jest powszechną formą sprawowania pieczy nad dzieckiem po rozstaniu rodziców. W użyciu występują też różne terminy opisujące tę formę sprawowania pieczy: „opieka naprzemienna", „piecza naprzemienna", „piecza równoważna", „piecza naprzemienna współdzielona", „piecza dzielona". Projektodawca przyjął pojęcie „pieczy współdzielonej", które w jego ocenie najlepiej oddaje ideę wspólnego sprawowania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz wspólnego wychowania dziecka przez rodziców, pod których bieżącą pieczą dziecko przebywa w powtarzających się, porównywalnych, choć niekoniecznie równych okresach, przy uwzględnieniu, że rodzice mają różne miejsca pobytu. Posłużono się terminem „piecza", ponieważ stosowanie terminu „opieka" byłoby mylące. Termin ten występuje już w k.r.o. i dotyczy opieki prawnej, ustanawianej dla dziecka w braku

rodziców jako przedstawicieli ustawowych albo dla osoby pełnoletniej ubezwłasnowolnionej całkowicie.

2. Pojęcie „pieczy współdzielonej” (czy pieczy/opieki naprzemiennej lub ewentualnie równoważnej) nie jest używane w k.r.o. ani nie zostało tam zdefiniowane. Brak jednoznacznego uregulowania pieczy współdzielonej nie wyklucza jednak jej stosowania. Sądy obecnie orzekają o wspólnym wykonywaniu władzy rodzicielskiej po rozwodzie lub rozstaniu rodziców na podstawie art. 58 § 1 i 1a k.r.o. i art. 107 § 2 k.r.o., regulujących sposób wykonywania władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem poprzez ustalenie naprzemiennych okresów, w których dziecko będzie mieszkało z każdym z rodziców. Adresatami normy z art. 58 k.r.o. są rozwodzący się rodzice, natomiast normy z art. 107 k.r.o. rodzice pozostający w rozłączeniu (w separacji faktycznej lub niepozostający we wspólnym pożyciu). W obowiązującym porządku prawnym orzeczenie dotyczące pieczy współdzielonej zapada na podstawie różnych przepisów i w ramach szeregu postępowań sądowych, m.in. w sprawach rozwodowych (o separację, o unieważnienie małżeństwa), w sprawach z zakresu wykonywania władzy rodzicielskiej czy nawet w sprawach regulujących kontakty z dzieckiem, mimo że piecza współdzielona, jako forma wspólnego sprawowania władzy rodzicielskiej, stanowi odrębną instytucję prawną od kontaktów – instytucji niezależnej od władzy rodzicielskiej. W aktualnym stanie prawnym w porozumieniu rodzicielskim w sprawie o rozwód i o separację strony mogą wnioskować o orzeczenie pieczy współdzielonej. W obecnej praktyce orzeczniczej stanowi to w zasadzie warunek konieczny orzeczenia tej formy pieczy, choć zdarzają się przypadki, w których sąd orzeka pieczę współdzieloną w sytuacji braku porozumienia rodzicielskiego, przychylając się do wniosku jednego z rodziców, pomimo sprzeciwu drugiego, lub orzeczenie pieczy współdzielonej jest własną inicjatywą sądu.

3. Aktualnie art. 58 § 1b k.r.o. stanowi, że sąd w wyroku rozwodowym (o separację) nie orzeka o utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem jedynie na zgodny wniosek stron. W sytuacji, kiedy rodzic nie bierze udziału w rozprawie i są podstawy do wydania wyroku zaocznego lub rodzic jest nieznany z miejsca pobytu, sąd jest zobligowany orzec o kontaktach tego rodzica z dzieckiem, co czyni to rozstrzygnięcie iluzorycznym.

4. Obowiązujące przepisy nie wyłączają także obowiązku sądu rozwodowego orzekania o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sytuacji, gdy sąd umieszcza dziecko w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5. Aktualnie w czasie trwania procesu o rozwód lub o separację nie może być wszczęta odrębna sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny (z art. 27 k.r.o.) i o alimenty pomiędzy małżonkami albo

pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację (art. 445 §1 k.p.c.). Zgodnie z zasadą wyłączności postępowania o rozwód i o separację rozpoznanie tych spraw w postępowaniu zwykłym jest niedopuszczalne i wyłącznie właściwym do ich rozpoznania jest sąd rozwodowy (separacyjny). Jeżeli zatem po wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację do innego sądu wpływa pozew o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty co do takich świadczeń, lub wniosek o zabezpieczenie w takiej sprawie, to sąd obowiązany jest przekazać taki pozew lub wniosek sądowi rozwodowemu (separacyjnemu), który sąd rozwodowy (separacyjny) rozpoznaje w sprawie o rozwód lub o separację jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia. W przypadku oddalenia powództwa o rozwód (lub o separację) sąd rozwodowy (separacyjny) – po uprawomocnieniu się wyroku – powinien zwrócić przekazany pozew sądowi, do którego wpłynął, w celu jego merytorycznego rozpoznania. Jeżeli sąd rozwodowy (separacyjny) oddalił powództwo, ale w sprawie o rozwód udzielił zabezpieczenia, to sąd rozpoznający sprawę o alimenty albo z art. 27 k.r.o. powinien umorzyć postępowanie co do świadczeń za czas trwania procesu o rozwód, w którym zostało wydane postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia.

Jeżeli pozwem w sprawie o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty objęte są roszczenia o świadczenia za okres sprzed wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację, sąd w tych sprawach powinien orzec o tych świadczeniach, a przekazać jedynie pozew w zakresie świadczeń żądanych za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

6. Natomiast jeżeli postępowanie w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty między małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi zostało wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód (lub o separację), to również zgodnie z zasadą wyłączności postępowania o rozwód i o separację, sąd w postępowaniu zwykłym nie jest uprawniony do orzekania o świadczeniach za okres od wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację w trakcie trwania tych spraw. Sąd w sprawie o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty, wszczętej przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację, orzeka o świadczeniach za okres do daty wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację i zawiesza postępowanie co do świadczeń od daty wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację (art. 445 § 2 k.p.c.). Obowiązany jest zatem wyłączyć z tej sprawy roszczenie o alimenty albo o zaspokajanie potrzeb rodziny w zakresie świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację i przekazać sądowi rozwodowemu (separacyjnemu). W przypadku, gdy sąd rozwodowy (separacyjny) w toku sprawy o rozwód lub o separację udzielił zabezpieczenia świadczeń z art. 27 lub świadczeń alimentacyjnych, z mocy prawa wstrzymuje się wykonanie

nieprawomocnych orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację (art. 445 § 2 zdanie 2 k.p.c.).

Po prawomocnym zakończeniu sprawy o rozwód lub o separację następuje podjęcie z mocy prawa postępowania w sprawie o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty i sąd w tych sprawach orzeka o świadczeniach za okres, za który w sprawie o rozwód lub o separację nie orzeczono o roszczeniach objętych zawieszonym postępowaniem, a w pozostałym zakresie umarza postępowanie (art. 445 § 3 k.p.c.). Jeżeli w sprawie o rozwód (lub o separację) sąd nie orzekł o obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny w trybie udzielenia zabezpieczenia – można dochodzić także świadczeń za okres od wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację do prawomocnego orzeczenia rozwodu lub separacji. Zgodnie z obowiązującym art. 445^1 § 1 k.p.c. nie jest możliwe wszczęcie odrębnego postępowania dotyczącego władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi w sytuacji, gdy sprawa o rozwód lub o separację jest w toku. W sytuacji, gdy sprawa dotycząca władzy rodzicielskiej lub kontaktów została wszczęta, zanim złożono pozew o rozwód lub separację, ulega ono zawieszeniu, zaś w razie konieczności podjęcia stosownych rozstrzygnięć sąd, przed którym toczy się sprawa rozwodowa lub o separację, ma obowiązek wydać postanowienie o zabezpieczeniu (art. 445^1 § 1 k.p.c.). Jeśli sąd rozwodowy lub orzekający w sprawie o separację odstąpi od uregulowania kwestii obejmujących władzę rodzicielską lub kontakty rodziców z dziećmi, zawieszone uprzednio postępowanie (przed sądem rejonowym) zostanie podjęte. Jednakże w przypadku rozstrzygnięcia tych kwestii w wyroku orzekającym rozwód lub separację zawieszone postępowanie ulega umorzeniu.

III. Istota zmian

1. Proponowana konstrukcja pieczy współdzielonej zakłada, że stanowi ona jedną z form wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców, którzy mają różne miejsca pobytu. Pozostawienie pełnej władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej. Nie oznacza to jednak, że wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej automatycznie będzie wiązało się ze sprawowaniem pieczy współdzielonej. Zdaniem projektodawcy, piecza współdzielona winna stanowić jedną z opcji uregulowania sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej po rozwodzie (lub separacji) lub rozstaniu rodziców, choć pierwszą do rozważenia w stosunku do innych rozstrzygnięć. Warunkiem orzeczenia przez sąd pieczy współdzielonej nie będzie przedstawienie przez małżonków w sprawie o rozwód (lub o separację) porozumienia rodzicielskiego, ale w praktyce

zalety pieczy współdzielonej najlepiej widać w przypadkach, kiedy sami rodzice o nią wnioskują, przedkładając plan rodzicielski. Sąd będzie przy tym zobowiązany w pierwszej kolejności uwzględnić porozumienie małżonków w przedmiocie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, wysokości ponoszonych przez każdego z małżonków kosztów utrzymania i wychowania dziecka oraz utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. W sytuacji braku porozumienia lub kiedy nie będzie ono zgodne z dobrem dziecka, sąd winien w pierwszej kolejności rozważyć wspólne powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i orzeczenie pieczy współdzielonej, a gdyby ta nie była zasadna – ustalenie miejsca pobytu dziecka w aktualnym (nie w każdorazowym!) miejscu zamieszkania jednego z rodziców. W tym przypadku ustalenie w orzeczeniu miejsca pobytu dziecka ma zapobiegać izolacji dziecka od drugiego rodzica w sytuacji, kiedy pierwszy rodzic zmienia miejsce pobytu dziecka, wbrew woli drugiego rodzica.

2. Warunkiem orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, przez co rozumie się prawo rodziców do podejmowania wspólnie decyzji w sprawach osoby dziecka oraz jego majątku, jak również prawa do reprezentacji, a nie jedynie uprawnienie do naprzemiennego sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem. W czasie, gdy jeden z rodziców będzie sprawował bieżącą pieczę nad dzieckiem w ramach pieczy współdzielonej, drugiemu z rodziców nadal będą przysługiwały wszystkie te elementy władzy rodzicielskiej, które nie wymagają bezpośredniej obecności dziecka. Tym samym model pieczy współdzielonej nie powoduje wygaśnięcia czy zawieszenia władzy rodzicielskiej jednego rodzica w czasie, gdy dziecko przebywa u drugiego rodzica.

3. W zaprojektowanym modelu pieczy współdzielonej dziecko spędza równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie chodzi tu o wymóg 50 % czasu spędzonego z dzieckiem, ale o taki, który pozwoli rodzicowi rzeczywiście uczestniczyć w jego wychowaniu. Piecza współdzielona zakłada, że każdy z rodziców ma wymierny kontakt z dzieckiem, i to zarówno w dni powszednie, jak i weekendy oraz święta, gdyż tylko wtedy ma realny wpływ na kształtowanie zachowań dziecka.

4. W podejmowaniu decyzji dotyczącej pieczy współdzielonej najważniejszy powinien być dobrostan dziecka. Klauzula generalna dobra dziecka z uwagi na konieczność indywidualnego rozpoznania każdej ze spraw, w której jest badana, nie jest precyzyjnie zdefiniowana. Pojęcie „dobra dziecka" odnosi się niewątpliwie do zapewnienia dziecku warunków egzystencji materialnej i rozwoju osobistego. Przy wyborze modelu wykonywania władzy rodzicielskiej przez rodziców żyjących w rozłączeniu wymaga się od sądu szerokiej analizy stanu

faktycznego w różnych aspektach. Przy tym sąd, dokonując oceny postulowanego rozstrzygnięcia z punktu widzenia dobra dziecka, nie porównuje hipotetycznych skutków wdrożenia modelu pieczy współdzielonej ze stanem pełnej rodziny, ale z możliwym stanem faktycznym, w którym wykonywanie władzy rodzicielskiej zostanie powierzone jednemu z rodziców. Jednocześnie wskazana klauzula wyeliminuje niebezpieczeństwo automatycznego orzekania o pieczy współdzielonej wbrew dobru dziecka w sytuacji, gdy rodzice podpiszą porozumienie rodzicielskie o pieczy współdzielonej. Ostateczna decyzja o orzeczeniu pieczy współdzielonej będzie zawsze należeć do sądu, który powinien kierować się ideą stworzenia dziecku jak najlepszej sytuacji w danych okolicznościach.

5. Rozstrzygając o pieczy współdzielonej, sąd winien uwzględnić w szczególności: zdanie i rozsądne życzenia dziecka, jego wiek i stan zdrowia, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka i ich sytuację osobistą, odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców, dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich.

6. Uwzględnienie preferencji dziecka zapobiegnie pomijaniu głosu dziecka w sytuacji rozstania rodziców. Jednocześnie sądy winny być uważne na sytuacje, w których opinia dziecka nie wynika z jego rzeczywistej, autonomicznej woli, ale jest kształtowana przez jednego z rodziców.

7. Nie wprowadzono sztywnych ograniczeń wiekowych przy orzekaniu pieczy współdzielonej.

8. W przypadku dzieci wymagających regularnego leczenia, rehabilitacji czy terapii istotne jest, aby oboje rodzice mieli stosowną wiedzę oraz zgodnie stosowali się do zaleceń lekarskich.

9. Jednym z kryteriów, które sąd powinien brać pod uwagę przy orzekania pieczy współdzielonej, jest gotowość do komunikacji oraz współpracy w sprawach dotyczących dziecka, która jest możliwa zwłaszcza przy spójnym podejściu obojga rodziców do kwestii opieki i wychowania. Chodzi o utrzymywanie co najmniej poprawnej relacji w celu przekazywania sobie istotnych informacji dotyczących dziecka. Trudno sobie wyobrazić prawidłowe funkcjonowanie dziecka, gdy jedno z rodziców stale kwestionuje uprawnienia i kompetencje drugiego rodzica do prawidłowej opieki. Taka sytuacja rodzi ryzyko ciągłego podważania autorytetu jednego rodzica, co stawia dziecko w niekomfortowej sytuacji psychicznej. Także osobista sytuacja rodziców po rozstaniu, w tym w szczególności stan zdrowia, charakter wykonywanej pracy czy fakt pozostawiania w drugim związku, a nawet relacje dziecka z aktualnym partnerem rodzica czy jego potomstwem powinny być analizowane przy wyborze formy opieki nad dzieckiem.

10. Odległość między miejscami pobytu rodziców ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania dziecka w codziennym życiu. Przy pieczy współdzielonej jest preferowane,

aby rodzice mieli miejsce pobytu w tej samej lub pobliskiej miejscowości, tak aby dziecko nie musiało pokonywać znacznych odległości między rodzicami zbyt często, a także z uwagi na konieczność uczęszczania dziecka do jednej i tej samej szkoły, przedszkola czy żłobka. Przy ocenie odległości pomiędzy miejscami pobytu rodziców nie tylko istotna jest obiektywna odległość wyrażana w kilometrach, ale także możliwości komunikacyjne i czas, jaki zajmuje dojazd.

Optymalna z perspektywy ochrony interesów dziecka byłaby sytuacja, gdy dziecko w okresach pobytu u każdego z rodziców nie musiało zmienić swojego środowiska rówieśniczego i mogło swobodnie utrzymywać kontakty ze swoimi kolegami, koleżankami czy znajomymi.

11. Sąd, rozważając pieczę współdzieloną, powinien uwzględnić, jaki był podział obowiązków rodzicielskich i kto faktycznie sprawował pieczę nad dzieckiem przed rozstaniem, jak i w chwili orzekania. Chodzi przede wszystkim o ustalenie, czy dotychczasowy podział opieki nad dzieckiem wynikał ze zgodnych ustaleń i jaki był jego rzeczywisty zakres. Zaangażowanie rodziców w codzienną opiekę i wychowanie dziecka po orzeczeniu pieczy współdzielonej winno być zbliżone do tego, w jaki sposób angażowali się oni w opiekę i wychowanie przed rozstaniem lub wydaniem orzeczenia, jeśli w tym zakresie nastąpiła zmiana po rozstaniu rodziców.

12. Warto jeszcze raz podkreślić, że dobro dziecka powinno być najważniejszą wartością przy rozstrzyganiu o podziale pieczy nad małoletnim**.** Krzywdzenie dziecka w jakiejkolwiek formie wyklucza powierzenie pełnej władzy rodzicielskiej temu rodzicowi, który stosuje przemoc. To implikuje brak możliwości orzeczenia pieczy współdzielonej. Naruszenie przez rodzica obowiązku zapewnienia dziecku bezpieczeństwa z art. 96 §1 k.r.o. wyklucza ustanowienie pieczy współdzielonej. Należy przy tym pamiętać, że dziecko, które jest świadkiem przemocy stosowanej przez jednego z rodziców w stosunku do drugiego rodzica, jest także osobą doznającą przemocy w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, co również uniemożliwia zastosowanie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Także w sytuacji niewłaściwych postaw rodziców (np. aktywnego angażowania dziecka w konflikt), piecza współdzielona nie jest właściwym rozwiązaniem. Konflikt między rodzicami oraz ich relacje wpływają na dziecko, zatem negatywne zachowania rodziców mogą być także uznane za naruszenie obowiązku z art. 96 § 1 k.r.o. Natomiast sam konflikt między rodzicami (o ile nie dochodzi do przemocy) nie powinien być jedyną przyczyną rezygnacji z pieczy współdzielonej. Czym innym jest otwarty konflikt między rodzicami, który wyklucza wspólne sprawowanie opieki, a czym inna różnica zdań wynikająca z odmiennego postrzegania pewnych spraw

dotyczących dziecka. Sama natura konfliktu, jak i jego efekt podlegają ocenie sądu w świetle okoliczności faktycznych konkretnej sprawy.

Niezbędne jest także badanie przez sąd, czy w trakcie trwania wspólnoty rodzinnej, podczas rozwodu (lub separacji) czy rozstania, dochodziło do przemocy, ponieważ jakakolwiek przemoc skierowana przeciwko dziecku lub między rodzicami, której świadkiem jest dziecko, jest czynnikiem wyłączającym powierzenia rodzicom pełnej władzy rodzicielskiej, przynajmniej do czasu podjęcia i ukończenia odpowiedniej terapii, uzyskania trwałej zmiany postaw osoby stosującej przemoc i uzyskania gotowości dziecka do pozostawania pod pieczą tego rodzica. Również w przypadku uzależnień czy zaburzeń zdrowia psychicznego, o ile powodują one zagrożenie dla dobra dziecka, nie powinno się powierzać rodzicowi pełnej władzy rodzicielskiej, co wyłącza orzeczenie pieczy współdzielonej.

13. W ocenie projektodawcy przyjęcie modelu pieczy współdzielonej i określenie tego w sentencji wyroku nie wyklucza orzeczenia o kontaktach dziecka z rodzicem, który w danym okresie nie sprawuje pieczy nad dzieckiem. Rodzice już w porozumieniu rodzicielskim mogą określić postanowienia dotyczące uregulowania kontaktów rodzica z dzieckiem w czasie, gdy nie będzie sprawował nad nim pieczy. Powyższe ustalenia mogą zostać także przeniesione do sentencji orzeczenia. Nawet gdy rodzice nie zawrą takiego porozumienia, sąd może ustalić kontakty na zasadny wniosek któregokolwiek z rodziców.

Ustawodawca w art. 113^1 § 1a k.r.o. wskazuje, że o rodzaju i wymiarze kontaktów sąd winien orzec, kierując się dobrem dziecka i prawem innych osób do ochrony przed przemocą domową, a także biorąc pod uwagę rozsądne życzenia dziecka. Powyższy przepis będzie miał odpowiednie zastosowanie, jeżeli dziecko nie przebywa u żadnego z rodziców, a pieczę nad nim sprawuje opiekun lub gdy zostało umieszczone w pieczy zastępczej (§2), jak również w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej (§3).

14. Orzeczenie pieczy współdzielonej wiąże się z ustaleniem, że miejsce stałego pobytu dziecka będzie naprzemiennie w miejscu pobytu każdego z rodziców. Zagadnienie miejsca stałego pobytu dziecka w wyroku rozwodowym lub postanowieniu sądu w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu jest rozstrzygnięciem dotyczącym władzy rodzicielskiej i służy przy orzeczeniu pieczy współdzielonej doprecyzowaniu sposobu wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem. Natomiast cywilnoprawna konstrukcja miejsca zamieszkania z art. 26 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2026 r. poz. 795), zwanej dalej „k.c.", nie ma żadnego wpływu na władzę rodzicielską, bowiem miejsce zamieszkania dziecka wynika z rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a nie odwrotnie. Ponadto miejsce zamieszkania wynika z przepisów prawa (art. 26 k.c.) i podlega decyzji sądu opiekuńczego jedynie w sytuacji,

kiedy rodzice, którym przysługuje pełna władza rodzicielska, mają różne miejsca zamieszkania (miejscem tym są różne miejscowości – art. 25 k.c.), a dziecko nie przebywa stale u żadnego z nich. W takim przypadku sąd opiekuńczy na podstawie art. 26 § 2 zdanie 2 k.c. określi, na wniosek rodziców, miejsce zamieszkania dziecka jako miejscowość, a nie konkretny adres. Jednak powyższa decyzja nie ma charakteru rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej i nie wpływa na zakres władzy rodzicielskiej.

15. Zmieniony art. 96 §1 k.r.o. nakłada na rodziców sprawujących pieczę na dzieckiem oprócz obowiązku wychowania, dbania o rozwój fizyczny i duchowy oraz przygotowania do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiedniej do jego uzdolnień, także obowiązek zapewnienia dziecku bezpieczeństwa. Oznacza to, że powinni oni chronić dziecko przed niebezpieczeństwami wynikającymi z otoczenia (np. nieodpowiednie treści w intrenecie), przed szkodliwymi wpływami ze strony innych osób, ale także samemu tak postępować, aby nie narazić dziecka na niebezpieczeństwo. Chodzi przy tym o szeroko rozumiane bezpieczeństwo dziecka wynikające z prawa do życia, rozwoju, ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem, a także prawa do edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym.

Obowiązujące w Polsce przepisy prawa karnego oraz prawa wykroczeń penalizują bezpośrednio lub pośrednio niektóre przejawy naruszenia obowiązków rodzicielskich i przewidują możliwość pociągnięcia rodziców lub opiekunów do odpowiedzialności za brak należytej opieki nad dzieckiem, którego skutkiem może być narażenie dziecka na niebezpieczeństwo czy krzywdzenie dziecka (np. art. 160 k.k., art. 162 k.k., art. 207 k.k., art. 210 k.k., art. 89 k.w., art.105 k.w., art.106 k.w.).

Obowiązek rodziców dbania o prawidłowy rozwój dziecka, a tym samym wykonywania władzy rodzicielskiej zgodnie z dobrem dziecka, obliguje do zapewnienia dziecku ochrony przed przemocą, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Przemoc może przybrać formę nie tylko przemocy fizycznej, ale także przemocy psychicznej, emocjonalnej, zaniedbania, przemocy seksualnej czy ekonomicznej. Obowiązkiem rodzica jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa od każdej z tych form przemocy w celu prawidłowego rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej.

Nie ulega wątpliwości, że jeżeli którykolwiek z rodziców stosuje wobec dziecka jakąkolwiek przemoc, o której mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, lub w inny sposób krzywdzi dziecko, stanowi to podstawę do ingerencji sądu w jego władzę rodzicielską, w tym do ograniczenia mu władzy rodzicielskiej, pozbawienia pieczy nad dzieckiem, ograniczenia kontaktów z dzieckiem, a nawet pozbawienia go władzy rodzicielskiej i zakazania kontaktów,

gdy wymaga tego dobro dziecka. Podstawą ingerencji sądu we władzę rodzicielską jest także niezapewnienie dziecku należytej ochrony przed przemocą domową i krzywdzeniem. Bowiem również w takim przypadku należy uznać, że rodzic niewłaściwie wykonuje swoje obowiązki w zakresie władzy rodzicielskiej.

By wykluczyć jako metodę wychowawczą stosowanie wobec dziecka kar cielesnych – jako godzących w przyrodzoną i niezbywalną godność człowieka – ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw został wprowadzony do polskiego porządku prawnego całkowity zakaz ich stosowania (art. 96^1 k.r.o.). Każde naruszenie nietykalności fizycznej dziecka, tj. uderzenie, potrząsanie, szarpnięcie, popchnięcie, nawet jeżeli nie powoduje rozstroju zdrowia dziecka czy nie narusza czynności narządów ciała, stanowi przestępstwo z art. 217 k.k. Wprowadzony zakaz stosowania wobec dziecka kar cielesnym miał na celu wyeliminowanie możliwości odwoływania się do pozaustawowego kontratypu (okoliczności uchylającej karną bezprawność czynu) przy tzw. wychowawczym cielesnym karceniu dzieci.

Ratyfikowana przez Polskę Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961 oraz z 2021 r. poz. 844, „Konwencja stambulska"), zobowiązuje, by przy ustalaniu prawa do opieki i do widzenia z dzieckiem były brane pod uwagę przypadki przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji. Zapisy jej są nastawione na profilaktykę i zwalczanie przemocy oraz na politykę równościową względem kobiet i mężczyzn. Zobowiązują, by przy ustalaniu prawa do opieki i do widzenia z dzieckiem były brane pod uwagę przypadki przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji. Projektodawca w świetle postanowień Konwencji stambulskiej wprowadził w art. 113^1 § 1a k.r.o. zasadę, że sąd, orzekając o rodzaju i wymiarze kontaktów, winien kierować się dobrem dziecka oraz prawem dziecka i innych osób do ochrony przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Projektodawca wprowadza zasadę, że realizacja prawa rodzica do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać prawa do ochrony przed przemocą domową osób, które takiej przemocy doznały. Chodzi tu nie tylko o naruszenie praw dziecka, ale także np. o sytuację, kiedy jeden z rodziców stosował przemoc wobec drugiego rodzica, a dziecko nie było świadkiem takiej przemocy. W takim przypadku realizacja prawa do kontaktów rodzica nie może naruszać prawa drugiego rodzica ochrony przed przemocą, czego realizacją będzie zakaz ustalenia kontaktów z dzieckiem w miejscu zamieszkania osoby doznającej przemocy. W ten sposób prawo rodzica do kontaktu z dzieckiem może ulec ograniczeniu z uwagi na prawa osób doznających przemocy. Stosowanie wobec dziecka

przemocy jest okolicznością, która nakazuje sądowi ograniczenie lub zakazanie kontaktów z osobą stosującą przemoc (art. 113^2 i art. 113^3 k.r.o.). Jednocześnie zgodnie z art. 582^1 § 1 k.p.c. w sprawach o kontakty z dzieckiem sąd ustali kontakty z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W sprawach tych przepis art. 582 k.p.c. będzie stosowany odpowiednio. Powyższa regulacja nakłada na sąd obowiązek ustalenia kontaktów w takiej formie, która nie ma szkodliwego wpływu na zdrowie, rozwój fizyczny lub psychospołeczny dziecka, które w przeszłości było krzywdzone.

Nadto proponowany art. 579 § 2 k.p.c. w sprawach o powierzenie wykonywania, ograniczenie, zawieszenie, pozbawienie i przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalenie, ograniczenie albo zakazanie kontaktów z dzieckiem zobowiązuje sąd do ustalenia, czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Powyższa regulacja ma zapobiec krzywdzeniu dziecka, przez co rozumieć należy każde działanie czy zaniechanie innej osoby, nie tylko rodzica, które narusza prawa i swobody dziecka oraz zakłóca jego optymalny rozwój. Każde orzeczeniu sądu w powyższych sprawach wymaga uprzedniego sprawdzenia, czy dziecko jest właściwie traktowane oraz czy jego podstawowe potrzeby fizyczne i psychiczne są zaspokojone. Sprawdzenie sygnałów, zbieranie informacji i ich analiza umożliwi diagnozę sytuacji dziecka, a w przypadku ustalenia krzywdzenia dziecka, podjęcie właściwych decyzji.

Podkreślić należy, że stosowanie przez któregokolwiek z rodziców jakiejkolwiek formy przemocy wobec dziecka dyskwalifikuje go jako osobę, która może sprawować pieczę nad dzieckiem, a tym samym wykonywać w pełni władzę rodzicielską, co z kolei warunkuje powierzenie rodzicom sprawowania pieczy współdzielonej.

16. Nadto proponowana treść art. 96 § 1 k.r.o. nakłada na rodziców obowiązek ochrony prywatności dziecka, a także ochrony jego wizerunku. W ten sposób zapewnia realizację prawa wynikającego z art. 47 Konstytucji. Stanowi on, że każdy, w tym dziecko, ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Dziecko pozostające pod władzą rodzicielską nie traci prawa do ochrony swojej prywatności, a jej naruszenie na podstawie rodzicielskich decyzji jest niedopuszczalne. Władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny, o czym stanowi art. 95 k.r.o. Celem jej jest wychowanie dziecka, ale przy poszanowaniu jego autonomii, w przeciwnym wypadku może dojść do naruszenia takich dóbr

osobistych, jak godność, prywatność czy wizerunek (art. 23 i 24 k.c.). Obowiązek powyższy dotyczy także zjawiska „sharentingu" polegającego na publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Władza rodzicielska nie oznacza prawa rodzica do dowolnego dysponowania wizerunkiem czy danymi dziecka. Intensywna aktywność rodziców w mediach społecznościowych, polegająca na publikowaniu licznych i szczegółowych treści, może stanowić przekroczenie granic tej władzy.

17. W ramach proponowanych zmian wprowadzono rozwiązania usprawniające postępowania sądowe w sprawach o rozwód i o separację, odstępując od konieczności orzekania przez sąd o kontaktach w sytuacji, kiedy są podstawy do wydania wyroku zaocznego lub rodzic jest nieznany z miejsca pobytu. W takich sytuacjach orzekanie o kontaktach rodzica z dzieckiem jest bezprzedmiotowe, gdyż rodzic nie zabiega o te kontakty i ich nie realizuje, a także nie jest znana jego osobista sytuacja, która warunkuje ustalenie tych kontaktów przy zachowaniu praw dziecka z art. 113^1 § 1a k.r.o.

18. Kolejną propozycją zmiany jest dodanie do art. 58 k.r.o. przepisu § 1c. Stanowi on, że sąd w sprawie o rozwód lub o separację nie będzie orzekał o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sytuacji, kiedy dziecko umieszcza w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W takiej bowiem sytuacji władza rodzicielska rodziców zostaje ograniczona poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zstępczej, skutkiem czego małoletni nie pozostaje pod bieżącą pieczą rodziców. Ewentualne ustalenie kontaktów dziecka z rodzicami, jak i świadczeń alimentacyjnych od każdego z rodziców na rzecz wspólnego dziecka, powinno odbywać się przed sądem opiekuńczym z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą. Zgodnie z projektowanym § 2 d do art. 107 k.r.o. sąd będzie mógł odstąpić od orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli rodzic nie stawił się na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze w niej udziału albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane.

19. W konsekwencji powyższego proponuje się wprowadzenie w art. 445 i art. 445^1 k.p.c. wyłączenia zakazu wszczynania w trakcie sprawy o rozwód lub o separację spraw o alimenty i kontakty z dzieckiem, jeżeli wspólne dziecko małżonków umieszczone zostało w pieczy zastępczej, oraz obowiązku przekazywania takich spraw do sprawy rozwodowej lub o separację, jeżeli zostały wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód i separację. W tych przypadkach stroną postępowania powinny być osoby sprawujące pieczę zastępczą, które mają obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, a rozstrzygnięcie w sprawie nastąpi przed sądem rejonowym. W sprawach o rozwód i separację osoby sprawujące pieczę

zastępczą nie mają legitymacji procesowej do reprezentowania interesów dziecka i nie mogą brać udziału w tych postępowaniach w charakterze strony.

20. W czasie trwania sprawy o rozwód lub o separację, tak jak dotychczas, nie będzie można wszcząć odrębnej sprawy o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń od daty wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację. W zmienionym brzmieniu zdania drugie art. 445 § 1 wprowadzono jednoznaczną regulację, że taką sprawę sąd rejonowy przekaże sądowi rozwodowemu (separacyjnemu), który będzie zobowiązany rozpoznać pozew lub wniosek o zabezpieczenie w tej sprawie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty ich wniesienia. Celem tej zmiany jest zapewnienie ciągłości zabezpieczenia świadczeń na czas trwania postępowania i wyeliminowanie sytuacji, gdy za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację nie zostaną orzeczone świadczenia z art. 27 k.r.o. lub alimenty. Zapobiegnie to przypadkom rozpoznawania po zakończeniu sprawy o rozwód lub o separację (czyli niejednokrotnie po wielu latach) roszczenia o te świadczenia, o których nie orzekł sąd rozwodowy (separacyjny).

21. Z uwagi na to, że świadczenia alimentacyjne charakteryzują się tym, że są przeznaczone na zaspokojenie bieżących potrzeb uprawnionego, jak również z uwagi na ekonomię procesową i ujednolicenie procedur, zdaniem projektodawcy należy wyeliminować możliwość zawieszania postępowania (trwającego często kilka lat) w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi wszczętego przed wytoczeniem powództwa o rozwód (lub o separację) i tym samym możliwość dochodzenia po podjęciu zawieszonego postępowania zasądzenia świadczeń alimentacyjnych za okres sprzed prawomocnego orzeczenia rozwodu (separacji). Koncentracja materiału dowodowego w sprawie o rozwód (lub o separację) umożliwia sądowi okręgowemu wydanie orzeczenia w trybie zabezpieczenia w zakresie świadczeń alimentacyjnych od daty wytoczenia powództwa o rozwód (lub o separację). Proponuje się tym samym zmianę w art. 445 w § 2 k.p.c., wskazując, że jeśli postępowanie o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi zostało wszczęte przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację, sąd rejonowy będzie obowiązany do przekazania takiej sprawy sądowi rozwodowemu (separacyjnemu) w zakresie roszczeń za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Oznacza to, że sąd, do którego uprzednio wpłynęła sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty, będzie obowiązany – jako sąd właściwy – do rozpoznania sprawy w pozostałym zakresie, tj. co do roszczeń alimentacyjnych do dnia wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

Zatem zarówno w przypadku, gdy przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwód lub o separację wpłynęła sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny (z art. 27 k.r.o.) lub o alimenty, obejmująca roszczenia za okres przed wszczęciem sprawy rozwodowej (separacyjnej), jak i przypadku, gdy w toku sprawy o rozwód lub o separację wpłynęła taka sprawa obejmująca także roszczenia za okres przed wszczęciem sprawy rozwodowej (separacyjnej), sąd rozpoznający sprawę z art. 27 k.r.o. lub o alimenty będzie obowiązany przekazać sądowi rozwodowemu (separacyjnemu) pozew lub wniosek o udzielenie zabezpieczenia w zakresie roszczeń o świadczenia za okres od wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację i rozpoznać sprawę w pozostałym zakresie. Jednocześnie w sprawie o rozwód lub o separację sąd będzie obowiązany rozpoznać przekazany pozew lub wniosek o zabezpieczenie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

Jeżeli w sprawie o rozwód lub o separację powództwo zostanie oddalone lub postępowanie zostało umorzone, sąd rozwodowy (separacyjny) – po uprawomocnieniu wyroku – będzie obowiązany przekazać pozew sądowi, do którego uprzednio wpłynęła sprawa z art. 27 k.r.o. lub o alimenty i ten sąd będzie obowiązany rozpoznać tę sprawę przy uwzględnieniu udzielonego w sprawie rozwodowej (separacyjnej) zabezpieczenia.

22. Równocześnie została wprowadzona regulacja, że z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wykonanie obowiązku zaspokojenia potrzeb rodzinny lub o alimenty z orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, upada z mocy prawa co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację z chwilą wydania tych postanowień.

W przypadku, gdy sąd w sprawie z art. 27 k.r.o. lub o alimenty wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczeniu lub nieprawomocny wyrok, przed przekazaniem sprawy sądowi rozwodowemu (separacyjnemu), to z chwilą wydania przez sąd rozwodowy (separacyjny) postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia orzeczenie sądu rejonowego upada z mocy prawa co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację od dnia wydania tego postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia przez sąd rozwodowy (separacyjny). Powyższe zapewni, że uprawniony będzie miał zabezpieczone świadczenia alimentacyjne od daty wszczęcia postępowania przed sądem rejonowym aż do wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia przez sąd okręgowy. Jednocześnie nie będzie zachodziło niebezpieczeństwo funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch tytułów wykonawczych co do świadczeń alimentacyjnych za ten sam okres.

23. Przyjęte w art. 445 § 2 rozwiązanie, tak jak dotychczas, dotyczy spraw o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi,

albowiem przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację roszczenie alimentacyjne między małżonkami nie powstaje.

24. Zaproponowane rozwiązania nie będą miały zastosowania, jeżeli wszczęto sprawę o alimenty dla wspólnego małoletniego dziecka małżonków umieszczonego w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

25. Z kolei projektowany art. 445^1 § 2 k.p.c. będzie obligował sąd rejonowy do przekazania toczącej się sprawy dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów, wszczętej przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, do sądu okręgowego, przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację. Powyższe rozwiązanie wynika z faktu, że sąd okręgowy w sprawach o rozwód lub o separację na podstawie art. 58 § 1 k.r.o., jako sąd opiekuńczy, orzeka o władzy rodzicielskiej rodziców wobec wspólnego małoletniego dziecka oraz ich kontaktach z dzieckiem. Aktualnie postępowania dotyczące władzy rodzicielskiej i kontaktów wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, które nie zostały zakończone, ulegają zawieszeniu i oczekują na zakończenie sprawy rozwodowej (o separację). Sprawy takie są zawieszane z reguły na kilka lat, a po podjęciu przeważnie umarzane. Sporadycznie zdarza się, by sprawa taka była podejmowana przez sąd rejonowy, a po jej podjęciu rozstrzygana merytorycznie. Przekazanie sprawy sądowi rozpoznającemu sprawę o rozwód lub o separację nie stwarza w ocenie projektodawcy zagrożenia w tych sporadycznych przypadkach, gdy po zakończeniu sprawy o rozwód lub o separację, zachodziła podstawa do podjęcia zawieszonego postępowania. Jeśli bowiem sąd rejonowy w toku sprawy o rozwód lub o separację przekazał sądowi okręgowemu wniosek dotyczący władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi – zarówno ten, który wpłynął przed sprawą o rozwód lub o separację, jak i ten, który wpłynął po wytoczeniu tych spraw, a sąd rozwodowy oddalił powództwo o rozwód lub o separację bądź umorzył postępowanie – to sąd rozwodowy wyłączy ten wniosek i przekaże do rozpoznania i rozstrzygnięcia sądowi rejonowemu. Natomiast w sytuacji uzasadniającej wszczęcie postępowania z urzędu sąd rozwodowy, w przypadku oddalenia powództwa o rozwód lub o separację bądź umorzenia postępowania, ma obowiązek na podstawie art. 572 § 1 i 2 k.r.o. zawiadomić sąd opiekuńczy.

W ocenie projektodawcy nowe rozwiązanie jest uzasadnione koniecznością koncentracji materiału dowodowego przed jednym sądem i wydania rozstrzygnięcia w jednym postępowaniu. Przepisy § 1 i § 2 art. 445^1 k.p.c. nie będą miały zastosowania do spraw o ustalenie kontaktów z dzieckiem małżonków umieszczonym w pieczy zastępczej

w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

26. Sąd w postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wniosku o uregulowanie pieczy nad dzieckiem będzie orzekał pieczę współdzieloną do czasu zakończenia sprawy, jeżeli rodzicom żyjącym w rozłączeniu będzie przysługiwać władza rodzicielska w pełnym zakresie (art. 756^{1a} k.p.c.). Odstąpienie od orzeczenia pieczy współdzielonej będzie możliwe wówczas, gdy taka forma sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem będzie sprzeczna z dobrem dziecka lub rodzic sprzeciwi się powierzeniu mu bieżącej pieczy nad dzieckiem. Celem takiego uregulowania jest, aby na czas trwania postępowania o rozwód, o separację czy w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu (art. 107 k.r.o.) zasadą było, aby – tytułem zabezpieczenia – sąd orzekał pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy. Takie rozwiązanie zapobiegnie występowaniu w postępowaniach sądowych (niejednokrotnie przeciągających się w czasie) takiego stanu faktycznego, w którym jedno z rodziców swoimi działaniami zrywającymi więź między dzieckiem a drugim rodzicem uniemożliwi sądowi ustalenie pieczy współdzielonej w orzeczeniu kończącym postępowanie sądowe.

Rodzice, którym przysługuje władza rodzicielska, są uprawnieni i obowiązani do sprawowania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka, mimo że żyją osobno. Projektowane rozwiązanie respektuje prawo rodziców do wspólnego wychowywania dziecka, co wiąże się z możliwością sprawowania przez nich bieżącej pieczy nad dzieckiem naprzemiennie, w powtarzających się okresach. Dzięki temu dziecko nie traci kontaktu z żadnym z rodziców, zachowuje poczucie stabilności i przynależności. Skuteczna realizacja takiego modelu daje dziecku szansę na harmonijny rozwój i poczucie bezpieczeństwa, bo ma pewność, że ma nadal dwoje zaangażowanych rodziców.

Jednocześnie orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia, sąd będzie zobowiązany do zweryfikowania kryteriów z art. 58 § 1ab k.r.o. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, co da sądowi konieczną przestrzeń do decydowania o pieczy w myśl zasady ochrony dobra dziecka. Sąd bowiem także w postępowaniu o udzielenie zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem będzie obowiązany stosować odpowiednio art. 579 § 2 k.p.c. Tym samym sąd, udzielając zabezpieczenia, będzie obowiązany ustalić, czy dobrostan dziecka zostanie należycie zabezpieczony, w szczególności czy dziecko będzie miało zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Należy podkreślić, że stosowanie przez któregokolwiek z rodziców jakiejkolwiek

formy przemocy wobec dziecka dyskwalifikuje go jako osobę, która może sprawować pieczę nad dzieckiem, a tym samym wykonywać w pełni władzę rodzicielską, co z kolei warunkuje powierzenie rodzicom sprawowania pieczy współdzielonej.

27. Skutkiem wprowadzenia pojęcia i definicji pieczy współdzielonej do k.r.o. są zaprojektowane zmiany w art. 582^1 § 4 k.p.c., art. 598^{22} k.p.c., art. 756^2 § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c., a także w art. 6 ust. 4f i art. 27f ust. 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych , w art. 7 pkt 5 lit. e i art. 15b ust. 4 pkt 2 lit. e ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w art. 5 ust. 2a i art. 13 ust. 4 pkt 3 lit. cd ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w art. 11 ust. 3, art. 15 ust. 8, art. 20 ust. 2, art. 28 ust. 3 pkt 7 i art. 30 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic".

IV. Przepisy przejściowe i końcowe

1. Projekt przesądza w art. 7, że z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się prawomocne orzeczenie sądu wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie takich samych okresach.

2. W projektowanym art. 8 rozstrzygnięto, iż w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Kwestię vacatio legis określa projektowany art. 9 wskazujący, że projekt wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Pozwoli to na przygotowanie się do nowych regulacji w prawie rodzinnym i postępowaniu cywilnym. Nadto wydłużone vacatio legis jest konieczne celem przeprowadzenia szerokiej akcji informacyjnej oraz szkoleń dla sędziów o zmianach w przepisach i o nowym sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej.

Nie ma możliwości zastosowania alternatywnych w stosunku do projektowanych rozwiązań środków, które umożliwiałyby osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Jednocześnie projekt nie wymaga w opinii projektodawców przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404).

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie przepisów wskazanej powyżej ustawy o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Nazwa projektu
Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące
Ministerstwo Sprawiedliwości – ministerstwo wiodące

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu
pod względem legislacyjnym:
Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu

pod względem merytorycznym:
Sławomir Pałka, Podsekretarz Stanu

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu
Opiekun legislacyjny:
Łukasz Paszka, Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjnego
e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl, tel. 22 52 12 764

Mirosława Kusińska, Główny Specjalista, Departament Legislacyjny
e-mail: miroslawa.kusinska@ms.gov.pl; tel. 532 357 454

Opiekun merytoryczny:
Dorota Łopalewska, Dyrektor Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich
e-mail: sekretariat.dsrin@ms.gov.pl, tel. 22 23 90 740

Data sporządzenia
26.10.2026 r.

Źródło
Inicjatywa własna

Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów
UD349

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Współczesne społeczeństwo coraz wyraźniej odchodzi od stereotypowego postrzegania ról rodzicielskich. Tradycyjny model rodziny zakładał, że matka pełni rolę głównego opiekuna dziecka, natomiast ojciec odpowiada za utrzymanie rodziny. Taki podział obowiązków nie tylko ograniczał możliwości rozwoju osobistego obojga rodziców, ale również wpływał na sposób wychowania dzieci, utrwalając nierówności społeczne.

Obecnie coraz więcej rodzin funkcjonuje według modelu partnerskiego, w którym zarówno matka, jak i ojciec dzielą się obowiązkami wychowawczymi i domowymi. Zmiana ta znajduje odzwierciedlenie również w prawie rodzinnym. W Polsce i wielu innych krajach ojcowie mają prawo do urlopu ojcowskiego oraz mogą korzystać z urlopu rodzicielskiego na równi z matkami. Sądy coraz częściej orzekają pieczę współdzieloną, uznając, że dziecko ma prawo do bliskiej relacji z obojgiem rodziców.

Zachodzące w ostatnich latach zmiany społeczne wpływają na przewartościowanie tradycyjnie pojmowanych ról rodzicielskich. Obserwuje się także **większe zainteresowanie sprawowaniem nad dziećmi pieczy współdzielonej przez rodziców żyjących w rozłączeniu.**

Podjęcie powszechnie pracy zawodowej przez kobiety miało wpływ na zwiększenie zaangażowania ojców w wychowanie dzieci oraz sprawowanie nad nimi bezpośredniej pieczy. Pojawienie się wzorca ojca zaangażowanego również w codzienną opiekę i dbałość o dziecko zapoczątkowało zmianę modelu rozstrzygania władzy rodzicielskiej po rozwodzie lub rozstaniu rodziców poprzez odstąpienie od powierzania jej wykonania tylko jednemu z rodziców i stało się podstawą dopuszczalności naprzemiennej pieczy rodzicielskiej. Rozpowszechnianie pieczy współdzielonej po rozstaniu wynika także z faktu, że w związku ze stałym wzrostem liczby rozwodów w wielu krajach i doświadczeniem przez dzieci rozpadu związku rodziców jest ważne, aby zapobiegać sytuacjom, w których dziecko odczuwa negatywne konsekwencje decyzji rodziców polegające na utracie kontaktu z jednym z nich.

Choć piecza współdzielona nie jest używana jako pojęcie prawne, a także nie została zdefiniowana w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, dalej „k.r.o.”, sądy coraz częściej orzekają ją, ustalając miejsce pobytu dziecka u każdego rodzica i sprawowanie pieczy w powtarzających się okresach – art. 598^{22} i art. 582^{1} k.p.c. albo regulując kontakty z dzieckiem, w taki sposób, że w rzeczywistości dziecko mieszka naprzemiennie z każdym z rodziców w powtarzających się okresach. W szczególności dotyczy to spraw rozwodowych oraz postępowań o władzę rodzicielską i kontakty z dzieckiem. Rodzice coraz częściej sami wnioskują o pieczę współdzieloną – zarówno w formie ugód sądowych, jak i porozumień zawieranych przed mediatorami. Wzrost świadomości społecznej i chęć utrzymania równych relacji z dzieckiem po rozstaniu sprzyjają popularyzacji tego modelu.

Według raportów i analiz pozostawienie władzy rodzicielskiej obojgu rodziców dotyczy już ponad 70 % spraw rozwodowych z dziećmi.

Wskazać należy, że pojęcie pieczy współdzielonej nie jest obecnie pojęciem ustawowym i nie stanowi przedmiotu odrębnej sprawozdawczości statystycznej. **W związku z tym nie są gromadzone dane pozwalające na określenie liczby przypadków stosowania tego modelu sprawowania opieki nad dzieckiem**.

Natomiast zgodnie z dostępnymi danymi statystycznymi[1] dotyczącymi separacji oraz rozwodów według decyzji sądu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej zauważyć należy, że utrzymuje się wysoki udział spraw, w których władza rodzicielska pozostawiana jest obojgu rodzicom po rozwiązaniu małżeństwa, mianowicie:

a) w sprawach rozwodowych
   - w 2024 r. wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono w 19,1% matce, 2,4% ojcu, a razem matce i ojcu w 76,9%;
   - w 2019 r. wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono w 32,8% matce, 3,2% ojcu, a razem matce i ojcu w 62,3%;
   - w 2014 r. wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono w 60,7% matce, 4,5% ojcu, a razem matce i ojcu w 33,1%;

b) w sprawach o separację
   - w 2024 r. wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono w 18,4% matce, 0,5% ojcu, a razem matce i ojcu w 79,6%;
   - w 2019 r. wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono w 35,1% matce, 2,1% ojcu, a razem matce i ojcu w 61,3%;
   - w 2014 r. wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono w 63,1% matce, 2,1% ojcu, a razem matce i ojcu w 33,9%.

Jeśli sąd powierzył władzę rodzicielską obojgu rodzicom, **to mógł ustalić pieczę naprzemienną** albo miejsce pobytu dziecka u jednego z nich. Powyższe statystyki nie obejmują także orzekania pieczy naprzemiennej w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu.

Z raportu M. Sikorskiej i M. Gawrońskiej „Piecza naprzemienna w Polsce – diagnoza i rekomendacje dla polityk publicznych”[2], wynika, że **zachodzi potrzeba uregulowania aktualnego stanu prawnego oraz ustalenia jednego terminu dla opisywania takiej formy opieki nad dzieckiem, w którym rodzice dzielą się nią w porównywalnych (choć niekoniecznie równych) okresach.**

Z powyższego raportu wynika między innymi, że z uwagi na brak ujęcia pieczy współdzielonej w k.r.o. sędziowie, a także rodzice oraz ich pełnomocnicy używają różnych pojęć i form, traktując pieczę współdzieloną jako formę wykonywania władzy rodzicielskiej lub formę uregulowania kontaktów. Decyzje są uzależnione od indywidualnych opinii sędziów, co może rodzić frustrację rodziców, którzy nie są w stanie przewidzieć, jaki będzie wynik postępowania, a także nie mają pewności, czy ugoda mediacyjna w zakresie takiej pieczy zostanie zatwierdzona. Natomiast w ocenie sędziów istotne znaczenie ma przedmiot i zakres rozpoznawanego wniosku rodziców, a podstawą oceny jest zawsze dobro dziecka.

Za wprowadzeniem nowych przepisów przemawiają również badania przeprowadzone przez H. Janik-Skowrońską[3], z których wynika, że badane odrębnie grupy – sędziów i rodziców, wskazały na potrzebę sformułowania jasnych rozwiązań prawnych, które byłyby podstawą do regulacji pieczy współdzielonej (naprzemiennej), a jasne uregulowanie przepisów może przyczynić się do wygaszania konfliktów między rodzicami, czego skutkiem będą krótsze postępowania sądowe. Badani sędziowie w zdecydowanej większości wskazali, że stosowanie modelu pieczy współdzielonej jest zagadnieniem wielopłaszczyznowym i wieloaspektowym, więc wymaga zmian w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym. Większość badanych sędziów uważa, że należy informować dzieci o możliwych rozwiązaniach prawnych w zakresie opieki i ewentualnych skutkach, a także zwraca uwagę na konieczność wysłuchania dziecka i upewnienia się, że dziecko jest świadome swojej rzeczywistej sytuacji.

1 https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/

2 https://pieczanaprzemienna.uw.edu.pl/

3 H. Janik-Skowrońska, Piecza współdzielona (naprzemienna) w Polsce. Studium prawno-socjologiczne, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2024, cyt. za: Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w sprawie wprowadzenia przepisów prawnych regulujących pieczę współdzieloną

Sukces pieczy współdzielonej zależy też od stosunków między rodzicami, a w szczególności od tego, jak będą oni siebie postrzegać jako rodziców swojego dziecka – jako matkę i ojca, a nie jako byłą żoną/partnerkę czy byłego męża/partnera. Piecza współdzielona to model wychowawczy, który wymaga partnerstwa w sprawach dziecka. Do korzyści płynących z tej pieczy zalicza się m.in.:

- pozytywny wpływ na rozwój fizyczny, psychiczny oraz emocjonalny dziecka;
- brak poczucia opuszczenia;
- lepszą zdolność adaptacyjną do nowej rzeczywistości po rozpadzie rodziny;
- zachowanie bliskich więzi z każdym z rodziców;
- zaangażowane ojcostwo;
- zapobieganie separacji z rodzicem;
- utrzymanie autorytetu rodzicielskiego;
- realny wpływ na dziecko;
- równy podział obowiązków rodzicielskich;
- złagodzenie trudu ekonomicznego i innych ograniczeń związanych z samotnym rodzicielstwem.

Warunki stosowania pieczy współdzielonej były przedmiotem rozważań Komisji Europejskiego Prawa Rodzinnego (Commission on European Family Law, CEFL), utworzonej w 2001 r. Jednym z najważniejszych osiągnięć Komisji było opracowanie tzw. Zasad europejskiego prawa rodzinnego (Principles of European Family Law), które mają stanowić punkt wyjścia dla harmonizacji prawa rodzinnego państw europejskich. Do pieczy współdzielonej odnosi się zasada 3.20 (2), zgodnie z którą dziecko może przebywać na zmianę z obojgiem rodziców, przy czym sąd powinien wziąć pod uwagę następujące czynniki: wiek i zdanie dziecka; zdolność i gotowość rodziców do współpracy w sprawach dotyczących dziecka, jak również ich sytuację osobistą; odległość między domami rodziców i szkołą dziecka.[4]

Ocena występowania przesłanek określonego modelu sprawowania władzy rodzicielskiej po rozwodzie lub rozstaniu rodziców należy wyłącznie do sądu. Podstawowym warunkiem stosowania pieczy współdzielonej jest bowiem wystąpienie takich okoliczności, które pozwalają antycypować współpracę rodzicielską w sprawach dotyczących pieczy i wychowania dziecka.

<u>Konieczność dokonania zmian w ustawie – Kodeks rodzinny i opiekuńczy</u>

Dokonanie zmian wynika z **potrzeby unowocześniania regulacji rodzinno-prawnych i ich dostosowania do zmieniającej się rzeczywistości społecznej w Polsce oraz wyeliminowania panującej obecnie dużej niepewności prawnej związanej z brakiem wyraźnej regulacji pieczy współdzielonej w przepisach prawa materialnego. Celem zmian jest wzmocnienie więzi dziecka z rodzicami, opartej na prawie dziecka do wychowywania przez oboje rodziców**. Zadbanie o to, aby każdy z rodziców mógł w pełni uczestniczyć w życiu dziecka również w wypadku ich rozstania, jest wyrazem troski o dobro dziecka. Funkcjonowanie dziecka w rodzinie po rozwodzie (rozstaniu rodziców) w pieczy współdzielonej jest rozwiązaniem dającym mu szanse na prawidłowy rozwój psychospołeczny, zmniejszając jego udział w sytuacjach konfliktowych.

W obecnym stanie prawnym jedną z form opieki nad dzieckiem orzekaną przez sąd po rozstaniu rodziców jest piecza współdzielona. W przepisach brak jest jednak definicji ustawowej pieczy współdzielonej, jednoznacznej podstawy materialnoprawnej i przesłanek jej orzekania. Powoduje to, że piecza współdzielona nie jest powszechną formą sprawowania pieczy nad dzieckiem po rozstaniu rodziców. W użyciu występują też różne terminy opisujące tę formę sprawowania pieczy, m.in.: „opieka naprzemienna", „piecza naprzemienna", „piecza równoważna", „piecza naprzemienna współdzielona" czy też „piecza dzielona". Zauważenia wymaga, iż zasadnym jest przyjęcie pojęcia „pieczy współdzielonej", bowiem najlepiej oddaje ideę wspólnego sprawowania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz wspólnego wychowywania dziecka przez rodziców, pod których bieżącą pieczą dziecko przebywa w powtarzających się, porównywalnych, choć niekoniecznie równych okresach.

Pojęcie „pieczy współdzielonej" (czy pieczy/opieki naprzemiennej ewentualnie równoważnej) nie jest używane w k.r.o. Brak jednoznacznego uregulowania pieczy współdzielonej nie wyklucza jednak jej stosowania. Sądy obecnie orzekają o wspólnym wykonywaniu władzy rodzicielskiej po rozwodzie lub rozstaniu rodziców na podstawie art. 58 § 1 i 1a k.r.o. i art. 107 § 2 k.r.o., regulujących sposób wykonywania władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem poprzez ustalenie naprzemiennych okresów, w których dziecko będzie mieszkało z każdym z rodziców. Adresatami

[4] K. Boele-Woelki, F. Ferrand, C. González-Beilfuss, M. Jänterä-Jareborg, N. Lowe, D. Martiny, W. Pintens,Principles of European Family Law Regarding Parental Responsibilities, Intersentia, Antwerpen-Oxford 2007, cyt. za: Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w sprawie wprowadzenia przepisów prawnych regulujących pieczę współdzieloną.

normy z art. 58 k.r.o. są rozwodzący się rodzice, natomiast normy z art. 107 k.r.o. rodzice pozostający w rozłączeniu (w separacji faktycznej lub niepozostający we wspólnym pożyciu).

W obowiązującym porządku prawnym orzeczenie dotyczące pieczy współdzielonej zapada na podstawie różnych przepisów i w ramach szeregu postępowań sądowych, m.in. w sprawach rozwodowych, w sprawach z zakresu wykonywania władzy rodzicielskiej, czy nawet w sprawach regulujących kontakty z dzieckiem, mimo że piecza współdzielona, jako forma wspólnego sprawowania władzy rodzicielskiej, stanowi odrębną instytucję prawną od kontaktów, instytucji niezależnej od władzy rodzicielskiej. Obecnie w porozumieniu rodzicielskim w sprawie o rozwód i o separację strony mogą wnioskować o orzeczenie pieczy współdzielonej, co w praktyce orzeczniczej stanowi w zasadzie warunek konieczny orzeczenia tej formy pieczy, choć zdarzają się przypadki, w których sąd orzeka pieczę współdzieloną w sytuacji braku porozumienia rodzicielskiego, przychylając się do wniosku jednego z rodziców pomimo sprzeciwu drugiego lub orzeczenie pieczy współdzielonej jest własną inicjatywą sądu.

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego[5], dalej „k.p.c.", określa procedurę rozpoznawania spraw dotyczących władzy rodzicielskiej, miejsca pobytu dziecka oraz wykonywania orzeczeń, które mogą przewidywać pieczę współdzieloną. Jednocześnie – zgodnie z wymogami legislacyjnymi rozdziału przepisów materialnych i procesowych – nie zawiera przepisów, które wprost definiowałyby lub regulowały instytucję pieczy współdzielonej.

Najistotniejszym z punktu widzenia pieczy współdzielonej jest art. 598^{22} k.p.c. Przepis odnosi się do sytuacji, gdy istnieje: „orzeczenie, w którym sąd określił, że dziecko będzie mieszkać z każdym z rodziców w powtarzających się okresach". Jest to jedyny przepis k.p.c., który wprost opisuje istotę modelu odpowiadającego przedmiotowej opiece nad dzieckiem, nie używając jednak określenia „piecza współdzielona" czy „naprzemienna", lecz opisując jego istotę – naprzemienne zamieszkiwanie dziecka u obojga rodziców.

Aktualnie art. 58 § 1b k.r.o. stanowi, że sąd w wyroku rozwodowym nie orzeka o utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem jedynie na zgodny wniosek stron. W sytuacji, kiedy rodzic nie bierze udziału w rozprawie i są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane, sąd jest zobligowany orzec o kontaktach tego rodzica z dzieckiem, co czyni go rozstrzygnięciem iluzorycznym.

Obowiązujące przepisy nie wyłączają obowiązku sądu orzekania o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sytuacji, gdy sąd umieszcza dziecko w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej[6].

Aktualnie w czasie trwania procesu o rozwód lub o separację nie może być wszczęta odrębna sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny (z art. 27 k.r.o.) o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi, a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub separację na podstawie art. 445 § 2 k.p.c. Zgodnie z zasadą wyłączności postępowania o rozwód i o separację rozpoznanie tych spraw w postępowaniu zwykłym jest niedopuszczalne i wyłącznie właściwym do ich rozpoznania jest sąd rozwodowy (separacyjny). Jeżeli zatem po wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację do innego sądu wpływa pozew o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty co do takich świadczeń, lub wniosek o zabezpieczenie w takiej sprawie, to sąd obowiązany jest przekazać taki pozew lub wniosek sądowi rozwodowemu (separacyjnemu), który sąd rozwodowy (separacyjny) rozpoznaje w sprawie o rozwód lub o separację jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

W przypadku oddalenia powództwa o rozwód (lub o separację) sąd rozwodowy (separacyjny) – po uprawomocnieniu się wyroku – powinien zwrócić przekazany pozew sądowi, do którego wpłynął, w celu jego merytorycznego rozpoznania. Jeżeli sąd rozwodowy (separacyjny) oddalił powództwo, ale w sprawie o rozwód udzielił zabezpieczenia, to sąd rozpoznający sprawę o alimenty albo z art. 27 k.r.o. powinien umorzyć postępowanie co do świadczeń za czas trwania procesu o rozwód, w którym zostało wydane postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia.

Z kolei, jeżeli pozwem w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty objęte są roszczenia o świadczenia za okres sprzed wytoczenia sprawy o rozwód (lub o separację), sąd w tych sprawach powinien orzec o tych świadczeniach, a przekazać jedynie pozew w zakresie świadczeń żądanych za okres od wytoczenia powództwa o rozwód (lub o separację).

Natomiast jeżeli postępowanie w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi zostało wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód (lub o separację), to również zgodnie z zasadą wyłączności postępowania o rozwód i o separację sąd w postępowaniu zwykłym nie jest

[5] Dz. U. z 2026 r. poz. 468, z późn. zm.

[6] Dz. U. z 2026 r. poz. 980.

uprawniony do orzekania o świadczeniach za okres od wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację w trakcie trwania tych spraw. Sąd w sprawie o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty, wszczętej przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację, orzeka o świadczeniach za okres do daty wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację i zawiesza postępowanie co do świadczeń od daty wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację (art. 445 § 2 k.p.c.). Obowiązany jest zatem wyłączyć z tej sprawy roszczenie o alimenty albo o zaspokajanie potrzeb rodziny w zakresie świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub separację i przekazać sądowi rozwodowemu (separacyjnemu). W przypadku gdy sąd rozwodowy (separacyjny) w toku sprawy o rozwód lub o separację udzielił zabezpieczenia świadczeń z art. 27 lub świadczeń alimentacyjnych, z mocy prawa wstrzymuje się wykonanie nieprawomocnych orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację (art. 445 § 2 zd. 2 k.p.c.).

Po prawomocnym zakończeniu sprawy o rozwód lub o separację, następuje podjęcie z mocy prawa postępowania w sprawie o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty i sąd w tych sprawach orzeka o świadczeniach za okres, za który w sprawie o rozwód lub o separację nie orzeczono o roszczeniach objętych zawieszonym postępowaniem, a w pozostałym zakresie umarza postępowanie (art. 445 § 3 k.p.c.). Jeżeli w sprawie o rozwód (lub o separację) sąd nie orzekł o obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny w trybie udzielenia zabezpieczenia – można dochodzić także świadczeń za okres od wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację do prawomocnego orzeczenia rozwodu lub separacji.

Zgodnie z obowiązującym art. 445^1 § 1 k.p.c. nie jest możliwe wszczęcie odrębnego postępowania dotyczącego władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi w sytuacji, gdy sprawa o rozwód lub o separację jest w toku. W sytuacji, gdy sprawa dotycząca władzy rodzicielskiej lub kontaktów została wszczęta, zanim złożono pozew o rozwód lub separację, ulega ono zawieszeniu, zaś w razie konieczności podjęcia stosownych rozstrzygnięć sąd, przed którym toczy się sprawa rozwodowa lub o separację, ma obowiązek wydać postanowienie o zabezpieczeniu (art. 445^1 § 1 k.p.c.). Jeśli sąd rozwodowy lub orzekający w sprawie o separację odstąpi od uregulowania kwestii obejmujących władzę rodzicielską lub kontakty rodziców z dziećmi, zawieszone uprzednio postępowanie (przed sądem rejonowym) zostanie podjęte. Jednakże w przypadku rozstrzygnięcia tych kwestii w wyroku orzekającym rozwód lub separację zawieszone postępowanie ulega umorzeniu.

Mając na uwadze powyższe, a także potrzebę ujednolicenia procedur w sprawach rodzinnych i zabezpieczających, konieczne jest przeprowadzenie interwencji legislacyjnej w celu wprowadzenia do prawa polskiego pojęcia i definicji pieczy współdzielonej oraz określenie kryteriów jej orzekania w sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu, a także wprowadzenie uregulowań prawnych usprawniających i unowocześniających postępowanie w tych sprawach.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Nowelizacja k.r.o.

<u>Pojęcie i definicja pieczy współdzielonej</u>

Osiągnięcie opisanych w pkt 1 OSR celów wymaga przede wszystkim **wprowadzenia do k.r.o. pojęcia i definicji pieczy współdzielonej**. Nowo dodane przepisy (art. 58 § 1aa oraz art. 107 § 2a) definiują pieczę współdzieloną jako: „bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie w takich samych okresach". Oznacza to, że dziecko może przebywać naprzemiennie u obojga rodziców, nawet jeśli okresy te nie są identyczne – co daje większą elastyczność w dostosowaniu opieki do realiów życia rodzinnego.

Proponowana konstrukcja pieczy współdzielonej zakłada, że stanowi ona jedną z form wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców, którzy mają różne miejsca pobytu. Pozostawienie pełnej władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej. Nie oznacza to jednak, że wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej automatycznie będzie wiązało się ze sprawowaniem pieczy współdzielonej. Zdaniem projektodawcy piecza współdzielona winna stanowić jedną z opcji uregulowania sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej po rozwodzie (lub separacji) lub rozstaniu rodziców, pierwszą w kolejności rozważenia przez sąd w stosunku do innych rozstrzygnięć. Odmowa orzeczenia pieczy współdzielonej będzie możliwa wówczas, gdy będzie ona sprzeczna z dobrem dziecka. Jednocześnie chodzi o wskazanie okoliczności, które muszą być uwzględnione przy ocenie możliwości powierzenia rodzicom pieczy współdzielonej, aby orzeczona piecza funkcjonowała efektywnie i przynosiła korzyści zarówno dziecku, jak i jego rodzicom. Analogicznie piecza współdzielona będzie pierwszą do rozważenia formą wykonywania władzy rodzicielskiej w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu przy uwzględnieniu kryteriów z art. 58 § 1ab k.r.o. (art. 107 § 2a k.r.o.).

Warunkiem orzeczenia przez sąd pieczy współdzielonej nie będzie przedstawienie przez małżonków w sprawie o rozwód (lub separację) porozumienia rodzicielskiego, ale w praktyce zalety pieczy współdzielonej najlepiej widać w przypadkach, kiedy sami rodzice o nią wnioskują, przedkładając plan rodzicielski. Sąd będzie przy tym zobowiązany w pierwszej kolejności uwzględnić porozumienie małżonków w przedmiocie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej, wysokości ponoszonych przez każdego z małżonków kosztów utrzymania i wychowania dziecka, oraz utrzymywania kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli będzie ono zgodne z dobrem dziecka. W sytuacji braku porozumienia lub kiedy nie będzie ono zgodne z dobrem dziecka, sąd winien priorytetowo rozważyć wspólne powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i orzeczenie pieczy współdzielonej, a gdyby ta nie była zasadna – ustalenie miejsca pobytu dziecka w aktualnym (nie w każdorazowym!) miejscu zamieszkania jednego z rodziców. W tym przypadku ustalenie w orzeczeniu miejsca pobytu dziecka ma zapobiegać izolacji dziecka od drugiego rodzica, w sytuacji, kiedy pierwszy rodzic zmienia miejsce pobytu dziecka, wbrew woli drugiego rodzica.

Kryteria przyznania pieczy współdzielonej

Powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom – przez co rozumie się prawo rodziców do podejmowania wspólnie decyzji w sprawach dziecka oraz jego majątku, jak również prawa do reprezentacji, a nie jedynie uprawnienie do naprzemiennego sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem – **jest podstawowym warunkiem orzeczenia pieczy współdzielonej.** W czasie, gdy jeden z rodziców będzie sprawował bieżącą pieczę nad dzieckiem w ramach pieczy współdzielonej, drugiemu z rodziców nadal będą przysługiwały wszystkie te elementy władzy rodzicielskiej, które nie wymagają bezpośredniej obecności dziecka. Tym samym model pieczy współdzielonej nie powoduje wygaśnięcia czy zawieszenia władzy rodzicielskiej jednego rodzica w czasie, gdy dziecko przebywa u drugiego rodzica.

W zaprojektowanym modelu pieczy współdzielonej dziecko spędza równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie chodzi tu o wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem, ale o taki, który pozwoli rodzicowi rzeczywiście uczestniczyć w jego wychowaniu. Piecza współdzielona zakłada, że każdy z rodziców ma wymierny kontakt z dzieckiem, i zarówno w dni powszednie, jak i weekendy oraz święta, gdyż tylko wtedy ma realny wpływ na kształtowanie zachowań dziecka.

W podejmowaniu decyzji dotyczącej pieczy współdzielonej najważniejszy powinien być dobrostan dziecka, o czym stanowią projektowane art. 58 § 1ab oraz art. 107 § 2b k.r.o.

Klauzula generalna dobra dziecka z uwagi na konieczność indywidualnego rozpoznania każdej ze spraw, w której jest badana, nie jest i nie powinna być precyzyjnie zdefiniowana. Pojęcie „dobra dziecka" odnosi się do zapewnienia dziecku warunków egzystencji materialnej i rozwoju osobistego. Przy wyborze modelu wykonywania władzy rodzicielskiej przez rodziców żyjących w rozłączeniu wymaga się od sądu szerokiej analizy stanu faktycznego w różnych aspektach. Przy tym sąd, dokonując oceny postulowanego rozstrzygnięcia z punktu widzenia dobra dziecka nie porównuje hipotetycznych skutków wdrożenia modelu pieczy współdzielonej ze stanem pełnej rodziny, ale z możliwym stanem faktycznym, w którym wykonywanie władzy rodzicielskiej zostanie powierzone jednemu z rodziców.

Jednocześnie wskazana klauzula wyeliminuje niebezpieczeństwo „automatycznego" orzekania o pieczy współdzielonej wbrew dobru dziecka w sytuacji, gdy rodzice podpiszą porozumienie rodzicielskie o pieczy współdzielonej. **Ostateczna decyzja o orzeczeniu pieczy współdzielonej będzie zawsze należeć do sądu**, który powinien kierować się ideą stworzenia dziecku jak najlepszej sytuacji w danych okolicznościach.

Projekt zakłada, iż rozstrzygając o pieczy współdzielonej, sąd winien uwzględnić w szczególności:

- **zdanie i rozsądne życzenia dziecka** – uwzględnienie preferencji dziecka zapobiegnie pomijaniu głosu dziecka w sytuacji rozstania rodziców; jednocześnie sądy powinny być uważne na sytuacje, w których opinia dziecka nie wynika z jego rzeczywistej, autonomicznej woli, ale jest kształtowana przez jednego z rodziców;
- **wiek i stan zdrowia dziecka** – nie wprowadzono sztywnych ograniczeń wiekowych przy orzekaniu pieczy współdzielonej; w przypadku dzieci wymagających regularnego leczenia, rehabilitacji czy terapii istotne jest, aby oboje rodzice mieli stosowną wiedzę oraz zgodnie stosowali się do zaleceń lekarskich;
- **zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka i ich sytuację osobistą** – jednym z kryteriów, które sąd powinien brać pod uwagę przy orzekaniu pieczy współdzielonej jest gotowość do komunikacji oraz współpracy w sprawach dotyczących dziecka, która jest możliwa zwłaszcza przy spójnym podejściu obojga rodziców do kwestii opieki i wychowania. Chodzi o utrzymywanie co najmniej poprawnej relacji w celu przekazywania istotnych informacji dotyczących dziecka. Trudno sobie wyobrazić

prawidłowe funkcjonowanie dziecka, gdy jedno z rodziców stale kwestionuje uprawnienia i kompetencje drugiego rodzica do prawidłowej opieki – taka sytuacja rodzi ryzyko ciągłego podważania autorytetu jednego rodzica, co stawia dziecko w niekomfortowej sytuacji psychicznej. Ponadto osobista sytuacja rodziców po rozstaniu, w tym w szczególności stan zdrowia, charakter wykonywanej pracy czy fakt pozostawiania w drugim związku, a nawet relacje dziecka z aktualnym partnerem rodzica czy jego potomstwem powinny być również analizowane przy wyborze formy opieki nad dzieckiem;

- **odległość między miejscami pobytu rodziców** – odległość ma istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania dziecka w codziennym życiu. Przy pieczy współdzielonej jest preferowane, aby rodzice mieli miejsce pobytu w tej samej lub pobliskiej miejscowości, tak aby dziecko nie musiało pokonywać znacznych odległości między rodzicami zbyt często, a także z uwagi na konieczność uczęszczania dziecka do jednej i tej samej szkoły, przedszkola czy żłobka. Przy ocenie odległości pomiędzy miejscami pobytu rodziców nie tylko istotna jest obiektywna odległość wyrażana w kilometrach, ale także możliwości komunikacyjne i czas, jaki zajmuje podróż. Optymalna z perspektywy ochrony interesów dziecka byłaby sytuacja, gdy dziecko w okresach pobytu u każdego z rodziców nie musiałoby zmienić swojego środowiska rówieśniczego i mogło swobodnie utrzymywać kontakty ze swoimi kolegami, koleżankami czy znajomymi;
- **dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich** – sąd rozważając pieczę współdzieloną powinien uwzględnić, jaki był podział obowiązków rodzicielskich i kto faktycznie sprawował pieczę nad dzieckiem przed rozstaniem, jak i po rozstaniu. Chodzi przede wszystkim o ustalenie, czy dotychczasowy podział opieki nad dzieckiem wynikał ze zgodnych ustaleń i jaki był jego rzeczywisty zakres. Zaangażowanie rodziców w codzienną opiekę i wychowanie dziecka po orzeczeniu pieczy współdzielonej winno być zbliżone do tego, w jaki sposób angażowali się oni w opiekę i wychowanie przed rozstaniem lub wydaniem orzeczenia, jeśli w tym zakresie nastąpiła zmiana po rozstaniu rodziców.

Dobro dziecka powinno być najważniejszą wartością przy rozstrzyganiu o podziale pieczy nad małoletnim. Tam, gdzie zachodzi podejrzenie krzywdzenia dziecka w jakiejkolwiek formie przez jednego z rodziców, dziecko należy przed tym rodzicem chronić. Należy przy tym pamiętać, że dziecko, które jest świadkiem przemocy stosowanej przez jednego z rodziców w stosunku do drugiego rodzica, jest także osobą doznającą przemocy w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Ponadto w sytuacji niewłaściwych postaw rodziców (aktywnego angażowania dziecka w konflikt), piecza współdzielona może nie być właściwym rozwiązaniem. Natomiast sam konflikt między rodzicami (o ile nie dochodzi do przemocy) nie powinien być jedyną przyczyną rezygnacji z pieczy współdzielonej. Czym innym jest otwarty konflikt między rodzicami, który wyklucza wspólne sprawowanie opieki, a czym inna różnica zdań wynikająca z odmiennego postrzegania pewnych spraw dotyczących dziecka. Sama natura konfliktu, jak i jego efekt podlegają ocenie sądu w świetle okoliczności faktycznych konkretnej sprawy. Niezbędne jest także badanie przez sąd, czy w trakcie trwania wspólnoty rodzinnej, podczas rozwodu (lub separacji) czy rozstania, dochodziło do przemocy, ponieważ jakakolwiek przemoc skierowana przeciwko dziecku lub między rodzicami, której świadkiem jest dziecko, jest czynnikiem wyłączającym powierzenia rodzicom pełnej władzy rodzicielskiej, przynajmniej do czasu podjęcia i ukończenia odpowiedniej terapii, uzyskania trwałej zmiany postaw osoby stosującej przemoc i uzyskania gotowości dziecka do pozostawania pod pieczą tego rodzica. Również w przypadku uzależnień czy zaburzeń zdrowia psychicznego, o ile powodują one zagrożenie dla dobra dziecka, nie powinno się powierzać rodzicowi pełnej władzy rodzicielskiej, co wyłącza orzeczenie pieczy współdzielonej.

Przyjęcie modelu pieczy współdzielonej i określenie tego w sentencji wyroku nie wyklucza orzeczenia o kontaktach dziecka z rodzicem, który w danym okresie nie sprawuje pieczy nad dzieckiem. Rodzice już w porozumieniu rodzicielskim mogą określić postanowienia dotyczące uregulowania kontaktów rodzica z dzieckiem w czasie, gdy nie będzie sprawował nad nim pieczy. Powyższe ustalenia mogą zostać także przeniesione do sentencji orzeczenia. Nawet gdy rodzice nie zawrą takiego porozumienia, sąd może ustalić kontakty na zasadny wniosek któregokolwiek z rodziców.

Projektodawca w art. 113^1 k.r.o. po § 1 proponuje dodanie § 1a, który będzie stanowił, że w przypadku braku porozumienia rodzicielskiego o rodzaju i wymiarze kontaktów będzie orzekał sąd opiekuńczy, kierując się dobrem dziecka oraz prawem dziecka i innych osób do ochrony przed przemocą domową, a także biorąc pod uwagę rozsądne życzenia dziecka. Projektodawca wprowadza zasadę, że realizacja prawa rodzica do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać prawa do ochrony przed przemocą domową osób, które takiej przemocy doznały (np. drugiego rodzica). Istotne jest także, aby poznać zdanie dziecka i przy wymiarze oraz formie kontaktów uwzględnić jego rozsądne życzenia. Powyższy przepis będzie miał odpowiednie zastosowanie, jeżeli dziecko nie przebywa u żadnego z

rodziców, a pieczę nad nim sprawuje opiekun lub gdy zostało umieszczone w pieczy zastępczej (§2), jak również w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej (§3).

Dostrzegając także potrzebę pełnego urzeczywistnienia generalnej zasady dobra dziecka w zakresie szeroko rozumianego „bezpieczeństwa", uznano za zasadne dookreślenie charakteru przesłanek, których dochowanie będzie gwarantować, że „bezpieczeństwo dziecka" zostanie poddane wnikliwej analizie w każdej sprawie rozpoznawanej przez sąd.

W tym zakresie w projekcie zaproponowano zmiany akcentujące treść prawa do „bezpieczeństwa" dziecka w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem, mającego zapewniać m.in. ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej[7].

Ratyfikowana przez Polskę Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961 oraz z 2021 r. poz. 844, „Konwencja stambulska"), zobowiązuje, by przy ustalaniu prawa do opieki i do widzenia z dzieckiem były brane pod uwagę przypadki przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji. Zapisy jej są nastawione na profilaktykę i zwalczanie przemocy oraz na politykę równościową względem kobiet i mężczyzn. Zobowiązują, by przy ustalaniu prawa do opieki i do widzenia z dzieckiem były brane pod uwagę przypadki przemocy objęte zakresem niniejszej konwencji. Projektodawca w świetle postanowień „Konwencji stambulskiej" wprowadził w art. 113^1 § 1a k.r.o. zasadę, że sąd, orzekając o rodzaju i wymiarze kontaktów, winien kierować się dobrem dziecka oraz prawem dziecka i innych osób do ochrony przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Realizacja prawa rodzica do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać prawa do ochrony przed przemocą domową osób, które takiej przemocy doznały. Chodzi tu nie tylko o naruszenie praw dziecka, ale także np. o sytuację, kiedy jeden z rodziców stosował przemoc wobec drugiego rodzica, a dziecko nie było świadkiem takiej przemocy. W takim przypadku realizacja prawa do kontaktów rodzica nie może naruszać prawa drugiego rodzica do ochrony przed przemocą, czego realizacją będzie zakaz ustalenia kontaktów z dzieckiem w miejscu zamieszkania osoby doznającej przemocy. W ten sposób prawo rodzica do kontaktu z dzieckiem może ulec ograniczeniu z uwagi na prawa osób doznających przemocy. Stosowanie wobec dziecka przemocy jest okolicznością, która nakazuje sądowi ograniczenie lub zakazanie kontaktów z osobą stosującą przemoc (art. 113^2 i art. 113^3 k.r.o.).

Zmiana zdania drugiego w art. 96 § 1 k.r.o ma na celu podkreślenie, że jednym z obowiązków rodziców, oprócz obowiązku wychowania, troski o rozwój fizyczny i duchowy, a także przygotowania do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień, jest obowiązek zapewnienia mu bezpieczeństwa i ochrony jego prywatności, a także ochrony wizerunku.

Jednocześnie pojęcie „bezpieczeństwo" obejmuje szeroko rozumianą ochronę praw i wolności dziecka, w tym w szczególności ochronę przed przemocą, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Dotyczy ono niepożądanych zachowań zarówno rodziców, jak i osób trzecich (np. partnerów, dziadków). Należy także podkreślić, że obowiązkiem każdego rodzica jest zapewnienie dziecku ochrony przed stosowaniem wobec niego przemocy także w przypadku, gdy dziecko jest świadkiem przemocy stosowanej wobec osób dla niego bliskich. Z kolei obowiązek ochrony prywatności dziecka dotyczy prawa do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji). Obejmuje on też „sharenting", czyli zjawisko polegające na publikowaniu przez rodziców treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Władza rodzicielska nie oznacza prawa rodzica do dowolnego dysponowania wizerunkiem czy danymi dziecka. Intensywna aktywność rodziców w mediach społecznościowych, polegającą na publikowaniu licznych i szczegółowych treści, może stanowić przekroczenie granic tej władzy. Proponowane rozwiązanie ma zapobiec przesadnie intensywnej aktywności rodziców w mediach społecznościowych, polegającej na publikowaniu licznych i szczegółowych treści związanych z dzieckiem, co może stanowić przekroczenie granic władzy rodzicielskiej. Obowiązkiem rodzica w ramach realizacji władzy rodzicielskiej jest także ochrona wizerunku dziecka i to zarówno przed niebezpieczeństwami z zewnątrz, jak i przed nieodpowiedzialnymi działaniami drugiego rodzica. Publikowanie treści dotyczących dziecka nie stanowi wyłącznie elementu autonomii rodzicielskiej, lecz wiąże się z obowiązkiem poszanowania praw dziecka.

[7] Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 oraz z 2026 r. poz. 160.

Ponadto orzeczenie pieczy współdzielonej wiąże się z ustaleniem, że miejsce stałego pobytu dziecka będzie naprzemienne w miejscu pobytu każdego z rodziców. Zagadnienie miejsca stałego pobytu dziecka w wyroku rozwodowym lub postanowieniu sądu w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu jest rozstrzygnięciem dotyczącym władzy rodzicielskiej i służy przy orzeczeniu pieczy współdzielonej doprecyzowaniu sposobu wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem. Natomiast cywilnoprawna konstrukcja miejsca zamieszkania z art. 26 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny[8], dalej: k.c., nie ma żadnego wpływu na władzę rodzicielską, bowiem to miejsce zamieszkania dziecka wynika z rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a nie odwrotnie.

Jednocześnie miejsce zamieszkania wynika z przepisów prawa (art. 26 k.c.) i podlega decyzji sądu opiekuńczego jedynie w sytuacji, kiedy rodzice, którym przysługuje pełna władza rodzicielska, mają różne miejsca zamieszkania (miejscem tym są różne miejscowości – art. 25 k.c.), a dziecko nie przebywa stale u żadnego z nich.

W takim przypadku sąd opiekuńczy na podstawie art. 26 § 2 zdanie drugie k.c. określi, na wniosek rodziców, miejsce zamieszkania dziecka jako „miejscowość", a nie konkretny adres. Jednak powyższa decyzja nie ma charakteru rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej i nie wpływa na zakres władzy rodzicielskiej.

Dodatkowo, zgodnie z art. 58 § 1ac k.r.o. w sprawach o rozwód (o separację) w przypadku, gdy sąd nie będzie orzekał pieczy współdzielonej, będzie zobowiązany ustalić miejsce pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania jednego z rodziców. Dotyczy to sytuacji, kiedy obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, lecz z uwagi na dobro dziecka nie jest wskazane orzeczenie pieczy współdzielonej. Powyższa regulacja ma zapobiegać sytuacjom zmiany miejsca pobytu dziecka, wbrew woli drugiego rodzica, co często prowadzi do izolacji małoletniego. W taki sam sposób kwestia ta została uregulowana w art. 107 § 2b k.r.o. w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu.

Zwolnienie z obowiązku orzekania o kontaktach rodzica z dzieckiem

W celu **usprawnienia postępowań w sprawach o rozwód i o separację** projekt wprowadza zasady, które stanowią, że:

- sąd orzekając rozwód lub separację **będzie zwolniony z obowiązku orzekania o kontaktach rodzica z dzieckiem**, jeżeli są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane (art. 58 § 1d k.r.o.) – w powyższych sytuacjach orzekanie o kontaktach rodzica z dzieckiem jest bezprzedmiotowe, gdyż rodzic nie zabiega o te kontakty i ich nie realizuje, a także nie jest znana jego osobista sytuacja, która warunkuje ustalenie tych kontaktów przy zachowaniu praw dziecka z art. 113^1 § 1a k.r.o. W stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu zgodnie z projektowanym § 2d do art. 107 k.r.o. sąd także będzie mógł odstąpić od orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli rodzic nie stawił się na rozprawę albo mimo stawienia nie bierze w niej udziału albo miejsce pobytu rodzica nie jest znane;
- sąd w sprawie o rozwód lub o separację **nie będzie orzekał o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sytuacji, kiedy dziecko umieszcza w pieczy zastępczej** w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – w takiej bowiem sytuacji władza rodzicielska rodziców zostaje ograniczona poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zstępczej, skutkiem czego małoletni nie pozostaje pod bieżącą pieczą rodziców. Ewentualne ustalenie kontaktów dziecka z rodzicami, jak i świadczeń alimentacyjnych od każdego z rodziców na rzecz wspólnego ich dziecka, powinno odbywać się przed sądem opiekuńczym z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą.

Koszty utrzymania i wychowania dziecka

Sąd, orzekając pieczę współdzieloną, w uzasadnionych przypadkach **będzie mógł odstąpić od orzeczenia, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka**. W sytuacjach bowiem, kiedy rodzice sprawują pieczę nad dzieckiem w równym rozmiarze, a ich sytuacja majątkowa i zarobkowa jest zbliżona, orzeczenie o obowiązku alimentacyjnym zgodnie z art. 58 §1 k.r.o może okazać się nieuzasadnione.

1. Nowelizacja k.p.c.

Konsekwencją wyżej omówionych zmian w k.r.o. jest nowelizacja k.p.c.:

- W art. 445 i art. 445^1 k.p.c. **proponuje się wprowadzenie wyłączenia:**
  - zakazu wszczynania w trakcie sprawy o rozwód lub o separację spraw o alimenty i kontakty z dzieckiem, jeżeli wspólne dziecko małżonków umieszczone zostało w pieczy zastępczej;

[8] Dz. U. z 2026 r. poz. 795.

– obowiązku przekazywania takich spraw do sprawy rozwodowej lub o separację, jeżeli zostały wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód i separację.

W tych przypadkach stroną postępowania powinny być osoby sprawujące pieczę zastępczą, które mają obowiązek i prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, a rozstrzygnięcie w sprawie nastąpi przed sądem rejonowym. W sprawach o rozwód i separację osoby sprawujące pieczę zastępczą nie mają legitymacji procesowej do reprezentowania interesów dziecka i nie mogą brać udziału w tych postępowaniach w charakterze strony.

W czasie trwania sprawy o rozwód lub o separację, tak jak dotychczas, nie będzie można wszcząć odrębnej sprawy o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń od daty wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację. W zmienionym brzmieniu zdania drugiego art. 445 § 1 wprowadzono jednoznaczną regulację, że taką sprawę sąd rejonowy przekaże sądowi rozwodowemu (separacyjnemu), który będzie zobowiązany rozpoznać pozew lub wniosek o zabezpieczenie w tej sprawie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty ich wniesienia. Celem tej zmiany jest zapewnienie ciągłości zabezpieczenia świadczeń na czas trwania postępowania i wyeliminowanie sytuacji, gdy za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację nie zostaną orzeczone świadczenia z art. 27 k.r.o. lub alimenty. Zapobiegnie to przypadkom rozpoznawania po zakończeniu sprawy o rozwód lub o separację (czyli niejednokrotnie po wielu latach) roszczenia o te świadczenia, o których nie orzekł sąd rozwodowy (separacyjny).

– Biorąc pod uwagę iż, świadczenia alimentacyjne charakteryzują się tym, że są przeznaczone na zaspokojenie bieżących potrzeb uprawnionego, jak również z uwagi na ekonomię procesową i ujednolicenie procedur, zdaniem projektodawcy należy wyeliminować możliwość zawieszania postępowania (trwającego często kilka lat) w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi wszczętego przed wytoczeniem powództwa o rozwód (lub o separację) i tym samym możliwość dochodzenia po podjęciu zawieszonego postępowania zasądzenia świadczeń alimentacyjnych za okres sprzed prawomocnego orzeczenia rozwodu (separacji). Koncentracja materiału dowodowego w sprawie o rozwód (lub o separację) umożliwia sądowi okręgowemu wydanie orzeczenia w trybie zabezpieczenia w zakresie świadczeń alimentacyjnych od daty wytoczenia powództwa o rozwód (lub o separację).

Proponuje się zatem zmianę art. 445 § 2 k.p.c. – jeśli postępowanie o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, zostało wszczęte przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację – **sąd rejonowy będzie obowiązany do przekazania takiej sprawy sądowi rozwodowemu (separacyjnemu)** w zakresie roszczeń za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Oznacza to, że sąd, do którego uprzednio wpłynęła sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty, będzie obowiązany – jako sąd właściwy – do rozpoznania sprawy w pozostałym zakresie, tj. co do roszczeń alimentacyjnych do dnia wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

Zatem zarówno w przypadku, gdy przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwód lub o separację do sądu wpłynęła sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny (z art. 27 k.r.o.) lub o alimenty, obejmująca roszczenia za okres przed wszczęciem sprawy rozwodowej (separacyjnej), jak i przypadku, gdy w toku sprawy o rozwód lub o separację wpłynęła taka sprawa obejmująca także roszczenia za okres przed wszczęciem sprawy rozwodowej (separacyjnej), sąd rozpoznający sprawę z art. 27 k.r.o. lub o alimenty, będzie obowiązany przekazać sądowi rozwodowemu (separacyjnemu) pozew lub wniosek o udzielenie zabezpieczenia w zakresie roszczeń o świadczenia za okres od wytoczenia sprawy o rozwód lub o separację i rozpoznać sprawę w pozostałym zakresie.

Jednocześnie w sprawie o rozwód lub o separację sąd będzie obowiązany rozpoznać przekazany pozew lub wniosek o zabezpieczenie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

Jeżeli w sprawie o rozwód lub o separację powództwo zostanie oddalone lub postępowanie zostało umorzone, sąd rozwodowy (separacyjny) – po uprawomocnieniu wyroku – będzie obowiązany przekazać pozew sądowi, do którego uprzednio wpłynęła sprawa z art. 27 k.r.o. lub o alimenty i ten sąd będzie obowiązany rozpoznać tę sprawę przy uwzględnieniu udzielonego w sprawie rozwodowej (separacyjnej) zabezpieczenia.

Równocześnie została wprowadzona regulacja, że z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wykonanie obowiązku zaspokojenia potrzeb rodzinny lub o alimenty

z orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, upada z mocy prawa co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację z chwilą wydania tych postanowień.

W przypadku gdy sąd w sprawie z art. 27 k.r.o. lub o alimenty wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia lub nieprawomocny wyrok, przed przekazaniem sprawy sądowi rozwodowemu (separacyjnemu), to z chwilą wydania przez sąd rozwodowy (separacyjny) postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia orzeczenie sądu rejonowego upada z mocy prawa co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację od dnia wydania tego postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia przez sąd rozwodowy (separacyjny). Powyższe zapewni, że uprawniony będzie miał zabezpieczone świadczenia alimentacyjne od daty wszczęcia postępowania przed sądem rejonowym aż do wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia przez sąd okręgowy. Jednocześnie nie będzie zachodziło niebezpieczeństwo funkcjonowania w obrocie prawnym dwóch tytułów wykonawczych co do świadczeń alimentacyjnych za ten sam okres.

Przyjęte w art. 445 § 2 rozwiązanie, tak jak dotychczas, dotyczy spraw o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, albowiem przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację roszczenie alimentacyjne między małżonkami nie powstaje.

Zaproponowane rozwiązania nie będą miały zastosowania, jeżeli wszczęto sprawę o alimenty dla wspólnego małoletniego dziecka małżonków umieszczonego w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z nowym brzmieniem § 2 art. 445^1 k.p.c. **sąd rejonowy będzie zobligowany do przekazania toczącej się sprawy dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów, wszczętej przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, do sądu okręgowego, przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację.** Powyższe rozwiązanie wynika z faktu, że sąd okręgowy w sprawach o rozwód lub o separację na podstawie art. 58 § 1 k.r.o. jako sąd opiekuńczy orzeka o władzy rodzicielskiej rodziców wobec wspólnego małoletniego dziecka oraz ich kontaktach z dzieckiem.

Zgodnie z art. 582^1 § 1 k.p.c. w sprawach o kontakty z dzieckiem sąd ustali kontaktów z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W sprawach tych przepis art. 582 k.p.c. będzie stosowany odpowiednio. Powyższa regulacja nakłada na sąd obowiązek ustalenia kontaktów w takiej formie, która nie ma szkodliwego wpływu na zdrowie, rozwój fizyczny lub psychospołeczny dziecka, które w przeszłości było krzywdzone.

– Ponadto proponowany art. 579 § 2 k.p.c. w sprawach o powierzenie wykonywania, ograniczenie, zawieszenie, pozbawienie i przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalenie, ograniczenie albo zakazanie kontaktów z dzieckiem zobowiązuje sąd do ustalenia, czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Powyższa regulacja ma zapobiec krzywdzeniu dziecka, przez co rozumieć należy każde działanie czy zaniechanie innej osoby, nie tylko rodzica, które narusza prawa i swobody dziecka oraz zakłóca jego optymalny rozwój. Każde orzeczenie sądu w powyższych sprawach wymaga uprzedniego sprawdzenia, czy dziecko jest właściwie traktowane oraz czy jego podstawowe potrzeby fizyczne i psychiczne są zaspokojone. Sprawdzenie sygnałów, zbieranie informacji i ich analiza umożliwi diagnozę sytuacji dziecka, a w przypadku ustalenia krzywdzenia dziecka, podjęcie właściwych decyzji.
  Podkreślić należy, że stosowanie przez któregokolwiek z rodziców jakiejkolwiek formy przemocy wobec dziecka dyskwalifikuje go jako osobę, która może sprawować pieczę nad dzieckiem, a tym samym wykonywać w pełni władzę rodzicielską, co z kolei warunkuje powierzenie rodzicom sprawowania pieczy współdzielonej.

– Jednocześnie na podstawie art. 756^{1a} k.p.c. udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, sąd będzie orzekał pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, jeżeli obojgu rodzicom będzie przysługiwała władza rodzicielska, chyba że sprzeciwiać się temu będzie dobro dziecka lub rodzic nie będzie wyrażał zgody na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem. Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia sąd winien ocenić zasadność tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej, stosując kryteria z art. 58 § 1ab k.r.o. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni. Równocześnie sąd, udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, będzie obowiązany stosować odpowiednio

art. 579 § 2 k.p.c., co oznacza, że będzie obowiązany ustalić, czy dziecko będzie miało zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Sąd – w postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wniosku o uregulowanie pieczy nad dzieckiem – **będzie orzekał pieczę współdzieloną do czasu zakończenia sprawy, jeżeli rodzicom żyjącym w rozłączeniu będzie przysługiwać władza rodzicielska w pełnym zakresie. Odstąpienie od orzeczenia pieczy współdzielonej będzie możliwe tylko wówczas, gdy taka forma sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem będzie sprzeczna z dobrem dziecka lub jedno z rodziców sprzeciwi się powierzeniu mu bieżącej pieczy nad dzieckiem.** Celem takiego uregulowania jest, aby na czas trwania postępowania o rozwód, separację, czy w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu (art. 107 k.r.o.) – tytułem zabezpieczenia – sąd orzekał pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy. Powyższe rozwiązanie zapobiegnie temu, aby w postępowaniach sądowych (niejednokrotnie przeciągających się w czasie) nie wystąpił taki stan faktyczny, w którym jedno z rodziców swoimi działaniami zrywającymi więź między dzieckiem a drugim rodzicem uniemożliwi sądowi ustalenie pieczy współdzielonej w orzeczeniu kończącym postępowanie sądowe.

Rodzice, którym przysługuje władza rodzicielska są uprawnieni i obowiązani do sprawowania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka. Projektowane rozwiązanie respektuje prawo rodziców do wspólnego wychowywania dziecka, co wiąże się z możliwością sprawowania przez nich bieżącej pieczy nad dzieckiem naprzemiennie, w powtarzających się okresach. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, co da sądowi konieczną przestrzeń do decydowania o pieczy w myśl zasady ochrony dobra dziecka. Sąd bowiem także w postępowaniu o udzielenie zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem będzie obowiązany stosować odpowiednio art. 579 § 2 k.p.c. Tym samym sąd, udzielając zabezpieczenia, będzie obowiązany ustalić, czy dobrostan dziecka zostanie należycie zabezpieczony, w szczególności czy dziecko będzie miało zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Należy podkreślić, że stosowanie przez któregokolwiek z rodziców jakiejkolwiek formy przemocy wobec dziecka dyskwalifikuje go jako osobę, która może sprawować pieczę nad dzieckiem, a tym samym wykonywać w pełni władzę rodzicielską, co z kolei warunkuje powierzenie rodzicom sprawowania pieczy współdzielonej.

2. Pozostałe zmiany

Skutkiem wprowadzenia pojęcia i definicji pieczy współdzielonej do k.r.o. są zaprojektowane zmiany w:

- art. 579 k.p.c.
- art. 582^1 § 4 k.p.c.;
- art. 598^{22} k.p.c.;
- art. 756^2 § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c.;
- art. 6 ust. 4f i art. 27f ust. 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych[9], dalej „ustawy PIT”;
- art. 7 w pkt 5 w lit. e i w art. 15b w ust. 4 w pkt 2 w lit. e ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych[10];
- art. 5 ust. 2a i art. 13 ust. 4 pkt 3 lit. cd) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci[11];
- w art. 11 ust. 3, art. 15 ust. 8, art. 20 ust. 2, art. 28 ust. 3 pkt 7, art. 30 ust. 3 pkt 6 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic”[12].

Zmiany w ustawie o PIT mają charakter wynikowy.

Ponadto projekt przesądza w art. 7, że z chwilą wejścia w życie ustawy za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się prawomocne orzeczenie sądu wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie takich samych okresach.

[9] Dz. U. z 2026 r. poz. 592, z późn. zm.

[10] Dz. U. z 2026 r. poz. 1240.

[11] Dz. U. z 2026 r. poz. 508.

[12] Dz. U. z 2026 r. poz. 532 i 1123.

Dodatkowo w projektowanym art. 8 rozstrzygnięto, iż w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Nie ma możliwości zastosowania alternatywnych w stosunku do projektowanych rozwiązań środków, które umożliwiałyby osiągnięcie zamierzonego celu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Doświadczenia innych państw oraz prawodawstwo w zakresie pieczy współdzielonej, w tym Australii, Belgii, Czech, Danii, Francji, Holandii, Kanady, Niemiec, Rumunii, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Włoch, szczegółowo przeanalizowała K. Kamińska[13]. Z jej badań wynika, że ani w Stanach Zjednoczonych, ani w państwach europejskich instytucja pieczy współdzielonej nie jest regułą przy orzekaniu o wykonywaniu władzy rodzicielskiej po rozwodzie lub rozstaniu rodziców. Regułą jest natomiast pozostawienie obojgu rodzicom pełnej władzy rodzicielskiej, która może – jeżeli przemawia za tym dobro dziecka, lecz nie musi być wykonywana w formie pieczy współdzielonej. W powyższych krajach średni wynik dla wyroków rozwodowych przyznających pieczę współdzieloną to 20%, czyli w jednej na pięć rodzin w wymienionych krajach orzeczono ten model pieczy nad dzieckiem. Najczęściej o pieczy współdzielonej orzeka się w Holandii, Belgii oraz krajach skandynawskich[14].

Dane zebrane w badaniach ilościowych realizowanych w 2021 roku na reprezentatywnej próbie gospodarstw domowych w ramach projektu Unii Europejskiej „European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC)" (zob. Hakovirta i in., 2023[15]), pokazują, że średnio w krajach Unii, 20 proc. dzieci, których rodzice się rozstali, było wychowywanych w pieczy współdzielonej, w tym 8 proc. w pieczy w proporcji 50/50, a 12 proc. w proporcji od 33/67 w stronę równego podziału. Natomiast 80 proc. dzieci mieszkało na stałe z jednym z rodziców. Zgodnie z wynikami analiz Mii Hakovirty i in. (2023) piecza współdzielona (przy uwzględnieniu różnych proporcji czasu) jest najbardziej powszechna w Szwecji (54 proc. dzieci, których rodzice się rozstali funkcjonuje w tej formie), następnie w Danii (40 proc.), Finlandii (32 proc.), Belgii (30 proc.), Francji (25 proc.), a dalej w Słowenii i Estonii (po 22 proc.).

Zwłaszcza w krajach skandynawskich silnie akcentuje się zasadę równouprawnienia kobiet i mężczyzn. To wszystko sprawia, że oboje rodzice mają szansę realizować się nie tylko w rodzicielstwie, ale też w pracy. Rodzice dzielą się równo obowiązkami rodzicielskimi, dlatego model pieczy współdzielonej jest dla nich czymś „naturalnym" po rozwodzie lub rozstaniu.

Jednakże średni wynik 20% może również wynikać po pierwsze z wymagań, jakie stawia przed rodzicami i dzieckiem piecza współdzielona, a po drugie, z nietrwałości tego modelu wychowania dziecka. Praktyka pokazuje, że od roku do trzech lat od orzeczenia pieczy współdzielonej, rodzice często wnoszą o uchylenie lub zmianę tego orzeczenia poprzez orzeczenie pieczy wyłącznej, w której dziecko przebywa stale u jednego z rodziców.[16]

Szwecja[17]

Szwedzki model pieczy współdzielonej jest często wskazywany jako wzór dla reform prawa rodzinnego w innych państwach. Jego sukces opiera się na: wysokim poziomie zaufania społecznego, rozwiniętym systemie wsparcia rodzin, elastycznym podejściu do organizacji życia dziecka po rozstaniu. Szwecja ma najwyższy na świecie odsetek dzieci mieszkających naprzemiennie po rozwodzie rodziców – ponad 40% dzieci po rozstaniu rodziców mieszka w systemie växelvis boende. Nawet po rozwodzie wspólna opieka prawna jest domyślną formą – oznacza, że oboje rodzice mają równe prawa i obowiązki w podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka. Wspólna opieka prawna nie oznacza automatycznie wspólnego zamieszkania dziecka z obojgiem rodziców – to wymaga osobnego ustalenia. Rodzice mogą samodzielnie ustalić, jak wygląda podział czasu dziecka między nimi.

[13] K. Kamińska: Piecza naprzemienna a władza rodzicielska rodziców żyjących w rozłączeniu, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2022, cyt. za: Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w sprawie wprowadzenia przepisów prawnych regulujących pieczę współdzieloną.

[14] N. Nikolina, Divided Parents, Shared Children. Legal Aspects of (Residential) Co-Parenting in England, the Netherlands and Belgium, Intersentia, Cambridge-Antwerp-Portland 2015; A. Singer, Active Parenting or Solomon's Justice? Alternating residence in Sweden for children with separated parents [w:] Debates in Family Law around the Globe at the Dawn of the 21st Century, red. K. Boele-Woelki, Intersentia, Antwerp-Oxford- Portland 2009; S. E. Nilsen, After the Divorce: Academic Achievement, Mental Health, and Health Complaints in Adolescence. Heterogeneous associations by parental education, family structure, and siblings, Thesis for the degree of Philosophiae Doctor (PhD), University of Bergen, Norway 2020, cyt. za: Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w sprawie wprowadzenia przepisów prawnych regulujących pieczę współdzieloną.

[15] Hakovirta, M., Meyer, D. R., Salin, M., Lindroos, E., & Haapanen, M. (2023). Joint physical custody of children in Europe: A growing phenomenon. Demographic Research, 49, 479–492. https://doi.org/10.4054/DemRes.2023.49.18, cyt. za: Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w sprawie wprowadzenia przepisów prawnych regulujących pieczę współdzieloną.

[16] Stanowisko Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w sprawie wprowadzenia przepisów prawnych regulujących pieczę współdzieloną

[17] Underhållsstöd vid växelvis boende (Proposition 1999/2000:118), https://www.riksdagen.se/;

Jeśli nie ma porozumienia – można zwrócić się o mediację (np. przez gminę) lub w skrajnych przypadkach – do sądu rodzinnego (tingsrätten).

Sąd może zdecydować o opiece naprzemiennej, ale najczęściej rodzice ustalają to samodzielnie; jeżeli sąd ma zdecydować, głównym kryterium jest dobro dziecka – nie automatyczna równość. W sytuacjach konfliktowych (przemoc, duża odległość, brak współpracy między rodzicami) sąd może orzec opiekę tylko jednego rodzica.

Holandia[18]

W Holandii zagadnienie opieki nad dziećmi po rozstaniu lub rozwodzie — np. podziału czasu przebywania dziecka z każdym z rodziców — formalnie wiąże się przede wszystkim z instytucją ouderlijk gezag (władza rodzicielska / opieka prawna) oraz z tworzeniem tzw. planu wychowawczego.

W Holandii małżonkowie lub zarejestrowani partnerzy automatycznie mają wspólną władzę rodzicielską nad dzieckiem w momencie urodzenia dziecka. Rodzice, którzy nie są małżeństwem ani zarejestrowanym partnerstwem, od 1 stycznia 2023 r. mają automatycznie wspólną władzę rodzicielską, jeśli ojciec uznał dziecko.

Po rozwodzie lub rozstaniu wspólna władza rodzicielska najczęściej trwa dalej, czyli oboje rodzice nadal mają prawo i obowiązek decydowania o ważnych sprawach dziecka — choć faktyczny czas przebywania dziecka u każdego z rodziców może być ustalony odmiennie.

Przy rozwodzie (lub zgłoszeniu rozstania) wymaga się sporządzenia „ouderschapsplan" – planu rodzicielskiego, który zawiera m.in. ustalenia co do miejsca zamieszkania dziecka, podziału opieki (zory-regeling), udziału jednego lub drugiego rodzica w opiece, kosztów, komunikacji itp.[19]

Nie ma prawa, które stanowiłoby: dziecko = 50/50 czasowo u obojga rodziców („naprzemienna piecza" w sensie co-tydzień tydzień u jednego, tydzień u drugiego) jako ustawowy standard.

„Naprzemienna opieka" (equal time sharing) może być ustalona przez rodziców w planie wychowawczym lub przez sąd, jeśli nie ma porozumienia — ale nie jest automatycznie wymagana.

Zmiana z wspólnego władztwa („gezag") na jedno-rodzicowe („eenhoofdig gezag") wymaga pozwolenia sądu i następuje tylko jeśli to lepsze dla dziecka.

Dania[20]

W Danii rodzice mają wspólną władzę rodzicielską („joint custody") — niezależnie od tego, czy są po rozwodzie czy nie. Szczególnie, gdy dziecko urodziło się w małżeństwie lub rodzice później zawarli małżeństwo, lub podpisali odpowiednią deklarację, prawo przewiduje wspólną opiekę. Jeśli rodzice nie zawarli takiej deklaracji i nie są małżeństwem – wówczas matka może mieć wyłączną opiekę. Choć władza rodzicielska może być wspólna, prawo rozróżnia także miejsce zamieszkania dziecka, czyli u którego z rodziców dziecko faktycznie mieszka. Choć wspólna władza rodzicielska jest w Danii normą, rzadziej prawo faktycznie przewiduje idealny 50/50 podział czasu spędzanego przez dziecko u każdego z rodziców. Jednym z powodów jest to, że prawo dopuszcza wspólne miejsce zamieszkania tylko wtedy, gdy obie strony się na to zgadzają. W praktyce oznacza to, że dziecko może mieszkać głównie u jednego z rodziców, a drugi rodzic ma kontakty (weekendy, częste wizyty) — choć rozwiązania bliższe parytetowi „naprzemiennych tygodni" również są spotykane w niektórych przypadkach. W sytuacjach konfliktowych lub gdy współpraca jest trudna, sąd lub odpowiednia instytucja może decydować o ustaleniu opieki jednego rodzica.

Niemcy[21]

W Niemczech pojęcie „elterliche Sorge" („władza rodzicielska/opieka prawna nad dzieckiem") obejmuje m.in. troskę o osobę dziecka, jego majątek oraz prawo do reprezentowania dziecka.

Po rozstaniu lub rozwodzie rodziców wspólna władza rodzicielska zwykle trwa dalej — nie oznacza to automatycznie, że dziecko mieszka równo u obojga rodziców. W przypadku gdy rodzice mieszkają osobno lub nie współpracują – sąd może na wniosek jednego z nich przenieść całą władzę rodzicielską na jednego rodzica („alleinige elterliche Sorge").

[18] https://www.bnnlegal.nl/nl/rechtsgebieden/familie/ouderlijk-gezag/

[19] https://www.gmw.nl/en/expertises/family-and-divorce/divorce-law/parenting-plan/

[20]https://familieretshuset.dk/en/your-life-situation/your-life-situation/custody-and-residence;
https://www.personregistrering.dk/hc/en gb/articles/4404787700370-Parental-custody-at-the-time-of-birth

[21] https://familienportal.de/familienportal/lebenslagen/trennung/sorgerecht-umgangsrecht-und-namensrecht/was-regelt-das-sorgerecht--126082;
https://e-justice.europa.eu/topics/family-matters-inheritance/parental-responsibility-child-custody-and-contact-rights/de_de;
https://www.bundestag.de/resource/blob/553360/d14b0809c36e987847990fd5aef4b078/wd-7-056-18-pdf-data.pdf?utm_source=chatgpt.com

Niemieckie prawo nie wymusza automatycznie modelu **50/50 czasu spędzanego u obu rodziców** („naprzemiennego zamieszkania dziecka u obojga") — choć taki model („Wechselmodell", „Doppelresidenz") jest prawnie możliwy.

Kluczowym kryterium jest dobro dziecka („Kindeswohl"). Przy decyzjach sądowych liczy się m.in.: stabilność dziecka, więź z każdym z rodziców, możliwość współpracy rodziców.

Jeżeli opieka współdzielona ma sens (rodzice potrafią współpracować, mieszkają w rozsądnej odległości, dziecko jest w stanie to dobrze znieść), sąd może rekomendować lub zatwierdzić model zamieszkania u obojga rodziców w wydzielonych okresach. Jednakże nie jest to automatyczne i w przypadku konfliktu może być odrzucone.

Francja[22]

„Résidence alternée" oznacza, że miejsce zamieszkania dziecka może być ustalone na przemian u obu rodziców, zgodnie z art. 373-2-9 Kodeksu cywilnego (Code civil). Rodzice mogą ustalić, że dziecko będzie mieszkało np. tydzień u jednego, tydzień u drugiego — lub inny równoważny rytm — pod warunkiem, że zostaną spełnione warunki odpowiadające interesowi dziecka. Podział czasu nie musi być dokładnie 50/50, ale musi być „équitable" (sprawiedliwy) między rodzicami. Przy wyborze tego modelu kluczowe są: dobro dziecka, wiek dziecka, jego sytuacja szkolna i społeczna, zdolność rodziców do współpracy, oraz bliskość geograficzna domów rodziców (aby częste przeprowadzki nie zakłócały życia dziecka). W przypadku gdy rodzice się **nie zgadzają**, sprawę może rozstrzygnąć sąd rodzinny (Juge aux affaires familiales – JAF). Pomimo prawnej możliwości — model ten nie jest automatyczny: sąd może również zdecydować o innym modelu (np. dziecko mieszka przede wszystkim u jednego rodzica) jeśli uzna to za lepsze dla dziecka.

W analizowanych państwach europejskich widoczna jest tendencja do wzmacniania pozycji obojga rodziców po ich rozstaniu i utrzymywania wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Nie oznacza to jednak automatycznego zastosowania pieczy współdzielonej. W większości państw jest ona jednym z możliwych modeli organizacji pieczy nad dzieckiem, którego zastosowanie zależy przede wszystkim od jego dobra i okoliczności konkretnej sprawy.

Przy ocenie zasadności pieczy współdzielonej sądy biorą pod uwagę m.in. zdolność rodziców do współpracy, ich kompetencje wychowawcze, odległość między miejscami zamieszkania, dotychczasowy sposób sprawowania pieczy, wiek i potrzeby dziecka oraz jego relacje z każdym z rodziców. W części państw znaczenie ma również zdanie dziecka. Piecza współdzielona najczęściej polega na pobycie dziecka u każdego z rodziców przez porównywalny czas, często w systemie tygodniowym, jednak możliwe są również mniej równomierne proporcje.

W Belgii, Francji, Niderlandach i Danii rozwiązania prawne lub praktyka sądowa wyraźniej sprzyjają pieczy współdzielonej, choć również tam nie jest ona rozwiązaniem dominującym. W Belgii po reformie z 2006 r. sąd powinien w pierwszej kolejności rozważyć możliwość zastosowania pieczy współdzielonej, jeżeli jeden z rodziców o nią wnosi. We Francji piecza współdzielona może zostać ustalona przez rodziców lub orzeczona przez sąd, a jej udział w orzeczeniach wzrósł w latach 2003–2012 z około 8,8% do 14,9%. W Niderlandach odnotowano wzrost udziału tego modelu z około 5% w 1998 r. do 16% w 2008 r. W Danii udział orzeczeń dotyczących pieczy współdzielonej wzrósł z około 4% w latach 80. do około 20% w 2004 r.

W Czechach, Niemczech, Włoszech i Szwajcarii również dopuszcza się pieczę współdzieloną, jednak wspólna władza rodzicielska jest wyraźnie odróżniana od faktycznego równego podziału pieczy. W Czechach piecza współdzielona stanowiła około 5% rozstrzygnięć dotyczących władzy rodzicielskiej po rozwodzie, choć liczba takich orzeczeń wzrosła z 852 w 2008 r. do 2 805 w 2016 r. We Włoszech po reformie z 2006 r. znacznie zwiększył się udział wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej – w 2009 r. wynosił 68,5%, co nie oznaczało jednak stosowania pieczy współdzielonej w takim samym zakresie. W Niemczech podstawowym rozwiązaniem pozostaje miejsce stałego pobytu dziecka przy jednym z rodziców, a piecza współdzielona jest stosowana rzadziej.

W Wielkiej Brytanii ustawodawstwo nie ustanawia szczególnej zasady pierwszeństwa pieczy współdzielonej. Prawo akcentuje natomiast znaczenie obecności obojga rodziców w życiu dziecka, a sąd może ustalić szeroki zakres pobytu dziecka u każdego z nich. Badania wskazywały na około 9–12% rodzin stosujących model zbliżony do pieczy współdzielonej. W Rumunii piecza współdzielona nie została formalnie wyodrębniona, ale w praktyce występują rozstrzygnięcia, w których dziecko przebywa u każdego z rodziców przez zbliżony czas, mimo formalnego ustalenia miejsca zamieszkania przy jednym z nich.

Z porównania wynika zatem, że wspólna władza rodzicielska jest w analizowanych państwach znacznie szerzej rozpowszechniona niż faktycznie równy podział pieczy nad dzieckiem. Europejski kierunek zmian polega przede wszystkim na zapewnieniu obojgu rodzicom równorzędnej pozycji prawnej i utrzymaniu ich zaangażowania

[22] www.service-public.gouv.fr/particuliers/vosdroits/F1329; ttps://www.myriampapin-avocat.fr/garde-alternee-ce-nest-pas-automatique/

w wychowanie dziecka. Piecza współdzielona pozostaje natomiast jednym z możliwych sposobów realizacji tych założeń, którego zastosowanie jest co do zasady uzależnione od dobra dziecka i możliwości zapewnienia mu stabilnych warunków życia.

Należy przy tym zachować ostrożność przy porównywaniu danych statystycznych, ponieważ dotyczą one różnych kategorii – niekiedy orzeczeń sądowych, niekiedy rodzin lub dzieci, a w przypadku wspólnej władzy rodzicielskiej instytucji, która nie jest tożsama z pieczą współdzieloną.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Sądy powszechne	sądy rejonowe 319 sądy okręgowe 47	Informacja ogólnodostępna	Wprowadzenie do k.r.o. pojęcia i definicji pieczy współdzielonej jako jednej z form wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców. Zwolnienie sądu z orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo jeżeli miejsce pobytu rodzica nie jest znane. Sąd nie będzie orzekał o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sprawie o rozwód lub o separację w sytuacji, kiedy dziecko umieszcza w pieczy zastępczej. Wprowadzenie możliwości odstąpienia przez sąd od orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli rodzic nie stawił się na rozprawę albo mimo stawienia nie bierze w niej udziału albo miejsce pobytu rodzica nie jest znane. Obowiązek ustalenia miejsca pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania jednego z rodziców w przypadku, gdy sąd nie orzeka pieczy współdzielonej. Orzekając pieczę współdzieloną, sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzeczenia, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. **Zobowiązanie sądu rejonowego** – w przypadku, gdy postępowanie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty między małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, zostało wszczęte przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację – **do przekazania takiej sprawy sądowi rozwodowemu (separacyjnemu)** w zakresie roszczeń za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Sąd, do którego uprzednio wpłynęła sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny lub o alimenty, będzie obowiązany – jako sąd właściwy – do rozpoznania sprawy w pozostałym zakresie, tj. co do roszczeń alimentacyjnych do dnia wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

			Zobowiązanie sądu – w postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wniosku o uregulowanie pieczy nad dzieckiem – do orzeczenia pieczy współdzielonej do czasu zakończenia sprawy w stosunku do rodziców, którym przysługuje władza rodzicielska i żyją w rozłączeniu, chyba że będzie to sprzeczne z dobrem dziecka lub jedno z rodziców sprzeciwi się powierzeniu mu pieczy nad dzieckiem. Sąd udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem będzie obowiązany stosować odpowiednio art. 579 § 2 k.p.c., co oznacza, że będzie obowiązany ustalić, czy dziecko będzie miało zapewnione bezpieczeństwo oraz ochronę przed przemocą domową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Obowiązek przekazywania spraw dotyczących władzy rodzicielskiej lub kontaktów wszczętych przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację do sądu okręgowego, przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację.
Dzieci i rodzice po rozwodzie, separacji lub rozłączeniu	Dane trudne do oszacowania, przy czym liczba rozwiedzionych małżeństw w 2023 r. wyniosła 32,6 tys.	Rocznik demograficzny 2024 GUS	Projekt wprowadza do k.r.o. pojęcie i definicję pieczy współdzielonej jako jednej z form wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców. Wzmocnienie pozycji dziecka i obojga rodziców, promowanie równouprawnienia w opiece nad dzieckiem, zmniejszenie konfliktów rodzicielskich. Ujednolicenie procedur w sprawach rodzinnych i zabezpieczających.
Osoby sprawujące pieczę zastępczą	Dane trudne do oszacowanie	-	Wyłączenie zakazu wszczynania w trakcie sprawy o rozwód lub o separację spraw o alimenty i kontakty z dzieckiem, jeżeli wspólne dzieci małżonków umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Ujednolicenie procedur w sprawach rodzinnych i zabezpieczających.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W ramach opiniowania i konsultacji publicznych projekt został przekazany następującym podmiotom:

1. Sąd Najwyższy
2. Krajowa Rada Sądownictwa
3. Krajowa Izba Radców Prawnych
4. Naczelna Rada Adwokacka
5. Rzecznik Praw Obywatelskich
6. Rzecznik Praw Dziecka

7. Sądy apelacyjne (sądy okręgowe i sądy rejonowe)
8. Prokurator Krajowy
9. Prokuratury Regionalne
10. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
11. Krajowa Rada Prokuratorów
12. Krajowa Rada Notarialna
13. Krajowa Rada Kuratorów
14. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce
15. Stowarzyszenie Sędziów „Themis”
16. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”
17. Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
18. Instytut Wymiaru Sprawiedliwości
19. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
20. Fundacja Court Watch Polska
21. Helsińska Fundacja Praw Człowieka
22. Fundacja im. Stefana Batorego
23. Porozumienie Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych
24. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
25. Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych i Ogólnopolskie Stowarzyszenie Mediatorów Sądowych
26. Krajowa Rada Kuratorów
27. Polski Związek Pracodawców Prawniczych
28. Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
29. Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
30. Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych
31. Fundacja „Sempre a Frente”
32. Fundacja „Słonie na Balkonie”
33. Stowarzyszenie „Moc Wsparcia”
34. Stowarzyszenie „Towarzystwo Przyjaciół Dzieci”
35. Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce
36. Fundacja na Rzecz Psychoprofilaktyki Społecznej PRO-FIL
37. Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA
38. Fundacja NON LICET Pomoc Ofiarom Przemocy w Rodzinie
39. Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA
40. Fundacja Dziecko w Centrum
41. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie „Arka”
42. Grudziądzkie Towarzystwo Pomocy Dziecku i Rodzinie HOMINI
43. Komitet Ochrony Praw Dziecka
44. PSAR - Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin
45. Fundacja Mały Duży Człowiek
46. Fundacji Wielkie Serce
47. Fundacja To ja - Dziecko im. Kamilka Mrozka z Częstochowy
48. Ruch Społeczny Strajk Ojców on line
49. Stowarzyszenie na Rzecz Chłopców i Mężczyzn
50. Fundacja „Kocham Cię Tato”
51. Fundacja Centrum Praw Kobiet
52. Stowarzyszenie Dolnośląski Kongres Kobiet
53. Fundacja „Bo kocham za bardzo”.

Czas trwania opiniowania i konsultacji publicznych – 21 dni.

Wyniki konsultacji publicznych i opiniowania zostały omówione w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Zakłada się, że wejście w życie proponowanych rozwiązań nie spowoduje dodatkowych kosztów dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana zmiana ma na celu: – wprowadzenie do k.r.o. pojęcia i definicji pieczy współdzielonej jako jednej z form wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców; – określenie kryteriów jej orzekania w sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu; – wprowadzenie uregulowań prawnych usprawniających i unowocześniających postępowanie w tych sprawach. Nie przewiduje się zmian w zakresie etatyzacji.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Wejście w życie projektowanych rozwiązań wpłynie pozytywnie na odbiorców regulacji poprzez wzmocnienie pozycji dziecka i obojga rodziców, promowanie równouprawnienia w opiece nad dzieckiem, a także zmniejszenie konfliktów rodzicielskich.							

		Wpływ na dzieci: – poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego – stabilna forma opieki sprzyja budowaniu zaufania, regulacji emocji oraz prawidłowemu rozwojowi psychospołecznemu dziecka; dzieci szczególnie wrażliwie reagują na zmiany w zakresie miejsca pobytu, opiekuna czy częstotliwości kontaktów z rodzicami, co może wpływać na ich funkcjonowanie emocjonalne, zachowanie oraz osiągnięcia szkolne; – przewidywalność codziennych sytuacji – z punktu widzenia dzieci istotna jest również jakość kontaktów z obojgiem rodziców – regularność, przewidywalność oraz sposób ich realizacji; kontakty nacechowane konfliktem, napięciem lub nieregularnością mogą prowadzić do poczucia dezorientacji, lojalnościowego rozdźwięku oraz wzrostu stresu; – stałość relacji z osobami sprawującymi nad nimi pieczę – relacje oparte na stabilności i adekwatnej komunikacji sprzyjają utrzymaniu więzi emocjonalnej oraz poczuciu ciągłości relacji rodzinnych. Wpływ na rodziców: – możliwość realizowania swoich ról rodzicielskich – stabilność kontaktów ma dla rodziców znaczenie zarówno emocjonalne, jak i organizacyjne; – wpływ na wychowanie dziecka – w codziennym funkcjonowaniu zarówno dzieci, jak i rodzice dążą do możliwie największej przewidywalności i równowagi; dla dzieci oznacza to stały rytm dnia, jasno określone zasady oraz dostępność emocjonalną opiekunów; dla rodziców – klarowność w zakresie podziału obowiązków opiekuńczych oraz poczucie, że potrzeby dziecka są uwzględniane w podejmowanych decyzjach; – utrzymywanie więzi z dzieckiem – w sytuacjach, gdy piecza i kontakty są dobrze zorganizowane i respektowane przez obie strony, sprzyja to lepszemu funkcjonowaniu całej rodziny i minimalizuje negatywne skutki rozstania lub konfliktu rodzicielskiego. Jednocześnie wprowadzane przepisy dają możliwość bardziej sprawiedliwego podziału kosztów utrzymania dziecka oraz zmniejszenie obciążeń alimentacyjnych w przypadku pieczy współdzielonej.
Niemierzalne		

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, jak również nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

Wejście w życie projektowanej ustawy wpłynie na zmiany w liczbie procedur i dokumentów poprzez wprowadzenie do prawa polskiego pojęcia i definicji pieczy współdzielonej oraz określenie warunków jej orzekania w sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu, a także wprowadzenie uregulowań prawnych usprawniających i unowocześniających postępowanie w tych sprawach.

Zmniejszenie liczby procedur i dokumentów ze względu na:

- zwolnienie sądu orzekającego rozwód lub separację z obowiązku orzekania o kontaktach rodzica z dzieckiem, jeżeli rodzic ten nie bierze udziału w rozprawie i są podstawy do wydania wyroku zaocznego lub rodzic jest nieznany z miejsca pobytu;
- brak obowiązku orzekania – przez sąd rozwodowy (w sprawie o rozwód lub o separację) o kontaktach rodziców z dzieckiem i alimentach na rzecz dziecka w sytuacji, kiedy sąd umieszcza dziecko w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

Zwiększenie liczby procedur i dokumentów ze względu na:

- wyłączenie zakazu wszczynania w trakcie sprawy o rozwód lub o separację spraw o alimenty i kontakty z dzieckiem, jeżeli wspólne dzieci małżonków umieszczone zostały w pieczy zastępczej;
- zobowiązanie sądu rejonowego – w przypadku, gdy postępowanie o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty między małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, zostało wszczęte przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację – do przekazania takiej sprawy sądowi **rozwodowemu (separacyjnemu)** w zakresie roszczeń za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację;
- zobowiązanie sądu – w postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wniosku o uregulowanie pieczy nad dzieckiem – do orzeczenia pieczy współdzielonej do czasu zakończenia sprawy w stosunku do rodziców, którym przysługuje władza rodzicielska i żyją w rozłączeniu, chyba, że będzie to sprzeczne z dobrem dziecka lub jedno z rodziców sprzeciwi się powierzeniu mu pieczy nad dzieckiem.

Wejście w życie proponowanej regulacji może przełożyć się na skomplikowanie organizacji postępowań rozwodowych i separacyjnych i przedłużyć rozpatrywanie przez sądy rozwodowe (separacyjne) spraw o rozwód i separację. Wzrost ten będzie zauważalny zwłaszcza w związku z zaproponowaną zmianą § 2 w art. 445 k.p.c., zgodnie z którą sąd rejonowy będzie obowiązany do przekazania sprawy o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi - sądowi rozwodowemu (separacyjnemu) w zakresie roszczeń za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

Natomiast wydaje się, że proponowane nowe brzmienie § 2 art. 445^1 k.p.c., zgodnie z którym sąd rejonowy będzie zobligowany do przekazania toczącej się sprawy dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów wszczętej przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację do sądu okręgowego, przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację**,** nie zwiększy obciążenia sądów okręgowych, bowiem sądy te już obecnie orzekają w wyroku rozwodowym lub separacyjnym o władzy rodzicielskiej rodziców wobec wspólnego małoletniego dziecka oraz ich kontaktach z dzieckiem, a równoległe postępowania w tym przedmiocie przed sądem rejonowym podlegają zawieszeniu, a następnie umorzeniu.

W oparciu o posiadane dane statystyczne nie można określić potencjalnej skali wzrostu obciążenia sądów okręgowych.

Z dostępnych danych wynika, że w 2024 r. wpływ spraw o świadczenia alimentacyjne (sądy rejonowe) w skali kraju wyniósł 36 537 spraw (w I półroczu 2025 r. – 19 302 sprawy), natomiast wpływ spraw o zmianę orzeczenia w zakresie świadczeń alimentacyjnych wyniósł 39 987 spraw (w I półroczu 2025 r. – 26 008 spraw).

W 2024 r. wpływ spraw o pozbawienie, zawieszenie, ograniczenie władzy rodzicielskiej wyniósł 40 827 spraw (w pierwszej połowie 2025 r. – 20 895 spraw), wpływ spraw o opiekę nad osobą małoletnią w 2024 r. wyniósł 8 279 spraw (w pierwszej połowie 2025 r. – 4 101 spraw), a wpływ spraw o ustalenie kontaktów z małoletnim w 2024 r. wyniósł 13 848 spraw (w pierwszej połowie 2025 r. – 7 063 sprawy). Z uwagi na brak danych w ilu z ww. spraw toczyła się między stronami sprawa o rozwód lub separację, a tym samym, ile spraw musiałoby podlegać przekazaniu

w myśl proponowanej regulacji, nie jest możliwe – na obecnym etapie procedowania projektu – precyzyjne oszacowanie obciążeń sądów okręgowych będących skutkiem wejścia w życie proponowanych zmian.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☒ inne: ochrona praw człowieka	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Wpływ na sądy omówiony w pkt 2, 4 i 8 OSR. Projektowana ustawa reguluje zasady orzekania pieczy współdzielonej przez sądy oraz ma na celu wzmocnienie pozycji dziecka i obojga rodziców, promowanie równouprawnienia w opiece nad dzieckiem, a także zmniejszenie konfliktów rodzicielskich, co będzie miało pozytywny wpływ na ochronę praw człowieka.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja efektów projektu będzie mogła zostać przeprowadzona nie wcześniej niż po 5 latach od daty wejścia w życie ustawy. Miernik: liczba spraw o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, przekazanych przez sąd rejonowy do rozpoznania sądowi okręgowemu (w trybie wniosku o udzielenie zabezpieczenia) - po uprzedniej zmianie formularzy statystycznych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.

Raport z konsultacji

projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD349)

W dniu 9 marca 2026 r. *projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349)* został skierowany do opiniowania (21 dni) i konsultacji publicznych (21 dni). Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny https://legislacja.gov.pl/projekt/12407952.

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania przez następujące podmioty:

1) Sąd Najwyższy
2) Krajowa Rada Sądownictwa
3) Krajowa Izba Radców Prawnych
4) Naczelna Rada Adwokacka
5) Rzecznik Praw Obywatelskich
6) Rzecznik Praw Dziecka
7) Sądy apelacyjne (sądy okręgowe i sądy rejonowe)
8) Prokurator Krajowy
9) Prokuratury Regionalne
10) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych
11) Krajowa Rada Prokuratorów
12) Krajowa Rada Notarialna
13) Krajowa Rada Kuratorów

W ramach opiniowania uwagi do projektu zgłosił Sąd Najwyższy, Naczelna Rada Adwokacka, Rzecznik Praw Obywatelskich, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Sąd Apelacyjny w Szczecinie, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, Sąd Apelacyjny w Warszawie, Sąd Okręgowy w Krakowie, Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych i Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości zostało przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik do niniejszego raportu.

Ponadto projekt został udostępniony do konsultacji publicznych następującym podmiotom:

1) Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce

2) Stowarzyszenie Sędziów „Themis”
3) Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”
4) Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
5) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości
6) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
7) Fundacja Court Watch Polska
8) Helsińska Fundacja Praw Człowieka
9) Fundacja im. Stefana Batorego
10) Porozumienie Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych
11) Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
12) Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych i Ogólnopolskie Stowarzyszenie
13) Mediatorów Sądowych
14) Krajowa Rada Kuratorów
15) Polski Związek Pracodawców Prawniczych
16) Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
17) Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
18) Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych
19) Fundacja „Sempre a Frente”
20) Fundacja „Słonie na Balkonie”
21) Stowarzyszenie „Moc Wsparcia”
22) Stowarzyszenie „Towarzystwo Przyjaciół Dzieci”
23) Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce
24) Fundacja na Rzecz Psychoprofilaktyki Społecznej PRO-FIL
25) Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży SZANSA
26) Fundacja NON LICET Pomoc Ofiarom Przemocy w Rodzinie
27) Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów KLANZA
28) Fundacja Dziecko w Centrum
29) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Rodzinie „Arka”
30) Grudziądzkie Towarzystwo Pomocy Dziecku i Rodzinie HOMINI
31) Komitet Ochrony Praw Dziecka
32) PSAR - Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin
33) Fundacja Mały Duży Człowiek
34) Fundacji Wielkie Serce
35) Fundacja To ja – Dziecko im. Kamilka Mrozka z Częstochowy

36) Ruch Społeczny Strajk Ojców on line
37) Stowarzyszenie na Rzecz Chłopców i Mężczyzn
38) Fundacja „Kocham Cię Tato”
39) Fundacja Centrum Praw Kobiet
40) Stowarzyszenie Dolnośląski Kongres Kobiet
41) Fundacja „Bo kocham za bardzo”

W ramach konsultacji publicznych uwagi zgłosiły następujące podmioty: Fundacja Dobre Współrodzicielstwo, Strajk Ojców Online, Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn, Fundacja Kocham Cię Tato – reprezentowana przez Michała Jasiewicza, Fundacja Feminoteka, Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”, Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce, Fundacja Femicide in Poland, Koalicja na rzecz poprawy spraw alimentacyjnych „Dla Miliona Dzieci”, Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie. Stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości zostało przedstawione w tabeli stanowiącej załącznik do niniejszego raportu.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

W związku z tym, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej, nie został on przedstawiony żadnym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, o których mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Załączniki:
1. Tabela uwag – opiniowanie – UD349;
2. Tabela uwag – opiniowanie uwagi nieuwzględnione – UD349;
3. Tabela uwag - konsultacje publiczne- UD349.

KONSULTACJE PUBLICZNE

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
1.	**Obywatel 1**	**Uwaga Ogólna**	Na bazie dostępnych materiałów nasuwa się bardzo duża obawa, że w praktyce ze względu na to że projekt jest warunkowany współpracą rodziców, to po wprowadzeniu w życie projekt pozostanie martwy, ze względu na możliwość blokowania współpracy rodziców w zakresie wychowania dzieci przez jednego z rodziców. Sugeruję, że projekt należy rozszerzyć o jasny zapis, mówiący, że sabotowanie równorzędnej współpracy oraz przyspieszanie dynamiki wydarzeń do etapu szkodliwego, jest jednoznaczną przesłanką do poddania pod wątpliwość kompetencji rodzicielskich rodzica sabotującego.		**Uwaga niezasadna** Warunkiem orzeczenia przez sąd pieczy współdzielonej nie jest przedstawienie przez małżonków w sprawie o rozwód (lub o separację) porozumienia rodzicielskiego, podobnie jak w sprawie o rozstrzygnięcie co do władzy rodzicielskiej między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu, choć jak wskazano w uzasadnieniu, w praktyce zalety pieczy współdzielonej najlepiej widać w sytuacji, kiedy sami rodzice o nią wnioskują i efektywnie współpracują w sprawach dziecka. Warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. W sytuacji braku współpracy rodzicielskiej, na skutek niewłaściwej postawy jednego czy też obojga rodziców, co do zasady, nie jest wyłączona możliwości orzeczenia przez sąd pieczy współdzielonej, jeżeli na datę orzekania istnieje realna szansa na taką współpracę, natomiast przy braku takiej szansy piecza współdzielona jest wykluczona, albowiem rodzice nie są w stanie wspólnie wykonywać władzy rodzicielskiej. Dopuszczalna jest sytuacja, że jedno z rodziców, na

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					etapie postępowania sądowego, celowo utrudnia lub uniemożliwia współpracę rodzicielską, aby nie doszło do orzeczenia pieczy współdzielonej. W takim przypadku każdorazowo o zasadność powierzeniu wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i orzeczeniu pieczy współdzielonej, bądź ustaleniu miejsca pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców, ewentualnie powierzeniu wykonywania władzy rodzicielskiej tylko jednemu z rodziców i ograniczeniu władzy rodzicielskiej drugiemu rodzicowi do określonych uprawnień i obowiązków, będzie decydował sąd, kierując się dobrem dziecka, tak aby stworzyć dziecku jak najlepszą sytuację opiekuńczo – wychowawczą w konkretnych okolicznościach.
2.	Fundacja Dobre Współrodzicielstwo	**Uwaga merytoryczna**	**1) Niespójność definicji pieczy współdzielonej z regulacją dotyczącą władzy rodzicielskiej.** (ograniczenie władzy rodzicielskiej może skutkować wykluczeniem możliwości orzeczenia pieczy współdzielonej); Warto przyjąć definicję akcentującą wykonywanie władzy rodzicielskiej przez oboje rodziców oraz cykliczne zamieszkiwanie dziecka z	1)„Pieczą współdzieloną jest wykonywanie przez każdego z rodziców władzy rodzicielskiej oraz zamieszkiwanie dziecka z każdym z nich przez określony, cyklicznie powtarzający się czas w sposób umożliwiający dziecko udział w jego życiu każdego z rodziców.”	**Uwaga niezasadna** Piecza współdzielona jest możliwa tylko przy powierzeniu rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Ograniczenie władzy rodzicielskiej rodzicowi/rodzicom uniemożliwia powierzenie pieczy nad dzieckiem w formie pieczy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			każdym z nich, bez uzależnienia tej instytucji od pozostawienia władzy rodzicielskiej w pełnym zakresie.		współdzielonej. Przez wykonywanie władzy rodzicielskiej w pełnym zakresie rozumie się prawo rodziców do podejmowania wspólnie decyzji w sprawach osoby dziecka oraz jego majątku, jak również prawa do reprezentacji, a nie jedynie uprawnienie do wymiennego w czasie, symetrycznego sprawowania bezpośredniej pieczy nad dzieckiem. W czasie, gdy jeden z rodziców będzie sprawował bezpośrednią pieczę nad dzieckiem w ramach pieczy współdzielonej, drugiemu z rodziców nadal będą przysługiwały wszystkie te elementy władzy rodzicielskiej, które nie wymagają bezpośredniej obecności przy dziecku. Z powyższych względów nie jest możliwym, aby pieczę współdzieloną wykonywał rodzic, którego władza rodzicielska jest ograniczona jedynie do współdecydowania w zakresie określonych spraw dot. dziecka wskazanych w orzeczeniu sądu.
			2) <u>Brak regulacji dotyczącej miejsca zamieszkania dziecka</u>. Projekt nie rozwiązuje	2) Miejscowością zamieszkania dziecka jest miejscowość zamieszkania	**Uwaga niezasadna**

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			problemu określania miejsca zamieszkania (pobytu) dziecka w przypadku pieczy współdzielonej. W praktyce sądowej brak jednoznacznych przepisów powoduje trudności interpretacyjne oraz prowadzi do rozwiązań, które mogą w sposób pośredni uprzywilejowywać jednego z rodziców;	rodziców, a w przypadku zamieszkiwania przez nich w różnych miejscowościach – miejscowość ustalana z uwzględnieniem centrum aktywności życiowej dziecka, w szczególności miejsca nauki lub opieki zdrowotnej.	Pojęcie miejsca pobytu nie jest tożsame z miejscem zamieszkania. Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej z uwagi na istotę tej instytucji dziecko ma miejsce pobytu w miejscu zamieszkania matki i w miejscu zamieszkania ojca. Miejsce zamieszkania jest pojęciem ustawowym z zakresu materialnego prawa cywilnego. Zgodnie z art. 25 k.c. jest to miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu. W przypadku osób pozostających pod władzą rodzicielską miejscem zamieszkania jest wyznaczane przez miejsce zamieszkania rodziców. Sąd w wyroku rozwodowym nie określa miejsca zamieszkania dziecka (art. 26 k.c.), a jedynie może określić miejsce pobytu, choć aktualne przepisy k.r.o. nie przewidują wprost konieczności określenia miejsca pobytu dziecka w wyroku rozwodowym. Określenie miejsce zamieszkania nie jest częścią rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, zatem sąd rozwodowy nie ma kompetencji do orzekania o miejscu zamieszkania, jest ono zasadniczo regulowane bezpośrednio i

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					automatycznie treścią art. 26 k.c. a nie orzeczeniem sądu. Należy wskazać, że to miejsce zamieszkania dziecka wynika z rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a nie odwrotnie. Miejsce zamieszkania określone jest **ex lege** na podstawie art.26 k.c. Ponadto miejscem zamieszkania zgodnie z art. 25 k.c., jest miejscowość, a nie konkretny adres. W przypadku zamieszkiwania rodziców mających pełną władze rodzicielską w jednej miejscowości problem określenia miejsca zamieszkania w ogóle nie powstaje - miejscem zamieszkania dziecka jest miejscowość, w której zamieszkują rodzice. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom, którzy mają różne miejsca zamieszkania (mieszkają w różnych miejscowościach), miejscem zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecka stale przebywa (art. 26 §2 k.c.). Przy pieczy współdzielonej dziecko przebywa (ma miejsce pobytu) u matki i u ojca, zatem sąd opiekuńczy na wniosek rodziców określi miejsce zamieszkania

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			3) <u>Ryzyko manipulowania stanowiskiem dziecka.</u> Projekt przewiduje uwzględnienie zdania dziecka, jednak nie wskazuje mechanizmów pozwalających ustalić, czy dziecko rozumie istotę pieczy współdzielonej. Brak odpowiedniej regulacji może sprzyjać manipulowaniu stanowiskiem dziecka w toku postępowania. Dziecko powinno zostać poinformowane o podstawowych zasadach tej instytucji przez sąd lub biegłego.	3)Doprecyzowanie mechanizmów reagowania na konflikt rodziców wykonujących pieczę współdzieloną m.in. ograniczenia władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców zgodnie z art. 107 k.r.o.; zastosowanie środków przewidzianych w art. 109 k.r.o.	dziecka (miejscowość)- art. 26 § 2 zd. 2 k.c. **Uwaga niezasadna** Sąd zobowiązany jest przy orzekaniu pieczy współdzielonej uwzględnić zdanie dziecka, zatem musi je uprzednio poznać. Najczęściej dziecko będzie mogło wyrazić je podczas wysłuchania, ewentualnie podczas badania w OZSS lub przez biegłych. Oczywistym jest, że Sąd, jak i biegli, powinni w razie potrzeby wyjaśnić dziecku na czym polega piecza współdzielona, gdyż jest to pojęcie prawne i może nie być znane małoletniemu. Nadto obowiązkiem tych organów jest zbadanie czy zdanie dziecka jest jego autonomiczną wolą czy też efektem wpływu rodzica/ rodziców. Z powyższych względów o pieczy współdzielonej zawsze orzeka sąd, natomiast nie jest to „automatyczna" forma wykonywania pieczy, w każdym przypadku kiedy rodzicom przysługuje władza rodzicielska. Wybór tej formy uzależniony jest od tego czy jest ona zgodna z dobrem dziecka w konkretnym stanie faktycznym.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			4) Brak mechanizmów reagowania na konflikty w trakcie wykonywania pieczy współdzielonej. Projekt nie określa w sposób wystarczający narzędzi pozwalających sądowi reagować na konflikty między rodzicami wykonującymi pieczę współdzieloną. W praktyce konflikty rodziców często dotyczą konkretnych obszarów wykonywania władzy rodzicielskiej, takich jak kwestie edukacyjne, zdrowotne czy organizacyjne (np. przekazywanie dokumentacji dziecka). Brak precyzyjnych regulacji może prowadzić do niepotrzebnej rezygnacji z modelu pieczy współdzielonej zamiast ingerencji jedynie w problematyczny obszar (punktowo).		Natomiast zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 § 1a² art. 58 k.r.o określeniem z art. 216 ¹ k.p.c – tzn. „zdanie i rozsądne życzenia dziecka”. **Uwaga niezasadna** Rodzice, którzy wykonują pieczę współdzieloną mają uprawnienie i obowiązek do współdecydowania w istotnych sprawach dziecka, gdyż wspólnie wykonują władzę rodzicielską (art. 97 §1 k.r.o.). W przypadku braku ich zgody rozstrzyga sąd opiekuńczy (art. 97§ 2 k.r.o.). Natomiast w sytuacji, kiedy wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy może zmienić orzeczenie o władzy rodzicielskiej i sposobie jej wykonywania zawarte w wyroku (art. 106 k.r.o., art. 577 k.r.o.). Brak zatem potrzeby wprowadzenia dodatkowych mechanizmów reagowania na konflikty w trakcie wykonywania pieczy współdzielonej, gdyż w przypadku różnicy zdań rodziców w istotnych sprawach dziecka mogą oni wystąpić do sądu opiekuńczego o rozstrzygnięcie, a w przypadku zaprzestania współdziałania wystąpić

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					o zmianę orzeczenia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej.
			5) Ryzyko eskalacji sporów wokół przesłanki dobra dziecka. Projekt przewiduje, że sąd ustala pieczę współdzieloną, kierując się dobrem dziecka. W praktyce może to prowadzić do sytuacji, w której strony postepowania będą dążyć do wykazywania licznych okoliczności mających świadczyć o naruszeniu dobra dziecka przez drugiego rodzica. Takie rozwiązanie może paradoksalnie sprzyjać eskalacji konfliktu między rodzicami.		**Uwaga niezasadna** Wobec konieczności zbadania każdej sprawy indywidualnie, należy uznać, że generalna zasada dobra dziecka zabezpiecza w najlepszy sposób jego interes. W sytuacji, kiedy rodzice wykazują wzajemnie okoliczności świadczące o naruszenia dobra dziecka, obowiązkiem sądu jest weryfikacja ich twierdzeń w drodze postępowania dowodowego, a następnie wybór takiej formy wykonywania władzy rodzicielskiej, która będzie opcjonalnie najlepsza dla dziecka, przy uwzględnieniu ewentualnie obniżonych kompetencji rodzicielskich rodzica/rodziców.
			6) Wątpliwości budzi również projektowane rozwiązanie polegające na nieprzekazywaniu do postępowania rozwodowego spraw dotyczących władzy rodzicielskiej nad dziećmi za okres sprzed wytoczenia powództwa o rozwód. Choć intencją projektodawcy wydaje się być skrócenie postępowań w praktyce może to prowadzić do równoległego		**Uwaga niezasadna** Projektowany w § 2 art. 445^1 k.p.c.: stanowi że: „§ 2 Jeżeli postępowanie w sprawie dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów zostało wszczęte przed

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			prowadzenia dwóch postępowań dotyczących tych samych dzieci oraz eskalacji konfliktu między rodzicami. W konsekwencji rozwiązanie to może skutkować mnożeniem spraw sądowych oraz utrwalaniem sporu. Zasadne wydaje się rozważenie pozostawienia spraw dotyczących małoletnich dzieci w kognicji sądu rodzinnego, zamiast dzielenia ich na dwa odrębne okresy czasowe.		wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, sąd **przekaże tę** sprawę sądowi, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację." Wobec powyższego nie zachodzi niebezpieczeństwo, że będą toczyły się dwie sprawy w przedmiocie rozstrzygnięcia co do władzy rodzicielskiej i kontaktów: jedna przed sądem rejonowym (sądem opiekuńczym) a druga przed sądem okręgowym(rozwodowym).
3.	Obywatel 2	**art. 2 projektu – postulat dodania zmiany w art. 598[15] k.p.c.**	Obecny model egzekwowania kontaktów z dzieckiem wymaga wszczęcia odrębnego postępowania o zagrożenie nakazaniem zapłaty, a dopiero następnie – w razie dalszych naruszeń – wydania postanowienia o nakazie zapłaty. W praktyce powoduje to znaczące wydłużenie reakcji sądu na niewykonywanie kontaktów i często prowadzi do sytuacji, w której przez długi czas nie istnieje realny mechanizm sankcjonujący niewykonywanie postanowień sądów rodzinnych. Racjonalne byłoby umożliwienie sądowi zastosowania środka w postaci zagrożenia nakazaniem zapłaty już w treści postanowienia zabezpieczającego kontakty rodzica z dzieckiem.	W art. 598[15] k.p.c. po § 1 dodaje się § 1[1] w brzmieniu: „§ 1[1]. Na wniosek uprawnionego sąd może zamieścić zagrożenie nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej również w postanowieniu ustalającym kontakty z dzieckiem albo w postanowieniu o zabezpieczeniu kontaktów, jeżeli okoliczności sprawy wskazują na ryzyko niewykonywania lub niewłaściwego wykonywania obowiązków wynikających z tego orzeczenia."	**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy wykonywania kontaktów i jego zakresem nie jest objęta zmiana art. art. 598[15] k.p.c. W aktualnym stanie prawnym sąd orzekając o kontaktach (także w trybie zabezpieczenia) uprawniony jest do zagrożenia osobie, pod której pieczą dziecko pozostaje nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej za naruszenie obowiązków wynikających z postanowienia o kontaktach (art. 582[1]§3 k.p.c.). MS dostrzegając konieczność całkowitego przemodelowania obecnie funkcjonującego w polskim

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Uwaga stanowi postulat rozszerzenia zakresu projektu.		systemie prawnym postępowania o wykonywania kontaktów z dzieckiem prowadzi prace na projektem ustawy, zgodnie z którą ustalając kontakty z dzieckiem albo zmieniając rozstrzygnięcie o kontaktach z dzieckiem – sąd będzie zagrażał zarówno osobie, pod której pieczą dziecko pozostaje, jak i osobie uprawnionej do kontaktów z dzieckiem albo osobie, której zakazano kontaktów z dzieckiem odpowiednią sankcją za niewykonanie lub naruszenie obowiązków. Dotyczyć to będzie zarówno sytuacji, gdy sąd będzie wydawał merytoryczne postanowienie ustalające kontakty z dzieckiem, jak i sytuacji, gdy strony (uczestnicy postępowania) zawrą w tej materii ugodę przed sądem albo przed mediatorem, którą sąd następnie będzie zatwierdzał. Rozwiązanie to będzie miało ten niewątpliwy walor, że doprowadzi do skrócenia postępowania o wykonywanie kontaktów z dzieckiem, ale równocześnie będzie miało szansę oddziaływać prewencyjnie, bowiem równoczesne z ustaleniem obowiązków związanych z realizacją

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					kontaktów z dzieckiem nałożenie sankcji za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie tych obowiązków ma szansę uświadomić uczestnikom postępowania wagę tych obowiązków i przeciwdziałać niewłaściwej ich realizacji. W ocenie projektodawcy obowiązująca obecnie sankcja za niewykonanie lub niewłaściwe wykonanie obowiązków, w postaci zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej odpowiednio na rzecz osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem lub osoby, pod której pieczą dziecko pozostaje, jest niewłaściwa. Proponowane jest wprowadzenie grzywny na rzecz Skarbu Państwa, co nada odpowiednią rangę nakładanej przez sąd sankcji i wyeliminuje zarzuty nieuzasadnionego bogacenia się jednej strony kosztem drugiej. Projekt przewiduje też wprowadzenie zmian do kodeksu karnego poprzez wprowadzenie penalizacji: - niewykonania orzeczenia sądowego w przedmiocie odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką; - ukrywania lub pomagania w ukryciu osoby podlegającej wydaniu;

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					- uporczywego niewykonywania albo niewłaściwego wykonania swoich obowiązków wynikających z postanowienia sądu o kontaktach albo ugody zawartej przed sądem albo przed mediatorem w przedmiocie kontaktów z dzieckiem.
4.	Obywatel 2	**art. 2 projektu – postulat dodania zmiany w art. 278 k.p.c.**	Projekt nie odnosi się do problemów funkcjonowania opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów (OZSS). Oczekiwanie na takie badanie to nawet 2 lata. W tym czasie sąd nie dysponuje kluczowym materiałem dowodowym dotyczącym sytuacji dziecka i relacji rodzinnych. Prowadzi to do utrwalania stanu faktycznego wynikającego z zabezpieczenia jeszcze przed merytorycznym rozstrzygnięciem sprawy lub utrwala brak realizacji kontaktów przez stronę zobowiązaną. Uwaga stanowi postulat rozszerzenia zakresu projektu.	W art. 278 k.p.c. dodaje się § 3 w brzmieniu: „§ 3. W sprawach dotyczących wykonywania władzy rodzicielskiej, pieczy nad dzieckiem oraz kontaktów z dzieckiem opinia biegłego lub opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów powinna zostać sporządzona w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia doręczenia zlecenia sporządzenia opinii.”	**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD349 nie dotyczy reformy OZSS ani zmiany przepisów k.p.c dot. dopuszczenia dowodu z opinii biegłych (art. 278 k.p.c.). MS przygotowuje projekt ustawy reformującej funkcjonowanie OZSS. Celem tej nowelizacji jest zbliżenie regulacji do ustaw regulujących inne zawody zaufania publicznego, jak również usprawnienie realizacji ustawowych zadań należących do OZSS oraz zwiększenie efektywności naboru kadry. Zmianą wynikową proponowanych rozwiązań będzie także skrócenie oczekiwania na termin sporządzenia opinii przez OZSS.
5.	Obywatel 2	**art. 1 pkt 3 lit. b projektu (art. 107 § 2a k.r.o.)**	Projekt wprowadza instytucję pieczy współdzielonej, jednak przepis ma charakter wyłącznie fakultatywny („sąd może”), co nie zmienia w istotny sposób dotychczasowej	Proponuje się nadanie art. 107 § 2a k.r.o. następującego brzmienia: “§ 2a. Sąd powierza wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom,	**Uwaga częściowo zasadna** Proponowana konstrukcja pieczy współdzielonej zakłada, że stanowi ona jedną z form wspólnego

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			praktyki orzeczniczej, w której w wielu sprawach przyjmowany jest model powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców. Jeżeli celem projektowanej regulacji jest rzeczywiste wzmocnienie prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców, jak wynika z Uzasadnienia, rozważenia wymaga przyjęcie konstrukcji, w której piecza współdzielona stanowi rozwiązanie podstawowe, od którego sąd może odstąpić jedynie wtedy, gdy dobro dziecka za tym przemawia.	orzekając pieczę współdzieloną, chyba że dobro dziecka przemawia za powierzeniem wykonywania władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców.”	wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców. Piecza współdzielona może być orzeczona jedynie w przypadku, kiedy sąd powierzy wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom. W aktualnym stanie prawnym, a także na skutek proponowanych zmian, sąd będzie mógł powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić, iż piecza nad dzieckiem będzie sprawowana w formie pieczy współdzielonej, lub powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić, że miejscem pobytu dziecka będzie miejsce zamieszkania jednego z rodziców. W tym drugim przypadku rodzice nadal będą wykonywali wspólnie władzę rodzicielską (nie zaś tylko jeden z nich – jak wskazano w uwadze), czyli będą mieli prawo podejmowania wspólnie decyzji w sprawach osoby dziecka oraz jego majątku, przy czym bieżącą pieczę na dzieckiem sprawować będzie ten z rodziców, z którym dziecko będzie zamieszkiwać, natomiast drugi z rodziców jedynie podczas wykonywania kontaktów z dzieckiem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Proponowana definicja pieczy współdzielonej zakłada, że stanowi ona jedną z form wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem przez oboje rodziców, a niedopuszczalność jej orzeczenia zachodzi jedynie kiedy jest ona sprzeczna z dobrem dziecka. Wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej automatycznie nie będzie wiązało się ze sprawowaniem pieczy współdzielonej, jednak zdaniem projektodawcy piecza współdzielona będzie priorytetową opcją (w stosunku do innych rozstrzygnięć sądu) uregulowania sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej po rozwodzie (lub separacji) lub rozstaniu rodziców, bo zapewnia rodzicowi w pełni uczestniczenie w życiu dziecka. Z tych względów w każdym przypadku kiedy piecza współdzielona pozostaje zgodna z dobrem dziecka winna wyprzedzać rozstrzygnięcie sądu o ustaleniu miejsca pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego rodzica. Z powyższych względów projektodawca zmodyfikował brzmienie art.58§1a[1]k.r.o.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Nie w każdych okolicznościach ta forma wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej jest najlepsza z punktu widzenia dobra dziecka, a czasami wręcz niemożliwa do sparowania np. w przypadku stosowania przemocy czy braku faktycznej możliwości jej sprawowania przez jednego z rodziców – np. wykonywanie pracy za granicą, jednakże wtedy jej orzeczenie jest niezasadne z uwagi na dobrostan dziecka.
6.	Obywatel 2	**art. 1 pkt 3 lit. b projektu (art. 107 k.r.o. – postulat dodania § 2e)**	Projekt w uzasadnieniu wskazuje na znaczenie relacji dziecka z obojgiem rodziców oraz zdolności każdego z rodziców do wspierania więzi dziecka z drugim rodzicem, jednak brak jest wyraźnej zmiany w proponowanych zapisach k.r.o ani konkretnego przepisu wskazującego, że sąd powinien oceniać także postawę rodzica wobec relacji dziecka z drugim rodzicem.	Po art. 107 § 2d k.r.o. dodaje się § 2e w brzmieniu: „§ 2e. Orzekając na podstawie § 2a albo § 2b, sąd uwzględnia w szczególności postawę każdego z rodziców wobec utrzymywania i rozwijania relacji dziecka z drugim rodzicem.”	**Uwaga niezasadna** Ocena postawy rodzica wobec relacji dziecka z drugim rodzicem ujęta jest w projekcie w art. 58 § $1a^2$ pkt 3 k.r.o.: „zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację”.
7.	Obywatel 2	**art. 2 pkt 3 projektu (art. 582^1 k.p.c.)**	Projekt wskazuje słusznie w uzasadnieniu, że stanowisko dziecka nie zawsze jest w pełni autonomiczne, jednak nie przewiduje szczególnych instrumentów reagowania w sytuacji nagłego zaprzestania kontaktów z jednym z rodziców. W praktyce brak szybkiej	Po art. 582^1 § 4 k.p.c. dodaje się § 4a w brzmieniu: „§ 4a. Jeżeli dziecko odmawia kontaktu z rodzicem albo doszło do nagłego zaprzestania kontaktów, sąd może niezwłocznie dopuścić dowód z opinii	**Uwaga niezasadna** Rozstrzygając o pieczy współdzielonej, sąd winien uwzględnić w szczególności zdanie dziecka i ustalić, czy jest ono wyrazem jego autonomicznej woli czy też skutkiem wpływu jednego z rodziców.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			reakcji może prowadzić do utrwalenia braku relacji.	biegłego psychologa dziecięcego w celu ustalenia przyczyn takiego stanu.”	Orzeczenie przez sąd pieczy współdzielonej nie wyklucza ustalenia kontaktów dziecka z tym rodziców, z którym aktualnie dziecko nie będzie przebywać (czyli np. w tygodniu drugiego rodzica, jeśli piecza jest wykonywana w okresach cotygodniowych). Zaprzestanie kontaktów dziecka z rodzicem nie zawsze uzasadnia dopuszczenie dowodu z opinii biegłego (zwłaszcza jeśli dziecko w toku postępowania sądowego było już badane), albowiem udział w badanu potrafi wywołać u dziecka nadmierny stres, zatem wielokrotne badanie nie pozostaje w jego interesie. To sąd każdorazowo decyduje o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, co daje gwarancję, iż dowód ten nie będzie nadużywany. Propozycja przepisu jest zbędna z uwagi na treść art. 278 k.p.c., który pozwala sadowi skorzystać z wiadomości specjalnych w każdym przypadku, który tego wymaga. Kwestia wykonywania kontaktów po ich orzeczeniu nie jest przedmiotem regulacji tego projektu - w tym zakresie odpowiedź jak w pkt 5.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
8.	Obywatel 2	**art. 2 projektu – projektowany art. 756[1]a k.p.c**.	Projekt trafnie przyjmuje zasadę orzekania pieczy współdzielonej na etapie zabezpieczenia. Projektowane brzmienie art. 756[1]a k.p.c. osłabia jednak tę zasadę przez przyjęcie, że sam brak zgody jednego z rodziców na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem wyłącza możliwość orzeczenia pieczy współdzielonej. W praktyce może to prowadzić do łatwego blokowania tego modelu bez wykazania, że byłby on sprzeczny z dobrem dziecka.	Proponuje się nadanie art. 756[1]a k.p.c. następującego brzmienia: „Art. 756[1]a § 1. Udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, sąd orzeka pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, jeżeli obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, chyba że dobro dziecka przemawia za innym rozstrzygnięciem. § 2. Brak zgody jednego z rodziców na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem nie stanowi samodzielnej podstawy odstąpienia od orzeczenia pieczy współdzielonej.”	**Uwaga niezasadna** W art. 756[1a] k.p.c. chodzi o brak zgody na pieczę współdzieloną jednego z rodziców, który sam nie chce sprawować pieczy – wbrew woli rodzica piecza współdzielona nie może być orzeczona. Przykładem jest choroba, stałe wyjazdy za granicą czy wykonywanie pracy w delegacji, które to sytuacje uniemożliwiają rodzicowi sprawowanie bieżącej pieczy. Projektodawca uznał za zasadne zastąpienie w zdaniu 1 w art. 756[1a] k.p.c. słów; „jedno z rodziców” słowem: „rodzic’’, tak aby nie budziło wątpliwości że chodzi o brak zgody samego rodzica na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem w formie pieczyw współdzielonej. ”
9.	Obywatel 2	**art. 2 projektu – postulat dodania zmiany w art. 598 k.p.c**.	Obecny model wykonywania kontaktów nadmiernie wiąże skutki postanowienia o zagrożeniu nakazaniem zapłaty z konkretnym brzmieniem orzeczenia o kontaktach. W praktyce zmiana lub modyfikacja orzeczenia dotyczącego kontaktów może prowadzić do konieczności ponownego wszczynania	Po art. 598 [15] k.p.c. dodaje się art. 598[15a] k.p.c. w brzmieniu: „Art. 598[15a] Postanowienie o zagrożeniu nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej zachowuje moc także w razie późniejszej zmiany orzeczenia albo	**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy wykonywania kontaktów. Powyższa kwestia jest przedmiotem innego projektu - odp. jak w pkt 3

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			postępowania z art. 598 [15]k.p.c., mimo że chodzi o te same osoby, to samo dziecko i ten sam obowiązek utrzymywania kontaktów. Osłabia to skuteczność mechanizmu ochronnego i prowadzi do zbędnego formalizmu. Zasadne jest przyjęcie reguły, że postanowienie o zagrożeniu zachowuje skuteczność także w razie późniejszej zmiany orzeczenia o kontaktach, chyba że sąd postanowi inaczej z uwagi na istotną zmianę zakresu obowiązków.	ugody w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, jeżeli dotyczą one tego samego małoletniego oraz tych samych osób uprawnionej i obowiązanej. § 2. Sąd, zmieniając orzeczenie albo ugodę w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, może postanowić, że postanowienie, o którym mowa w § 1, traci moc w całości albo w części, jeżeli wymaga tego zakres dokonanej zmiany.”	
10	Obywatel 2	**postulat rozszerzenia zakresu projektu – ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, art. 96 ust. 1 pkt 2**	Projekt wzmacnia znaczenie pieczy współdzielonej, w tym także na etapie zabezpieczenia, ale nie odnosi się do kosztowych konsekwencji późniejszej zmiany orzeczenia alimentacyjnego. Obecnie od kosztów sądowych zwolniona jest strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obniżenie alimentów, natomiast rodzic zobowiązany do alimentów, który po prawomocnym ustaleniu alimentów wnosi o ich zmianę np. wskutek zmiany modelu pieczy nad dzieckiem, co do zasady podlega opłacie na zasadach ogólnych. Może to nadmiernie obciążać stronę, która i tak ponosi bieżące koszty utrzymania dziecka, dodatkowo ponosi koszty alimentów ustalonych na “starych” zasadach opieki i występuje o dostosowanie alimentów do	W art. 96 ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu: „2a) strona dochodząca zmiany wysokości alimentów po ich prawomocnym ustaleniu, jeżeli żądanie pozostaje w bezpośrednim związku ze zmianą orzeczenia albo ugody w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej, pieczy nad dzieckiem lub kontaktów z dzieckiem;”	**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 nie zmienia przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Nie mają obowiązku uiszczenia kosztów sądowych strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obniżenie alimentów (art. 96 ust. 1 pkt 2 wskazanej ustawy) Zmiana wysokości zasądzonych alimentów przy pieczy współdzielonej może być uzależniona od zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej, a z wnioskiem o zmianę wystąpić może zarówno rodzic zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych, jak i drugi z rodziców, do którego rąk płacone są

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			nowego modelu opieki, a nie o uchylenie samego obowiązku alimentacyjnego. Zasadne jest rozważenie zwolnienia od kosztów sądowych w sprawach o zmianę wysokości alimentów pozostających w bezpośrednim związku ze zmianą orzeczenia dotyczącego pieczy nad dzieckiem.		alimenty. Orzeczenie pieczy współdzielonej nie zawsze będzie wiązało się z ustaleniem, że oboje rodzice w równych częściach ponosić będą koszty utrzymania i wychowania dziecka. Przy pieczy współdzielonej ten z rodziców, który ma większe możliwości zarobkowe i majątkowe, aby pokryć usprawiedliwione potrzeby dziecka, może zostać zobowiązany do uiszczania alimentów na jego rzecz. Przedstawiona propozycja może być rozważona na etapie zmiany przepisów ustawy o kosztach sądowych, przy czym projektu UD 349 nie obejmuje swoim zakresem takiej zmiany.
11	Obywatel 2	**art. 1 pkt 3 lit. b projektu (art. 107 k.r.o. – postulat dodania § 2f)**	Projekt słusznie akcentuje prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, ale nie przewiduje dostatecznie wyraźnej konsekwencji prawnej dla sytuacji, w której jeden z rodziców uporczywie i bez usprawiedliwionej przyczyny nie wykonuje orzeczeń dotyczących pieczy lub kontaktów oraz nie wspiera relacji dziecka z drugim rodzicem. W takich przypadkach dalsze pozostawienie dziecka głównie przy tym rodzicu może utrwalać stan sprzeczny z prawem dziecka do wychowania przez oboje rodziców. Zasadne jest wprowadzenie	Po art. 107 § 2d k.r.o. dodaje się § 2f w brzmieniu: „§ 2f. Jeżeli pomimo uprzedniego zastosowania środków przewidzianych prawem rodzic, któremu powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej albo przy którym dziecko stale przebywa, uporczywie i bez usprawiedliwionej przyczyny nie wykonuje orzeczeń albo ugód dotyczących pieczy nad dzieckiem lub kontaktów dziecka z drugim rodzicem oraz nie wspiera relacji dziecka z	**Uwaga niezasadna** Aktualnie art. 106 k.r.o. pozwala w sytuacji niewłaściwej postawy jednego z rodziców zmienić orzeczenie o władzy rodzicielskiej. Stanowi on, że jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy może zmienić orzeczenie o władzy rodzicielskiej i sposobie jej wykonywania zawarte w wyroku orzekającym rozwód, separację bądź unieważnienie małżeństwa, albo ustalającym pochodzenie dziecka. Nadto art. 577 k.p.c. umożliwia

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rozwiązania, zgodnie z którym takie zachowanie stanowi istotną przesłankę zmiany sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej lub pieczy nad dzieckiem.	drugim rodzicem, sąd zmienia sposób wykonywania władzy rodzicielskiej lub pieczy nad dzieckiem, chyba że dobro dziecka przemawia za innym rozstrzygnięciem.”	sądowi opiekuńczemu zmianę prawomocnego postanowienia, jeśli wymaga tego dobro osoby, której postępowanie dotyczy. Dotyczy to między innymi przypadku, kiedy jeden z rodziców swoją postawą uniemożliwia wykonanie orzeczenia lub ugody w sprawie kontaktów lub nie wspiera relacji dziecka z drugim rodzicem.
12	Obywatel 2	**art. 1 projektu – postulat zmiany art. 135 k.r.o.**	Projekt wzmacnia znaczenie pieczy współdzielonej, ale nie proponuje zmian w zasadach ustalania alimentów po zmianie modelu opieki nad dzieckiem. Obecna praktyka sądowa prowadzi niekiedy do sytuacji, w której wysokie możliwości zarobkowe jednego z rodziców wpływają nie tylko na proporcję jego udziału w ponoszeniu kosztów utrzymania dziecka, lecz także pośrednio na ustalenie świadczenia pieniężnego na poziomie wyższym niż wynika to z usprawiedliwionych potrzeb dziecka. Zasadne jest doprecyzowanie, że usprawiedliwione potrzeby dziecka wyznaczają granicę łącznego obowiązku alimentacyjnego, natomiast możliwości zarobkowe i majątkowe rodziców wpływają na rozłożenie tego obowiązku między nich oraz na ocenę zakresu osobistych starań o	W art. 135 § 1 k.r.o. nadaje się następujące brzmienie: „§ 1. Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego oraz drugiego z rodziców uwzględnia się przy określaniu zakresu udziału każdego z nich w zaspokajaniu tych potrzeb.” „§ 2a. W razie pieczy współdzielonej sąd uwzględnia w szczególności zakres osobistych starań każdego z rodziców oraz ponoszonych przez nich bezpośrednio kosztów utrzymania i wychowania dziecka.”	**Uwaga niezasadna** Przepis art. 135 k.r.o. nie jest objęty zmianami w tym projekcie, a obecne jego brzmienie uwzględnia osobiste starania rodziców przy ustaleniu wysokości świadczenia alimentacyjnego. W przypadku wystąpienia z wnioskiem o zmianę modelu pieczy na dzieckiem, sąd będzie ustalał obowiązek alimentacyjnych na ogólnych zasadach, czyli z jednej strony uwzględni usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Jednocześnie weźmie pod uwagę zakres osobistych starań o wychowanie i utrzymanie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			utrzymanie i wychowanie dziecka, w szczególności przy pieczy współdzielonej.		uprawnionego przez każdego z rodziców (art. 135 § 2 k.r.o.).
13	**Strajk Ojców Online**	**art. 58 § 1a² k.r.o.**	Zbyt rozbudowany katalog przesłanek przy orzekaniu pieczy współdzielonej. Uprościć przepis przez wskazanie, że zasadniczym kryterium jest dobro dziecka, a pozostałe okoliczności mają charakter pomocniczy. Obecny katalog może w praktyce działać jak zbiór bezpieczników pozwalających na łatwe odstąpienie od pieczy współdzielonej. Zwiększa to uznaniowość i osłabia przewidywalność orzeczeń.		**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a² k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w sprawach o rozwód i separację. Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty (użyto stwierdzenia „w szczególności"), który określa okoliczności jakie powinny być przez sąd badane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Jednak i tak klauzula generalna dobra dziecka, z uwagi na konieczność indywidualnego rozpoznania każdej ze spraw, w której jest badana, pozostaje decydująca.
14	**Strajk Ojców Online**	**art. 107 § 2 oraz § 2a k.r.o.**	Niewystarczająco czytelne uprzywilejowanie pieczy współdzielonej przy braku porozumienia rodziców. Doprecyzować, że piecza współdzielona ma być pierwszym modelem podlegającym realnemu rozważeniu, a odstąpienie od niej wymaga jasnego wykazania przyczyn.		**Uwaga częściowo zasadna** Warunkiem orzeczenia przez sąd pieczy współdzielonej nie jest przedstawienie przez małżonków w sprawie o rozwód (lub o separację) porozumienia rodzicielskiego, podobnie jak w sprawie o

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Bez wyraźnej normy kierunkowej praktyka może pozostać taka sama jak dotychczas, mimo wprowadzenia nowego pojęcia do ustawy.		rozstrzygnięcie co do władzy rodzicielskiej między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu (art. 58 § 1 k.r.o., art. 107 §2 k.r.o.). Ustawodawca priorytetowo traktuje powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, przy czym dopuszcza dwa rozwiązania przy takim rozstrzygnięciu - pieczę współdzieloną i ustalenie miejsca pobytu u jednego z rodziców, wybór z tych form należy każdorazowo do sądu. Z uwagi na prawo rodziców do wspólnego wychowywania dziecka, jeśli dobro dziecka za tym przemawia, w pierwszej kolejności sąd winien orzec pieczę współdzieloną. Projektodawca zdecydował o modyfikacji definicji pieczy współdzielonej, aby podkreślić iż jej orzeczenie pozostaje niedopuszczalne tylko wtedy kiedy pozostaje sprzeczne z dobrem dziecka. Umiejscowienie pieczy współdzielonej w k.r.o. przed ograniczeniem władzy rodzicielskiej, wskazuje na priorytetowy charakter tej formy w stosunku do innych rozstrzygnięć w przedmiocie władzy rodzicielskiej - tj. ograniczenia,

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					pozbawienia czy zawieszenia władzy rodzicielskiej.
	Strajk Ojców Online	**art. 58 § 1a³ k.r.o. oraz art. 107 § 2b k.r.o.**	Zbyt szeroka możliwość powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców i ograniczenia władzy drugiego. Wskazać, że ograniczenie władzy rodzicielskiej może następować wyłącznie w razie konkretnych okoliczności świadczących o rzeczywistym zagrożeniu dobra dziecka. Ograniczenie władzy rodzicielskiej nie powinno być technicznym elementem rozstrzygnięcia po rozstaniu rodziców. Szeroka formuła może sprzyjać marginalizacji jednego z rodziców i utrwalaniu alienacji rodzicielskiej.		**Uwaga niezasadna** Warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej jest wspólne wykonywania władzy rodzicielskiej przez oboje rodziców. W przypadku ograniczenia rodzicowi/ rodzicom władzy rodzicielskiej co do współdecydowania tylko w określonych sprawach dot. dziecka wykluczone jest sprawowanie pieczy współdzielonej, gdyż rodzic, któremu w taki sposób została ograniczona władza rodzicielska nie jest uprawniony do współdecydowania we wszystkich istotnych sprawach dziecka, a jedynie w zakresie tych wskazanych w orzeczeniu sądu. Z kolei ustanowienie nadzoru kuratora nad sprawowaniem pieczy nad dzieckiem wskazuje na konieczność zachowania kontroli nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej z uwagi na dobro dziecka, co także nie sprzyja orzeczeniu pieczy współdzielonej. Projekt UD 349 nie zmienia brzmienia przepisów przewidujących możliwość ograniczenia rodzicowi władzy rodzicielskiej w wyroku rozwodowym i

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu. I tak zgodnie z projektem: „Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia”. Wielość i różnorodność okoliczności, które mogą skutkować ograniczeniem władzy rodzicielskiej powoduje, że nie jest celowym ich enumeratywne wyliczenie.
15		**art. 756^{1a} k.p.c.**	Projektowany przepis należy ocenić pozytywnie, ale wymaga doprecyzowania w zakresie przesłanki przysługiwania obojgu rodzicom władzy rodzicielskiej. Dodać wyjaśnienie, że częściowe lub techniczne ograniczenie władzy rodzicielskiej nie wyłącza automatycznie pieczy współdzielonej, jeżeli nie uniemożliwia wspólnego wykonywania pieczy. W praktyce zdarzają się sytuacje, gdy rodzic ma władzę rodzicielską ograniczoną jedynie w niewielkim zakresie, np. przez nadzór kuratora. Taki szczegół nie powinien przekreślać możliwości zastosowania przepisu.		**Uwaga niezasadna** Uzasadnienie jak w pkt 14

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
16	**Strajk Ojców Online**	**art. 598^{22} k.p.c. oraz art. 756^{2} k.p.c.**	Projekt nie daje jeszcze gwarancji realnej i szybkiej egzekwowalności orzeczeń dotyczących pieczy współdzielonej. Wzmocnić mechanizmy wykonawcze oraz przyspieszyć procedury związane z wykonywaniem orzeczeń rodzinnych. Sama zmiana modelu orzekania nie wystarczy, jeśli wykonywanie postanowień i wyroków pozostanie przewlekłe i nieskuteczne. Orzeczenie bez skutecznego mechanizmu wykonania może mieć charakter iluzoryczny.		**Uwaga niezasadna** Art. 598^{22} k.p.c. oraz art. 756^{2} k.p.c. zostają zmienione jedynie poprzez zastąpienie opisowej formy pieczy naprzemiennej pojęciem „pieczy współdzielonej", co jest wynikiem wprowadzenia nowego pojęcia w art. 58 § $1a^{1}$ k.r.o. W zakresie projektu MS dot. usprawnienie wykonywania orzeczeń w sprawie kontaktów – odpowiedź jak w pkt 3
17	**Strajk Ojców Online**	**Uwaga ogólna**	Należy rozważyć dalsze zmiany sankcyjne i wykonawcze dotyczące uporczywego niewykonywania orzeczeń sądowych odnoszących się do dziecka. Uzupełnić proces legislacyjny o przepisy zapewniające realną odpowiedzialność za niewykonywanie orzeczeń i ochronę więzi dziecka z obojgiem rodziców. Bez rzeczywistych konsekwencji za niewykonywanie orzeczeń nawet dobrze brzmiące przepisy mogą nie działać w praktyce. Z punktu widzenia Strajku Ojców Online jest to warunek skuteczności całej reformy.		**Uwaga niezasadna** W zakresie projektu MS dot. usprawnienie wykonywania orzeczeń w sprawie kontaktów – odpowiedź jak w pkt 3
18	**Strajk Ojców Online**	**Uwaga ogólna**	Przepisy powinny ograniczać możliwość nadmiernie łatwego ograniczania władzy rodzicielskiej bez wyraźnej przyczyny materialnej.		**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 nie zmienia brzmienia przepisów przewidujących możliwość ograniczenia władzy rodzicielskiej w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Wprowadzić bardziej proporcjonalne i czytelne przesłanki ingerencji we władzę rodzicielską. W praktyce ograniczenie władzy rodzicielskiej bywa stosowane w sposób prowadzący do niemal całkowitego wyłączenia rodzica z życia dziecka mimo braku zawinienia. Taki model powinien zostać ograniczony, a nie utrwalony.		wyroku rozwodowym, jak i w orzeczeniu sądu opiekuńczego w przypadku rodziców żyjących w rozłączeniu . Zgodnie z projektowanym art. 58 § 1a[4] k.r.o.: „Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia”. Wielość i różnorodność okoliczności, które mogą skutkować ograniczeniem władzy rodzicielskiej powoduje, że nie jest celowym ich enumeratywne wyliczenie.
19	**Obywatel 3 (brak uprawnienia do reprezentacji Fundacji Kocham cię tato – Fundacja, Michał Jasiewicz)**	**Uwaga ogólna - Brak definicji dobra dziecka**	Projekt nie precyzuje pojęcia dobra dziecka, co prowadzi do rozbieżności interpretacyjnych oraz utrudnia jednolitość orzecznictwa. Zgodnie z art. 72 Konstytucji RP oraz zasadami wynikającymi z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, dobro dziecka powinno stanowić nadrzędne kryterium rozstrzygnięć. Na stan obecny, konflikt terminologiczny w języku wielorakich opinii biegłych jak i mnożność decyzji sądu względem niekompletnie publikowanych orzeczeń,		**Uwaga niezasadna** Sam brak w prawie krajowym definicji legalnej „dobra dziecka” nie stanowi istotnej przeszkody i tym samym nie obniża standardów ochrony praw dzieci, stąd projektodawca nie dostrzega potrzeby wprowadzenia postulowanej zmiany. Przeciwnie — wszędzie tam, gdzie organom państwa przychodzi rozstrzygać w sprawach dotyczących najmłodszych w sposób bezpośredni lub pośredni, wskazują

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			dyskwalifikuje możliwość pozostawienia tej definicji w obszarze nieprecyzyjnie określonym. Ustalenie jednolitej definicji dobra dziecka, aby zapobiec konfliktowi z Ustawą Zasadniczą wobec praw i obowiązków rodzica wobec dziecka i Państwa jest fundamentalna ze względu na obecną przewlekłość spraw i dąży do jednolitości orzeczniczej. Rozwiązanie: wprowadzenie jednolitej definicji w oparciu o klasyczne ujęcie filozofii: Dobrem dziecka jest jego stan fizyczny i umysłowy, który wskazuje na progresywną perspektywę rozwoju tego dziecka w zakresie praw moralnych społeczności równoważnych postawą etyczną rodzica wobec tych praw.		one na konieczność kierowania się dobrem dziecka, akcentując konstytucyjne i konwencyjne standardy w tym zakresie. Dotyczy to bardzo różnorodnych zagadnień, rozstrzyganych przez różne organy — począwszy od pomocy społecznej, edukacji, skończywszy na sprawach związanych z ochroną zdrowia. Istotne jest przy tym, że potrzebę ochrony dobra dziecka w procesie stosowania prawa sądy opiekuńcze dostrzegają już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, niezależnie od zarzutów sformułowanych w pismach procesowych czy środkach odwoławczych, i to ona stanowi postawę rozstrzygnięć tego sądu.
20	**Obywatel 3 (brak uprawnienia do reprezentacji Fundacji**	**Uwaga ogólna - Brak określenia zasad postępowania państwa**	Projekt nie precyzuje w sposób wystarczający zasad działania organów państwa w sprawach dotyczących dziecka, co może pozostawać w sprzeczności z art. 10 Konstytucji RP (zasada podziału władz) oraz zasadą zaufania obywatela do państwa. Zasadne jest doprecyzowanie: - toku postępowania		**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie reguluje odpowiedzialności organów w postępowaniu sądowym i administracyjnym. Art. 96 k.r.o. nakładający na rodziców obowiązki

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Kocham cię tato – Fundacja, Michał Jasiewicz)		administracyjnego i sądowego, - zakresu odpowiedzialności organów, - czasu, środków i celów ingerencji państwa. Działania Państwa nie powinny być w sprzeczności w wykonywania obowiązków rodzicielskich wynikających z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w szczególności Art. 96 k.r.o. Zasada: sądzimy co posiadamy – zaś tzw. sąd rodzinny nie posiada dowodów czy sądzonego, zatem, sądem nie jest z definicji. Państwo nie może jednocześnie nakazywać rodzicowi obowiązek wychowawczy dziecka i jednocześnie prowadzić działanie nie umożliwiające rodzicowi wypełnienie tego obowiązku. Jeśli w sprawy dziecka ingeruje Państwo, Państwo ma dookreślić pion odpowiedzialności wobec dziecka względem: czasu, środków i celów zanim proces tej ingerencji się rozpocznie. Wszelkie inne formy działania Państwa są i będą korupcjogenne. Rozwiązanie: postępowanie w zakresie zabezpieczenia środków względem tabeli, postępowanie względem potencjalnego stosowania terapii ustalone w czasie: zależnie od modelu terapii odgórne określenie ilokrotności spotkań, zgodnie z normami APA. Kontekst terapeutyczny nie może być nadrzędny względem obowiązku wychowawczego rodzica		nie pozostaje sprzeczności z innymi przepisami prawa.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			względem dziecka jako tok postępowania stron.		
21	**Obywatel 3 (brak uprawnienia do reprezentacji Fundacji Kocham cię tato – Fundacja, Michał Jasiewicz)**	**Uwaga ogólna - Opieka naprzemienna**	Projekt wprowadza pojęcie opieki naprzemiennej bez pełnego zabezpieczenia proceduralnego dobra dziecka. Zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym, dziecko ma prawo do wychowania przez oboje rodziców. Postuluje się: - zapewnienie rzeczywiście równoważnych kontaktów z obojgiem rodziców, - wprowadzenie skutecznych mechanizmów egzekwowania orzeczeń sądowych, - określenie standardów postępowania w sytuacjach konfliktowych. Projekt ustawy UD 349 w sposób na stan obecny definiując pojęcie opieki naprzemiennej nie ustala zabezpieczenia dobra dziecka wobec rodziców przez Państwo w toku proceduralnym, poprzez co, czyni na szkodę dziecka. Rozwiązanie: Zabezpieczenie dobra dziecka i obowiązku wychowawczego rodziców wobec dziecka poprzez prowadzenie jednolitej procedury postępowania administracyjnego w postaci: równoważnych kontaktów dziecka z rodzicami, zabezpieczonych karą finansową równoważną 30% dochodów miesięcznych rodzica, jeśli dojdzie do trzykrotności złamania postanowienia sądowego, w wypadku przewlekłości działań jednej ze stron, sąd ma		**Uwaga niezasadna** Generalną zasadą przy orzekaniu pieczy współdzielonej jest dobro dziecka. Z uwagi na wielość i różnorodność czynników, które determinują orzeczenie pieczy współdzielonej, to właśnie klauzula „dobra dziecka” pozwala zapewnić dziecku optymalne warunki w konkretnych okolicznościach. Instytucja pieczy współdzielonej pozwala na równomierny udział obojga rodziców w wychowaniu dziecka. Jest jedną z form wykonywania władzy rodzicielskiej, w sytuacji wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Projekt zakłada, że rodzice będą sprawować pieczę w porównywanych, ale niekoniecznie identycznych okresach. Tymczasem rodzicom niezależnie od władzy rodzicielskiej przysługuje prawo do kontaktów z dzieckiem. Projekt zakłada możliwość ustalenia kontaktów rodzica z dzieckiem w czasie, kiedy nie będzie on sprawował osobistej pieczy. Rozmiar i forma tych kontaktów powinna być przed

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			prawo znacznie ograniczyć lub odebrać prawa rodzicielskie stronie.		wszystkim uzależniona od potrzeb dziecka. Należy odróżnić bieżącą pieczę nad dzieckiem od kontaktów z dzieckiem w okresie, kiedy dany rodzic nie sprawuje opieki nad dzieckiem. Nie znajduje uzasadnienia wprowadzenia kar finansowych wymierzonych w postępowaniu administracyjnym za niewykonywanie kontaktów z prawomocnego orzeczenia czy ugody zatwierdzonej przez sąd. Natomiast uporczywe uniemożliwianie kontaktów z dzieckiem już teraz może być podstawą do ograniczenia rodzicowi władzy rodzicielskiej, a nawet pozbawienia go władzy rodzicielskiej.
22	**Obywatel 3 (brak uprawnienia do reprezentacji Fundacji Kocham cię tato – Fundacja, Michał Jasiewicz)**	**Uwaga ogólna - postępowanie dowodowe i biegli**	Projekt nie wprowadza jednolitych standardów w zakresie powoływania i pracy biegłych, co może wpływać na jakość orzeczeń. Zasadne jest: - wprowadzenie niezależnego systemu weryfikacji biegłych, - obowiązek stałej superwizji i kontroli jakości ich pracy, - ujednolicenie procedur dowodowych. Rozwiązania te są istotne z punktu widzenia ochrony dobra dziecka oraz realizacji zasady rzetelnego procesu. Biegłych nie może zatwierdzić sąd rodzinny z racji braku jego rzetelnej właściwości – na stan		**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie obejmuje zmiany przepisów dotyczących dowodu z opinii biegłego, oceny pracy biegłych, wyboru metod diagnostycznych i ich odpowiednich kwalifikacji.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			obecny, lecz niezależna komisja ekspercka, wolna od powiązań z byłymi służbami PRL, której obowiązkiem jest egzaminowanie biegłego pod kątem zdolności pracy w terenie ze zdolnością wstępnego rozpoznania psychopatii u rodzica jako kluczowego kryterium do możliwości procedowania jako biegły. Biegły ma proceduralnie potwierdzać dokonanie superwizji raz w miesiącu. Czynności mają być prowadzone zawsze na wypadek, gdy dziecko jest już po postanowieniu sądowym. Każde badanie psychologiczne dziecka i zdrowia, jeśli zagrażające, ma być zgłaszane przez lekarza do specjalnego systemu w celach statystycznych, aby zapobiec ewentualnym procesom alienacyjnym przez jednego z rodziców. Tylko absolwenci uczelni, którzy podpisali Good Research Practice, z klauzulą utraty tytułu, zakazu publikacji do dziesięciu lat, karą do pozbawienia wolności do lat pięciu oraz karą piętnastorkotności miesięcznych zarobków, jeśli dokonali aktu korupcji/plagiatu mogą być dopuszczeniu do egzaminów na biegłego sądowego. Biegli niespełniający kryterium mają być wycofani.		
23	**Obywatel 3 (brak uprawnienia do**	**Uwaga ogólna - Odpowiedzialność sądu rodzinnego**	Projekt nie precyzuje odpowiedzialności sądu rodzinnego za skutki podejmowanych rozstrzygnięć. Z uwagi na art. 45 Konstytucji RP (prawo do sądu), zasadne jest: -		**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy podziału zasad odpowiedzialności pomiędzy organami władzy publicznej,

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	reprezentacji Fundacji Kocham cię tato – Fundacja, Michał Jasiewicz)		jednoznaczne określenie odpowiedzialności instytucjonalnej, - wzmocnienie mechanizmów kontroli decyzji wpływających na dobro dziecka. Rozwiązanie: Jeśli dziecko zostało skrzywdzone przez Sąd Rodzinny, to wniosek o karę wobec fizycznego przedstawiciela sądu, który takiego aktu dokonał wyznacza skrzywdzone dziecko lub reprezentant wskazany przez dziecko. Jeśli w wyniku dopuszczenia przez sąd do opieki nad dzieckiem rodzica, który w następstwie tego dziecku odebrał życie, lub dziecko takie odebrało sobie życie samo, to karę wyznacza najbliższy dziecku członek rodziny. Wytłumaczenie: tam, gdzie zawiodło prawo ludzkie, wstępuje prawo naturalne: Państwo nie może ingerować, skoro samo zrezygnowało z zasad własnego postępowania prawa (odpowiedzialność Państwa wobec własnego proceduralizmu). Sędzia sądu rodzinnego z racji właściwości tego sądu, nie może mieć przywileju immunitetu. Sądzimy, co posiadamy. Sad rodzinny nie posiada, tego co sądzi –sądem nie jest.		w tym sądu rodzinnego, za skutki podejmowanych rozstrzygnięć i wyłączenia immunitetu sędziego rodzinnego.
24	**Obywatel 3 (brak uprawnienia do**	**Uwaga ogólna - Spójność systemu i odpowiedzialność uczestników**	Brak jest spójnego systemu współpracy pomiędzy uczestnikami postępowania (sąd, biegli, specjaliści), co prowadzi do rozmycia odpowiedzialności. Postuluje się: - jasny podział kompetencji, - zakaz przekraczania		**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy podziału kompetencji pomiędzy sądem, biegłymi czy innymi specjalistami, a także ich

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	reprezentacji Fundacji Kocham cię tato – Fundacja, Michał Jasiewicz)		uprawnień przez poszczególne podmioty, - wprowadzenie mechanizmów koordynacji działań. Pojęcia w psychologii i psychiatrii stosowane w sprawach rodzinnych mają być przywrócone do stanu pierwotnego. Dotyczy m.in. Pojęcia *murder sucide.* *Osoby trzecie* w procesie współtworzenia stanu dobra dziecka nie mogą zbywać z siebie odpowiedzialności za ten proces. Psychiatra dziecka nie może ingerować w procedury psychoterapeuty, jak i biegły z OZSS nie może deklarować postawy sędziego. Na stan obecny mnogość sprzecznych lub nie uniesionych w zwyczaju ustaw działa na szkodę dziecka, a akt odpowiedzialności za dziecko w procesie jest rozmyte. Rozwiązanie: W wypadku rozpoznania sytuacji rodzica, którego osoby trzecie poprzez przekraczanie granic zawodowych zmuszają do bycia w postawie broniącego wobec Państwa a bez wsparcia Państwa, mają być zgłaszane z urzędu za akt korupcji. Zatem, w procesie sądowym za błędy biegłego nie odpowiada ani żadne towarzystwo psychoterapeutyczne lub psychologiczne, lecz dedykowana jednostka władzy wykonawczej, na obecny stan rzeczy byłoby to CBA, docelowo, wyspecjalizowana jednostka Państwa. Ustawa powinna		odpowiedzialności za ewentualne błędy przy wykonywaniu powierzonych im czynności. Penalizacja przekroczenia kompetencji tych podmiotów jest poza zakresem przedmiotowej ustawy.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przewidywać powstanie takiego zespołu, opartego o standardy antykorupcyjne. Wycofanie zwyczajów w orzeczeniach sądu, które niosą za sobą duch potencjalizmu w dochodzeniu bezdowowodowym, jako spójne z ideami systemów totalitarnych, gdyż postanowienia te są sprzeczne z Konstytucją Rzeczpospolitej Polskiej i Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej.		
25	**Obywatel 4**	**Uwaga ogólna**	Zgodnie z uwagami dotyczącymi zmiany ustawy Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, chciałbym poprosić o uwzględnienie 3 podstawowych spraw, które można zawrzeć w ustawie (wysyłałem też swoje pismo dotyczące mojej sprawy rozwodowej, już zakończonej poprzez Fundacje "Kocham Cię tato". Mimo, że na wysłuchaniu dzieci powiedziały, że chcą mieszkać z tata (dzieci obecnie 10 i 13 lat) Sędzia zdecydowała, że mają mieszkać z mama, a mama na opiekę naprzemienna i współpracę dla dobra dzieci się nie zgadza I sztucznie wywołuje konflikt I nie współpracuje pod każdym względem, żeby tylko nie było pieczy współdzielonej. Dlatego proszę o uwzględnienie w projekcie zapisów: 1) uwzględnienie przez Sędziego przy orzekaniu, oraz zbadanie kto i w jaki sposób i dlaczego wywołuje konflikt, głównie po to, żeby nie doprowadzić do opieki naprzemiennej.		**Uwaga częściowo zasadna** Sąd orzekając w przedmiocie władzy rodzicielskiej zobowiązany jest ocenić predyspozycje rodzicielskie rodziców, w tym ich wzajemne relacje oraz stosunek do kontaktów dziecka z drugim rodzicem. W przypadku ustalenia, że jeden z rodziców swoją postawą celowo utrudnia lub uniemożliwia współpracą rodzicielską lub kontakt dziecka z drugim rodzicem, winien takie zachowanie ocenić w kategorii obniżonych predyspozycji rodzicielskich. Przy orzekaniu o pieczy współdzielonej sąd obowiązany będzie wziąć pod uwagę odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców (art. 58 § 1a² pkt 4), albowiem zasada dobrostanu dziecka nakazuje, aby mogło ono na przykład

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			2) uwzględnienie środowiska życia dziecka w miejscu, gdzie obecnie ma szkole i rodziców w bliskiej odległości, chodzi o to, że jak ustawa wejdzie w takiej postaci, jak projekt, to matka wyprowadzi się z dziećmi na drugi koniec Polski do rodziców, jak np w moim przypadku, żeby tylko nie doprowadzić do pieczy współdzielonej. 3)uwzględnienie przeprowadzenia szkoleń i warsztatów z zakresu manipulacji, znęcania psychicznego, alienacji rodzicielskiej, wywoływania konfliktu dla Sędziów i pracowników OZSS, oraz kuratorów.		uczęszczać do tej samej placówki edukacyjnej. Sąd w wyroku rozwodowym nie jest uprawiony do orzekania o miejscu zamieszkania dziecka, co zostało wyjaśnione szczegółowo w odpowiedzi na uwagę z pkt 2 Jednak zasadnym jest, aby sąd rozwodowy i sąd opiekuńczy w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu, orzekał o miejscu pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania rodzica, w sytuacji, kiedy nie orzeka pieczy współdzielonej a powierza rodzicom wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej. Zapobiegnie to sytuacjom, kiedy jeden z rodziców po prawomocnym orzeczeniu sądowym wyprowadza się do odległej miejscowości wbrew woli drugiego rodzica i w ten sposób uniemożliwia mu osobisty kontakt z dzieckiem. Proponuję się dodanie do art. 58 k.r.o § 1a³ w brzmieniu: „W przypadku gdy sąd nie orzeka o pieczy współdzielonej, ustala miejsce pobytu dziecka w aktualnym miejscu zamieszkania jednego z rodziców”.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Analogiczny przepis proponuje się dodać jako § 2b w art. 107 k.r.o
26	**Obywatel 5**	**art. 58 k.r.o.**	Główną ideą zmian, które powinien wprowadzać niniejszy projekt, jest precyzyjne wskazanie, że opieka współdzielona (lub opieka naprzemienna, chociaż myślę, że kwestia nazewnictwa ma drugorzędne znaczenie) to opieka sprawowana przez rodziców w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach czasu, przy założeniu, że w skali miesiąca (okres taki wydaje się najbardziej miarodajny) **każdy z rodziców opiekuje się dzieckiem przez 50%** czasu. W innym przypadku wprowadzenie pojęcia opieki współdzielonej będzie tak naprawdę jedynie powieleniem tego rozwiązania, które Sądy i tak już stosują w przeważającym zakresie, polegającym na wyznaczenie jednego rodzica, który jest rodzicem wiodącym (tj. takim, który sprawuje opiekę przez większy okres czasu) oraz rodzica, który sprawuje kontakty z dzieckiem (tj. rodzic, który opiekuje się dzieckiem w zakresie mniejszym niż 50% czasu).	„§ 1a¹ Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom oraz orzec, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). Powtarzające się okresy czasu opieki nad dzieckiem każdego z rodziców ustalane są w ten sposób, że jeden z rodziców w określonym okresie czasu sprawuje opiekę nad dzieckiem w takim samym zakresie czasowym, jak drugi z rodziców. § 1a² Sąd ustalając opiekę współdzieloną określa zakres czasu sprawowania opieki przez każdego z rodziców, przy uwzględnieniu podziału opieki także w okresach dodatkowych, takich jak Święta, dni ustawowo wolne od pracy,	**Uwaga niezasadna** Art. 58 § 1a¹ k.r.o. projektowanej ustawy stanowi, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). W ocenie projektodawców dziecko winno spędzać równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie zawsze z uwagi na sytuację dziecka czy też możliwości jednego z rodziców wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem będzie możliwy, ale winien być jednak wymierny, i to zarówno w dni powszednie, jak i weekendy oraz święta, gdyż tylko wtedy rodzic ma realny wpływ na kształtowanie zachowań dziecka i jego wychowanie. Sąd w orzeczeniu ustali długość powtarzających się okresów, w których rodzice będą sprawować

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Kluczowe w mojej ocenie jest też wprowadzenie jasnej i priorytetowej zasady, że gdy Sąd oceni na podstawie materiału dowodowego, że opieka współdzielona jest najkorzystniejszym rozwiązaniem dla dziecka, to może ją zastosować mimo sprzeciwu drugiego rodzica. Obecnie bowiem takie sytuacje zdarzają się niezwykle rzadko.	wakacje i ferie przypadające w roku szkolnym. § 1a[4] Sąd może ustalić opiekę współdzieloną nad dzieckiem mimo braku zgody jednego z rodziców na jej wprowadzenie, jeżeli przesłanki zawarte w § 1a[2] przemawiają za jej wprowadzeniem.”	pieczę, ewentualnie choć niekoniecznie, sposób sprawowania pieczy w dni świąteczne i wolne od obowiązków szkolnych, rodzice bowiem w tych okresach mogą sami ustalać na bieżąco podział pieczy, wszak piecza współdzielona jest dopuszczalna tylko kiedy rodzice potrafią współpracować w sprawach dziecka. Nie znajduje zatem uzasadnienia wprowadzanie zaproponowanej zmiany. Sprzeciw rodzica nie stanowi przeszkody do orzeczenia pieczy współdzielonej, o ile istnieje realna szansa na współpracę rodzicielską.
27	**Obywatel 5**	**Art. 97 § 2 k.r.o (nowa propozycja) – nieobjęty projektem**	Brak gwarancji wspólnego decydowania o sprawach istotnych. Obecny przepis nakazuje wprawdzie wspólne rozstrzyganie o istotnych sprawach dziecka, lecz nie przewiduje mechanizmów weryfikacji. W praktyce dochodzi do drastycznego łamania praw pełnoprawnego rodzica. Jak pokazuje wiele przykładów, pomimo iż rodzic posiada pełnię władzy rodzicielskiej, drugi rodzić nie informuje o tak ważnych kwestiach jak wybór szkoły średniej, leczenie czy próby samobójcze dzieci. Szkoły i system edukacyjny nawet nie próbuje się skontaktować, aby pełnoprawny	Modyfikacja art. 97 § 2 k.r.o.: „§ 2. Jednakże o istotnych sprawach dziecka rodzice rozstrzygają wspólnie; w braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy. W sprawach istotnych, w szczególności dotyczących wyboru lub zmiany placówki oświatowej, leczenia oraz wyjazdu dziecka za granicę, podmioty trzecie obowiązane są wymagać udokumentowanej zgody obojga rodziców, którym przysługuje pełna władza rodzicielska.”	**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy zmiany art. 97§ 2 k.r.o. Wybór czy zmiana placówki oświatowej, to istotna sprawa dziecka i przypadku braku zgody między rodzicami rozstrzyga w tej sprawie sąd opiekuńczy, niezależnie czy szkoła wymaga udokumentowanej zgody obojga rodziców. Podobnie jest przy zabiegach medycznych o podwyższonym ryzyku czy wyjeździe za granicę.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rodzic miał możliwość wypowiedzenia się w sprawie np. wyboru szkoły średniej. To ewidentne łamanie podstawowych praw rodzicielskich wynikające z bierności instytucji. K.r.o musi nakładać na podmioty trzecie obowiązek uzyskania zgody obojga rodziców, a nie tylko tego, który faktycznie „posiada" dzieci przy sobie.		
28	**Obywatel 5**	**Art. 133[1] k.r.o (dodany) lub zmiana w art. 144[1] k.r.o (nowa propozycja)**	Przeciwdziałanie alienacji rodzicielskiej i wykluczeniu z życia dziecka. Obecnie prawo wręcz nakazuje łożyć alimenty na dziecko, niezależnie od tego, jak rodzic jest traktowany. Jeśli dziecko swoim zachowaniem lub decyzjami (najczęściej pod wpływem rodzica wiodącego) odcina się od jakiegokolwiek kontaktu z rodzicem, nie chce z nim przebywać i odmawia mu podstawowych praw rodzicielskich (jak współdecydowanie o szkole), k.r.o nie powinno powodować, że alienowany rodzic staje się jedynie przymusową "instytucją finansującą". Przepis ten musi jednoznacznie precyzować, że nie ma na celu pogorszenia bytu dziecka, lecz zniechęcenie do stosowania i utrwalania alienacji.	Dodanie art. 133[1] k.r.o (lub odpowiednia modyfikacja art. 144[1]): „§ 1. Sąd opiekuńczy może zwolnić rodzica z obowiązku świadczeń alimentacyjnych względem małoletniego dziecka w całości lub w części, jeżeli w wyniku udowodnionej alienacji rodzicielskiej ze strony drugiego rodzica lub wskutek zachowania i decyzji samego dziecka, odcina się ono od kontaktu z tym rodzicem, trwale odmawia przebywania z nim oraz odmawia mu możliwości wykonywania podstawowych praw rodzicielskich, w tym współdecydowania o istotnych sprawach dziecka. § 2. Zastosowanie przepisu § 1 nie ma na celu pogorszenia sytuacji finansowej dziecka, lecz zapobieganie sytuacjom, w których rodzic jest pozbawiony możliwości wykonywania	**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 nie dotyczy zmiany art. 133[1] k.r.o. Obowiązek alimentacyjny wynika z pokrewieństwa, a nie z więzi emocjonalnych czy częstotliwości kontaktów rodzica z dzieckiem. Świadczenia alimentacyjne jest zasądzone na rzecz małoletniego i nie może być uzależnione od postawy rodzica, do którego rąk jest płacone.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				władzy rodzicielskiej lub utrzymywania kontaktów wbrew swojej woli.”	
29	**Obywatel 5**	**Art. 113[1] k.r.o (nowa propozycja)**	Niedostosowanie przepisów o kontaktach do pieczy współdzielonej. Obecny zapis art. 113[1] k.r.o. jest sformułowany anachronicznie, albowiem odnosi się wyłącznie do sytuacji, w której „dziecko przebywa stale u jednego z rodziców”. Należy go znowelizować tak, aby obejmował ustalanie kontaktów w okresach, w których w ramach pieczy współdzielonej dziecko przebywa w danym tygodniu pod dachem drugiego z rodziców (np. ustalenie kontaktu telefonicznego w dni powszednie lub dodatkowego widzenia).	Dodanie § 3 do art. 113[1] k.r.o.: „§ 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej, o której mowa w art. 58 § 1a[1]k.r.o. W takiej sytuacji rodzice wspólnie określają zasady porozumiewania się i utrzymywania kontaktów z dzieckiem w tych okresach, w których dziecko znajduje się pod bezpośrednią pieczą drugiego z rodziców; w braku porozumienia rozstrzyga sąd opiekuńczy.”	**Uwaga zasadna** Dodano § 3 do art. 113[1] k.r.o. w brzmieniu: „§ 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej”. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej zbędnym jest zapis dookreślający pieczę współdzieloną poprzez stwierdzenie: „o której mowa w art. 58 § 1a[1] k.r.o.”. Nadto, skoro § 1 art. 113[1] k.r.o. wskazuje, że rodzice wspólnie określają sposób kontaktów, kierując się dobrem dziecka, a w razie braku porozumienia decyduje sąd opiekuńczy, zbędnym pozostaje powtórzenie tej zasady w §3, czego potwierdzeniem jest brzmienie §2. Oczywistym jest też, co wynika z istoty pieczy współdzielonej, że kontakty muszą dotyczyć tego z rodziców, który w danym okresie nie sprawuje bieżącej pieczy.
30	**Stowarzyszenie na rzecz**	**art. 58 § 1a[1] k.r.o.**	Proponowany w projekcie zapis, że "§ 1a[1]. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom (…)" pomija	§ 1a[1]. O ile rodzicom lub jednemu z rodziców nie zostały ograniczone prawa rodzicielskie, sąd pozostawia	**Uwaga częściowo zasadna**

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Chłopców i Mężczyzn		fakt, że rodzice mają władzę rodzicielską od momentu urodzenia się dziecka - o ile nie została ona im ograniczona albo nie zostali jej pozbawieni, ale w takim przypadku sąd orzeka o przywróceniu władzy rodzicielskiej, a nie jej powierzeniu. Termin „powierzenie władzy rodzicielskiej" jest stosowany w k.r.o. w kontekście przekazania władzy jednemu z rodziców w przypadku ograniczenia lub odebrania jej innemu (patrz obecny art. 58 ust. 1a. zd. 2 k.r.o.) albo w kontekście powierzenia tej władzy rodzicielskiej osobom innym niż rodzice (patrz np. art. 112(5) k.r.o.). Rozstrzygnięcia dotyczące sytuacji, w której po rozwodzie oboje rodziców posiada władzę rodzicielską brzmi „sąd pozostawia władzę rodzicielską obojgu rodzicom", a nie obojgu rodziców tę władzę „powierza". Zapis, że sąd "może powierzyć" stworzyłby stan ustawowego domniemania, że w trakcie postępowania sądowego władza rodzicielska jest automatycznie ograniczona i dopiero w orzeczeniu rozwodowym sąd ją przywraca, co – zakładamy – nie jest intencją omawianego projektu. Taki stan rzeczy doprowadziłby do uniemożliwienia orzekania o pieczy współdzielonej w ramach postanowień zabezpieczających, gdyż zgodnie z Państwa projektowanym art. 756^1 k.p.c. pieczę	wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom oraz orzeka, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona), chyba, że jeden z rodziców odmawia sprawowania pieczy – wówczas sąd powierza sprawowanie pieczy drugiemu rodzicowi.	Normą art. 58 § $1a^1$ k.r.o. objęte są sytuacje, kiedy rozwodzący się rodzice: - posiadają pełną władze rodzicielską; lub -kiedy rodzic/ rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską (czy np. zawieszoną władzę rodzicielską), ale sąd w wyroku rozwodowym zmienia rozstrzygnięcie w tym zakresie i decyduje o powierzeniu wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, stąd projektodawca użył czasownika „powierza" zamiast „pozostawia". W tych przypadkach sąd rozstrzyga poprzez powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. W ten sposób zachowano spójność ustawową z: - art. 58 § 1a k.r.o., który brzmi: „W braku porozumienia, o którym mowa w § 1, sąd, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie. Sąd może **powierzyć wykonywanie** władzy rodzicielskiej jednemu z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			współdzieloną zabezpiecza się rodzicom, którym przysługuje władza rodzicielska. Warto też zwrócić uwagę na fakt, że w ww. art. 756^1 k.p.c. trafnie diagnozuje ten problem i przepis ten mówi właśnie o posiadaniu władzy rodzicielskiej przez oboje rodziców, a nie o jej „powierzaniu". Dlatego też, proponujemy zapis, precyzujący, że sąd pozostawiając władzę rodzicielską – a nie ją powierzając – orzeka o pieczy współdzielonej. Ponadto – proponujemy rozszerzenie tego punktu o wskazanie wprost, że sąd orzeka pieczę współdzieloną zawsze, jeśli obydwoje rodzice mają pełnię władzy rodzicielskiej (uzasadnienie poniżej) o ile rodzice nie ustalą inaczej w formie porozumienia rodzicielskiego albo jeden z rodziców nie zrzeknie się prawa do sprawowania opieki nad dzieckiem w tej formie.		rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia"; - z art. 58 § 4 k.r.o., który brzmi: „Orzekając o wspólnym mieszkaniu małżonków sąd uwzględnia przede wszystkim potrzeby dzieci i małżonka, któremu **powierza wykonywanie** władzy rodzicielskiej"; - z art. 107 § 2 k.r.o., który brzmi: „W braku porozumienia, o którym mowa w § 1, sąd, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem. Sąd może **powierzyć wykonywanie** władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia". Celem podkreślenia ,że piecza współdzielona jest priorytetowym

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					rozstrzygnięciem w przypadku powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej zmodyfikowano brzmienie art. 58 §1a[1]k.r.o, podkreślając iż jest ona niedopuszczalna jedynie kiedy pozostaje sprzeczna z dobrem dziecka.
31	**Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn**	**art. 58 § 1a[1] k.r.o. i art. 97 k.r.o.**	Proponowany zapis wymienia szereg przesłanek których naruszenie może uniemożliwić orzeczenie pieczy współdzielonej. Taka konstrukcja przepisu stanowi de facto podręcznik, jak uniemożliwić sądowi orzekanie o pieczy współdzielonej, a nie taka była intencja wskazana w uzasadnieniu do projektu. Taka konstrukcja przepisu otwiera drogę do manipulowania dzieckiem, manipulowania materiałem dowodowym (np. "załatwiania" zaświadczeń o rzekomych chorobach dziecka), eskalacji niepotrzebnego konfliktu okołorozstaniowego – w celu wykazania, że piecza współdzielona jest niemożliwa, czy też przeprowadzania się jednego z rodziców do innego miasta. Te zapisy de facto wykluczają orzeczenie pieczy współdzielonej, jeśli jeden z rodziców jest zainteresowany jej uniemożliwieniem – co w oczywisty sposób narusza prawo dziecka do bycia wychowanym	§ 1a2. Zmienić na: a) dodaje się § 1a(2). w brzmieniu: „§ 1a(2). Sąd orzekając o kontaktach dziecka z rodzicami posiadającymi pełnię władzy rodzicielskiej, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o zamieszkiwaniu dziecka z każdym z rodziców w cyklicznych, powtarzających się okresach, w sposób umożliwiający dziecku udział w jego życiu każdego z rodziców, mając na względzie konieczność zachowania przez dziecko jednej placówki edukacyjnej (piecza współdzielona). Sąd odstępuje od orzekania o pieczy współdzielonej w przypadku zgodnego porozumienia obydwojga rodziców, a w razie braku takiego porozumienia, w przypadku zaistnienia dostatecznie uzasadnionych okoliczności, które	**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a[2] k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu. Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty (użyto stwierdzenia „w szczególności”), który określa okoliczności jakie powinny być przez sąd badane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Jednak i tak klauzula generalna dobra dziecka, z uwagi na konieczność indywidualnego rozpoznania każdej ze spraw, w której jest badana, pozostaje decydująca. Piecza nad dzieckiem jest elementem władzy rodzicielskiej, zaś prawo do

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przez obydwoje rodziców (patrz art. 58 ust. 1a zd. 1. k.r.o oraz art. 107 § 2 k.r.o). Z praktycznego punktu widzenia ten projektowany przepis zawiera jedynie katalog przesłanek negatywnych. Taka konstrukcja przepisu nie spełnia założeń projektowanej ustawy wskazanej w jej uzasadnieniu, że piecza współdzielona miałaby stanowić docelową formę sprawowania pieczy nad dziećmi w przypadku rozstania rodziców – z logicznego punktu widzenia taki cel mógłby osiągnąć tylko obowiązek o charakterze pozytywnym, tj. obowiązek aktywnej współpracy między rodzicami. Tego rodzaju obowiązek należałoby powiązać z sankcją ograniczenia władzy rodzicielskiej. Pozwoliłoby to sądom określać, który z rodziców konfliktuje się i jaki jest jego cel działania, skoro celowo narusza ustawowy obowiązek, który ma za zadanie chronić dziecko. Według naszej analizy tego rodzaju obowiązek współpracy można wpisać do art. 97 k.r.o. dotyczącego wykonywania władzy rodzicielskiej. Taki przepis stanowiłby skok jakościowy w sprawach rodzinnych i nałożyłby na sąd jasny obowiązek badania faktów, a nie tylko projektowania niedającego się zdefiniować pojęcia „dobra dziecka” jako podstaw dla każdego uzasadnienia.	przemawiałyby za ustanowieniem kontaktów jednego z rodziców z dzieckiem w mniejszej proporcji czasu.” b) po § 1a(2). dodaje się § 1a(3). w brzmieniu: „§ 1a(3). Jeśli występuje przejściowa przeszkoda dla ustanowienia pieczy współdzielonej, sąd powinien wskazać tę przeszkodę w orzeczeniu rozstrzygającym o sposobie ustanowienia kontaktów oraz ustalić harmonogram wprowadzenia pieczy współdzielonej w sytuacji ustąpienia tej przeszkody. Konflikt rodziców nie wyklucza pieczy współdzielonej. Sąd przed wydaniem orzeczenia o ustanowieniu pieczy współdzielonej może zobowiązać rodziców do odbycia konsultacji dotyczącej współpracy rodzicielskiej w zakresie prawidłowego wykonywania pieczy współdzielonej lub do podjęcia działań zmierzających do poprawy kompetencji rodzicielskich.” 2) w art. 97 po § 1. dodaje się § 1a. w brzmieniu: „§ 1a. Rodzice obowiązani są do wzajemnej współpracy w sprawach dziecka, zwłaszcza w przypadku	kontaktów jest niezależne od władzy rodzicielskiej, stąd zaproponowane rozwiązanie orzekania o pieczy współdzielonej w orzeczeniu o kontaktach nie jest poprawne. Nie jest też zasadnym odstąpienie od orzekania o pieczy współdzielonej w przypadku porozumienia rodziców, gdyż to właśnie współpraca rodzicielska winna decydować o możliwości powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i orzeczeniu pieczy współdzielonej. W przypadku nieuwzględnienia wniosku o ustalenie pieczy współdzielonej przyczyna takiej decyzji sądu winna być wskazana w uzasadnieniu orzeczenia, nie zaś w treści samego rozstrzygnięcia. Dynamiczność stosunków rodzinnych i wielość czynników zewnętrznych dyskwalifikują ustalenie w orzeczeniu harmonogramu wprowadzenia pieczy współdzielonej. Aktualnie na każdym etapie postępowania sądowego sąd może zobowiązać rodziców do odbycia terapii, warsztatów czy specjalistycznych konsultacji celem podwyższenia kompetencji rodzicielskich (art.109 § 2 pkt 1 k.r.o.),

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Zamiast katalogu 5 przesłanek negatywnych, uniemożliwiających wydanie przez sąd rozstrzygnięcia o pieczy współdzielonej sugerujemy wprowadzenie przepisu zobowiązującego obydwoje rodziców do współpracy w sprawach dziecka oraz jasne zapisanie w ustawie, że nieuzasadniony brak współpracy w sprawach dziecka będzie mógł być interpretowany przez sąd jako nadużycie władzy rodzicielskiej, które będzie ważyło na możliwości ograniczenia władzy rodzicielskiej temu rodzicowi, który konflikt wywołuje. Zwracamy uwagę, że założenia do projektu nakazywałyby raczej wyszczególnienie przesłanek minimalnych, które mają być spełnione (sugerujemy dwie – posiadanie władzy rodzicielskiej oraz odległość od szkoły) oraz silne podkreślenie prawa pozytywnego dziecka do bycia wychowanym przez obydwoje rodziców. Zauważamy, że wprowadzenie w 2015 r. do k.r.o. pozytywnego prawa dziecka do bycia wychowanym przez obydwoje rodziców w sposób drastyczny zmniejszyła liczbę orzeczeń ograniczających lub pozbawiających władzy rodzicielskiej, gdyż sądy – z uwagi na to pozytywne prawo – musiały zidentyfikować określone fakty, które by to prawo przezwyciężały. Uważamy, że jednoznaczne wprowadzenie tego samego prawa	ustanowienia pieczy współdzielonej. Rodzice są obowiązani w szczególności do wydawania sobie dziecka pod opiekę w ustalonych terminach, wzajemnego informowania się o bieżących sprawach dziecka oraz wydawania sobie nawzajem dokumentów związanych ze sprawami dziecka, a w szczególności dokumentów potwierdzających tożsamość oraz dokumentacji medycznej dziecka.”	zbędnym zatem jest wprowadzenie dodatkowej regulacji. Obowiązek współpracy rodzicielskiej wynika z art. 97 § 2 k.r.o., a wielość obszarów tej współpracy nie uzasadnia ich enumeratywnego wyliczenia.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			pozytywnego w ramach przesłanek przepisu regulującego pieczę współdzieloną przyniesie podobny skutek. Ustanowienie tego prawa pozytywnego jako pierwszoplanowej wartości będzie następnie odpowiednią na interpretacje przepisu, zgodną z założeniami uzasadnienia do projektu.		
32	**Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn**	**Art. 96 k.r.o.**	Propozycja zmian w art. 96 w § 1 k.r.o. dodaje do jego treści słowa: "zapewnić mu bezpieczeństwo". W uzasadnieniu czytamy zaś, że "zapewnienie bezpieczeństwa" ma być rozumiane w kontekście ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które reguluje procedurę tzw. Niebieskiej Karty oraz zawiera dodatkowo regulacje związane z realizacją art. 15aa i nast. ustawy o policji (policyjny nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania). Wprowadzenie tak ukształtowanego prawa do zapewnienia bezpieczeństwa odniesie w praktyce skutek odwrotny do zamierzonego – taki nowy obowiązek rodzicielski stanie się podstawą do oddalania wniosków o ustanowienie pieczy współdzielonej. To, że rodzice muszą zapewniać dzieciom bezpieczeństwo jest oczywiście poza jakimkolwiek sporem. Co więcej, zwracamy	(pozostawić art. 96 §1 w dotychczasowym brzmieniu*)*	**Uwaga niezasadna** Pojęcie „bezpieczeństwa” odnosi się do ochrony różnych sfer życia dziecka, nie tylko w zakresie pieczy nad dzieckiem wynikającej z art. 95§ 1 k.r.o, ale również przed różnymi czynnikami wobec majątku dziecka. Nie ogranicza się ono wyłącznie do bezpieczeństwa w kontekście ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a w tym zakresie dotyczy ochrony przed działaniami zarówno rodzica, jak i osób trzecich. Urzeczywistnienie tego obowiązku w art. 96 k.r.o nie spowoduje automatycznie oddalenia wniosków o ustalenie pieczy współdzielonej, w każdym przypadku zgłoszenia zagrożenia przemocą przez jednego rodzica. Sąd opiekuńczy każdorazowo zobowiązany jest ustalić, czy doszło do krzywdzenia dziecka w jakiejkolwiek formie i dopiero w przypadku

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			uwagę na fakt, że już teraz w k.r.o. istnieje obowiązek zapewnienia dziecku bezpieczeństwa – ten obowiązek zawiera się w ramach definicji sprawowania pieczy nad osobą, co wynika z art. 95 § 1 k.r.o. Zwracamy też uwagę na fakt, że art. 96 k.r.o. w obecnym brzmieniu zawiera obowiązki o charakterze pozytywnym, tj. obowiązki nakazujące jakieś aktywne działania o określonym celu, którym ma być wychowanie dziecka. Proponowany w projekcie ustawy obowiązek „zapewnienia bezpieczeństwa" nie koreluje aksjologicznie z obecnym katalogiem obowiązków określonych w art. 96 k.r.o., gdyż zapewnienie bezpieczeństwa jest obowiązkiem skierowanym przeciwko światu zewnętrznemu, a nie obowiązkiem nakierowanym na rozwój dziecka. Biorąc ten kontekst pod rozwagę, wprowadzenie obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa w art. 96 k.r.o. może zostać zinterpretowane jako obowiązek o charakterze proaktywnym – w tym kontekście obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa będzie mógł być zawsze wykorzystany jako podstawa usprawiedliwienia działań zmierzających do nadużycia władzy rodzicielskiej, jak np. wyprowadzka z dzieckiem bez wiedzy drugiego rodzica z dotychczasowego miejsca zamieszkania z usprawiedliwieniem, że ten		dokonania takich ustaleń faktycznych, winień podjąć właściwe działanie. Celem obowiązku z art. 96 k.r.o., wbrew w twierdzeniom zgłaszającego uwagę, jest właśnie zapewnienie prawidłowego rozwoju dziecka, gdyż piecza współdzielona gwarantuje udział w procesie wychowawczym obojga rodziców. Jednakże tam, gdzie doszło to krzywdzenia dziecka przez jednego z rodziców, piecza współdzielona jest niedopuszczalna, albowiem rodzicowi temu nie zostanie powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej wspólnie z drugim rodzicem. Nie jest jednak zasadnym wprowadzenia zakazu orzekania o pieczy współdzielonej w każdym przypadku wszczęcia procedur ,, Niebieskiej Karty'', gdyż zdarza się że jest ona wykorzystywana instrumentalnie w procedurze rozwodowej. Nadto projektodawca proponuje dodać do art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców zakresie ochrony prywatności dziecka. Powyższe dotyczy między innymi *sharentingu,* czyli zjawisku polegającego na

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			drugi rodzic może stanowić zagrożenie dla dziecka, niezależnie od tego, czy obawy albo oskarżenia wobec rodzica były uzasadnione, bądź nie. Zwracamy nadto uwagę na fakt, że definiowanie w uzasadnieniu projektowanej ustawy przesłanki „zapewnienia bezpieczeństwa" poprzez odniesienie do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej będzie skutkowało tym, że uruchomienie procedury Niebieskiej Karty będzie uniemożliwiało sądowi orzeczenie pieczy współdzielonej. Będzie to oczywistą konsekwencją zastosowania tzw. wykładni autentycznej (odniesienie się do tego, co autor ustawy wpisał w jej uzasadnieniu) oraz do wykładni systemowej, do której uzasadnienie projektowanej ustawy wręcz zachęca. Procedura Niebieskiej Karty jest – trzeba to powiedzieć śmiało – karykaturą samej siebie. Już teraz procedura ta jest nagminnie instrumentalnie wykorzystywana w postępowaniach rodzinnych, co jest nie tylko oczywiste dla każdego, kto się zetknął ze sprawami rodzinnymi, ale jest też widoczne w statystykach – również rządowych. Tezę tę potwierdza raport Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości ("Oskarżenie rodzica o przemoc w postępowaniach o władzę rodzicielską i kontakty z dzieckiem", Filip		publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Ma to zapobiec przesadnie intensywnej, niemal kompulsywnej aktywności rodziców w mediach

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Manikowski, 2025), który wskazuje, że oskarżenia o przemoc pojawiają się w blisko ¼ spraw (24,2% postępowań), jednak 12,2% ocenionych zarzutów miało charakter faktyczny, dominowały natomiast zarzuty instrumentalne (46,9%) oraz mieszane (32,7%). Powyższe dane wskazują na to, że procedura jest stosowana stronniczo i jednostronnie. Wiemy też, że około 1/3 procedur NK jest zamykana ze względu na brak przesłanek - co potwierdza, że niebieskie karty są często uruchamiane bez uzasadnienia. Nadmienić również należy, że nawet po zamknięciu Niebieskiej Karty wobec rodziny są prowadzone działania monitorujące przez okres kolejnych 9 miesięcy (patrz art. 9h ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej). Oznacza to, że poprzez wprowadzenie do k.r.o. przesłanki „zapewnienia bezpieczeństwa" definiowanego poprzez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej doprowadzicie Państwo do ustawowego uniemożliwienia orzeczenia pieczy współdzielonej w okresie trwania Niebieskiej Karty oraz dalszych 9 miesiącach po jej zamknięciu. Przypominamy, że w ramach procedury Niebieskiej Karty nie prowadzi się		

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			postępowania dowodowego, nie ustala się kto jest bardziej lub mniej wiarygodny, kto przedstawia prawdę albo kłamie. Niebieską Kartę zakłada się jest po prostu w odpowiedzi na zgłoszenia, nawet ustne, które nie musi być wykazane lub udowodnione. Dodanie tej wzmiankowanej przesłanki i umocowanie jej w kontekście ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej spowoduje jedynie lawinowy wzrost liczby bezpodstawnych zawiadomień o przemocy w rodzinie i uniemożliwi zrealizowanie celu komentowanego projektu ustawy – a wręcz może pogorszyć sytuację, uniemożliwiając orzeczenie pieczy współdzielonej w sprawach, w których już dzisiaj jest ona orzekana. Zwracamy również uwagę na fakt, że w ramach procedury art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do którego to przepisu odsyła uzasadnienie projektowanej ustawy, za przemoc domową nie są w ogóle uznawane przypadki przemocy psychicznej wobec dziecka polegającej na celowym uniemożliwianiu kontaktów dziecka z drugim rodzicem, podczas, gdy wystarczy oświadczenie o zaistnieniu jednorazowego żartu z partnera / partnerki, aby Niebieską Kartę założyć. Wprowadzenie tej zmiany oceniamy wybitnie krytycznie.		

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Jeżeli chcą Państwo wprowadzić obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, to powinni Państwo to pojęcie zdefiniować na potrzeby k.r.o.		
33	**Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn**	**art. 107 § 2 k.r.o.**	Uzasadnienie jak powyżej. Jeśli rodzice mają pełnię władzy rodzicielskiej, to znaczy, że są zdolni do prawidłowego sprawowania pieczy. W tej sytuacji – sąd ma obowiązek kierować się dobrem dziecka i jego prawem do życia rodzinnego, orzekając pieczę współdzieloną.	W art. 107 k.r.o. po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu: „§ 2a. Sąd orzekając o kontaktach dziecka z rodzicami posiadającymi pełnię władzy rodzicielskiej, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o zamieszkiwaniu dziecka z każdym z rodziców w cyklicznych, powtarzających się okresach, w sposób umożliwiający dziecku udział w jego życiu każdego z rodziców, mając na względzie konieczność zachowania przez dziecko jednej placówki edukacyjnej (piecza współdzielona). Sąd odstępuje od orzekania o pieczy współdzielonej w przypadku zgodnego porozumienia obydwojga rodziców, a w razie braku takiego porozumienia, w przypadku zaistnienia dostatecznie uzasadnionych okoliczności, które przemawiałyby za ustanowieniem kontaktów jednego z rodziców z dzieckiem w mniejszej proporcji czasu”.	**Uwaga niezasadna** Fakt, że rodzicom przysługuje pełna władza rodzicielska nie stanowi wystarczającej przesłanki do orzeczenia pieczy współdzielonej. Przykładowo zamieszkiwanie rodziców w miejscowościach od siebie znacząco oddalonych dyskwalifikuje tę formę, gdyż małoletni musi uczęszczać do jednej palcówki edukacyjnej, orzeczenie pieczy współdzielonej w tym przypadku byłoby sprzeczne z dobrem dziecka. W pozostałym zakresie odpowiedź jak w pkt 31

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				b) po § 2a dodaje się § 2b w brzmieniu: „§ 2b. Jeśli występuje przejściowa przeszkoda dla ustanowienia pieczy współdzielonej, sąd powinien wskazać tę przeszkodę w orzeczeniu rozstrzygającym o sposobie ustanowienia kontaktów oraz ustalić harmonogram wprowadzenia pieczy współdzielonej w sytuacji ustąpienia tej przeszkody. Konflikt rodziców nie wyklucza pieczy współdzielonej. Sąd przed wydaniem orzeczenia o ustanowieniu pieczy współdzielonej może zobowiązać rodziców do odbycia konsultacji dotyczącej współpracy rodzicielskiej w zakresie prawidłowego wykonywania pieczy współdzielonej lub do podjęcia działań zmierzających do poprawy kompetencji rodzicielskich.” Wobec punktu poprzedniego – §2a staje się zbędny i może zostać wykreślony. (treść projektowanego §2a przenieść do §2)	
34	**Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn**	**Art.26 k.c. (uwaga dot. miejsca zamieszkania dziecka)**	W uzasadnieniu do projektu ustawy czytamy, że projektodawca celowo nie zajął się kwestią doprecyzowania lub zmodyfikowania przepisów Kodeksu Cywilnego określających kwestie miejsca zamieszkania dziecka, gdyż –	W art. 26 k.c. dodaje się § 3. w brzmieniu: „W przypadku wydania orzeczenia o ustaleniu pieczy współdzielonej, sąd opiekuńczy określa, że miejscem zamieszkania	**Uwaga niezasadna** Miejsce zamieszkania jest pojęciem ustawowym z zakresu materialnego prawa cywilnego. Zgodnie z art. 25 k.c. jest to miejscowość, w której

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zdaniem autora projektu ustawy – od miejsca zamieszkania dziecka nic nie zależy. Uważamy, że jest to twierdzenie kategorycznie błędne i sprzeczne z doświadczeniem jakiegokolwiek rodzica albo praktyka prawa rodzinnego. Miejsce zamieszkania dziecka wyznacza dla każdej postronnej osoby opinię, że rodzic, przy którym dziecko mieszka, jest rodzicem pierwszoplanowym. Pierwsze, o co pyta policjant w sytuacji sporu to to, przy którym z rodziców dziecko ma ustalone miejsce zamieszkania i to temu rodzicowi dziecko jest przekazywane pod opiekę. Tak samo ustalenie miejsca zamieszkania dziecka przy jednym z rodziców oznacza, że ten drugi rodzic ma ustalone kontakty. Postronni ludzie, tacy jak policja, urzędnicy, czy nawet pracownicy ośrodków szkolno-wychowawczych, odmawiają rodzicowi, u którego dziecko nie ma wskazanego miejsca zamieszkania, kontaktów i spotkań, czy nawet normalnej komunikacji w okresach innych niż te wskazane w orzeczeniu regulującym kontakty. Praktyka pokazuje, że w takich sytuacjach tłumaczenia, że rodzic ma pełnię władzy rodzicielskiej i że wyznaczone kontakty to minimum, a nie maksimum spotkań z dzieckiem, nie mają dla osób trzecich znaczenia. Jest to naszym zdaniem patologia,	dziecka będzie miejscowość, w której zamieszkują obydwoje rodzice. W przypadku, gdy rodzice mieszkają w różnych miejscowościach, sąd określa, że miejscem zamieszkania dziecka będzie ta miejscowość, w której znajduje się centrum interesów życiowych dziecka.”	osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu (nie zaś konkretny adres). W przypadku osób pozostających pod władzą rodzicielską miejsce zamieszkania jest wyznaczane przez miejsce zamieszkania rodziców (czyli miejsce zamieszkania rodzica, któremu powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej albo jeżeli obojgu powierzono władzę rodzicielską to miejsce zamieszkania rodzica, przy którym dziecko stale przebywa). Sąd w wyroku rozwodowym nie określa miejsca zamieszkania dziecka (art. 26 k.c.), a jedynie może określić miejsce jego pobytu, choć przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie przewidują wprost konieczności określenia miejsca pobytu dziecka w wyroku rozwodowym. Miejsce zamieszkania nie jest częścią rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a sąd rozwodowy nie ma kompetencji do orzekania o „miejscu zamieszkania” dziecka, ponieważ jest ono zasadniczo regulowane bezpośrednio i automatycznie treścią art. 26 k.c. a nie orzeczeniem sądu. Należy wskazać, że to miejsce zamieszkania dziecka wynika z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			która bez zmiany przepisów nie ma szansy się wyplenić. Nadto wskazujemy, że w sytuacji, w której ustali się miejsce zamieszkania dziecka przy miejscu zamieszkania rodzica, nawet w powtarzalnych się okresach czasu u różnych rodziców w ramach pieczy współdzielonej, nie zlikwiduje patologicznych zachowań potocznie zwanych „turystyką rozwodową”, kiedy to rodzic, u którego jest wyznaczone miejsce zamieszkania, może bezkarnie wywieźć dziecko bez zgody drugiego rodzica do dowolnej miejscowości w Polsce. Praktyka pokazuje, że sądy nie przeciwdziałają takim praktykom i nie chcą temu przeciwdziałać, powołując się właśnie na to, że miejscem zamieszkania dziecka jest każdorazowe miejsce zamieszkania rodzica, który ma pełne prawo przemieszczać się, gdzie chce. Uważamy więc z tych powodów, że omawiany projekt musi dodać nowe przepisy regulujące miejsce zamieszkania dziecka, co najmniej w sytuacjach związanych z pieczą współdzieloną tak, aby nakazać ustalanie miejsca zamieszkania dziecka jako konkretną miejscowość. W przypadku, gdyby rodzice zamieszkiwali w odrębnych miejscowościach sugeruje się, aby ustalać to miejsce zamieszkania na miejscowość, w którym dziecko ma centrum interesów życiowych –		rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a nie odwrotnie. Miejsce zamieszkania określane jest **ex lege** na podstawie art. 26 k.c. W przypadku zamieszkiwania rodziców mających pełną władzę rodzicielską w jednej miejscowości problem określenia miejsca zamieszkania w ogóle nie powstaje. W tym przypadku miejscem zamieszkania dziecka jest miejsce zamieszkania rodziców (ta miejscowość, w której rodzice zamieszkują). Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsca zamieszkania (różne miejscowości), miejscem zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecko stale przebywa (art. 26 § 2 k.c.). Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy. Kompetencja sądu opiekuńczego do określania miejsca zamieszkania została zatem ograniczona do sytuacji, gdy rodzicom przysługuje pełna władza rodzicielska, dziecko stale u żadnego nie przebywa, a ponadto rodzice mają różne miejsca

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zazwyczaj byłoby to więc to miejsce, w którym albo dłużej dziecko mieszka albo też ma bliżej do placówki szkolno – wychowawczej. Takie rozwiązanie zlikwidowałoby wszystkie ww. problemy, co jest konieczne, biorąc pod uwagę zwłaszcza zagrożenie bezkarnego zerwania pieczy współdzielonej przez praktykę „turystyki rozwodowej", tym bardziej, że jako jedną z podstaw pieczy współdzielonej projekt wymienia odległość miejsc zamieszkania rodziców od siebie. Ponownie też przypominamy, że omawiany projekt nie wprowadza żadnych sankcji za brak współpracy rodziców, co tym bardziej jeszcze uzasadnia trafność ustalenia miejsca zamieszkania dziecka jako konkretny adres lub miejscowość		zamieszkania (różne miejscowości). Wprowadzenie pieczy współdzielonej nie spowoduje zmiany regulacji z art. 26 k.c. Dziecko w pieczy współdzielonej, będzie miało miejsce zamieszkania w miejscowości, w której zamieszkują oboje rodzice, jeżeli jest to ta sama miejscowość. W sytuacji wskazanej w zd. 2 §2 art. 26 k.c.- kiedy rodzice dziecka w pieczy współdzielonej będą zamieszkiwali w różnych miejscowościach, każdy z rodziców będzie mógł wystąpić do sądu opiekuńczego o ustalenie miejsca zamieszkania dziecka. W takim przypadku sąd opiekuńczy winien określić miejscowość, która będzie miejscem zamieszkania dziecka. Najczęściej będzie to ta, w której dziecko ma swoje centrum życiowe.
35	**Obywatel 6 i 7**	**Uwagi ogólne**	Projekt ustawy oznaczony numerem UD349 należy ocenić jako próbę odpowiedzi na realny problem systemowy, jakim jest problem nierówności rodzicielskiej i ograniczanie relacji dziecka z jednym z rodziców po rozstaniu. Jednocześnie w obecnym kształcie projekt ten nie stanowi realnej odpowiedzi na systemowe		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 21

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			mechanizmy prowadzące do ograniczania relacji dziecka z jednym z rodziców. W praktyce orzeczniczej funkcjonuje utrwalony schemat, w którym - pod pozorem realizacji dobra dziecka - dochodzi do faktycznego uprzywilejowania jednego z rodziców i ograniczenia drugiego. Projekt w obecnym brzmieniu nie tylko nie eliminuje tych mechanizmów, ale w wielu obszarach pozostawia je nienaruszone. Analiza projektu w zestawieniu z Oceną Skutków Regulacji (OSR) prowadzi do jednoznacznego wniosku, że ustawodawca trafnie diagnozuje kluczowe dysfunkcje systemu - takie jak uznaniowość rozstrzygnięć, brak przewidywalności oraz nierówność faktyczna rodziców — jednak nie wprowadza narzędzi zdolnych do ich usunięcia. W konsekwencji projekt: • opisuje problem, • nazywa jego skutki, • lecz nie eliminuje mechanizmów jego powstawania. Poniższe uwagi mają charakter systemowy i odzwierciedlają wspólne wnioski wynikające z udziału dwóch uczestników w postępowaniach przed sądami rodzinnymi, których sprawy - mimo odrębności - prowadzą do tożsamej oceny funkcjonowania systemu.		

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			• Jednocześnie, dla zachowania przejrzystości wywodu, odniesienia zawarte w treści pisma ilustrowane są przykładami wynikającymi z indywidualnej sytuacji (obywatela) i służą zobrazowaniu wskazanych mechanizmów, mających charakter powtarzalny, a nie incydentalny. **1.Brak domniemania pieczy współdzielonej - sprzeczność konstrukcyjna projektu** Projekt oraz OSR wskazują, że piecza współdzielona sprzyja dobru dziecka, stabilności emocjonalnej oraz utrzymaniu więzi z obojgiem rodziców. Jednocześnie projekt nie wprowadza jej jako modelu domyślnego. Stanowi to wewnętrzną sprzeczność konstrukcyjną: rozwiązanie uznane za korzystne nie zostaje ustanowione jako standard. Wprowadzenie więc definicji pieczy współdzielonej bez ustanowienia jej jako modelu podstawowego oznacza w praktyce utrzymanie obecnego stanu, w którym rozwiązanie to ma charakter incydentalny. Brak domniemania prowadzi do sytuacji, w której to rodzic dążący do równorzędnej opieki musi wykazywać zasadność swojego wniosku, podczas gdy ograniczenie jego roli nie wymaga szczególnego uzasadnienia. W praktyce oznacza to utrzymanie modelu, w którym:		**Uwaga częściowo zasadna** Odpowiedź jak w pkt 5

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			• jeden z rodziców staje się „rodzicem wiodącym”, • drugi zmuszony jest wykazywać zasadność swojej obecności wżyciu dziecka. W mojej sprawie brak takiego domniemania skutkował przyjęciem modelu, w którym jeden z rodziców został uznany za dominującego („wiodącego”), pomimo wcześniejszego praktycznego równorzędnego zaangażowania obojga rodziców w opiekę nad dzieckiem. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** <u>Piecza współdzielona stanowi model domyślny, a odstąpienie od niej wymaga wykazania konkretnych i obiektywnych przesłanek wskazujących na zagrożenie dobra dziecka.</u> **2.„Dobro dziecka” jako klauzula dowolności rozstrzygnięć - brak implementacji wniosków z OSR** Projekt pozostawia niezmienioną, niedookreśloną klauzulę dobra dziecka. Jednocześnie OSR jednoznacznie wskazuje problem nieprzewidywalności i uznaniowości rozstrzygnięć. Pozostawienie szerokiej, niedookreślonej klauzuli dobra dziecka, bez wskazania mierzalnych kryteriów, w praktyce prowadzi do nieprzewidywalności orzeczeń i uzasadniania sprzecznych rozstrzygnięć identycznymi argumentami. Oznacza to		**Uwaga niezasadna** Z uwagi na wielość i różnorodność czynników, które determinują orzeczenie pieczy współdzielonej, to właśnie klauzula dobra dziecka” pozwala zapewnić dziecku optymalne warunki w konkretnych okolicznościach. Enumeratywne wyliczenie wszystkich czynników, które winy być ocenianie przez sąd przy tej formie pieczy nie jest możliwe. Sąd ocenia dobrostan dziecka w konkretnych okolicznościach, oceniając

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			utrwalenie mechanizmu, który projekt sam identyfikuje jako problem. W praktyce klauzula ta staje się: • uzasadnieniem dla rozstrzygnięć sprzecznych, • narzędziem potwierdzania wcześniej przyjętej tezy, • podstawą do pomijania obiektywnych danych. W moim postępowaniu odwołanie do „dobra dziecka" nie zostało oparte na jednoznacznych, weryfikowalnych i mierzalnych kryteriach, co doprowadziło do pominięcia istotnych okoliczności dotyczących wcześniejszej relacji i rzeczywistego zaangażowania rodzica. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** Ocena dobra dziecka powinna być oparta na obiektywnych i weryfikowalnych przesłankach, w szczególności obejmujących rzeczywiste zaangażowanie rodziców, ciągłość relacji oraz zdolność każdego z nich do wspierania więzi dziecka z drugim rodzicem. 3.,,**Dotychczasowa opieka"-systemowa legalizacja skutków wykluczania rodzica** Projekt wskazuje „dotychczasowy podział opieki" jako istotne kryterium, bez analizy jego genezy, co prowadzi do utrwalania stanów powstałych wskutek ograniczania kontaktów przez jednego z rodziców. W praktyce oznacza to, że rodzic wykluczający może wytworzyć		jednocześnie predyspozycje rodzicielskie każdego z rodziców. **Uwaga niezasadna** Jeśli jeden z rodziców swoim zachowaniem uniemożliwia lub utrudnia kontakt z drugim rodzicem należy to oceniać w kategoriach obniżonych kompetencji rodzicielskich. W powyższym przypadku dotychczasowy podział obowiązków, w okresie, kiedy jeden z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			stan faktyczny, który następnie zostaje uznany za normatywny. • OSR pomija fakt, że stan ten może być wynikiem: • ograniczania kontaktów, • działań wykluczających, • przewagi procesowej jednego z rodziców. • W efekcie system uznaje za normę stan powstały w wyniku nierównowagi. • W mojej sprawie zakres kontaktu uległ ograniczeniu w wyniku działań drugiego rodzica, a powstały w ten sposób „stan faktyczny" został następnie potraktowany jako punkt odniesienia dla dalszych rozstrzygnięć i został wtórnie uznany za „naturalny model opieki". • **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** • Dotychczasowy model opieki nie może być oceniany na niekorzyść rodzica, jeżeli został ukształtowany w wyniku ograniczania jego relacji z dzieckiem lub działań drugiego rodzica o charakterze wykluczającym i przymusowym. **4.Zabezpieczenie jako mechanizm tworzenia „faktów dokonanych" - brak reakcji ustawodawcy** • W praktyce postępowania zabezpieczające - mające charakter tymczasowy - stają się podstawą dla dalszych		rodziców bez swojej winy nie miał możliwości sprawowania pieczy nad dzieckiem, nie powinien być oceniany na jego niekorzyść. Przepis nie wymaga zmiany w zaproponowanym kierunku, gdyż art. 58§ 1a² k.r.o. wymienia jedynie kryteria, które sąd winien wziąć pod uwagę, natomiast czy one będą ocenione pozytywnie czy negatywnie, zależy od konkretnych okoliczności. Każdorazowo o powyższym będzie decydował sąd w orzeczeniu dotyczącym rozstrzygnięcia o wykonywaniu władzy rodzicielskiej. **Uwaga niezasadna** Ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej, może, ale nie musi, być identyczne jak udzielone zabezpieczenie. Sąd przed wydaniem

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rozstrzygnięć, mimo że nie są poprzedzone pełnym postępowaniem dowodowym. Powoduje to powstawanie swoistego efektu „samopotwierdzającej się decyzji", w której wstępne ograniczenie jednego z rodziców prowadzi do jego utrwalenia w roli rodzica „dochodzącego", w szczególności biorąc pod uwagę czas postępowania sądowego, niekiedy wieloletniego. Projekt trafnie wskazuje potrzebę stosowania pieczy współdzielonej na etapie zabezpieczenia. Jednocześnie: • nie odnosi się do skutków dotychczasowych praktyk, • nie zakazuje traktowania zabezpieczenia jako modelu docelowego, • nie eliminuje efektu „samopotwierdzającej się decyzji". W praktyce oznacza to możliwość dalszego utrwalania ograniczeń poprzez decyzje tymczasowe. W toku mojego postępowania zabezpieczenie stało się podstawą dalszego ograniczenia roli rodzica. Nie wpłynęło to na wyciszenie konfliktu, a wręcz dało mandat rodzicowi „wiodącemu", by utrwalać minimalne kontakty zagwarantowane w zabezpieczeniu jako docelowy model opieki. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:**		orzeczenia kończącego postępowania dokonuje rozstrzygnięcia co do formy wykonywania pieczy nad dzieckiem w oparciu o okoliczności faktyczne według stanu na datę orzekania. Aby zapobiec sytuacjom, że jeden z rodziców opuszcza dotychczasowe miejsce zamieszkania, po to tylko aby uniemożliwić orzeczenie pieczy współdzielonej, wprowadzono art. 756^{1a} k.p.c. nakazujący udzielenie zabezpieczenia właśnie w formie pieczy współdzielonej do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, jeżeli obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, chyba że sprzeciwia się temu dobro dziecka lub jedno z rodziców nie wyrazi zgody na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem. Dopiero jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Orzeczenia zabezpieczające nie mogą być traktowane jako miarodajne źródło ustalania docelowego modelu opieki ani jako dowód „dotychczasowego sposobu jej sprawowania". **5.Konflikt jako narzędzie eliminacji rodzica - brak implementacji deklaracji projektowych** W praktyce konflikt między rodzicami jest często wykorzystywany jako uzasadnienie ograniczenia relacji dziecka z jednym z rodziców, zamiast jako zjawisko wymagające analizy. Projekt co prawda wskazuje, że konflikt nie powinien wykluczać pieczy współdzielonej, jednocześnie brak jest mechanizmów egzekwujących tę zasadę. Taki mechanizm: • premiuje eskalację konfliktu, • staje się narzędziem procesowym, • nie eliminuje przyczyn konfliktu, • prowadzi do ograniczenia relacji dziecka z jednym z rodziców. W mojej sprawie sam fakt istnienia konfliktu został wykorzystany jako argument za ograniczeniem mojego udziału w opiece, bez pogłębionej analizy jego przyczyn oraz postawy obu stron. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** Sam fakt konfliktu nie może stanowić podstawy ograniczenia pieczy bez uprzedniego ustalenia jego przyczyn oraz oceny postawy każdego z rodziców.		**Uwaga niezasadna** W przypadku aktywnego angażowania dziecka w konflikt piecza współdzielona nie jest właściwym rozwiązaniem, natomiast sam konflikt między rodzicami (o ile nie dochodzi do przemocy) nie powinien być przyczyną rezygnacji z pieczy współdzielonej. Czym innym jest otwarty konflikt między rodzicami, który wyklucza wspólne sprawowanie opieki, a czym inna różnica zdań wynikająca z odmiennego postrzegania pewnych spraw. Sama natura konfliktu, jak i jego efekt podlegają ocenie sądu w świetle okoliczności faktycznych konkretnej sprawy. **Uwaga niezasadna**

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			• **Pominięcie zjawiska instrumentalizacji konfliktu i brak przeciwdziałania temu zjawisku** Projekt nie przewiduje narzędzi przeciwdziałających sytuacji, w której konflikt jest celowo podtrzymywany i eskalowany w celu uzyskania przewagi procesowej. Również OSR nie odnosi się do tego zjawiska. Jest to jedna z kluczowych luk projektu. W praktyce brak regulacji w tym zakresie oznacza: • utrzymanie mechanizmu premiującego działania destabilizujące, • brak ochrony dziecka przed skutkami konfliktu generowanego instrumentalnie. Doświadczenie własne wskazuje, że brak analizy źródeł konfliktu może prowadzić do utrwalania sytuacji, w której jedna ze stron odnosi procesową korzyść z jego eskalacji. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** Sąd powinien badać źródło konfliktu oraz to, czy konflikt nie jest wynikiem działań jednego z rodziców oraz uwzględniać tę okoliczność przy określaniu modelu opieki. • **Deklaratywna, a nie realna równość rodzicielska - projekt bez narzędzi** Projekt oraz OSR odwołują się do równości rodzicielskiej jako celu regulacji. Samo odwołanie się do równości praw rodzicielskich bez wprowadzenia mechanizmów, które		Sąd opiekuńczy przed wydaniem orzeczenia w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej bada źródło konfliktu między rodzicami oraz to, czy konflikt nie jest wynikiem działań jednego z rodziców oraz uwzględnia tę okoliczność przy określaniu modelu opieki. W swoich decyzjach kieruję się dobrem dziecka. W krajowym porządku prawnym potrzeba ochrony praw najmłodszych została potwierdzona w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art. 72. Konieczność ochrony praw dziecka została również wyartykułowana w art. 24 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, który gwarantuje prawo do ochrony i opieki, swobodnego wyrażania poglądów, utrzymywania stałego, osobistego związku i bezpośredniego kontaktu z obojgiem rodziców. Nadto Konwencja o prawach dziecka — przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 roku i ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku – w art. 3 wskazuje na najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka jako sprawę nadrzędną we wszystkich działaniach dotyczących dzieci,

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			czyniłyby tę zasadę realnie egzekwowalną, utrwala status quo. W obecnym więc kształcie istnieje ryzyko dalszego funkcjonowania modelu „rodzica wiodącego" jako standardu. W efekcie powstaje: • równość formalna, • przy utrzymaniu nierówności faktycznej. W mojej sprawie formalna równość praw rodzicielskich nie przełożyła się na rzeczywisty zakres sprawowanej opieki, który został istotnie ograniczony po jednej ze stron. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** <u>Udział każdego z rodziców w wychowaniu dziecka powinien mieć charakter równorzędny, a jego ograniczenie wymaga szczegółowego i obiektywnego uzasadnienia.</u> • **Pominięcie znaczenia rzeczywistego i historycznego zaangażowania - niespójność systemowa** Projekt odwołuje się do więzi i relacji, jednak nie nadaje decydującego znaczenia rzeczywistemu zaangażowaniu rodzica. Brak jednoznacznego wskazania, że kluczowe znaczenie ma rzeczywiste zaangażowanie rodzica w życie dziecka, prowadzi do sytuacji, w której wcześniejsza, intensywna opieka zostaje pominięta. Prowadzi to do sytuacji, w której: • historia opieki zostaje pominięta,		podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze. Sądy polskie związane wskazanymi aktami prawnymi w swoich zadaniach kierują się dobrem dziecka i jego prawem do kontaktu z obojgiem rodziców. Instytucja pieczy współdzielonej ma zapewnić równy udział rodziców w wychowaniu dziecka zgodnie z art. 48 Konstytucji: **Uwaga niezasadna** Dla rozstrzygnięcia w przedmiocie władzy rodzicielskiej istotne jest zarówno zaangażowanie rodzica w opiekę nad dzieckiem w czasie trwania związku małżeńskiego lub wspólnego wychowywania dziecka, jak i sytuacja po rozstaniu rodziców**.**

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			• kluczowe znaczenie mają decyzje procesowe, a nie relacyjne. W szczególności w moim przypadku wcześniejsze, codzienne i znaczące zaangażowanie w opiekę nad dzieckiem nie zostało uwzględnione przy ustalaniu modelu opieki w ramach zabezpieczenia, teoretycznie tymczasowego, a trwającego już prawie rok. **Wnoszę o doprecyzowanie, że:** <u>Przy ustalaniu modelu opieki zasadnicze znaczenie ma rzeczywiste, historyczne zaangażowanie rodzica, w szczególności w okresie poprzedzającym powstanie sporu.</u> • **Pozytywna ocena zmian proceduralnych lecz błędna diagnoza charakteru problemu** Faktem jest, że rozproszenie spraw pomiędzy różnymi sądami dodatkowo utrudnia spójną ocenę sytuacji dziecka i rodziców. Pozytywnie należy więc ocenić propozycję koncentracji postępowań przed jednym sądem. Również OSR koncentruje się na usprawnieniach proceduralnych. Jednak zmiany proceduralne, choć potrzebne, nie rozwiązują problemu, który ma charakter materialny i systemowy. Zmiany proceduralne: • nie eliminują uznaniowości, • nie przeciwdziałają manipulacji stanem faktycznym, • nie chronią relacji dziecka z rodzicem.		

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			PODSUMOWANIE Projekt rozpoznaje problem ograniczania relacji dziecka z jednym z rodziców, jednak nie eliminuje mechanizmów jego powstawania, prowadzących do ograniczania relacji dziecka z jednym z rodziców.		
36	**Fundacja Kocham Cię Tato – reprezentowana przez Michała Jasiewicza**	**art. 58 § 1a[1] –§ 1a[3] k.r.o.**	Brak zgody z zaproponowaną definicją tj. *„bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie w takich samych okresach”*. To właśnie nierówność w zakresie czasowym jest główną osią sporu pomiędzy rodzicami. W zakresie kryteriów przyznawania pieczy współdzielonej, należy zwrócić uwagę na prawidłowe zdefiniowanie pieczy współdzielonej i konieczność – wbrew zapisom Projektu Ustawy (…) – oddzielenia jej od władzy rodzicielskiej. Prawidłowe rozróżnienie definicji pieczy współdzielonej i władzy rodzicielskiej i uniezależnienie od siebie ich stosowania, pozwoli na szersze zastosowanie pieczy współdzielonej. Fakt, iż jedno z rodziców będzie pozbawione władzy rodzicielskiej, bądź też będzie mu ona ograniczona, nie powinien mieć wpływu na bieżące sprawowanie opieki nad dzieckiem.	zapis definicji winien jawić się jako „bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się naprzemiennie takich samych okresach czasu”	**Uwaga niezasadna** Art. 58 § 1a[1] k.r.o. projektowanej ustawy stanowi, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). W ocenie projektodawców dziecko winno spędzać równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie zawsze z uwagi na sytuację dziecka czy też możliwości jednego z rodziców wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem będzie możliwy, ale winien być jednak wymierny, i to zarówno w dni powszednie, jak i w weekendy oraz święta, gdyż tylko wtedy rodzic ma realny wpływ na kształtowanie zachowań dziecka i jego wychowanie.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Kryterium opisujące zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka i ich sytuację osobistą wymaga doprecyzowania. W zakresie odległości między miejscami pobytu rodziców, na szczególną uwagę winien zasługiwać czas, jaki zajmuje dojazd, a nie sama odległość wyrażona w kilometrach. W naszej ocenie, kluczowy jest nie tyle czas przejazdu między miejscami zamieszkania rodziców, ale przede wszystkim czas przejazdu do placówki edukacyjnej. W zakresie dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich, należy wskazać, iż uwzględnienie takiego podziału przy przyznawaniu pieczy współdzielonej absolutnie nie powinno mieć zastosowania.		Sąd w orzeczeniu ustali długość powtarzających się okresów, w których rodzice będą sprawować pieczę, biorąc pod uwagę wiek dziecka i jego zdanie, ale także sytuację zawodową i osobistą rodziców.
			Pojęcie „dobra dziecka” nie zostało jak do tej pory w żaden sposób zdefiniowane. Oznacza to wprost, iż jego definiowanie, to ogromne pole do własnej interpretacji, co w praktyce powoduje „wrzucenie” do worka z napisem „dobro dziecka” absolutnie wszystkiego – co danej osobie/stronie/sędziemu/adwokatowi – przyjdzie do głowy. Niniejszym sygnalizujemy potrzebę odpowiedniego zdefiniowania pojęcia dobra dziecka.	Proponowana definicja dobra dziecka, mogłaby przyjmować formę: „całokształt warunków niezbędnych do prawidłowego, harmonijnego rozwoju fizycznego, psychicznego, emocjonalnego i społecznego, rozumiany przede wszystkim jako możliwość stałego, bezpośredniego kontaktu w równym zakresie z obojgiem rodziców (…)”.Integralną częścią definicji dobra dziecka, winno zatem znaleźć się wyszczególnienie	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 19

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Jeżeli osią sporu jest zakres czasowy sprawowania pieczy nad wspólnymi dziećmi, a mimo to rodzice potrafią osiągać porozumienie co do istotnych kwestii, mają zbliżone – nie identyczne – metody wychowawcze, potrafią się komunikować – samo istnienie konfliktu nie powinno mieć żadnego wpływu na możliwość sprawowania pieczy współdzielonej. Schematy jakie jako organizacja wynosimy od lat z sal sądowych jednoznacznie pokazują, iż na dziś, samo istnienie konfliktu zamyka rozważania na temat pieczy współdzielonej, a jedna ze stron – najczęściej ta, która konfliktu nie generuje – najczęściej ojciec – pozbawiany jest szansy na współdzielenie opieki w równym zakresie z drugim rodzicem.	poniższych punktów: „(…) z uwzględnieniem zdolności rodziców do zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności życiowej, ochrony zdrowia i zapewnienia potrzeb materialnych, możliwości budowania i utrzymywania trwałych, bliskich relacji z obojgiem rodziców i ich rodzinami, poszanowaniem godności, tożsamości i autonomii dziecka, zapewnieniem warunków zapewniających rozwój edukacyjny i emocjonalny a także atmosferę miłości, szacunku i akceptacji przez każdego z rodziców”.	
37	**Fundacja Feminoteka**	**Uwaga Ogólna**	Projekt ustawy przedstawiony przez Ministerstwo Sprawiedliwości nie przewiduje żadnego zabezpieczenia dla dziecka ani rodzica (najczęściej matki) na wypadek sytuacji, kiedy w domu dochodziło do przemocy. W art. 58 § 1a² k.r.o. zostały przedstawione czynniki, które sąd rodzinny ma uwzględnić orzekając pieczę współdzieloną. Są to: dobro dziecka, zdanie dziecka, wiek i stan zdrowia dziecka, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację osobistą, odległość pomiędzy miejscami		**Uwaga częściowo zasadna** Art. 58 § 1a² k.r.o. określa kryteria, które sąd winien wziąć pod uwagę przy orzekaniu pieczy współdzielonej. Jest to katalog otwarty a generalną zasadą pozostaje zawsze dobro dziecka. Krzywdzenie dziecka wyklucza powierzenie pełnej władzy rodzicielskiej temu rodzicowi, który stosuje przemoc. To implikuje brak możliwości orzeczenia pieczy współdzielonej, gdyż warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			pobytu rodziców, dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich. Wśród tych czynników brakuje dokładnego zbadania przez sąd historii przemocy domowej i jej oddziaływania na dziecko. Przepis nie posługuje się nawet pojęciem „bezpieczeństwa dziecka", które wg uzasadnienia projektu ustawy ma obejmować także wolność od przemocy. Autorzy projektu z niezrozumiałych względów nie uwzględnili w przepisie konieczności zbadania historii przemocy domowej, mimo że w OSR jest napisane jednoznacznie: „tam, gdzie zachodzi podejrzenie krzywdzenia dziecka przez jednego z rodziców, dziecko należy przed tym rodzicem chronić. Zawarte w art. 107 § 2b. uprawnienie sądu, aby "powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia" to zbyt mała ochrona dziecka i żadna ochrona matki przed sprawcą przemocy. Dla zachowania spójności i koherentności przepisów, w tym z aktami prawa międzynarodowego, a przede wszystkim w celu ochrony dobra dziecka oraz bezpieczeństwa jego i matki, konieczne jest uwzględnienie zbadania historii przemocy domowej przy orzekaniu o pieczy		współdzielonej jest powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Należy przy tym pamiętać, że dziecko, które jest świadkiem przemocy stosowanej przez jednego z rodziców w stosunku do drugiego rodzica, jest także osobą doznającą przemocy w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Sąd opiekuńczy z urzędu zobowiązany jest zbadać sytuację opiekuńczo – wychowawczą dziecka wobec rozstania rodziców. Projekt ustawy UD 349 nie zmienia przepisów dot. ograniczenia władzy rodzicielskiej, zarówno w stosunku do rozwodzących się rodziców, jak i rodziców żyjących w rozłączeniu. Jednocześnie projektodawca, uwzględniając treść uwagi, proponuje wprowadzenie następujących zmian: w art. 579 k.p.c dotychczasową treść oznaczyć jako § 1 i dodać § 2 w brzmieniu: „§ 2. W sprawach, o których mowa w § 1 sąd w szczególności ustala, czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz wolność od przemocy domowej, o której mowa w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			współdzielonej. Przepisy w aktualnym brzmieniu sankcjonują systemowy mechanizm narażania dzieci i kobiet na kolejne akty przemocy i urazy psychiczne.		art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). W ten sposób każdorazowo rozstrzygnięcie sądu w zakresie wykonywanie władzy rodzicielskiej uwzględniać będzie powyższe przesłanki celem zachowania gwarancji dobra dziecka. Z tych samych powodów projektodawca przy orzekaniu o kontaktach zdecydował się wprowadzić obowiązek zadbania o to aby spotkania rodzica z dzieckiem nie stanowiły zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej. Projektowany art. 582^1 k.p.c. § 1 otrzyma brzmienie: „§ 1. W sprawach o kontakty z dzieckiem sąd ustala spotkania z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). W sprawach tych przepis art.582 stosuje się odpowiednio.”

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Powyższe zmiany pozwolą urzeczywistnić w sprawach o rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej i kontaktach generalną zasadę dobra dziecka, która nakazuje między innymi aby powyższe decyzje sądu zapewniały dziecku bezpieczeństwo oraz wolność od przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
38	**Fundacja Feminoteka**	Art. 756 [1a] k.p.c.	Niniejszy przepis rodzi ryzyko przyznania pieczy rodzicielskiej sprawcy przemocy, tylko dlatego że nie został prawomocnie skazany za znęcanie się. Nierzadko sprawy o przemoc domową wnoszone są w tym samym momencie, co sprawa o rozwód lub nawet po uzyskaniu go (dodatkowo, jeśli jedna ze stron wnosi o rozwód z orzeczeniem o winie, to sprawa ciągnie się jeszcze dłużej). Zwykle tego rodzaju sprawy karne trwają długo, nawet kilka lat. Te uwarunkowania nie zostały wzięte pod uwagę przy tworzeniu przepisu przez co sankcjonują ryzyko przyznania pieczy współdzielonej rodzicowi, który dopuszczał się przemocy. Treść przepisu jest także niezgodna z zapisem w OSR, który stwierdza, że wystarczy podejrzenie przemocy, żeby chronić dziecko		**Uwaga niezasadna** Ustalenie przez sąd, że choćby jeden z rodziców stosował przemoc będzie skutkować odmową ustanowienia pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia z uwagi na brak możliwości powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Takich ustaleń sąd opiekuńczy może dokonać samodzielnie, mimo że sprawca przemocy nie został dotychczas skazany prawomocnym wyrokiem w postępowaniu karnym. Sąd z urzędu bada sytuację dziecka i może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przed sprawcą – tymczasem ww. przepis uznaje, że konieczny jest prawomocny wyrok sądu poświadczający stosowanie przemocy, a nie tylko jej podejrzenie. Apelujemy do Ministerstwa Sprawiedliwości o wprowadzenie obligatoryjnych szkoleń dot. rozpoznawania i mechanizmów przemocy domowej, manipulacji stosowanych przez sprawców przemocy oraz konsekwencji stosowania przemocy domowej dla sędziów rodzinnych. Przepis przyznaje rodzicom nierówne prawa, ponieważ pozwala jednemu z rodziców zrezygnować z pieczy współdzielonej, jednak drugi rodzic nie ma prawa zgłosić sprzeciwu wobec tej formy opieki nad dzieckiem. Projekt nie przewiduje żadnych zabezpieczeń dla dziecka w wypadku sytuacji, kiedy jeden z rodziców mniej łoży na jego utrzymanie, przerzucając koszty utrzymania dziecka na drugiego rodzica. W tym miejscu pragniemy zwrócić uwagę Ministerstwa Sprawiedliwości, że problem przestępstwa niealimentacji wciąż pozostaje nierozwiązany, a jest to najczęściej popełniane przestępstwo wobec dzieci w Polsce.		w celu zebrania informacji dotyczących małoletniego i jego środowiska, a w szczególności jego zachowania się, warunków wychowawczych i życiowych, w tym sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego (art.570^1§1 k.p.c.). Przed wydaniem orzeczenia co do osoby dziecka sąd powinien wysłuchać dziecko (art. 576 § 2 k.p.c.). Wnioski o zabezpieczenie w sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów są rozpatrywane po przeprowadzeniu rozprawy (art.756^1 k.p.c.), stąd art.756^{1a} k.p.c. minimalizuje ryzyko orzeczenia w trybie zabezpieczenia pieczy współdzielonej w stosunku do rodzica, który dopuszczał się przemocy. Ponadto odpowiedź jak w pkt 37 co do proponowanego brzmienia art. 579 § 2 k.p.c. i 582^1 § 1k.p.c.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
39	**Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”**	**Art. 58 § 1a[1] k.r.o.**	Sformułowanie „lecz niekoniecznie równych okresach” stanowi poważną wadę legislacyjną projektu. Przepis nie określa żadnych minimalnych ram czasowych, co oznacza, że teoretycznie piecza współdzielona mogłaby zostać orzeczona nawet przy proporcji czasu 90/10. Taki stan rzeczy wewnętrznie podważa ratio legis instytucji, która ze swojej istoty zakłada współdzielenie opieki w znaczącym, porównywalnym wymiarze. Co znamienne - w Ocenie Skutków Regulacji do projektu wskazano, że w modelu pieczy współdzielonej ‘nie chodzi o wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem, ale co najmniej 30% czasu’. Skoro jednak projektodawca sam traktuje udział czasowy każdego z rodziców jako element konstytutywny tej instytucji, przesłanka ta powinna zostać wyrażona wprost w treści przepisu. Pozostawienie jej wyłącznie na poziomie OSR prowadzi do rozbieżności między deklarowanym modelem a normatywną treścią regulacji i może skutkować niejednolitą praktyką orzeczniczą. Jednocześnie próg 30% należy uznać za zbyt niski dla instytucji określanej jako piecza współdzielona. Taki poziom udziału czasowego nie odpowiada jeszcze modelowi rzeczywiście porównywalnego udziału obojga rodziców w codziennym wykonywaniu pieczy, lecz może obejmować także układy istotnie	Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom oraz orzec, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, równych albo zbliżonych okresach (piecza współdzielona), z których każdy obejmuje nie mniej niż 40% ogólnego czasu opieki w skali miesiąca kalendarzowego.	**Uwaga niezasadna** Art. 58 § 1a[1] k.r.o. projektowanej ustawy stanowi, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). W ocenie projektodawców dziecko winno spędzać równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie zawsze z uwagi na sytuację dziecka czy też możliwości jednego z rodziców wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem będzie właściwy, ale winien być jednak wymierny, i to zarówno w dni powszednie, jak i weekendy oraz święta, gdyż tylko wtedy rodzic ma realny wpływ na kształtowanie zachowań dziecka, jego wychowanie. Najpopularniejszym w Stanach Zjednoczonych modelem pieczy współdzielonej jest model 35/65, także w innych krajach europejskich jest to model 30/ 70 lub 40/60 (np. Belgia Francja, Holandia), chodzi przy tym o powtarzające okresy, ale niekoniecznie równe. Projektodawca wprowadzając pieczę współdzieloną nie zmienia art. 135

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			asymetryczne, bliższe rozszerzonym kontaktom niż faktycznie współdzielonej opiece. Powody, dla których w OSR przyjęto tak zaniżony próg – 30% są oczywiście nieznane, nie znajdują też oparcia w żadnym systemie prawnym europejskim, należy domniemywać, że wskazany w OSR wskaźnik 30% nie ma żadnego oparcia naukowego. Brak progu minimalnego w połączeniu z konstrukcją art. 135 k.r.o (obowiązek alimentacyjny w stosunku do możliwości zarobkowych i uzasadnionych potrzeb dziecka) może skutkować tym, że samo orzeczenie pieczy współdzielonej – nawet przy znacznie mniejszym zaangażowaniu jednego z rodziców – zostanie wykorzystane jako argument za obniżeniem lub nawet zniesieniem obowiązku alimentacyjnego		k.r.o., który uwzględnia osobiste starania rodziców przy ustalenia obowiązku alimentacyjnego, ale także usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego.
40	**Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”**	**Art. 58 § 1a² k.r.o.**	Brak w katalogu przesłanek z § 1a² jakiejkolwiek przesłanki negatywnej w postaci przemocy domowej jest fundamentalnym brakiem projektu, który stawia pod znakiem zapytania jego zgodność z wiążącymi Polskę zobowiązaniami międzynarodowymi. Pominięcie tej przesłanki jest tym bardziej niepokojące w świetle wyników badań Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości. W raporcie dr. Filipa Manikowskiego z marca 2026 roku, obejmującym analizę 190 losowo dobranych spraw o władzę rodzicielską i	Do § 1a² należy dodać przesłankę negatywną: 6) czy w rodzinie nie dochodziło lub nie dochodzi do przemocy domowej w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ponadto należy rozważyć dodanie *§* 1a³ w brzmieniu: „§ 1a³. Sąd nie orzeka pieczy współdzielonej, jeżeli stwierdzi, że którykolwiek z rodziców dopuścił się przemocy domowej wobec drugiego rodzica, dziecka lub	**Uwaga niezasadna** Ustalenie przez sąd, że jeden z rodziców stosował przemoc będzie skutkować odmową ustanowienia pieczy współdzielonej z uwagi na brak możliwości powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Generalną zasadą ustanowienia pieczy współdzielonej jest dobro dziecka, a krzywdzenie dziecka wyklucza wykonywanie przez rodzica pełnej władzy rodzicielskie i

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			kontakty, wykazano, że w ponad 60% spraw sądy rodzinne pominęły obowiązek uwzględnienia historii przemocy. Fakt, że sądy nie weryfikowały historii przemocy w ponad 60% spraw, oznacza, że system nie dysponuje skutecznym mechanizmem odróżnienia zarzutów zasadnych od instrumentalnych. Wprowadzenie pieczy współdzielonej bez jednoczesnego ustanowienia obowiązkowej procedury badania przemocy pogłębi ten problem, narażając osoby doświadczające rzeczywistej przemocy na dalsze zagrożenia, a jednocześnie nie eliminując zjawiska instrumentalnych zarzutów. Dodatkowym argumentem za koniecznością uwzględnienia przesłanki przemocy jest Dyrektywa UE 2024/1385 tzn. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 z 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Weszła w życie 13 czerwca 2024 r., a państwa członkowskie, w tym Polska, mają czas na jej wdrożenie do 14 czerwca 2027 r. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia, by w postępowaniach dotyczących prawa do opieki nad dziećmi uwzględniane były wszelkie przypadki przemocy. Termin transpozycji dyrektywy upływa w 2027 roku, a projektowany przepis	innego członka rodziny, chyba że szczególne okoliczności sprawy, w tym wyniki diagnozy psychologicznej i opinia biegłych, jednoznacznie wskazują, że piecza współdzielona nie zagraża dobru dziecka. Sąd z urzędu bada, czy w rodzinie nie dochodziło do przemocy domowej."	tym samym orzeczenie tej formy pieczy nad dzieckiem. Sąd w sprawach dotyczących pieczy z urzędu bada sytuację dziecka i może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu zebrania informacji dotyczących małoletniego i jego środowiska, a w szczególności jego zachowania się, warunków wychowawczych i życiowych, w tym sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego (art.570^1§1 k.p.c.). Przed wydaniem orzeczenia co do osoby dziecka sąd powinien też wysłuchać dziecka (art. 576 § 2 k.p.c.). W przypadku ustaleń, że doszło do przemocy, wniosek o ustalenie pieczy współdzielonej nie będzie przez sąd uwzględniony.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			już na etapie legislacyjnym stoi w sprzeczności z jej wymogami		
41	**Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”**	**art. 58 § 1d k.r.o**	Propozycja brzmienia przepisu: § 1d. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli: 1) są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo miejsce pobytu rodzica nie jest znane; 2) z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie lub z informacji uzyskanych z urzędu wynika, że w rodzinie dochodziło do przemocy domowej – do czasu przeprowadzenia oceny ryzyka.”		**Uwaga niezasadna** Art. 58§ 1d k.r.o. pozwala sądowi w przypadku bierności procesowej pozwanego lub w sytuacji, kiedy miejsce pobyty rodzica nie jest znane na odstąpienie od orzekania o kontaktach w wyroku rozwodowym. Aktualnie w powyższych przypadkach orzeczenie o kontaktach faktycznie nie jest wykonywane, bo rodzic, który nie sprawuje bieżącej pieczy nad dzieckiem nie wykazuje zainteresowania kontaktami a czasami nawet nie wie, że sąd uregulował jego kontakty z dzieckiem, gdyż nie bierze udziału w procesie sądowym. Projektowany przepis pozwala w tych dwóch przypadkach na to, żeby sąd w wyroku rozwodowym nie zawierał jakiegokolwiek rozstrzygnięcia o kontaktach. Z inną sytuacją mamy do czynienia, kiedy rodzic występuje o ustalenia kontaktów z dzieckiem, a sąd ustala, że w rodzinie dochodziło do przemocy, wówczas, jeżeli kontakty osobiste pozostawałaby w sprzeczności z dobrem dziecka, sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					zakazuje osobistych kontaktów, ale może ustalić, z uwagi na potrzeby dziecka, kontakty za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Powyższe decyzje należą do sądu i zawarte w orzeczeniu stanowią rozstrzygnięcie o kontaktach. Zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, rodzice oraz dzieci mają prawo i obowiązek utrzymywania ze sobą kontaktów niezależnie od władzy rodzicielskiej. Sąd opiekuńczy może ograniczyć utrzymywanie tych kontaktów, jeżeli wymaga tego dobro dziecka. W przypadku zaś, w którym utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem poważnie zagraża dobru dziecka albo je narusza, sąd zakazuje ich utrzymywania. Zakaz kontaktów powinien być przy tym orzekany w wyjątkowych sytuacjach, ponieważ co do zasady dobru dziecka nie służy zerwanie osobistej styczności rodziców z dzieckiem. Takim przypadkiem i wyjątkową sytuacją może być z pewnością stosowanie przemocy wobec dziecka. Projektodawcy proponują aby art. 582^1 k.p.c. § 1 otrzyma brzmienie:

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					„§ 1. W sprawach o kontakty z dzieckiem sąd ustala spotkania z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). W sprawach tych przepis art.582 stosuje się odpowiednio.” Nadto projektodawca w art. 113 k.r.o proponuje dodanie § 3 w brzmieniu: „§ 3. Prawo do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać jego prawa do wolności od stosowania przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.” Sąd w uzasadnionych przypadkach, a zwłaszcza po stwierdzeniu stosowania przemocy, może również wydać odpowiednie zarządzenia mające na celu ograniczenie, a nawet pozbawienie władzy rodzicielskiej. Działając na podstawie obowiązujących przepisów, sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					opiekuńczy może wydać każde zarządzenie opiekuńcze, jakiego w danych okolicznościach wymaga dobro dziecka, a zatem – jakiego wymaga troska nie tylko o jego prawidłowy fizyczny, ale również psychiczny oraz duchowy rozwój. W szczególności sąd może zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w tym skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń. Zobowiązanie rodziców może dotyczyć zarówno działań opiekuńczo-wychowawczych, jak i materialno-bytowych, w tym zdrowotnych. Kontrola instancyjna wydanych orzeczeń sądowych pozwala na weryfikację stanowiska sądu co do zasadności dalszej ingerencji w sferę władzy rodzicielskiej, a także ewentualnego zakazu kontaktu z dzieckiem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					W obowiązującym stanie prawnym istnieje zatem możliwość orzeczenia zakazu kontaktu rodzica z dzieckiem w przypadku stosowania przemocy wobec dziecka lub gdy było ono świadkiem stosowania przemocy wobec drugiego rodzica, bez konieczność wprowadzenia dodatkowych regulacji. Jednak każdorazowa decyzja sądu w zakresie ograniczenia czy zakazu kontaktu winna być uwarunkowana dobrem dziecka. Sąd opiekuńczy zawsze może zmienić swoje orzeczenie w przedmiocie kontaktów, nawet prawomocne, jeżeli wymaga tego dobro osoby, której postępowanie dotyczy.
42	**Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”**	**art. 756[1]a k.p.c.**	Projektowany art. 756[1]a k.p.c. przewiduje pieczę współdzieloną jako domyślną formę zabezpieczenia w sprawach o pieczę nad dzieckiem, co budzi zastrzeżenia. Rozwiązanie to narusza zasadę dobra dziecka, ponieważ zabezpieczenie powinno być dostosowane do okoliczności konkretnej sprawy, a nie przyjmować z góry jedną, szablonową formę. Na etapie zabezpieczenia sąd często nie dysponuje pełnym materiałem dowodowym,	Udzielając zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem, sąd orzeka pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, jeżeli obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, chyba że sprzeciwia się temu dobro dziecka, jedno z rodziców nie wyraża zgody na powierzenie mu pieczy nad dzieckiem	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 38

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			w tym informacjami o przemocy domowej. Automatyczne orzekanie pieczy współdzielonej może więc zagrażać bezpieczeństwu dziecka i rodzica doświadczającego przemocy. Przepis wprowadza także nierówność między rodzicami: jeden może odmówić przyjęcia pieczy współdzielonej, podczas gdy drugi nie ma równoważnego prawa sprzeciwu. W praktyce takie rozwiązanie może zmuszać osobę doświadczającą przemocy do stałego kontaktu ze sprawcą przy przekazywaniu dziecka, co sprzyja przemocy poseparacyjnej i utrwalaniu kontroli.	lub istnieją uzasadnione podejrzenia, że jedno z rodziców przejawia wobec dziecka zachowanie z użyciem przemocy. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie jest możliwe, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni.	
43	**Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”**	**Art. 5 ust. 2a ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci**	Pojęcie „porównywalnych okresów” jest niedookreślone prawnie i nie zostało zdefiniowane ani w projekcie nowelizacji, ani w przepisach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Rodzi to poważne problemy interpretacyjne: kto weryfikuje, czy okresy opieki są faktycznie „porównywalne”? Na jakiej podstawie? Czy wystarczy samo brzmienie orzeczenia sądu, czy konieczna jest weryfikacja rzeczywistego wykonywania pieczy? W praktyce administracyjnej ZUS (jako organ wypłacający świadczenie 800+) nie dysponuje narzędziami weryfikacji faktycznego czasu sprawowania opieki. Automatyczny podział świadczenia po połowie na podstawie samego orzeczenia o pieczy współdzielonej –	Art. 5 2a. W przypadku gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w równych okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego. dodać: 2a1. W przypadku gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w zbliżonych okresach, wysokość kwoty świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców stosunkowo do okresu sprawowania przez niego pieczy współdzielonej przysługującego za	**Uwaga niezasadna** Orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje, że wymóg porównywalnych okresów nie może być utożsamiany z postawieniem warunku **równego podziału** obowiązków czy czasu wykonywania opieki przez rozwiedzionych małżonków. Opiekę naprzemienną w rozumieniu art. 5 ust. 2a ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1301) (dalej u.p.p.w.d) cechuje mniej więcej równy podział obowiązków pomiędzy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			bez badania czy piecza jest faktycznie wykonywana w porównywalnym wymiarze – może prowadzić do sytuacji, w której rodzic de facto sprawujący opiekę w 70% otrzymuje jedynie 50% świadczenia wychowawczego. Problem potęguje brak zdefiniowania minimalnych ram czasowych pieczy współdzielonej w art. 58 § 1a[1] k.r.o. Przy braku progu minimalnego możliwa jest sytuacja, w której sąd orzeka pieczę współdzieloną przy proporcji czasu np. 70/30, a świadczenie 800+ jest mimo to dzielone po równo. Przepis powinien: 1) odnosić się równych okresów sprawowania opieki 58lub w przypadku zbliżonych okresów przyznać każdemu z rodziców proporcjonalną wysokość świadczenia w stosunku do okresu sprawowania przez niego pieczy współdzielonej 2) przewidywać mechanizm weryfikacji faktycznego wykonywania pieczy (np. oświadczenie pod rygorem odpowiedzialności karnej).	dany miesiąc świadczenia wychowawczego.	rodzicami w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem, które zamieszkuje i koncentruje swoje sprawy życiowe na zmianę u obojga rodziców. Obecnie dominuje pogląd, że dziecko pozostaje pod opieką naprzemienną obojga rodziców nie tylko wówczas, gdy zwrot „opieka naprzemienna” znajduje się wprost w sentencji orzeczenia sądu. Kwestia ta powinna być oceniana przez ZUS z uwzględnieniem cech i celów tej instytucji, przy wykorzystaniu odpowiednich metod wykładni. Zastosowanie art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d. jest uzależnione od spełnienia obydwu warunków (podstaw), wynikających z art. 4 ust. 2 pkt 1 u.p.p.w.d. oraz dodatkowego, wynikającego z art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d., obejmującego również rzeczywiste sprawowanie opieki. Innymi słowy nawet jeżeli istnieje wyrok rozwodowy ustalający opiekę naprzemienną rodziców nad dzieckiem (dziećmi), ale z ustalonego stanu faktycznego wynika, że opieka naprzemienna nie jest wykonywana - sprawuje ją wyłącznie jedno z rodziców, nie można zastosować art. 5

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					ust. 2a u.p.w.d., ponieważ rodzic, który nie sprawuje opieki nad dzieckiem nie spełnia warunków wynikających łącznie z obydwu tych przepisów - dziecko nie zamieszkuje z nim, a opieka naprzemienna nie jest sprawowana. Taki rodzic nie ma zatem w ogóle prawa do świadczenia wychowawczego. Tym samym - skoro art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d. nie ma zastosowywania, rodzicowi, u którego dziecko wyłącznie zamieszkuje i który sprawuje opiekę - należy się świadczenie wychowawcze w pełnej wysokości i nie ma podstaw do korygowanie jego wysokości w oparciu o analizowany przepis. Po wprowadzeniu projektowanych przepisów sytuacja będzie analogiczna.
44	**Fundacja Rodzic w mieście oraz organizacja zrzeszonych w ramach Inicjatywy "Nasz Rzecznik”**	**Art. 7 projektowanej ustawy**	Przepis rodzi realne ryzyko masowego wnoszenia pozwów o obniżenie alimentów lub uchylenie obowiązku alimentacyjnego. Rodzic, który dotychczas miał np. 30% czasu z dzieckiem i płacił alimenty, po wejściu w życie ustawy mógłby argumentować, że skoro jego orzeczenie jest teraz „pieczą współdzieloną”, koszty utrzymania dziecka powinny być dzielone równo. Konsekwencją byłoby	Art. 7 powinien zostać usunięty z projektu. Jeżeli ustawodawca uznaje za celowe umożliwienie przekształcenia wcześniejszych orzeczeń w pieczę współdzieloną, powinno to następować wyłącznie na wniosek strony, po przeprowadzeniu postępowania sądowego z udziałem obu rodziców, z obowiązkowym	**Uwaga niezasadna** Wprowadzana w projekcie forma pieczy wymaga, aby każdy z rodziców sprawował bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona), co skutkuje tym, że dziecko ma miejsce pobytu u każdego z rodziców. Tak więc, jeśli sąd w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			wieloletnie obciążenie sądów rodzinnych formalnie prostymi, ale faktycznie złożonymi sprawami wymagającymi ponownej oceny zaangażowania opiekuńczego każdego z rodziców.	zbadaniem aktualnej sytuacji rodzinnej, w tym ewentualnej przemocy domowej.	orzeczeniu powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalił miejsce pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców, a drugiemu uregulował kontakty z dzieckiem, nie będzie to piecza współdzielona. Z powyższych względów nie zachodzi niebezpieczeństwo wskazane w uwadze, że rodzice, wobec których zapadło takie orzeczenie, a jednocześnie zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, będą występować z pozwami o obniżenie alimentów twierdząc, że sprawują pieczę współdzieloną W art.7 projektowanej ustawy postanowiono, że z chwilą wejścia w życie za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się prawomocne orzeczenie sądu wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach. Czyli jeżeli rodzicom powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej i sąd w

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					orzeczeniu użył określenia: piecza naprzemienna, równoważna, dzielona albo w sposób opisowy w wyroku ustalił, że dziecko będzie pozostawało w powtarzających się okresach czasu pod pieczą każdego z rodziców, to takie orzeczenie będzie uznane za orzekające pieczę współdzieloną.
45	**Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo**	**Art. 58 §1a² k.r.o**	**Brak przemocy jako przesłanki decydującej** Pomimo rozbudowanego katalogu kryteriów, przepis: ● nie zawiera żadnego odniesienia do przemocy domowej, ● nie przewiduje obowiązku jej ustalenia, ● nie nadaje bezpieczeństwu dziecka charakteru nadrzędnego. W konsekwencji możliwe jest wydanie rozstrzygnięcia bez uprzedniego ustalenia czy dziecko znajduje się w sytuacji zagrożenia. **Kryterium „zdolności do współpracy”** Eksponowanie przez ustawodawcę zdolności rodziców do współpracy budzi poważne wątpliwości. W praktyce: ● ofiary przemocy często odmawiają współpracy z uwagi na zagrożenie, ● postawa ochronna może zostać zakwalifikowana jako brak współdziałania,		**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a² k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu. Projektodawca proponuje się dodanie do art.107§ 2a k.r.o. zapisu o stosowaniu art. 58 §1a² k.r.o., aby nie budziło to wątpliwości. Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty („w szczególności”), który określa kryteria jakie powinny być przez sąd badane/rozważane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Błędne jest stwierdzenie, że projekt uzależnia orzeczenie pieczy współdzielonej od

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			● prowadzi to do wtórnej wiktymizacji oraz odwrócenia odpowiedzialności. **Pozorność kryterium podziału obowiązków** Pomimo wprowadzenia przesłanki „dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich" należy wskazać, że: ● kryterium to w praktyce orzeczniczej nie jest realnie stosowane, ● brak jest narzędzi jego weryfikacji, ● projekt nie wprowadza mechanizmów zapewniających jego uwzględnianie. **Fikcja równości rodziców a rzeczywistość społeczna** Projekt opiera się na założeniu formalnej równości rodziców, co nie odpowiada rzeczywistości społecznej. W szczególności: ● pomimo aktywności zawodowej kobiet, to one wykonują zdecydowaną większość obowiązków opiekuńczych (szacunkowo 80–90%), ● uzasadnienie projektu pomija tę dysproporcję, ● prowadzi to do konstrukcji norm oderwanych od realiów społecznych.		spełnienia kryteriów z art. 58 §1a² k.r.o. Orzeczenie pieczy współdzielonej musi być zgodne z jedynie z dobrem dziecka, natomiast do oceny sądu należy wybór konkretnej formy wykonywania władzy rodzicielskiej, która w najlepszy sposób tą zasadę realizować. W zakresie przemocy odpowiedź jak w pkt 38
46	**Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo**	**Art. 756[1a] k.p.c.**	**Brak ustaleń w zakresie przemocy** Przepis:	„Rodzic ma prawo w terminie 14 dni od doręczenia wniosku wnieść sprzeciw wobec orzeczenia pieczy	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 38.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			● nie przewiduje obowiązku ustalenia przemocy, ● nie wymaga przeprowadzenia diagnozy sytuacji dziecka, ● dopuszcza rozstrzygnięcia bez pełnego materiału dowodowego. Ryzyko systemowe W praktyce prowadzi to do: ● powierzania pieczy osobie stosującej przemoc, ● utrwalania niebezpiecznych rozwiązań, ●trudności w późniejszym odwróceniu skutków zabezpieczenia.	współdzielonej, a sąd jest tym sprzeciwem związany.”	
47	**Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo**	**Art. 96 k.r.o**	Projektowany przepis wprowadza obowiązek „zapewnienia dziecku bezpieczeństwa”. Regulacja ta ma jednak charakter wyłącznie deklaratywny. 1. Brak mechanizmów stosowania Przepis: ● nie określa sposobu ustalania naruszenia bezpieczeństwa, ● nie przewiduje standardów dowodowych, ● nie wprowadza narzędzi diagnostycznych. 2. Problem ustaleń faktycznych Projekt nie odpowiada na pytania: ● kto ustala, czy doszło do przemocy, ● według jakich kryteriów, ● na podstawie jakich dowodów. 3. Brak związania ustaleniami innych organów		Uwaga niezasadna Zdanie drugie art. 96 k.r.o. nakłada na rodziców obowiązek troski o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zapewnienie mu bezpieczeństwa i przygotowanie należycie do pracy odpowiednio do jego uzdolnień. Ten obowiązek w zakresie bezpieczeństwa realizują rodzice za pomocą wszystkich prawnie dostępnych środków i dotyczy on szeroko rozumianego bezpieczeństwa, nie tylko przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).Nadto

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Sąd rodzinny: ● nie jest związany ustaleniami procedury Niebieskiej Karty, ● nie jest związany ustaleniami innych instytucji (z wyjątkiem wyroku karnego), ● dokonuje ustaleń samodzielnie, bez narzędzi systemowych. W konsekwencji istnieje wysokie ryzyko pominięcia przemocy.		projektodawca proponuje dodać do art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców zakresie ochrony prywatności dziecka. Powyższe dotyczy między innymi sharentingu, czyli zjawisku polegającego na publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności. Sąd oceniając predyspozycje rodzicielskie rodziców bierze pod uwagę czy obowiązek ten jest zrealizowany w szeroko rozumianym znaczeniu pojęcia „bezpieczeństwa”. Sąd opiekuńczy działa z urzędu i samodzielnie ocenia (niezależnie od wyniku postępowania karnego/ zakończenia procedury Niebieskiej Karty) czy rodzic swoim zachowaniem krzywdzi dziecko. W tym celu, gdy podejmie podejrzenie stosowania przemocy, może przeprowadzić postępowanie dowodowe w oparciu o przepisy k.p.c. (przesłuchać przedstawicieli ustawowych dziecka i świadków, zażądać od instytucji stosownych dokumentów, dopuścić dowóz z opinii biegłych, zlecić wywiad

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					kuratora), wysłuchać dziecko i podjąć stosowne działania, niezależnie od wyników procedury Niebieskiej Kart czy postępowania karnego.
48	**Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo**	**Uwaga ogólna**	PROBLEM SYSTEMOWY – OZSS W praktyce: ● opinie OZSS nie identyfikują przemocy psychicznej w sposób systemowy, ● nie rozpoznają zjawiska „niemego świadka przemocy”, ● brak jest nadzoru nad jakością opinii. Wnosimy o: ● powołanie niezależnego organu nadzorczego nad opiniami OZSS i biegłych, ● wprowadzenie obowiązku rejestrowania badań, ● wprowadzenie odpowiedzialności za nierzetelne opinie, ● zapewnienie możliwości merytorycznej weryfikacji opinii. Projekt nie przewiduje integracji z systemem przeciwdziałania przemocy. W szczególności: ● dzieci często nie są obejmowane procedurą Niebieskiej Karty, ● MOPS nie posiada narzędzi do rozróżniania przemocy i konfliktu, ● występują tzw. „karty krzyżowe”, świadczące o braku prawidłowej diagnozy		**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy reformy OZSS ani zmiany przepisów k.p.c. dot. dopuszczenia dowodu z opinii biegłych (art. 278 k.p.c.). MS przygotowuje projekt ustawy reformujący funkcjonowanie OZSS. Celem tej nowelizacji jest zbliżenie regulacji do ustaw regulujących inne zawody zaufania publicznego, jak również usprawnienie realizacji ustawowych zadań należących do OZSS oraz zwiększenie efektywności naboru kadry. Zmianą wynikową proponowanych rozwiązań będzie także skrócenie oczekiwania na termin sporządzenia opinii przez OZSS. Uwagi dotyczą zastrzeżeń w opracowywaniu opinii przez OZSS i biegłych sądowych, co nie jest przedmiotem projektu UD 349. Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej i nie pozostaje w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			sytuacji. Projekt nie zawiera żadnych narzędzi pozwalających na odróżnienie przemocy od konfliktu. W praktyce prowadzi to do: ● błędnej kwalifikacji przemocy jako konfliktu, ●uznawania działań ochronnych za utrudnianie kontaktów, ● wtórnej wiktymizacji dzieci. Powoduje to powstanie niespójności systemowej i ryzyko podejmowania decyzji bez wiedzy o przemocy.		sprzeczności z przepisami tej ustawy. Uwaga odnosi się do regulacji wynikających z przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
49	**Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo**	**Uwaga ogólna**	Należy jednoznacznie wskazać, że: **jakakolwiek przemoc wobec dziecka lub pomiędzy rodzicami, której świadkiem jest dziecko, wyklucza możliwość orzeczenia pieczy współdzielonej**, co najmniej do czasu: ● przeprowadzenia odpowiedniej terapii, ● trwałej zmiany postaw sprawcy, ● zapewnienia bezpieczeństwa dziecka. Dotyczy to również przemocy psychicznej, przemocy poseparacyjnej, uzależnień oraz zaburzeń psychicznych. Projekt ustawy w obecnym kształcie pozostaje w istotnej sprzeczności z obowiązującymi Rzeczpospolitą Polską standardami prawa międzynarodowego oraz prawa Unii Europejskiej, zarówno w zakresie ochrony dzieci, jak i przeciwdziałania przemocy domowej. Niezależnie od wskazanych powyżej		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 40

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			uchybień normatywnych, projekt ustawy pomija szereg kluczowych zjawisk systemowych, które w praktyce orzeczniczej mają fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa dzieci. Brak ich uwzględnienia prowadzi do ryzyka pogłębienia istniejących dysfunkcji systemu ochrony dzieci.		
50	**Stowarzyszenie BoKochamZaBardzo**	**Uwaga ogólna**	Wnosimy o ustawowe doprecyzowanie pojęcia dobra dziecka poprzez jednoznaczne wskazanie, że: ochrona życia, zdrowia fizycznego i psychicznego dziecka stanowi wartość nadrzędną wobec pozostałych praw i interesów chronionych prawnie, w szczególności wobec prawa rodziców do utrzymywania kontaktów z dzieckiem. W przypadku uprawdopodobnienia stosowania przemocy wnosimy o: ● czasowe odseparowanie sprawcy od dziecka, ●wprowadzenie kontaktów nadzorowanych lub ich czasowe zawieszenie, ● uzależnienie dalszych kontaktów od efektów oddziaływań korekcyjnych. Wnosimy o wprowadzenie obowiązku badania dziecka w sytuacji podejrzenia przemocy przez		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 19.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			specjalistę z zakresu psychotraumatologii, w celu: ● oceny skutków przemocy, ● oszacowania ryzyka dla dalszych kontaktów, ● określenia potrzeb ochronnych dziecka. **Weryfikacja odbiorów dzieci** Wnosimy o przeprowadzenie systemowej analizy przypadków odbiorów dzieci, w szczególności tych kwalifikowanych jako „wysoki konflikt”, pod kątem: ● błędnej kwalifikacji przemocy jako konfliktu, ● skutków psychicznych dla dzieci, ● prawidłowości podejmowanych decyzji. **System danych i monitoringu** Wnosimy o: ●wprowadzenie obowiązku monitorowania sytuacji dzieci po zakończeniu postępowań, ●prowadzenie statystyk dotyczących przemocy, zdrowia psychicznego i bezpieczeństwa dzieci, ● analizę skutków orzeczeń sądowych, ● publikację cyklicznych raportów.		
51	**Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**	**art. 58 § 1a² k.r.o**.	W literaturze przedmiotu, badaniach naukowych i opiniach ekspertów-praktyków panuje konsensus, że 3 czynniki: przemoc, czynne uzależnienie oraz niebędąca pod kontrolą choroba psychiczna powinny	Dodać punkt: 6) sąd ponadto sprawdza czy któryś z rodziców nie stosował przemocy wobec małoletniego, innych małoletnich w rodzinie lub drugiego rodzica, nie jest	**Uwaga niezasadna** Art. 58 § 1a^2 k.r.o. zawiera katalog otwarty (o czym świadczy użyty zwrot w szczególności”) kryteriów, które sąd winien wziąć pod uwagę orzekając

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			wykluczać przyznanie opieki współdzielonej takiemu rodziców, gdyż nie ma wystarczających gwarancji, że taki rodzic będzie w stanie w sposób bezpieczny sprawować opiekę nad małoletnim.	czynnie uzależniony od substancji psychoaktywnych, lub stan zdrowia psychicznego nie pozwala na bezpieczną opieką nad małoletnim.	pieczę współdzieloną. Dodatkowo projektodawca zastrzegł, że każdorazowe orzeczenie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej wymaga, aby była ona zgodna z dobrem dziecka. Tak więc w przypadku ustalenia krzywdzenia dziecka, uzależnienia rodzica od substancji psychotropowych lub poważanych zaburzeń psychicznych, co do zasady będzie wykluczone powierzenie temu rodzicowi wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i tym samym orzeczenie pieczy współdzielonej. Projektodawca wskazuje, że warunki stosowania pieczy współdzielonej były przedmiotem rozważań Komisji Europejskiego Prawa Rodzinnego (Commission on European Family Law, CEFL), utworzonej w 2001 r. Jednym z najważniejszych osiągnięć Komisji było opracowanie tzw. Zasad europejskiego prawa rodzinnego (Principles of European Family Law), które mają stanowić punkt wyjścia dla harmonizacji prawa rodzinnego państw europejskich. Do pieczy współdzielonej odnosi się zasada 3.20 (2), zgodnie z którą dziecko może

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					przebywać na zmianę z obojgiem rodziców, przy czym sąd powinien wziąć pod uwagę następujące czynniki: (1) wiek i zdanie dziecka; (2) zdolność i gotowość rodziców do współpracy w sprawach dotyczących dziecka, jak również ich sytuację osobistą; (3) odległość między domami rodziców i szkoły dziecka.
52	**Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**	**art. 58 § 1a³ k.r.o.**	Praktyka pracy specjalistów Fundacji w obszarze przeciwdziałania przemocy wobec dzieci oraz przemocy domowej wskazuje na wzrost w ostatnich dwóch latach zgłoszeń dotyczących przemocy wobec dzieci (wzrost liczby NK-A) oraz w SRIN związanych z wykonywaniem władzy rodzicielskiej, w których tłem jest spór rodziców o opiekę/kontakty/wykonywanie władzy rodzicielskiej. Sytuacja toczenia się procedury czy postępowania wyjaśniającego podejrzenie przemocy rodzica wobec dziecka czy sporu sądowego o opiekę wyklucza cel nowelizacji wskazany w ustawie, czyli współpracę rodziców dającą dziecku szanse na prawidłowy rozwój psychospołeczny, zmniejszając m.in. jego udział w sytuacjach konfliktowych i jest sprzeczne z powoływaną w uzasadnieniu naczelną zasadą orzekania o pieczy współdzielonej będzie zawsze dobro dziecka w świetle okoliczności konkretnej sprawy.	Sąd nie orzeka bieżącej pieczy nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach w sytuacji, kiedy: toczy się postępowanie karne przeciwko jednemu z rodziców o przestępstwo na szkodę dziecka lub drugiego rodzica, toczy się procedura NK w której jeden z rodziców jest wskazany jako osoba stosująca przemoc, toczy się postępowanie w sądzie opiekuńczym o ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej jednego z rodziców. Dotychczasowy art. 58 § 1a³ k.r.o. zamienić na 58 § 1a⁴ k.r.o	**Uwaga niezasadna** Decyzja o orzeczeniu pieczy współdzielonej zawsze będzie należeć do sądu. W sytuacji, kiedy na skutek postępowania dowodowego, sąd opiekuńczy ustali, że doszło do krzywdzenia dziecka na skutek działań rodzica, nie orzeknie pieczy współdzielonej, ponieważ wykluczone będzie powierzenie temu rodzicowi wykonywania wspólnie władzy rodzicielskiej z drugim rodzicem, co jest warunkiem koniecznym przy wyborze pieczy współdzielonej jako formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Nadto, w tym przypadku piecza współdzielona nie będzie zgodna z dobrem dziecka, co wyklucza jej orzeczenie.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				Przyjęcie poprawki wskazanej powyżej powoduje konieczność zmiany numeracji przepisów.	
53	**Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**	**art. 58 § 1c k.r.o.**	Nowelizacja uwzględnia odstąpienia od orzekania w sprawie alimentów i kontaktów z dzieckiem w przypadku umieszczenia go w pieczy zastępczej. Nie ma jednak analogicznego odniesienia w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej o w miarę równym podziale.	„§ 1c. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem i wysokości, w jakiej każdy z rodziców jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 187 i 203) oraz gdy piecza współdzielona jest orzekana w porównywalnych okresach, a rodzice nie wnoszą o orzeczenie w tym zakresie. Nowelizacja zakłada zmiany w art. 58 kpc pkt 1 a dodając pkt 1 a z kolejnymi indeksami od 1do 3. Wobec zmian w pkt 1 a (skreślenie zdania 2) punkt ten będzie brzmiał następująco “W braku porozumienia, o którym mowa w § 1, sąd, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców,	**Uwaga częściowo zasadna** Orzeczenie pieczy współdzielonej nawet w modelu 50/50 nie uzasadnia automatycznego odstąpienia od orzekania o alimentach na rzecz małoletniego dziecka czy o kontaktach z rodzicem w okresie, kiedy nie będzie on wykonywał pieczy współdzielonej. W sytuacji, kiedy jeden z rodziców ma wyższe możliwości zarobkowe i majątkowe, potrzeba zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, może uzasadniać ustalenie po stronie tego rodzica, mimo sprawowania pieczy w równych okresach, obowiązku alimentacyjnego na rzecz dziecka. Natomiast, w sytuacji kiedy piecza nad dzieckiem będzie sprawowania w porównywalnych okresach a możliwości zarobkowe i majątkowe rodziców będą zbliżone, sąd będzie mógł odstąpić od orzeczenia pieczy współdzielonej. Projektodawca proponuje dodatnie do art. 58 k.r.o § 1 e: „Orzekając o pieczy współdzielonej sąd w

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie.", a pod nim będą punkty 1a1 mówiący o pieczy zstępczej. Wykładania systemowa tej konstrukcji może powodować, że sądy będą orzekała opiekę współdzieloną głównie w sytuacji braku porozumienia rodziców. To może spowodować nasilenie konfliktu, którego zakładnikiem stanie się dziecko. To właśnie porozumienie rodzicielskie powinno warunkować możliwość orzeczenia opieki współdzielonej, bo jedynie współpraca, zgodność, dojrzałość rodziców daj szanse na sukces wychowawczy opieki współdzielonej.	uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka". O kontaktach rodzica z dzieckiem sąd nie będzie zobowiązany orzekać na zgodny wniosek stron – art. 58 § 1b k.r.o. Natomiast wiek dziecka czy jego potrzeby emocjonalne mogą uzasadniać wniosek rodzica o ustalenie kontaktów dziecka w tych okresach, w których nie będzie on sprawował bieżącej pieczy nad dzieckiem, przy czym chodzi tutaj o kontakty osobiste, jak i te za pomocą środków porozumiewania się na odległość.
54	**Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**	**Art. 107 § 2a–2d k.r.o.**	Przy braku porozumienia rodziców piecza współdzielona nie rozwiązuje problemów związanych z wykonywaniem przez nich władzy rodzicielskiej a jedynie je nasila powodując eskalację do formy przemocy psychicznej wobec dziecka.	Usunięcie § 2a. "Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, orzekając pieczę współdzieloną."	**Uwaga niezasadna** Przy braku współpracy rodzicielskiej nie jest możliwe wykonywanie wspólnie władzy rodzicielskie, a tym samym orzeczenie pieczy współdzielonej.
55	**Obywatel 8**	**Art. 58 § 1a[1] k.r.o. – definicja „porównywalnych okresów" pieczy współdzielonej**	Projekt nie określa metodologii obliczania *„porównywalnych okresów"* pieczy, mimo że od tej przesłanki zależy możliwość uznania, że dziecko spędza z danym rodzicem co najmniej 30% czasu. Brak jasnych zasad może prowadzić		**Uwaga niezasadna** Chodzi o powtarzające się okresy, kiedy dziecko pozostaje pod pieczą rodzica, niezależnie czy dziecko w tym okresie przez dany przedział czasowy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			do dowolności orzeczniczej, w tym do wliczania czasu snu dziecka oraz czasu jego pobytu w szkole lub przedszkolu, choć nie stanowią one rzeczywistego czasu osobistej opieki rodzica. W celu zapewnienia jednolitości orzecznictwa i realnej oceny zaangażowania rodzicielskiego należy wprowadzić ustawową metodologię obliczania czasu pieczy. Proponuje się, aby dni szkolne i przedszkolne liczyć jako 0,5 dnia, dni wolne od nauki jako 1 dzień, natomiast czasu snu dziecka i czasu pobytu w placówce oświatowej nie wliczać do proporcji czasu pieczy żadnego z rodziców. Takie rozwiązanie ograniczy uznaniowość, zwiększy przewidywalność orzeczeń oraz zapewni spójność pomiędzy rozstrzygnięciami dotyczącymi pieczy współdzielonej i alimentów.		jest w palcówce edukacyjnej czy na zajęciach dodatkowych, gdyż wtedy i tak pozostaje pod pieczą jednego z rodziców, mimo że faktycznie czasowo opiekę sprawują osoby trzecie - np. nauczyciel. Nie jest więc racjonalnym przeliczanie czasu w zależności czy dziecko jest faktycznie przez cały dzień z rodzicem czy też tylko przez część dnia, gdyż uczęszcza do placówki edukacyjnej.
56	**Obywatel 8**	**Art. 58 k.r.o. oraz przepisy o alimentach – obowiązek podania proporcji przez sąd**	Brak obowiązku podania przez sąd przyjętej proporcji zaangażowania rodziców prowadzi do arbitralności orzeczeń, niespójności między rozstrzygnięciami o pieczy a sprawami alimentacyjnymi oraz uniemożliwia skuteczną kontrolę odwoławczą. Sędzia orzekający w sprawie alimentacyjnej może przyjmować inne proporcje niż sędzia w sprawie o kontakty, mimo tych samych okoliczności faktycznych. Brak transparentności w tym zakresie:	W k.r.o. lub w przepisach wykonawczych wprowadzić bezwzględny obowiązek zamieszczenia w uzasadnieniu lub sentencji orzeczenia wyraźnej informacji: „przyjęto proporcję zaangażowania wnioskodawcy/uczestnika na poziomie X%, co odpowiada Y dniom w roku/Y dniom w miesiącu, zgodnie z następującym wyliczeniem: [szczegółowe rozliczenie dni	**Uwaga niezasadna** Przepis art. 135 k.r.o. nie jest objęty zmianami w tym projekcie, a obecne brzmienie art. 135 k.r.o. nakazuje sądowi przy ustalaniu wysokości świadczenia alimentacyjnego uwzględnić osobiste starania o wychowanie i utrzymanie uprawnionego przez każdego z rodziców (art. 135 § 2 k.r.o.), zatem sąd weźmie pod uwagę zakres zaangażowania w sprawy dziecka

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			• Eliminuje możliwość rzeczywistej kontroli odwoławczej • Umożliwia manipulację procesową (celowe unikanie przekroczenia progu 30%) • Podważa przewidywalność systemu prawnego • Uniemożliwia racjonalizację rozstrzygnięć alimentacyjnych w relacji do faktycznego czasu opieki Wyraźny obowiązek zamieszczenia proporcji w uzasadnieniu lub sentencji orzeczenia zapewni przejrzystość, spójność orzeczniczą i rzeczywistą kontrolę instancyjną.	szkolnych, weekendów, ferii i wakacji]". Obowiązek ten dotyczy każdego orzeczenia w sprawach o pieczę współdzieloną, kontakty z dzieckiem oraz alimenty.	każdego z rodziców. Nadto sąd uwzględni usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Orzekanie o obowiązku alimentacyjnym przy pieczy współdzielonej, będzie się odbywać w oparciu o te same kryteria, jak przy innych formach wykonywania władzy rodzicielskiej. Projektodawca proponuje dodatnie do art.58 k.r.o § 1 e: „Orzekając o pieczy współdzielonej sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka”. Będzie to dotyczyło sytuacji kiedy piecza nad dzieckiem będzie sprawowania w porównywalnych okresach a możliwości zarobkowe i majątkowe rodziców będą zbliżone.
57	**Obywatel 8**		Art. 58 § 1a² pkt 3 k.r.o. – przesłanka zdolności rodziców do komunikacji i współpracy	Uzależnienie orzeczenia pieczy współdzielonej od „zdolności rodziców do komunikacji i współpracy” może w praktyce prowadzić do premiowania rodzica,	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 1

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				który eskaluje konflikt lub odmawia współdziałania. Rodzic dążący do wyłącznej pieczy nad dzieckiem może poprzez celowe utrudnianie kontaktu i brak współpracy wykazywać „brak zdolności do komunikacji", a następnie powoływać się na tę okoliczność jako argument przeciwko pieczy współdzielonej. Taki mechanizm zachęca do zachowań destrukcyjnych z punktu widzenia dobra dziecka i czyni z braku współpracy narzędzie wpływania na treść rozstrzygnięcia. Z tego względu kryterium „zdolności do komunikacji i współpracy" powinno być interpretowane w sposób uwzględniający przyczyny konfliktu i postawę każdego z rodziców. Brak współpracy wynikający z jednostronnej odmowy współdziałania nie powinien automatycznie wykluczać pieczy współdzielonej, zwłaszcza gdy drugi rodzic wykazuje gotowość do rzeczowej komunikacji i utrzymania prawidłowych relacji rodzicielskich.	
58	**Obywatel 8**	**Art. 107 k.r.o. i art. 96 § 1 k.r.o. –**	Z badań aktowych dr. Filipa Manikowskiego (Oskarżenie rodzica o przemoc w	Do art. 107 k.r.o. dodać przepis: „Jeżeli w toku postępowania zostanie	**Uwaga niezasadna**

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
		instrumentalne wykorzystanie zarzutów przemocy	postępowaniach o władzę rodzicielską i kontakty z dzieckiem, 2025), obejmujących 190 spraw rodzinnych z lat 2023–2025, wynika, że spośród 49 zidentyfikowanych zarzutów przemocy: • 46,9% zakwalifikowano jako instrumentalne • 32,7% jako mieszane • Jedynie 12,2% jako faktyczne Autor wskazuje ponadto, że w badanym materiale nie odnotowano ani jednego przypadku zastosowania procesowych instrumentów reakcji na oczywiście niezasadne lub instrumentalne zarzuty przemocy, co sprzyja traktowaniu takich twierdzeń jako narzędzia przewagi procesowej. Projekt wprowadza w art. 96 k.r.o. nową klauzulę „bezpieczeństwa dziecka", która bez silnych zabezpieczeń prawnych może stać się narzędziem trwałej izolacji jednego z rodziców poprzez instrumentalne wykorzystywanie zarzutów przemocy w celu przejęcia pieczy wyłącznej. Choć teoretycznie możliwe jest obecnie reagowanie na podstawie art. 107 i 109 k.r.o., wyraźny sygnał ustawowy jest	wykazane, że jeden z rodziców instrumentalnie wykorzystuje zarzuty przemocy, zaniedbania lub innych okoliczności mających na celu zdyskredytowanie drugiego rodzica w sposób niezgodny z prawdą, sąd może ograniczyć władzę rodzicielską rodzicowi dopuszczającemu się takich działań, w tym powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej w całości drugiemu rodzicowi. Sąd zobowiązany jest do zbadania wiarygodności zarzutów przemocy z uwzględnieniem całokształtu okoliczności sprawy, w tym motywacji zgłaszającego oraz chronologii zgłoszeń w relacji do toczących się postępowań rodzinnych."	Sąd w sprawach opiekuńczych działa z urzędu, zatem zobowiązany jest każdorazowo, po otrzymaniu zawiadomienia zbadać, czy dziecko jest krzywdzone na skutek zachowań któregokolwiek z rodziców lub osób trzecich (np. dziadków). Umyślne utrudnianie czy uniemożliwianie kontaktów z drugim z rodzice, w tym na skutek zgłoszenia nieprawdziwych zawiadomień o stosowaniu przemocy, każdorazowo winno być oceniane, w kategoriach obniżonych predyspozycji rodzicielskich i wówczas w oparciu o obowiązujące przepisy zachodzi możliwość wydania stosownych rozstrzygnięć co do władzy rodzicielskiej (w tym ograniczenia władzy rodzicielskiej). Projektodawca: a) w art. 113 k.r.o proponuje dodanie § 3 w brzmieniu: „§ 3. Prawo do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać jego prawa do wolności od stosowania przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.” b) w art. 579 k.p.c.:

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			niezbędny, aby ukrócić praktykę alienacji rodzicielskiej jako strategii procesowej.		proponuje dotychczasową treść oznaczyć jako § 1 i dodać § 2 w brzmieniu: „§ 2. W sprawach, o których mowa w § 1 sąd w szczególności ustala, czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz wolność od przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). c) proponuje aby art. 582^1 k.p.c. w § 1 otrzymał brzmienie: „§ 1. W sprawach o kontakty z dzieckiem sąd ustala spotkania z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). W sprawach tych przepis art.582 stosuje się odpowiednio.” Powyższe zmiany pozwolą urzeczywistnić w sprawach o rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					i kontaktach generalną zasadę dobra dziecka, która nakazuje między innymi aby powyższe decyzje sądu zapewniały dziecku bezpieczeństwo oraz wolność od przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
59	**Obywatel 8**	**Art. 756[1a] k.p.c. oraz art. 445 § 3 i art. 445[1] § 3 k.p.c. – zakaz pierwotnych rozstrzygnięć sądu odwoławczego w trybie zabezpieczającym**	Zabezpieczenie miejsca pobytu dziecka lub ograniczenie władzy rodzicielskiej często de facto kończy sprawę metodą faktów dokonanych. Niedopuszczalna jest praktyka, w której sąd odwoławczy po raz pierwszy orzeka o zmianie miejsca pobytu dziecka w trybie zażaleniowym, co pozbawia stronę jakiejkolwiek kontroli instancyjnej i prawa do obrony. Projekt w art. 756[1a] k.p.c. przewiduje orzekanie pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia, jednak brak wyraźnego zakazu wydawania przez sąd II instancji pierwotnych rozstrzygnięć (odmiennych od postanowienia sądu I instancji) stwarza ryzyko: • Pozbawienia strony dwuinstancyjności postępowania	W k.p.c. wprowadzić wyraźny zakaz: „Sąd II instancji rozpoznający zażalenie na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia dotyczącego pieczy nad dzieckiem, miejsca pobytu dziecka lub ograniczenia władzy rodzicielskiej nie może wydać postanowienia o treści innej niż postanowienie sądu I instancji, jeżeli sąd I instancji wniosku o zabezpieczenie nie uwzględnił lub uwzględnił w węższym zakresie. W takim przypadku sąd odwoławczy może wyłącznie uchylić postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania lub utrzymać je w mocy."	**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 nie zmienia przepisów k.p.c. dotyczących zażalenia. Sąd II instancji na skutek zażalenia rozpoznaje środek odwoławczy od postanowień sądu I instancji i może oddalić zażalenie lub je zmienić, a w przypadku stwierdzenia nieważności postępowania uchylić postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania (art.385 k.p.c., 386 k.p.c. w zw. z art.397 § 3 k.p.c.). Sąd II instancji jako sąd orzekający merytorycznie, dokuje samodzielnej oceny wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd I instancji i czyni własne ustalenia faktyczne. Sąd ten tym samym może dokonać ustaleń

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			• Wydawania rozstrzygnięć bez możliwości kontroli odwoławczej • Trwałego ukształtowania sytuacji faktycznej dziecka bez pełnej procedury Sąd odwoławczy powinien mieć prawo wyłącznie do uchylenia lub utrzymania w mocy orzeczenia sądu I instancji, bez możliwości wydania pierwotnego rozstrzygnięcia o innej treści niż zaskarżone postanowienie.		faktycznych sprzecznych z ustaleniami stanowiącymi podstawę zaskarżonego postanowienia o zabezpieczeniu, czego konsekwencją jest zmiana zaskarżonego orzeczenia.
60	**Obywatel 8**	**Ustawa o ustroju sądów powszechnych –odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów orzekających w trybie zabezpieczającym**	Choć zagadnienie to wykracza poza zakres projektowanej nowelizacji KRO i KPC, jest ściśle związane z praktyką stosowania nowych przepisów o pieczy i zabezpieczeniach. Obecnie sędziowie orzekający w trybie zażalenia na zabezpieczenie w praktyce nie ponoszą odpowiedzialności porównywalnej z orzeczeniami kończącymi postępowanie (np. brak odniesienia się do zarzutów, pomijanie dowodów, brak uzasadnienia), argumentując, że postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia nie jest ostateczne i ma charakter tymczasowy.	W ustawie o ustroju sądów powszechnych wprowadzić przepis: „Sędziowie orzekający w trybie zażaleniowym w sprawach dotyczących pieczy nad dzieckiem, miejsca pobytu dziecka, władzy rodzicielskiej oraz kontaktów z dzieckiem podlegają pełnej odpowiedzialności dyscyplinarnej za rażącą obrazę przepisów prawa, w tym za brak odniesienia się do zarzutów zażalenia, pominięcie istotnych okoliczności sprawy oraz wydanie orzeczenia pozbawionego rzetelnego uzasadnienia, analogicznie	**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie dotyczy odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, uwaga wykracza poza zakres przedmiotowy projektu. Wskazać jedynie należy, że strona niezadowolona z treści postanowienia o zabezpieczeniu może je zaskarżyć do sądu II instancji w drodze zażalenia.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			W praktyce postanowienia zabezpieczające w sprawach rodzinnych, zwłaszcza dotyczące miejsca pobytu dziecka, mają charakter przesądzający o losach sprawy ze względu na: • długotrwałość postępowań głównych (często kilka lat) • zasadę stabilizacji sytuacji dziecka (niechęć sądów do zmiany status quo) • faktyczne ukształtowanie więzi i przyzwyczajeń dziecka w trakcie zabezpieczenia Brak pełnej odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów orzekających w tym trybie obniża jakość orzeczniczą i sprzyja wydawaniu orzeczeń pozbawionych rzetelnego uzasadnienia, co w sprawach tak wrażliwych jak piecza nad dzieckiem jest niedopuszczalne.	jak przy wydawaniu orzeczeń kończących postępowanie w sprawie."	
61	**Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce**	**Art. 58 § 1a1 k.r.o.**	Definicja pieczy współdzielonej została skonkretyzowana w uzasadnieniu do projektu ustawy, w którym wyjaśniono, że w modelu tej pieczy nie chodzi o wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem, ale co najmniej 30% czasu. Definicja pieczy współdzielonej powinna być określona w przepisie na tyle precyzyjnie, aby nie pozostawiała wątpliwości interpretacyjnych w praktyce. Zabieg legislacyjny polegający na doprecyzowaniu	Proponujemy dopisanie do treści przepisu dalszej części „przy czym okres sprawowania pieczy przez jednego z rodziców nie może być krótszy niż 30% łącznego czasu sprawowania pieczy przez oboje rodziców”. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom	**Uwaga częściowo zasadna** Brak przesłanek do określenia w przepisie wymogu „co najmniej 30 %” lub też innego progu łącznego czasu sprawowania pieczy przez oboje rodziców w definicji pieczy współdzielonej. W ocenie projektodawcy należy powyższą kwestię pozostawić do wypracowania orzecznictwu, tak aby nie zawężać

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przepisu przez uzasadnienie projektu zmian jest niezrozumiały.	oraz orzec, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach, przy czym okres sprawowania pieczy przez jednego z rodziców nie może być krótszy niż 30% łącznego czasu sprawowania pieczy przez oboje rodziców" (piecza współdzielona).	możliwości orzekania pieczy współdzielonej. Jednocześnie dostrzegając niespójność pomiędzy projektem, a uzasadnieniem w uzasadnieniu zostaną wykreślone na str. 7 w pkt 3 słowa: „ale co najmniej 30% czasu".
62	**Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce**	**Art.107 § 2a k.r.o.**	powinien brzmieć tak jak przepis art.58 §1a¹ kro lub zawierać odesłanie do tego przepisu, gdyż tam znajduje się definicja pieczy współdzielonej. Brak jest w art.107 k.r.o kryteriów orzekania pieczy współdzielonej tożsamych z kryteriami wymienionymi w art.58§1a² k.r.o lub odesłania do stosowania tego przepisu przy orzekaniu pieczy współdzielonej np. poprzez dodanie, że art. 58§1a¹i 1a² k.r.o stosuje się odpowiednio.	Dodanie do art. 107 § 2a k.r.o treści: art. 58 §1a¹ i 1a² k.r.o stosuje się odpowiednio.	**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 zawiera taki sam katalog kryteriów przy orzekaniu pieczy współdzielonej w stosunku do rozwodzących się rodziców, jak i w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej w projektowanym art. 107 § 2a k.r.o. odwołano się do pojęcia pieczy współdzielonej, która została zdefiniowana w art. 58 § 1a¹ k.r.o.. Jednocześnie proponuje się dodanie do tego art. zdania 2 o treści: „Art. 58 § 1a² k.r.o. stosuje się.", co pozwoli uniknąć wątpliwości, że te same kryteria są oceniane przy orzeczeniu pieczy współdzielonej wobec dziecka rozwodzących się rodziców, jak i

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					żyjących w rozłączeniu. Nie byłoby prawidłowym pod względem legislacyjnym ponowne definiowanie pieczy współdzielonej w art. 107 k.r.o., skoro została ona już zdefiniowana w art. 58 § 1a¹ k.r.o., natomiast celowym jest podkreślenie (poprzez dodanie zdania 2), że kryteria jej orzekania z § 1a² k.r.o., mają zastosowanie do orzekania pieczy współdzielonej wobec rodziców żyjących w rozłączeniu.
63	**Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce**	**Art.107§ 2c k.r.o.**	Przepis ten powinien zostać skreślony. Został on przeniesiony wprost z proponowanej treści art.58 §1c dotyczącej postępowania rozwodowego. Postępowanie rozwodowe jest postępowaniem szczególnym, w którym sąd orzekając rozwód orzeka w trybie procesowym zarówno o alimentach, jak również o władzy rodzicielskiej i kontaktach, które poza postępowaniem rozwodowym rozpoznawane są w postępowaniu nieprocesowym, przy czym są to obligatoryjne składowe wyroku rozwodowego. Przy orzekaniu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie orzeka się obligatoryjnie o alimentach i kontaktach rodziców z dzieckiem, analogicznie jak w		**Uwaga zasadna** Z przyczyn wskazanych uwadze należy wykreślić z art. 107 k.r.o § 2 c.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			postępowaniu rozwodowym, stosownie do art. 58§1 i §1a kro. W związku z tym umieszczenie §2c w art.107 krio jest nieporozumieniem. Nadto poza postępowaniem rozwodowym, nie można łączyć postępowania nieprocesowego, jakim jest postępowanie w przedmiocie władzy rodzicielskiej i kontaktów, z trybem procesu, którym jest postępowanie o alimenty. Przy orzekaniu pieczy współdzielonej należałoby rozważyć dodanie do art.135 kro regulacji dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w wyroku rozwodowym. Art.135§2 kro stanowi, że „wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego”. Przepis ten nie do końca odpowiada sytuacji, gdy rodzice sprawując pieczę współdzieloną nie chcą uregulowania alimentów w wyroku rozwodowym, gdyż albo ponoszą wydatki na dziecko we własnym zakresie w czasie		**Uwaga zasadna** Obecnie najczęściej w wyroku rozwodowym przy orzekaniu o pieczy naprzemiennej sąd ustala, że koszty utrzymania i wychowania dziecka ponoszą rodzice w częściach równych. Tymczasem sąd rozwodowy zobligowany jest na podstawie art. 58 § 1 k.r.o orzec o wysokości alimentów na rzecz małoletniego. Orzekając rozwód sąd orzeka bowiem, **w jakiej wysokości każdy** z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Jeśli zatem przy opiece naprzemiennej sąd orzeknie, że rodzice ponoszą koszty w częściach równych, to ich rozstrzygnięcie nie spełnia wymogów z art. 58 §1 k.r.o. Takie orzeczenie nie nadaje się także do wykonania w drodze egzekucji, a

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			sprawowanej opieki, albo dzielą się wydatkami po równo i zwracają sobie połowę tych wydatków, albo też wpłacają pieniądze na wspólne konto, z którego oboje korzystają przy wydatkach na dziecko. Zgodnie z treścią art.135§2kro sąd powinien orzec o świadczeniu alimentacyjnym. Doprecyzowanie zasad orzekania o alimentach w przypadku pieczy współdzielonej, a w szczególności wskazanie wprost, że sąd może odstąpić od orzekania świadczeń alimentacyjnych, albo że sąd może poprzestać na orzeczeniu, że rodzice ponoszą koszty utrzymania dziecka w czasie sprawowanej opieki, byłoby dopełnieniem regulacji dotyczącej orzekania o pieczy współdzielonej. Orzeczenia takie funkcjonują w praktyce orzeczniczej, ale powinny mieć do tego wyraźną podstawę w przepisach kro.		obowiązkiem sądu jest dbanie o to żeby jego orzeczenia były wykonalne. Zasadnym jest dodanie do art. 58 k.r.o § 1 e o treści : „Orzekając o pieczy współdzielonej sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka”.
64	**Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce**	**Art.5 ust.2a ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci**	Zapis, że w przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej świadczenie wychowawcze wypłaca się po połowie każdemu z rodziców powinien zostać uzupełniony o inne opcje umożliwiające odejście od tej zasady np. ,,chyba że rodzice zgodnie wniosą o inny podział świadczenia, lub wypłatę świadczenia tylko jednemu z nich". Zdarza się, że np. sytuacja finansowa obojga rodziców jest różna i wówczas rodzice zgodnie ustalają, że ten słabszy ekonomicznie rodzic będzie dostawał	Dodanie:,, chyba że rodzice zgodnie wniosą o inny podział świadczenia, lub wypłatę świadczenia tylko jednemu z nich".	**Uwaga niezasadna** Świadczenie wychowawcze określone w art. 5 ust. 2a z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1301) (dalej u.p.p.w.d) będzie wypłacone każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, tylko w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			świadczenie 800+. Zdarza się też, że jeden z rodziców zajmuje się płatnościami za wydatki ekstraordynaryjne lub jednorazowe jak np. zajęcia dodatkowe, obiady w szkole i opłaca je ze świadczenia wychowawczego. Podział świadczenia wychowawczego po połowie jest również niespójny z ogólną zasadą pieczy współdzielonej w sytuacji, gdy piecza nie jest sprawowana po połowie, a w innym zakresie np. 30% do 70%. W związku z przeróżnymi sytuacjami w relacjach finansowych rodziców, przepis art. 5 ust.2a cyt. ustawy nie powinien przewidywać tylko jednej formy wypłaty świadczenia wychowawczego.		przypadku, gdy sąd orzeknie nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w porównywalnych okresach. W sytuacji, kiedy na podstawie orzeczenia sądu rodzice będą sprawować pieczę nad dzieckiem w okresach nieporównywalnych, to świadczenie wychowawcze będzie wypłacone w całości temu z rodziców, który będzie sprawował pieczę nad dzieckiem w większym rozmiarze. Program „Rodzina 800 plus” to wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Jeśli zatem dziecko pozostaje w większym rozmiarze pod pieczą jednego z rodziców, tylko temu rodzicowi powinno być wypłacane świadczenie wychowawcze celem realizacji ustawowych celów . Aktualnie świadczenie 800 plus jest wypłacane przy opiece naprzemiennej każdemu z rodziców, jeżeli oboje złożyli taki wniosek, w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, w przypadku, gdy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					rodzice sprawują pieczę w porównywalnych i powtarzających się okresach. Wypracowane rozwiązanie pozwoli na utrzymanie dotychczasowego mechanizmu i wypracowanej praktyki, wynikającej z orzecznictwa sądów administracyjnych. Należy zaznaczyć, że artykuł 5 ust. 2a u.p.p.w.d. daje aktualnie możliwość ustalenia przez ZUS rodzicom sprawującym opiekę naprzemienną prawa do świadczenia wychowawczego w wysokości połowy kwoty dla każdego z nich przysługującej za dany miesiąc, tylko **pod warunkiem, że oboje wystąpią** o przyznanie takiego świadczenia. Jeżeli jednak rodzice uzgodnią w jakiejkolwiek formie, że tylko jedno z nich będzie otrzymywać pełne świadczenie, a drugie nie wystąpi o przyznanie świadczenia, to taki stan nie narusza powołanej wyżej regulacji. Celem świadczenia wychowawczego określonym w art. 4 ust. 1 u.p.p.w.d. jest dobro dziecka, zaś wsparcie finansowe udzielane przez Państwo powinno być w całości przeznaczane na zaspokajanie jego potrzeb.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Stanowisko, że w sytuacji braku wniosku jednego z rodziców o przyznanie świadczenia wychowawczego świadczenie na dziecko powinno być przyznane drugiemu z rodziców tylko w połowie wysokości skutkuje pozbawieniem dziecka wsparcia w pełnej wysokości, co kłóci się z celem powołanej wyżej regulacji (zob. art. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2025 r.II SA/Sz 754/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 20 listopada 2025 r. II SA/Łd 528/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 23 lipca 2025 r. II SA/Gd 301/25. Projektowane przepisy są analogiczne do obecnych rozwiązań, przy czym gwarantują rodzicowi, który będzie sparował pieczę w większym rozmiarze, prawo do pełnej kwoty świadczenia 800 plus.
65	**Obywatel 9**	**Uwagi ogólne**	Sprzeciw wobec legitymizacji koncepcji „alienacji rodzicielskiej”. Projekt wpisuje się w szkodliwą narrację „alienacji”, krytykowaną przez:		**Uwaga niezasadna** Projekt ustawy UD 349 nie pozostaje w sprzeczności z przywołanymi w uwadze aktami prawnymi, nie służy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			1. Radę Europy (rezolucja 2293) – jako narzędzie podważania zeznań ofiar przemocy. 2. Komitet ONZ (CEDAW) – jako formę wtórnej witalizacji kobiet. 3. Polskie Towarzystwo Psychiatryczne – jako jednostkę nieuznawaną diagnostycznie. Zamiast tych zmian, Polska winna w pełni wdrożyć standardy Konwencji Stambulskiej. Projekt tworzy pozory równego traktowania, tymczasem jego skutki finansowe są rażąco asymetryczne: Piecza współdzielona bez równego nakładu czasu. Orzeczenie pieczy współdzielonej nie musi oznaczać podziału 50/50 – sąd może orzec „powtarzające się, lecz niekoniecznie równe okresy." W praktyce matka może sprawować opiekę przez 70% czasu, jednocześnie: • tracąc prawo do pełnych alimentów (skoro formalnie oboje rodzice „sprawują pieczę"), • tracąc prawo do samodzielnego pobierania świadczenia 800+, które zostanie podzielone na połowę oraz ulgi podatkowej na dziecko, • tracąc prawo do wspólnego rozliczenia podatkowego z dzieckiem – jedynego realnego przywileju samotnych rodziców. Obecnie standardowo przyznawane kontakty dla drugiego rodzica to ok. 35% czasu. W nowym zapisie matki zostaną z takim samym obciążeniem obowiązkami, ale bez prawa do korzyści		też utrudnianiu kontaktu rodzica z dzieckiem, a wręcz przeciwnie wprowadza instytucję, która zapewnia rodzicom rzeczywisty wpływ na proces wychowawczy dziecka. Art. 58 § $1a^1$ k.r.o projektowanej ustawy stanowi, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). W ocenie projektodawców dziecko winno spędzać równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie zawsze z uwagi na sytuację dziecka czy też możliwości jednego z rodziców wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem będzie możliwy, ale winien być jednak wymierny, i to zarówno w dni powszednie, jak i weekendy oraz święta, gdyż tylko wtedy rodzic ma realny wpływ na kształtowanie zachowań dziecka i jego wychowanie. Sąd w orzeczeniu ustali długość powtarzających się okresów, w których rodzice będą sprawować pieczę, ewentualnie, choć niekoniecznie, gdyż rodzice mogą to ustalić sami sposób sprawowania

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			podatkowych czy alimentów na koszty utrzymania dzieci. Zarzut rażącej dysproporcji wsparcia dla różnych form gospodarstw domowych. Zestawienie nakładów państwa pokazuje drastyczną nierówność: • Wsparcie dla małżeństw (nawet bezdzietnych): ok. 63 mld zł rocznie (wspólne rozliczanie z małżonkiem: 12 mld zł, składka zdrowotna dla niepracującego małżonka 6 mld zł, renty rodzinne: 40 mld zł, renty wdowie 5 mld zł, od 2027 11 mld zł rocznie). • Wsparcie dla samotnych rodziców: zaledwie ok. 3 mld zł rocznie (wspólne rozliczanie z dzieckiem: 2 mld, Fundusz Alimentacyjny: 0,9 mld, dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka: 0,1 mld). Likwidacja jedynego przywileju samotnych matek (wspólny PIT) przy zachowaniu gigantycznych ulg dla małżeństw jest niesprawiedliwa społecznie. Samotni rodzice nawet w opiece współdzielonej muszą ponosić koszty stałe, które w małżeństwach rozkładają się na dwie osoby. Dlatego nawet w przypadku podziału 50-50 wsparcie to powinno zostać utrzymane, w szczególności ze względu na tragiczne dane demograficzne, wsparcie rodzicielstwa osób utrzymujących samodzielnie gospodarstwa domowe powinno być rozszerzane a nie likwidowane. Można odnieść wrażenie, że		pieczy w dni świąteczne i wolne od obowiązków szkolnych. Zasady orzekania przy pieczy współdzielonej o obowiązku alimentacyjnym wynikają z art. 135 k.r.o i nie ulegają zmianie. W sytuacji, kiedy jeden z rodziców ma wyższe możliwości zarobkowe i majątkowe, potrzeba zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, może uzasadniać ustalenie po stronie tego rodzica obowiązku alimentacyjnego na rzecz dziecka. Każdorazowo sąd oceni osobisty wkład rodzica w wychowanie dziecka. Nie zawsze obowiązek alimentacyjny musi rozkładać się na rodziców w równych częściach. Projekt ustawy UD 349 nie zmienia przepisów dotyczących rozliczeń podatkowych ani nie ogranicza świadczeń społecznych (patrz. odpowiedź do pkt 64 i 71)

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			ustawa ta ma po kryjomu poprawić finanse państwa odbierając samotnym rodzinom wsparcie, przy jednoczesnym rozszerzaniu przywilejów małżeństw. Projekt nie opisuje efektu domina: Piecza współdzielona przy 70-30 czyli takim samymi obowiązkami opiekuńczymi jak obecnie→ sąd obniża lub znosi alimenty → utrata prawa do Funduszu Alimentacyjnego → utrata wspólnego rozliczenia PIT → podział 800+ i ulgi podatkowej. Matka może stracić wszystkie cztery instrumenty jednocześnie, w jednym postępowaniu, bez żadnego mechanizmu kompensacyjnego. Zarzut naruszenia art. 71 Konstytucji RP. Art. 71 nakłada na państwo obowiązek szczególnej pomocy rodzinom niepełnym. Projekt działa wprost przeciwnie – odbiera realne instrumenty wsparcia, spychając samotne matki i dzieci w strefę ubóstwa, co jest sprzeczne z interesem demograficznym państwa. Art. 7 (przepis przejściowy) Retroaktywne przekwalifikowanie prawomocnych wyroków. Standardowe kontakty (co drugi weekend) mieszczą się w definicji „powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresów" – organy skarbowe mogą więc uznać wyroki sprzed ustawy za orzeczenia o pieczy współdzielonej bez żadnego postępowania sądowego.		

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Naruszenie art. 2 Konstytucji (zasada ochrony praw nabytych). Równolegle: rodzice porozumiewający się polubownie zostaną zmuszeni do wchodzenia na drogę sądową wyłącznie dla ochrony statusu podatkowego – wygeneruje to falę spraw motywowanych fiskalnie, nie dobrem dziecka. Projekt używa dwóch różnych standardów: k.r.o mówi o „niekoniecznie równych okresach", ustawa o 800+ o „porównywalnych okresach". Ta sama rodzina może być inaczej traktowana przez sąd rodzinny, organ podatkowy i ZUS – co narusza zasadę pewności prawa i skaże tysiące rodzin na spory administracyjne. Piecza współdzielona jako automatyczny środek zabezpieczający na czas rozwodu. Przepis uderza natychmiast – od dnia złożenia pozwu, na lata przed wyrokiem. Odwraca ciężar dowodu: to matka musi wykazać, że piecza wspólna szkodzi dziecku. Dla ofiar przemocy domowej oznacza przymusowy kontakt ze sprawcą od pierwszego dnia postępowania. Skutki podatkowe i świadczeniowe działają przez cały czas trwania sprawy (2–4 lata). Postulaty końcowe. 1. Odrzucenie projektu		

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			2. Pełna ratyfikacja i wdrożenie Konwencji Stambulskiej. 3. Zachowanie i rozszerzenie uprawnień podatkowych dla samotnych rodziców nawet w pieczy naprzemiennej. 4. Zlecenie rzetelnej oceny skutków regulacji (OSR) pod kątem płci i przemocy.		
66	**Fundacja Femicide in Poland**	**art. 58 § 1a[1]–1a[3] k.r.o.**	Zgodnie z projektowanym art. 58 § 1a[1]–1a[3] k.r.o „sąd może pozostawić władzę rodzicielską obojgu rodzicom oraz określić sposób jej wykonywania poprzez powtarzające się okresy sprawowania pieczy nad dzieckiem przez każdego z rodziców". Jednocześnie art. 113 § 1 k.r.o stanowi: „dziecko ma prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów z każdym z rodziców". Projekt nie zawiera jednak żadnego przepisu wyłączającego stosowanie powyższych regulacji w sytuacji przemocy domowej ani obowiązku uwzględniania historii przemocy przy orzekaniu o kontaktach i władzy rodzicielskiej.	58 k.r.o: „§ 1a[4]. W przypadku stwierdzenia przemocy domowej lub uzasadnionego podejrzenia jej występowania sąd nie orzeka pieczy współdzielonej ani nie pozostawia władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom bez wprowadzenia odpowiednich ograniczeń zapewniających bezpieczeństwo dziecka i osoby doświadczającej przemocy."	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 37 i 41
67	**Fundacja Femicide in Poland**	**Art. 756 [1a] k.p.c.**	Niniejszy przepis rodzi ryzyko przyznania pieczy rodzicielskiej sprawcy przemocy, tylko dlatego że nie został prawomocnie skazany za znęcanie się.		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 38
68	**Fundacja Femicide in Poland**	**Uwaga ogólna**	Projekt nie wprowadza zasady nadrzędności bezpieczeństwa osoby doświadczającej przemocy nad prawami rodzicielskimi sprawcy. W konsekwencji osoba stosująca	2. Dodanie obowiązku oceny ryzyka: „Sąd jest obowiązany do dokonania oceny ryzyka przemocy, w szczególności przemocy wysokiego	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 37 i 41 Projekt nie zmienia przepisów dotyczących mediacji. Jak wynika z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przemoc, w szczególności przemoc wysokiego ryzyka, może być traktowana na równi z rodzicem, który przemocy nie stosuje. Jest to sprzeczne z Konwencja Stambulska, w szczególności z art. 31 (obowiązek uwzględniania przemocy przy ustalaniu opieki i kontaktów) oraz art. 51 (obowiązek oceny ryzyka). Projekt pozostaje również niespójny z Dyrektywa UE 2024/1385 w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, która nakłada na państwa obowiązek zapewnienia skutecznej ochrony ofiar oraz zapobiegania wtórnej wiktymizacji. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jednoznacznie wskazuje, że brak działań państwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej prowadzi do naruszenia prawa do życia i zakazu nieludzkiego traktowania. W sprawie Opuz v. Turkey Trybunał uznał odpowiedzialność państwa za zabójstwo kobiety przez partnera. W sprawie Talpis v. Italy brak reakcji państwa doprowadził do zabójstwa dziecka. W sprawie Kontrová v. Slovakia Trybunał wskazał odpowiedzialność państwa za zabójstwo dzieci przez ojca w kontekście przemocy domowej. Projekt nie uwzględnia faktu, że dziecko będące świadkiem przemocy jest jej ofiarą, ani zjawiska przemocy zastępczej (violencia vicaria), polegającej na wykorzystywaniu	ryzyka, przed rozstrzygnięciem o władzy rodzicielskiej i kontaktach.” 3. Zmiana art. 113 : „Prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów z dzieckiem nie przysługuje w zakresie, w jakim jego wykonywanie zagraża życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu dziecka albo osoby doświadczającej przemocy.” 4. Wprowadzenie przepisu o przemocy zastępczej: „Przy orzekaniu o kontaktach sąd uwzględnia ryzyko wykorzystywania dziecka jako narzędzia przemocy wobec drugiego rodzica (przemoc zastępcza).” 5. Zakaz mediacji w sytuacji przemocy: „W sprawach, w których występuje przemoc domowa lub jej uzasadnione podejrzenie, nie stosuje się mediacji ani innych form ugodowego rozwiązywania sporu.”	art. 183 §1 k.p.c. mediacja jest dobrowolna. Nadto art.570² k.p.c. w sprawie, w której zawarcie ugody jest dopuszczalne, pozwala sądowi opiekuńczemu skierować uczestników do mediacji. Przedmiotem mediacji może być także określenie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			dziecka jako narzędzia przemocy wobec matki. Brak regulacji w tym zakresie umożliwia instrumentalne wykorzystywanie kontaktów z dzieckiem przez sprawcę przemocy oraz naraża dziecko na dalszą traumę i bezpośrednie zagrożenie.		
69	**Obywatel 10**	**art. 58 § 1a[1] –§ 1a[3] k.r.o.**	Sprzeciw wobec legitymizacji koncepcji „alienacji rodzicielskiej". Projekt wpisuje się w szkodliwą narrację „alienacji", krytykowaną przez: 1. Radę Europy (rezolucja 2293) – jako narzędzie podważania zeznań ofiar przemocy. 2. Komitet ONZ (CEDAW) – jako formę wtórnej witalizacji kobiet. 3. Polskie Towarzystwo Psychiatryczne – jako jednostkę nieuznawaną diagnostycznie. Zamiast tych zmian, Polska winna w pełni wdrożyć standardy Konwencji Stambulskiej.	odrzucić w całości wdrożyć standardy Konwencji Stambulskiej	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 65
70	**Obywatel 10**		Projekt tworzy pozory równego traktowania, tymczasem jego skutki finansowe są rażąco asymetryczne: Piecza współdzielona bez równego nakładu czasu. Orzeczenie pieczy współdzielonej nie musi oznaczać podziału 50/50 – sąd może orzec „powtarzające się, lecz niekoniecznie równe okresy." W praktyce matka może sprawować opiekę przez 70% czasu, jednocześnie: • tracąc prawo do pełnych alimentów (skoro formalnie oboje rodzice		

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			„sprawują pieczę"), • tracąc prawo do samodzielnego pobierania świadczenia 800+, które zostanie podzielone na połowę oraz ulgi podatkowej na dziecko, • tracąc prawo do wspólnego rozliczenia podatkowego z dzieckiem – jedynego realnego przywileju samotnych rodziców. Obecnie standardowo przyznawane kontakty dla drugiego rodzica to ok. 35% czasu. W nowym zapisie matki zostaną z takim samym obciążeniem obowiązkami, ale bez prawa do korzyści podatkowych czy alimentów na koszty utrzymania dzieci.		
71	**Obywatel 10**	**Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych**	Zarzut rażącej dysproporcji wsparcia dla różnych form gospodarstw domowych. Zestawienie nakładów państwa pokazuje drastyczną nierówność: • Wsparcie dla małżeństw (nawet bezdzietnych): ok. 63 mld zł rocznie (wspólne rozliczanie z małżonkiem: 12 mld zł, składka zdrowotna dla niepracującego małżonka 6 mld zł, renty rodzinne: 40 mld zł, renty wdowie 5 mld zł, od 2027 11 mld zł rocznie). • Wsparcie dla samotnych rodziców: zaledwie ok. 3 mld zł rocznie (wspólne rozliczanie z dzieckiem: 2 mld, Fundusz Alimentacyjny: 0,9 mld, dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka: 0,1 mld). Likwidacja jedynego przywileju samotnych matek (wspólny PIT) przy zachowaniu		**Uwaga niezasadna** Projektodawca nie jest upoważniony do zmiany zasad opodatkowania i korzystania z ulg podatkowych, a zastąpienie pojęcia „pieczy naprzemiennej" „pieczą współdzieloną" jest tylko zmianą wynikową wprowadzenia do k.r.o w art. 58 §1 a^1 k.r.o definicji pieczy współdzielonej. Aktualnie rodzice sprawujący naprzemienną pieczę nad dzieckiem mają możliwość korzystania z ulg podatkowych. Z ulgi na dzieci (polegającej na odliczeniu od podatku) korzystają oni na takich samych zasadach jak pozostali rodzice, którzy

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			gigantycznych ulg dla małżeństw jest niesprawiedliwa społecznie. Samotni rodzice nawet w opiece współdzielonej muszą ponosić koszty stałe, które w małżeństwach rozkładają się na dwie osoby. Dlatego nawet w przypadku podziału 50-50 wsparcie to powinno zostać utrzymane, w szczególności ze względu na tragiczne dane demograficzne, wsparcie rodzicielstwa osób utrzymujących samodzielnie gospodarstwa domowe powinno być rozszerzane a nie likwidowane. Można odnieść wrażenie, że ustawa ta ma po kryjomu poprawić finanse państwa odbierając samotnym rodzinom wsparcie, przy jednoczesnym rozszerzaniu przywilejów małżeństw.		wykonują władzę rodzicielską w stosunku do małoletniego dziecka. Zasady te określa art. 27f ustawy PIT i zgodnie z nimi każdy z rodziców wykonujących pieczę naprzemienną może zastosować ulgę, pamiętając w szczególności o tym, że odliczenie (na wspólne dziecko) dotyczy łącznie obojga rodziców. Kwotę tę podatnicy mogą odliczyć od podatku w dowolnej proporcji przez nich ustalonej. W przypadku braku porozumienia między podatnikami, którzy zgodnie z rozstrzygnięciem sądu wspólnie wykonują władzę rodzicielską nad małoletnim dzieckiem po rozwodzie lub w trakcie separacji (piecza naprzemienna), lub gdy miejsce zamieszkania dziecka jest takie samo jak miejsce zamieszkania obojga rodziców, opiekunów prawnych dziecka albo rodziców zastępczych pozostających w związku małżeńskim – kwotę tę podatnicy odliczają w częściach równych. W pozostałych przypadkach odliczenie w wysokości 100 % stosuje podatnik, u którego dziecko ma miejsce zamieszkania w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Po zastąpieniu pojęcia pieczy naprzemiennej, pojęciem pieczy współdzielonej zasady korzystania ulgi podatkowej nie ulegną zmianie. W zakresie preferencyjnego opodatkowania dochodów przewidzianego dla rodziców samotnie wychowujących dzieci, to zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów administracyjnych rodzice sprawujący naprzemienną opiekę mogą być rodzicami samotnie wychowującymi dzieci. Przy czym zgodnie z przepisami ustawy PIT, jeżeli za ten sam rok podatkowy każdy rodzic (będący rodzicem samotnie wychowującym dzieci) spełnia przesłanki do określenia podatku od swoich dochodów w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy uzyskanych dochodów, prawo to może zrealizować tylko jeden rodzic i to pod warunkiem, że **nie zostało** mu ustalone świadczenie 800+ na zasadach przewidzianych dla rodziców sprawujących naprzemienną opiekę, czyli każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					dany miesiąc świadczenia wychowawczego. Projekt ustawy UD 349 nie wprowadza zmian w zakresie preferencyjnego opodatkowania. rodziców przy wykonywaniu pieczy współdzielonej. Z preferencyjnego opodatkowania będzie mógł skorzystać ten z rodziców wykonujących pieczę współdzieloną, któremu nie zostało przyznane świadczenie 800 + na zasadach przewidzianych dla rodziców sprawujących naprzemienną opiekę, czyli każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.
72	**Obywatel 10**	**Uwaga ogólna**	Projekt nie opisuje efektu domina: Piecza współdzielona przy 70-30 czyli takim samymi obowiązkami opiekuńczymi jak obecnie→ sąd obniża lub znosi alimenty → utrata prawa do Funduszu Alimentacyjnego → utrata wspólnego rozliczenia PIT → podział 800+ i ulgi podatkowej. Matka może stracić wszystkie cztery instrumenty jednocześnie, w jednym postępowaniu, bez żadnego		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 65

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			mechanizmu kompensacyjnego. Zarzut naruszenia art. 71 Konstytucji RP. Art. 71 nakłada na państwo obowiązek szczególnej pomocy rodzinom niepełnym. Projekt działa wprost przeciwnie – odbiera realne instrumenty wsparcia, spychając samotne matki i dzieci w strefę ubóstwa, co jest sprzeczne z interesem demograficznym państwa. Postulaty końcowe: 1.Odrzucenie projektu 2.Pełna ratyfikacja i wdrożenie Konwencji Stambulskiej. 3.Zachowanie i rozszerzenie uprawnień podatkowych dla samotnych rodziców nawet w pieczy naprzemiennej. 4.Zlecenie rzetelnej oceny skutków regulacji (OSR) pod kątem płci i przemocy.		
73	**Obywatel 10**	**Projektowany art. 7 (przepisy przejściowe)**	Art. 7 (przepis przejściowy) Retroaktywne przekwalifikowanie prawomocnych wyroków. Standardowe kontakty (co drugi weekend) mieszczą się w definicji „powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresów" – organy skarbowe mogą więc uznać wyroki sprzed ustawy za orzeczenia o pieczy współdzielonej bez żadnego postępowania sądowego. Naruszenie art. 2 Konstytucji (zasada ochrony praw nabytych).		**Uwaga niezasadna** Ustalenie kontaktów rodzica z dzieckiem w co drugi weekend nie jest wykonywaniem pieczy współdzielonej. Wprowadzana w projekcie forma pieczy wymaga, aby każdy z rodziców sprawował bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona), co skutkuje tym, że dziecko ma miejsce pobytu u każdego

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Równolegle: rodzice porozumiewający się polubownie zostaną zmuszeni do wchodzenia na drogę sądową wyłącznie dla ochrony statusu podatkowego – wygeneruje to falę spraw motywowanych fiskalnie, nie dobrem dziecka.		z rodziców. Tak więc, jeśli sąd w orzeczeniu powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalił miejsce pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców, a drugiemu uregulował kontakty z dzieckiem, nie będzie to piecza współdzielona. W art.7 projektowanej ustawy postanowiono, że z chwilą wejścia w życie za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się prawomocne orzeczenie sądu wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach. Czyli jeżeli rodzicom powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej i sąd w orzeczeniu użył określenia: piecza naprzemienna, równoważna, dzielona albo opisowo ustalił, że dziecko będzie pozostawało w powtarzających się okresach czasu pod pieczą każdego z rodziców, to takie orzeczenie uznane będzie za orzekające pieczę współdzieloną.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
74	**Obywatel 10**	**Zmiany w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci**	Projekt używa dwóch różnych standardów: KRO mówi o „niekoniecznie równych okresach", ustawa o 800+ o „porównywalnych okresach". Ta sama rodzina może być inaczej traktowana przez sąd rodzinny, organ podatkowy i ZUS – co narusza zasadę pewności prawa i skaże tysiące rodzin na spory administracyjne.		**Uwaga niezasadna** Świadczenie wychowawcze określone w art. 5 ust. 2a z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1301) będzie wypłacone każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, tylko w przypadku, gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w porównywalnych okresach. W sytuacji, kiedy na podstawie orzeczenia sądu rodzice będą sprawować pieczę nad dzieckiem w okresach istotnie się różniących, świadczenie wychowawcze będzie wypłacone w całości temu z rodziców, który będzie sprawował pieczę w większym rozmiarze. Program „Rodzina 800 plus” to wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Jeśli zatem dziecko pozostaje w większym rozmiarze pod

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					pieczą jednego z rodziców, tylko temu rodzicowi powinno być wypłacane świadczenie wychowawcze celem realizacji ustawowych celów (stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Aktualnie świadczenie 800 plus jest wypłacane przy opiece naprzemiennej każdemu z rodziców, o ile każdy z nich złoży wniosek, w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, w przypadku, gdy rodzice sprawują pieczę w porównywalnych i powtarzających się okresach. Wypracowane rozwiązanie pozwoli na utrzymanie dotychczasowego mechanizmu i wypracowanej praktyki, wynikającej z orzecznictwa sądów administracyjnych.
75	**Obywatel 10**	**art. 756[1]a k.p.c**	Piecza współdzielona jako automatyczny środek zabezpieczający na czas rozwodu. Przepis uderza natychmiast – od dnia złożenia pozwu, na lata przed wyrokiem. Odwraca ciężar dowodu: to matka musi wykazać, że piecza wspólna szkodzi dziecku. Dla ofiar przemocy domowej oznacza przymusowy kontakt ze sprawcą		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 38

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			od pierwszego dnia postępowania. Skutki podatkowe i świadczeniowe działają przez cały czas trwania sprawy (2–4 lata)		
76	**Koalicja na rzecz poprawy spraw alimentacyjnych „Dla Miliona Dzieci”**	**Art. 58 § 1a² k.r.o (projekt UD349) – katalog przesłanek orzekania pieczy współdzielonej**	Brak obowiązku zbadania historii przemocy domowej w katalogu przesłanek stanowi fundamentalny błąd legislacyjny, sprzeczny z Konwencją Stambulską i Dyrektywą PE i Rady UE 2024/1385. Art. 58 § 1a² KRO (w projektowanym brzmieniu) zobowiązuje sąd do uwzględnienia: dobra dziecka, zdania dziecka, jego wieku i stanu zdrowia, zdolności rodziców do komunikacji i współpracy, sytuacji osobistej rodziców, odległości miejsc zamieszkania oraz dotychczasowego podziału obowiązków. Katalog ten nie obejmuje obowiązku zbadania historii przemocy domowej – ani w relacji rodzic–dziecko, ani między rodzicami. Art. 31 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Konwencja Stambulska, ratyfikowana przez Polskę) nakazuje uwzględnienie przypadków przemocy przy ustalaniu prawa do opieki i kontaktów. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2024/1385 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (termin transpozycji: 14 czerwca 2027 r.) wprost zobowiązuje państwa		**Uwaga niezasadna** Art. 58 § 1a^2 k.r.o. zawiera katalog otwarty (o czym świadczy użyty zwrot „w szczególności”) kryteriów, które sąd winien wziąć pod uwagę orzekając pieczę współdzieloną. Dodatkowo projektodawca zastrzegł, że każdorazowe orzeczenie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej wymaga, aby była ona zgodna z dobrem dziecka. Tak więc w przypadku ustalenia krzywdzenia dziecka przez jednego z rodziców będzie wykluczone powierzenie temu rodzicowi wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i tym samym orzeczenie pieczy współdzielonej. Sąd opiekuńczy z urzędu bada sytuację opiekuńczo -wychowawczą dziecka przy rozstaniu rodziców i w przypadku krzywdzenia dziecka podejmuje stosowne działania. Projektodawca wskazuje, że warunki stosowania pieczy współdzielonej były przedmiotem rozważań Komisji Europejskiego Prawa Rodzinnego

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			członkowskie, by w postępowaniach dotyczących pieczy uwzględniane były wszystkie przypadki przemocy domowej. Z perspektywy psychologiczno-klinicznej: dziecko będące świadkiem przemocy między rodzicami jest osobą doświadczającą przemocy w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. z późniejszymi zmianami o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Ekspozycja na przemoc rodzicielską wywołuje i nasila objawy PTSD/CPTSD, dysregulację układu nerwowego oraz zaburzenia przywiązania przekładające się na cały dalszy rozwój dziecka. Raport IWS z marca 2026 r. (dr Filip Manikowski, N=190 spraw) wykazał, że w ponad 60% spraw sądy rodzinne pomięły obowiązek weryfikacji historii przemocy.		(Commission on European Family Law, CEFL), utworzonej w 2001 r. Jednym z najważniejszych osiągnięć Komisji było opracowanie tzw. Zasad europejskiego prawa rodzinnego (Principles of European Family Law), które mają stanowić punkt wyjścia dla harmonizacji prawa rodzinnego państw europejskich. Do pieczy współdzielonej odnosi się zasada 3.20 (2), zgodnie z którą dziecko może przebywać na zmianę z obojgiem rodziców, przy czym sąd powinien wziąć pod uwagę następujące czynniki: (1) wiek i zdanie dziecka; (2) zdolność i gotowość rodziców do współpracy w sprawach dotyczących dziecka, jak również ich sytuację osobistą; (3) odległość między domami rodziców i szkoły dziecka.
77	**Koalicja na rzecz poprawy spraw alimentacyjnych „Dla Miliona Dzieci”**	**Art. 58 § 1d k.r.o. oraz art.756² § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c. (projekt UD349) –zabezpieczenie pieczy i orzekanie o kontaktach**	Brak przesłanki antyprzemocowej przy zabezpieczaniu pieczy naraża dziecko i rodzica-ofiarę na kontynuację przemocy poseparacyjnej. Art. 58 § 1d k.r.o (w projektowanym brzmieniu) zwalnia sąd z obowiązku orzekania o kontaktach rodzica z dzieckiem jedynie, gdy rodzic nie bierze udziału w rozprawie lub jego miejsce pobytu jest nieznane. Projekt nowelizuje również art. 756² k.p.c w zakresie zabezpieczenia –	Postulujemy uzupełnienie art. 58 § 1d k.r.o o pkt 2: „§ 1d. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli: 1) są podstawy do wydania wyroku zaocznego albo miejsce pobytu rodzica nie jest znane; 2) z materiału dowodowego lub informacji uzyskanych z urzędu wynika, że w rodzinie dochodziło lub może dochodzić do przemocy	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pk.38 i 41

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zastępując pojęcie pieczy naprzemiennej pieczą współdzieloną – bez dodania żadnego mechanizmu ochrony przed przemocą na etapie zabezpieczenia. Na etapie zabezpieczenia sąd najczęściej nie dysponuje pełnym materiałem dowodowym, w tym informacjami o przemocy domowej, dokumentacją z postępowania karnego lub z procedury Niebieskiej Karty oraz opiniami biegłych czy OZSS. Sprawy karne o przemoc domową toczą się równolegle do spraw rodzinnych i mogą trwać kilka lat. Brak skazania nie jest równoznaczny z brakiem przemocy. Orzeczenie pieczy współdzielonej bez zbadania tej kwestii może zmusić osobę doświadczającą przemocy do regularnego kontaktu z osobą stosującą przemoc przy przekazywaniu dziecka, co reaktywuje objawy PTSD i destabilizuje poczucie bezpieczeństwa dziecka. Projekt jest również niespójny wewnętrznie: OSR stwierdza wprost, że „samo podejrzenie krzywdzenia dziecka wystarczy, by dziecko chronić przed tym rodzicem", podczas gdy żaden przepis projektu nie wprowadza mechanizmu badania przemocy na etapie zabezpieczenia.	domowej – do czasu przeprowadzenia oceny ryzyka." Postulujemy również uzupełnienie art. 756^2 k.p.c o przesłankę negatywną wykluczającą orzeczenie pieczy współdzielonej jako formy zabezpieczenia, gdy istnieją uzasadnione podstawy do przyjęcia, że w rodzinie dochodziło lub dochodzi do przemocy domowej.	
78	**Koalicja na rzecz poprawy spraw alimentacyjnych „Dla Miliona**	**Art. 58 § $1a^1$ k.r.o (projekt**	Brak ustawowego minimalnego progu czasowego opieki podważa istotę instytucji pieczy współdzielonej i otwiera drogę do jej	Postulujemy ustawowe określenie minimalnego progu czasowego na poziomie co najmniej 35% ogólnego	**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 61

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Dzieci”	**UD349) – definicja pieczy współdzielonej, brak minimalnego progu czasowego**	instrumentalnego wykorzystywania w sprawach alimentacyjnych**.** Art. 58 § 1a1 k.r.o (w projektowanym brzmieniu) stanowi, że piecza współdzielona polega na sprawowaniu bieżącej pieczy naprzemiennie „w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach”. Przepis nie ustanawia żadnego dolnego progu udziału czasowego żadnego z rodziców, co oznacza, że piecza współdzielona mogłaby zostać orzeczona nawet przy proporcji czasu 90/10 – co jest wewnętrznie sprzeczne z ratio legis tej instytucji. Ocena Skutków Regulacji (OSR) projektu wskazuje na próg 30% jako minimalny udział czasowy jednego z rodziców, jednak próg ten nie znalazł się w treści przepisu. Rozbieżność między deklarowanym modelem a normą ustawową prowadzi do niejednolitej praktyki orzeczniczej. Brak progu otwiera też drogę do powoływania się na pieczę współdzieloną jako argument za obniżeniem lub zniesieniem obowiązku alimentacyjnego (art. 135 KRO) nawet przy minimalnym faktycznym zaangażowaniu jednego z rodziców – co bezpośrednio uderza w interesy finansowe dzieci.	czasu opieki w skali miesiąca i wpisanie go wprost do art. 58 § 1a[1] k.r.o: „Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom oraz orzec, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, równych albo zbliżonych okresach (piecza współdzielona), z których każdy obejmuje nie mniej niż 35% ogólnego czasu opieki w skali miesiąca kalendarzowego.”	
79	**Koalicja na rzecz poprawy spraw alimentacyjnych „Dla Miliona**	**Uwaga ogólna**	Projekt nie przewiduje obowiązkowych szkoleń sędziów rodzinnych z zakresu przemocy domowej i traumy ‑ bez nich nawet	Postulujemy dodanie do projektu przepisu zobowiązującego Ministra Sprawiedliwości do: „zapewnienia	**Uwaga niezasadna** Zgłoszony postulat nie dotyczy instytucji pieczy współdzielonej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Dzieci”		najlepsze przepisy materialnoprawne pozostaną nieskuteczne**.** Konwencja Stambulska (art. 15) i Dyrektywa UE 2024/1385 (art. 36) nakładają na państwa obowiązek systematycznych szkoleń specjalistycznych dla profesjonalistów mających kontakt z ofiarami przemocy, w tym sędziów i prokuratorów. Badania i praktyka kliniczna wskazują, że brak podstawowej wiedzy z dziedziny psychotraumatologii skutkuje błędną interpretacją objawów PTSD u osób doświadczających przemocy (np. niespójność zeznań, wycofanie z procedury) jako braku wiarygodności. Raport IWS z marca 2026 r. potwierdza, że w ponad 60% spraw sądy nie weryfikowały historii przemocy – co świadczy o systemowym deficycie kompetencji, nie zaś tylko o luce legislacyjnej.	obowiązkowych szkoleń dla sędziów orzekających w sprawach rodzinnych w zakresie rozpoznawania i mechanizmów przemocy domowej, traumy oraz przemocy poseparacyjnej i jej wpływu na dzieci – nie rzadziej niż raz na 3 lata.”	Wskazać jednak wypada, że zgodnie z art. 82a § 1 i 3 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych sędziowie są obowiązani stale podnosić kwalifikacje zawodowe, a także uczestniczyć, w miarę możliwości corocznie, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury (dalej jako: „KSSiP”) lub innych formach doskonalenia zawodowego, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych Kształcenie i doskonalenie kadr sądów powszechnych i prokuratury jest zadaniem KSSiP, która jest jednostką nadzorowaną przez Ministra Sprawiedliwości. Adresatami szkoleń ustawicznych prowadzonych przez KSSiP – stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o KSSiP – są sędziowie, asesorzy sądowi, prokuratorzy i asesorzy prokuratury, a także referendarze sądowi, asystenci sędziów, asystenci prokuratorów, kuratorzy zawodowi oraz urzędnicy sądów i prokuratury. Jakkolwiek w przepisach ustawy ustrojowej nie określono wprost obowiązku udziału sędziów w szkoleniach dotyczących

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					stricte przemocy domowej czy problematyki izolacji dziecka od rodzica, to w myśl art. 82a § 3b Prawa o ustroju sądów powszechnych, który wszedł w życie 29 sierpnia 2023 r., sędzia orzekający w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich powinien uczestniczyć, co 4 lata, w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym, w wymiarze co najmniej 10 godzin, organizowanym przez KSSiP lub jednostkę podległą Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowaną, w celu uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych z zakresu prowadzenia czynności z osobami, które nie ukończyły 18 lat, rozpoznawania symptomów krzywdzenia dziecka i zabezpieczenia interesu dziecka w sytuacji sporu między rodzicami albo opiekunami.
80	**Koalicja na rzecz poprawy spraw alimentacyjnych „Dla Miliona Dzieci”**	**Art. 3 projektu UD349 w zw. z art. 5 ust. 2a ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy**	Projekt nowelizuje art. 5 ust. 2a ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wyłącznie w zakresie terminologicznym (zastąpienie pojęcia „pieczy naprzemiennej” pojęciem „pieczy współdzielonej”), nie rozwiązując jednocześnie poważnych	Postulujemy uzupełnienie art. 3 projektu (zmieniającego ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci) przez nadanie art. 5 ust. 2a nowego brzmienia: „W przypadku, gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem	**Uwaga niezasadna** Świadczenie wychowawcze określone w art. 5 ust. 2a z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
		państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2024 r. poz. 1576) – podział świadczenia wychowawczego (800+) przy pieczy współdzielonej	problemów praktycznych związanych z podziałem świadczenia 800+. Art. 5 ust. 2a obowiązującej ustawy przewiduje, że przy pieczy naprzemiennej (przemianowanej na współdzieloną) świadczenie 800+ dzielone jest po połowie między rodziców. Przepis posługuje się pojęciem „porównywalnych i powtarzających się okresów" bez definiowania dolnego progu czasowego. Projekt UD349 nie uzupełnia tej luki pomimo jednoczesnego wprowadzenia pieczy współdzielonej bez ustawowego progu minimalnego (art. 58 § 1a1 KRO). Konsekwencja tego połączenia jest następująca: sąd może orzec pieczę współdzieloną przy proporcji czasu np. 70/30, a ZUS – pozbawiony narzędzi weryfikacji faktycznego czasu opieki – automatycznie podzieli 800+ po równo. Rodzic faktycznie sprawujący 70% opieki otrzyma jedynie połowę świadczenia, co bezpośrednio uderza w standard życia dziecka pozostającego pod jej główną opieką. Przepis nie przewiduje też żadnego mechanizmu weryfikacji, czy piecza współdzielona jest faktycznie wykonywana – podział 800+ następuje na podstawie samego orzeczenia sądu, nawet jeżeli jeden z rodziców w rzeczywistości nie sprawuje opieki.	sądu, jest objęte pieczą współdzieloną sprawowaną w równych okresach, świadczenie wychowawcze ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującej za dany miesiąc. W przypadku pieczy współdzielonej sprawowanej w zbliżonych, lecz nierównych okresach, wysokość świadczenia ustala się proporcjonalnie do okresu sprawowania pieczy przez każdego z rodziców, określonego w orzeczeniu sądu." Postulujemy również dodanie przepisu zobowiązującego rodzica pobierającego 800+ do złożenia oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej, że faktycznie sprawuje pieczę nad dzieckiem w wymiarze określonym w orzeczeniu sądu oraz możliwość złożenia sprzeciwu do ZUS poprzez rodzica faktycznie sprawującego opiekę w sytuacji, gdy rodzic deklarujący sprawowanie opieki współdzielonej faktycznie jej nie wykonuje, co skutkować będzie koniecznością weryfikacji stanu bieżącego przez ZUS i dokonania korekty rozliczenia 800+ adekwatnie do faktycznego stanu opieki.	1301) (dalej u.p.p.w.d) będzie wypłacone każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, tylko w przypadku, gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w porównywalnych okresach. W sytuacji, kiedy na podstawie orzeczenia sądu rodzice będą sprawować pieczę nad dzieckiem w okresach istotnie się różniących, świadczenie wychowawcze będzie wypłacone w całości temu z rodziców, który będzie sprawował pieczę w większym rozmiarze. Program „Rodzina 800 plus" to wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Jeśli zatem dziecko pozostaje w większym rozmiarze pod pieczą jednego z rodziców, tylko temu rodzicowi powinno być wypłacane świadczenie wychowawcze celem realizacji ustawowych celów (stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Aktualnie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					świadczenie 800 plus jest wypłacane przy opiece naprzemiennej każdemu z rodziców, jeżeli oboje złożyli taki wniosek, w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, w przypadku, gdy rodzice sprawują pieczę w porównywalnych i powtarzających się okresach. Wypracowane rozwiązanie pozwoli na utrzymanie dotychczasowego mechanizmu i wypracowanej praktyki, wynikającej z orzecznictwa sądów administracyjnych. Należy zaznaczyć, że artykuł 5 ust. 2a u.p.p.w.d. daje aktualnie możliwość ustalenia przez organ rodzicom sprawującym opiekę naprzemienną prawa do świadczenia wychowawczego w wysokości połowy kwoty dla każdego z nich przysługującej za dany miesiąc, tylko **pod warunkiem, że oboje wystąpią** o przyznanie takiego świadczenia. Jeżeli jednak rodzice uzgodnią w jakiejkolwiek formie, że tylko jedno z nich będzie otrzymywać pełne świadczenie, a drugie nie wystąpi o przyznanie świadczenia, to taki stan nie narusza powołanej wyżej regulacji.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Celem świadczenia wychowawczego określonym w art. 4 ust. 1 u.p.p.w.d. jest dobro dziecka, zaś wsparcie finansowe udzielane przez Państwo powinno być w całości przeznaczane na zaspokajanie jego potrzeb. Stanowisko, że w sytuacji braku wniosku jednego z rodziców o przyznanie świadczenia wychowawczego świadczenie na dziecko powinno być przyznane drugiemu z rodziców tylko w połowie wysokości skutkuje pozbawieniem dziecka wsparcia w pełnej wysokości, co kłóci się z celem powołanej wyżej regulacji (zob. art. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2025 r.II SA/Sz 754/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 20 listopada 2025 r. II SA/Łd 528/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 23 lipca 2025 r. II SA/Gd 301/25. Projektowane przepisy są analogiczne do obecnych rozwiązań, przy czym gwarantują rodzicowi który będzie sparował pieczę w większym

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					rozmiarze do pełnej kwoty świadczenia 800 plus.
81	**Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris**	**Art. 1 pkt 2 (zmieniający art. 96 § 1 zdanie drugie k.r.o) projektu ustawy.**	Usunięcie z projektowanego przepisu słów „dla dobra społeczeństwa" nie znajduje jakiejkolwiek podstawy w tekście uzasadnienia projektu (odnoszący się do tego przepisu punkt I.11 uzasadnienia w ogóle nie wspomina o takiej zmianie). Usunięcie tych słów jawiłoby się jako odchodzące od wspólnotowego i solidarystycznego fundamentu ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Konstytucja RP już w preambule wspomina o „powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski" oraz o „obowiązku solidarności z innymi", a w art. 1 – że „Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli". Obecne w dotychczasowej treści art. 96 k.r.o sformułowanie „dobro społeczeństwa" nie jest zatem abstrakcyjnym, pustym pojęciem, ale przypomnieniem (w duchu prokonstytucyjnym), że rodzice mają obowiązek wychowywać dziecko nie tylko dla jego dobra indywidualnego, ale także dla dobra wspólnego – dobra wspólnoty narodowej. Pozostawienie samego sformułowania „przygotować je należycie do pracy" sugerowałoby natomiast, że jedynym przeznaczeniem dziecka jest przystosowanie go do pracy (w domyśle: zawodowej), co	„Obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zapewnić mu bezpieczeństwo i przygotować je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień."	**Uwaga zasadna** Postulat pozostawienia w treści art. 96 § 1 k.r.o. słów: „dla dobra społeczeństwa" jest uzasadniony.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			redukowałoby je jako człowieka obdarzonego przyrodzoną i niezbywalną godnością zaledwie do uprzedmiotowionego „zasobu ludzkiego", negującym tym samym jego zakorzenienie w szerszej wspólnocie (narodowej). Instytut Ordo Iuris wnosi zatem o przywrócenie słów „dla dobra społeczeństwa" do projektowanego przepisu.		
82	**Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris**	**Art. 4 (zmieniający art. 7 w pkt 5 lit. e i art. 15b w ust. 4 w pkt 2 lit. e ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych) projektu ustawy.**	Obecne brzmienie zmienianych przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych zakłada (art. 7 w odniesieniu do zasiłku rodzinnego, art. 15b w odniesieniu do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – tzw. „becikowe"), że świadczenie nie przysługuje, gdy „dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach". Tymczasem projektowany przepis zakłada zastąpienie pojęcia „opieka naprzemienna" pojęciem „pieczy współdzielonej", skreślając element „powtarzalności" (jako że znajduje się on już w definicji „pieczy współdzielonej" w art. 1 pkt 1 lit. b omawianego projektu, zmieniającym art. 58 k.r.o poprzez dodanie do niego § 1a[1]). Zachowuje on jednak dodatkowy element „porównywalności". Tymczasem projekt ustawy, zgodnie z uzasadnieniem, miał służyć „wyeliminowaniu panującej obecnie dużej niepewności prawnej związanej z tą	W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 oraz z 2026 r. poz. 203) w art. 7 w pkt 5 lit. e i w art. 15b w ust. 4 w pkt 2 lit. e wyrazy „opieką naprzemienną" zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną" oraz skreśla się wyrazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach".	**Uwaga niezasadna** Aktualnie art. 7 pkt 5 lit. e ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych stanowi, że zasiłek rodzinny nie przysługuje, osobie samotnie wychowującej dziecko, jeżeli nie zostało ustalone, na rzecz dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że orzeczeniem sądu, dziecko jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach. Powyższa regulacja pozwala zatem rodzicowi na pobieranie zasiłku rodzinnego w sytuacji braku tytułu wykonawczego przy opiece naprzemiennej sprawowanej w porównywanych okresach. Zgodnie z treścią art. 3 pkt 17a wskazanej

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			instytucją" (punkt I.3 uzasadnienia projektu). Instytut Ordo Iuris wnosi zatem o konsekwencję w eliminowaniu niepewności prawnej – czyli o ustalenie, że świadczenie rodzinne nie przysługuje w sytuacji sprawowania każdej pieczy współdzielonej, bez konieczności dodatkowego orzekania, czy ma ona charakter „porównywalny", czy też nie, jako że założeniem projektu było przecież odejście od tej frazeologii, wprowadzonej do tego przepisu nowelizacją z dnia 7 lipca 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 1428).		ustawy osoba samotnie wychowująca dziecko, to panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osobę pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem. Art. 133 § 1 k.r.o., przesądza o zobowiązaniu rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Oznacza to, że ustawodawca, wprowadzając ograniczenie prawa przysługiwania zasiłku rodzinnego, próbuje zabezpieczyć nadużywanie tego prawa przez osoby, które nie chcą wspierać swoich dzieci poprzez świadczenia alimentacyjne bądź które je wspierają, ale w sposób nieformalny, aby nie nastąpiło przekroczenie kryterium dochodowego. W przypadku rodziców, którzy sprawują pieczę naprzemienną w nieporównywalnych okresach, ten z rodziców który ma mniejszy zakres pieczy będzie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych. W tym przypadku zasiłek rodzinny winien być przyznawany dopiero po wyczerpaniu drogi sądowej o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych od tego rodzica. Ustawodawca przyjął, że to rodzice w pierwszej kolejności powinni łożyć na utrzymanie dziecka i tylko wtedy, gdy sąd rodzinny ustali prawomocnym wyrokiem, że z jakichś powodów nie jest uzasadnione zasądzenie świadczeń alimentacyjnych od drugiego z rodziców i powództwo o alimenty oddali, można ubiegać się o zasiłek rodzinny na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych. W sytuacji pieczy naprzemiennej wykonywanej w porównywalnych okresach zasadniczo rodzice nie są obciążani obowiązkiem alimentacyjnym, gdyż każdy z nich ponosi koszty utrzymani dziecka w równym zakresie (wtedy kiedy sprawuje pieczę)., natomiast odmienna jest sytuacja kiedy ten czas pieczy nie jest porównywalny. Powyższe rozważania dotyczą także świadczeń z art. 15b w ust. 4 w pkt 2

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					lit. e ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
83	**Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris**	**Art. 5 pkt 1 (zmieniający art. 5 ust. 2a ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci) projektu ustawy.**	Obecne brzmienie omawianego przepisu zakłada równy podział świadczenia wychowawczego na oboje rodziców, „gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach". Jest to jedyna ustawowa możliwość podziału świadczenia wychowawczego, które co do zasady jest świadczeniem niepodzielnym. Istotą projektowanego przepisu (punkt III.23 uzasadnienia projektu) jest zastąpienie w porządku prawnym pojęcia „opieki naprzemiennej" pojęciem „pieczy współdzielonej", definiowaną jako sytuacja, w której „każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach". W uzasadnieniu projektu jest mowa o „powtarzających się, porównywalnych, choć niekoniecznie równych okresach" (punkt II.1 uzasadnienia projektu), jak również o tym, że w modelu tym dziecko „spędza równą lub porównywalną ilość czasu z każdym z rodziców po ich rozstaniu. Nie chodzi tu o wymóg 50% czasu spędzonego z dzieckiem,	Skreślenie słów „sprawowaną w porównywalnych okresach".	**Uwaga niezasadna** Świadczenie wychowawcze określone w art. 5 ust. 2a z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1301) będzie wypłacone każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, tylko w przypadku, gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną w porównywalnych okresach. W sytuacji, kiedy na podstawie orzeczenia sądu rodzice będą sprawować pieczę nad dzieckiem w okresach istotnie się różniących, świadczenie wychowawcze będzie wypłacone w całości temu z rodziców, który będzie sprawował pieczę w większym rozmiarze. Program „Rodzina 800 plus" to wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			ale co najmniej 30% czasu" (punkt III.3 uzasadnienia projektu). Ta liczba (30%) nie znajduje jednak żadnego potwierdzenia w samej treści projektu. Definicja „pieczy współdzielonej" zawarta w art. 1 pkt 1 lit. b omawianego projektu (zmieniającym art. 58 KRO poprzez dodanie do niego § 1a[1]) również nie zawiera elementu „porównywalności". Projekt ustawy nie precyzuje, jaki konkretnie podmiot (sąd? Zakład Ubezpieczeń Społecznych?) miałby decydować o tym, czy orzeczona w danym przypadku piecza współdzielona jest sprawowana w sposób „porównywalny", czy też nie. Pozostawia to rodziców w sytuacji braku pewności co do tego, czy świadczenie zostanie ostatecznie podzielone na pół, czy też przypadnie tylko jednemu z nich. Tymczasem projekt ustawy, zgodnie z uzasadnieniem, miał służyć „wyeliminowaniu panującej obecnie dużej niepewności prawnej związanej z tą instytucją" (punkt I.3 uzasadnienia projektu). Instytut Ordo Iuris wnosi zatem, analogicznie jak w przypadku uwagi powyższej, o konsekwencję w eliminowaniu niepewności prawnej – czyli o ustalenie, że świadczenie wychowawcze należy podzielić na pół w każdym przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej, bez konieczności dodatkowego orzekania, czy ma ona charakter		życiowych. Jeśli zatem dziecko pozostaje w większym rozmiarze pod pieczą jednego z rodziców, tylko temu rodzicowi powinno być wypłacane świadczenie wychowawcze celem realizacji ustawowych celów (stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). Aktualnie świadczenie 800 plus jest wypłacane przy opiece naprzemiennej każdemu z rodziców, o ile oboje złożą taki wniosek, w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, w przypadku, gdy rodzice sprawują pieczę w porównywalnych i powtarzających się okresach. Wypracowane rozwiązanie pozwoli na utrzymanie dotychczasowego mechanizmu i wypracowanej praktyki, wynikającej z orzecznictwa sądów administracyjnych.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			„porównywalny”, czy też nie, jako że założeniem projektu było przecież odejście od tej frazeologii, wprowadzonej do tego przepisu nowelizacją z dnia 7 lipca 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 1428).		
84	**Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris**	**Art. 6 (zmieniający art. 11 w ust. 3, art. 15 w ust. 8, art. 20 w ust. 2, art. 28 w ust. 3 pkt 7, art. 30 w ust. 3 w pkt 6 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”) projektu ustawy.**	Istotą uwagi jest skreślenie z omawianego przepisu nie tylko wyrazów „i powtarzających się”, ale całej frazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach”. Uzasadnienie niniejszej uwagi jest zbieżne z uzasadnieniem uwagi powyższej – skoro istotą projektu ustawy jest odejście od elementu „porównywalności” w definiowaniu instytucji „pieczy współdzielonej”, to nie jest zasadnym dalsze utrzymywanie tego elementu jako warunku koniecznego do podziału świadczenia „Aktywny rodzic” na oboje rodziców. Jeżeli ustawodawca uznaje, że stosunek pieczy 50%-50% zasługuje na taką samą ochronę prawną, jak np. stosunek pieczy 70%-30%, to konsekwencją takiego uznania powinno być obdarzenie wszystkich rodziców możliwością przynajmniej częściowego korzystania ze świadczeń regulowanych przez wszystkie trzy wskazane ustawy. Alternatywą byłoby oczywiście wprowadzenie możliwości podziału tych świadczeń w proporcjach odpowiadających realnemu udziałowi obojga rodziców w sprawowaniu pieczy współdzielonej, co jednak niepotrzebnie	W ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” (Dz. U. z 2024 r. poz. 858, z 2025 r. poz. 619, 1083 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 203) w art. 11 w ust. 3, w art. 15 w ust. 8, w art. 20 w ust. 2, w art. 28 w ust. 3 pkt 7, w art. 30 w ust. 3 w pkt 6 wyrazy „opieką naprzemienną” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną” oraz skreśla się wyrazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach”.	**Uwaga niezasadna** Aktualnie świadczenie z art. 11 ust.3 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” w przypadku, gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, jest ustalane każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia. Powyższa regulacja pozostanie aktualna, co oznacza, że jeżeli oboje rodzice złożą wniosek, a sprawować będą pieczę współdzieloną nad dzieckiem w porównywalnych okresach zostanie im przyznane świadczenie po połowie. Jeśli natomiast nie będą to okresy porównywalne, gdyż wprowadzona do

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			skomplikowałoby proces wypłacania tych świadczeń, a także potencjalnie jeszcze bardziej skonfliktowałoby ze sobą oboje rodziców dziecka. Dlatego przyjęcie jako zasady, że świadczenia przysługują obojgu rodzicom po połowie niezależnie od proporcji, w jakich sprawowana jest realnie piecza współdzielona, jawi się jako uzasadnione. Instytut Ordo Iuris wnosi zatem, analogicznie do powyższych dwóch uwag, o ustalenie, że również świadczenie „Aktywny rodzic" należy podzielić na pół w każdym przypadku orzeczenia pieczy współdzielonej, bez konieczności dodatkowego orzekania, czy ma ona charakter „porównywalny", czy też nie.		k.r.o definicja pieczy współdzielonej dopuszcza taką możliwość, to świadczenie będzie mógł pobierać w pełnej wysokości jedynie ten z rodziców, który w większym rozmiarze sprawuje pieczę nad dzieckiem. Cel jakiemu służy dane świadczenia nakazuje, aby było ono wypłacane temu z rodziców, który sprawuje pieczę nad dzieckiem w większym rozmiarze, gdyż to on ponosi większe osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dziecka. Zasady przyznawania tego świadczenie nie ulegną zmianie.
85	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**Uwaga ogólna**	Przedstawiony do konsultacji społecznych (publicznych) projekt -nie zawiera spójnej koncepcji zmian ustawy k.r.o., których implementacja prowadziłaby do jakiegokolwiek polepszenia sytuacji dziecka w sytuacji rozpadu jego rodziny. W szczególności brak jest w istocie mechanizmów, które zapewnią dziecku utrzymywanie więzi z obojgiem rodziców, aby w ten sposób uszanować nie tylko prawa i dobro dziecka, ale aby zapewnić dziecku jego integralny rozwój emocjonalny i społeczny w sposób bezwarunkowy z obojgiem rodziców. Piecza współdzielona jest właściwym sposobem sprawowania opieki nad dziećmi po		**Uwaga częściowo zasadna** Projekt definiuje instytucję pieczy współdzielonej i jasno określa kryteria jej orzekania. Jednocześnie podstawowym warunkiem orzeczenia tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej czyni projektodawca dobrostan dziecka, co powoduje, że ma ona na celu optymalizację sytuacji dziecka w sytuacji rozpadu jego rodziny. Piecza współdzielona zapewnia dziecku utrzymywanie więzi z obojgiem rodziców i prawidłowy rozwój.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rozpadzie rodziny -powinna być orzekana domyślnie, lecz nie w sposób zaproponowany przez autorów projektu, ponieważ w propozycji zmian w k.r.o jest więcej sprzeczności prawnych i utrudnień, aby właśnie orzekać pieczę współdzieloną. Tym projektem można osiągnąć dokładnie przeciwne cele, od tych, które były impulsem do powstania tego projektu. Druk UD 349 w żaden sposób nie usunął konfliktów systemowych w prawie rodzinnym, tak jakby ustawodawca całkowicie zapomniał o obowiązku tworzenia dobrego prawa, a dodatkowo wytworzył nowe problemy.		Uwzględniając postulat w sposób jednoznaczny doprecyzowano, że piecza współdzielona jest orzekana w każdym przypadku, kiedy jest zgodna z dobrem dziecka, co wskazuje jej priorytetowy charakter w stosunku do innych rozstrzygnięć w przedmiocie władzy rodzicielskiej.
86	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**Uwaga ogólna**	Przepisy różnicują regulacje prawne dla rozpadających się małżeństw i konkubinatów. Można by zadać pytanie: dlaczego są takie różnice normatywne dla tych dwóch typów rodzin? Przepisy dla małżeństw (art. 58 k.r.o) stawiają więcej warunków, aby orzec pieczę współdzieloną, czego nie ma dla konkubinatów (art. 107 k.r.o). Ta różnica doprowadzi do spadku zawieranych małżeństw, bo przy rozwodzie jest więcej warunków dla pieczy współdzielonej (czy celem zamierzonym jest zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw)? Spadek liczby małżeństw, to przede wszystkim:		**Uwaga częściowo zasadna** Projekt UD 349 zawiera taki sam katalog kryteriów przy orzekaniu pieczy współdzielonej w stosunku do rozwodzących się rodziców, jak i w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej w projektowanym art. 107 § 2a k.r.o. odwołano się do pojęcia pieczy współdzielonej, która została zdefiniowana w art. 58 § $1a^1$ k.r.o. Nie jest prawidłowym pod względem legislacyjnym ponowne definiowanie pieczy współdzielonej w art. 107 § 2a k.r.o., skoro została ona już

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			1) sekularyzacja, która generalnie zmniejszy wpływ Kościoła na życie społeczeństwa (religia jest systemem normatywnym wielu Polaków), 2) rosnące zagrożenie świeckością instytucji małżeństwa, tj. wypieranie aksjologii chrześcijańskiej z życia Narodu, 3) tworzenie społeczeństwa opartego wyłącznie o liberalne (demokratyczno – liberalne), często wręcz nihilistyczne wzorce**.**		zdefiniowana w art. 58 § 1a[1] k.r.o Natomiast zasadnym jest dodanie w § 2a art. 107 k.r.o zdania 2 o treści: „Art. 58 § 1a[2] stosuje się”, co pozwoli uniknąć wątpliwości, że przy orzekaniu pieczy współdzielonej w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu sąd stosuje te same kryteria co przy rozwodzących się rodzicach. Stanowisko, iż zdefiniowanie pieczy współdzielonej wyłącznie w art. 58 § 1a[1] k.r.o., spowoduje zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw jest nieuzasadnione.
87	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**art. 58 względem art. 107 k.r.o**	Naruszenie np: 1) art. 18 Konstytucji RP [ochrona małżeństwa, rodziny, rodzicielstwa], ponieważ w sposób ustawowy obniża tę konstytucyjną ochronę rodziny, ponieważ KRiO tworzy dualizm normatywny wobec tych dwóch typów rozpadu rodziny, 2) art. 32 Konstytucji RP [zasada równości] Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne**:** ponieważ różnicuje ochronę prawną od typu rozpadu rodziny (w gorszej sytuacji jest rodzina, która bierze rozwód wg polskiego prawa),	„art. 58 § 1. W wyroku orzekającym rozwód sąd, uwzględniając dobro i prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców – ustala pieczę współdzieloną obojga rodziców nad wspólnym małoletnim dzieckiem, orzekając, że dziecko będzie przebywać pod ich opieką w równych okresach czasu (opieka równoważna). Każdy z rodziców ponosi koszty utrzymania dziecka, gdy małoletni jest pod jego pieczą. § 1a. Rodzice mogą ustalić inny podział wspólnej pieczy wykonywanej	**Uwaga niezasadna** Z powodów jak w pkt 86 projekt UD 349 nie jest sprzeczny z art. 18 i 32 Konstytucji RP. Nie różnicuje bowiem kryterium orzeczenia pieczy współdzielonej dla rozwodzących się rodziców i rodziców żyjących w rozłączeniu. Zasada dobra dziecka jest generalna przy orzeczeniu pieczy współdzielonej w stosunku zarówno do dziecka rozwodzących się rodziców, jak i żyjących w rozłączeniu, zatem nie zachodzi naruszenie zasady zabezpieczenia interesów dziecka z art. 3 ust. 1 Konwencji o Prawach

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			3) art. 3 ust. 1 Konwencji o Prawach Dziecka, tzw. najlepszy interes dziecka oraz klauzulę dobra dziecka**,** ponieważ dziecko w rozwodzie ma mniejszą ochronę prawną, niż dziecko przy rozpadzie konkubinatu, 4) art. 8. [Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego] Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności**:** każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego […] Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie […]. Rozwód nie należy do wyjątkowych sytuacji, aby ingerować w prawa dziecka i w prawa rodziców, bo ingerując w prawa rodzicielskie, umniejszamy prawną ochronę prawa dziecka do obojga rodziców w sytuacji rozpadu jego rodziny. 5) art. 5 VII Protokołu do Konwencji o Prawa Człowieka i Podstawowych Wolności: [równość małżonków] **-**Małżonkom przysługują równe prawa i obowiązki o charakterze cywilno-prawnym w stosunkach pomiędzy nimi i w stosunkach z ich dziećmi, w odniesieniu do małżeństwa, w trakcie jego trwania i w wypadku jego rozwiązania. Niniejszy przepis nie stoi na przeszkodzie podjęciu przez państwo środków koniecznych	nad dzieckiem (opieka nierównoważna). § 1b. W przypadku, gdy wspólna piecza współdzielona rodziców nie może być wykonywana w równych okresach czasowych, sąd na wniosek rodzica, który tej pieczy nie może wykonywać, ustala mu okres pieczy, o jaki on wnioskuje. Każdy z rodziców ponosi koszty utrzymania dziecka, gdy małoletni jest pod jego pieczą. § 1b[1] Rodzic, u którego dziecko przebywa w dłuższym okresie pieczy współdzielonej (nierównoważnej), może żądać dopłaty alimentacyjnej proporcjonalnej do kosztów utrzymania dziecka, wynikającej z różnicy czasu okresów pieczy u rodziców". Analogicznie powinno być w art. 107 k.r.o – w kwestii pieczy współdzielonej.	Dziecka i zasady poszanowania życia prywatnego i rodzinnego z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Projekt UD 349 nie narusza art. 5 VII Protokołu do Konwencji o Prawa Człowieka i Podstawowych Wolności a wręcz umożliwia rodzicom równy udział w procesie wychowawczym dziecka realizując zasadę ich równych praw i obowiązków.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			dla zabezpieczenia dobra dzieci. Rozwód nie należy do koniecznych środków, aby ingerować w prawa dziecka i w prawa rodziców, bo ingerując w prawa rodzicielskie, umniejszamy prawną ochronę prawa dziecka do obojga rodziców w sytuacji rozpadu jego rodziny. 6) art. 30 Konstytucji RP: Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka [...]. Jest [...] nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Godność ta jest źródłem wolności i praw człowieka**,** stanowiąc najwyższą wartość, której nie można się zrzec ani ograniczyć, niezależnie od zachowania jednostki. Rozwód jako wola jednego rodzica czy obojga rodziców –nie stanowi przesłanki naruszania godności bycia rodzicem. 7) art. 91 Konstytucji RP: Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw RP, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową.		
88	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci**	**Uwaga ogólna**	Pominięto całkowicie wcześniejsze wady w k.r.o w konfrontacji z przepisami ustawy *o*		**Uwaga niezasadna**

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie		wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. fakt, że rodzic, któremu ograniczono władzę rodzicielską, nie może dokonać adopcji, (tj. być opiekunem prawnym, tzn. nie może tworzyć rodziny zastępczej oraz prowadzić rodzinnego domu dziecka – (art. 42), nie może wykonywać zawodu asystenta rodziny (art. 12), nie może być kierownikiem placówki wsparcia dziennego (art. 25), nie może wykonywać zawodu: a) wychowawcy, b) pedagoga, c) psychologa d) jako osoba prowadząca terapię, e) opiekuna dziecięcego (art. 26 ww. ustawy), nie może był ławnikiem w sądzie (funkcja orzecznicza). Aktualna nowelizacja kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (k.r.o) i kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c), ukazująca się pod numerem UD 349 w obliczu nieskutecznych działań rządu i wobec wzrastającej liczby rozpadu rodzin (związków małżeńskich i pozamałżeńskich) – nie spełnia w ogóle celu ochrony rodziny czy rodzicielstwa i praw dziecka, bo w istocie nie poprawia wadliwego i konfliktowego prawa rodzinnego, a jedynie petryfikuje wcześniejsze nieudane zmiany, np. k.ro w 2008 r. czy k.p.c w 2011 r. (np. tzw. egzekucja kontaktów).		Projekt ustawy UD 349 nie zmienia przepisów ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. 2011 nr 149 poz.887). Zdefiniowanie pieczy współdzielonej i określenie kryteriów jej orzekania, aby była jak najbardziej efektywną formą wykonywania władzy rodzicielskiej, a jednocześnie nadanie jej rangi priorytetowej realizuje postulat ochrony rodzicielstwa. Z racji, że piecza współdzielona zapewnia kontakt dziecka z obojgiem rodziców i wpływa pozytywnie na rozwój emocjonalny dziecka projekt, wbrew twierdzeniom opiniującego, przyczynia się do ochrony praw dziecka i rodziców.
89	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw**	**Uwaga ogólna**	Autorzy nowelizacji całkowicie pomijają orzecznictwo czy ważne uchwały SN, np. z 8 marca 2006 r., cyt.: Zaspokajanie naturalnej i		**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a² k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Alienacji w Rodzinie		podstawowej potrzeby dziecka styczności z rodzicami stanowi element starań rodziców o sprawy dziecka (pieczy). Przez utrzymywanie styczności osobistej z dzieckiem rodzice zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa oraz uczestniczą w jego wychowaniu. Codzienne, osobiste kontakty z dzieckiem pozwalają rodzicom poznać potrzeby dziecka, a w konsekwencji należycie troszczyć się o nie i jego wychowanie. Utrzymywanie osobistej styczności z dzieckiem, warunkujące prawidłowość działań wychowawczych jest więc niezbędne dla właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. W takim zakresie oraz w zakresie, w jakim osobiste kontakty stanowią obiektywną potrzebę dziecka, utrzymywanie osobistej styczności z dzieckiem jest obowiązkiem rodziców, który należy do normatywnych składników władzy rodzicielskiej. Propozycja w nowelizacji, aby uzależnić pieczę współdzieloną od np.: 1) zdania dziecka czy 2) wieku i stanu zdrowia dziecka – jest całkowicie niezrozumiała i narusza, na poziomie najbardziej podstawowym, prawa człowieka w aspekcie ochrony jego rodzicielstwa oraz prawa samego dziecka. Niewłaściwym jest podanie jako pierwszego, można odnieść wrażenie, że najważniejszego, warunku		sprawach o rozwód i separację oraz między rodzicami żyjącymi w rozłączeniu (art.107§ 2a k.r.o.). Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty („w szczególności”), który określa okoliczności jakie powinny być przez sąd badane/rozważane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Błędne jest stwierdzenie, że projekt uzależnia orzeczenie pieczy współdzielonej od spełnienia kryteriów z art. 58 §1a² k.r.o. Orzeczenie pieczy współdzielonej musi być zgodne z jedynie z dobrem dziecka, natomiast do oceny sądu należy wybór konkretnej formy wykonywania władzy rodzicielskiej, która w najlepszy sposób tą zasadę będzie realizować.

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			orzeczenia pieczy współdzielonej zależnego od „zdania dziecka”.		
90	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**Uwaga ogólna**	Autorzy opiniowanego projektu ustawy zdają się zakładać, że sąd może orzec pieczę współdzieloną rodzicom posiadającym jedynie jedno dziecko i nie uwzględnili sytuacji, gdy rodzina składa się w kilkorga dzieci. Autorzy pominęli przypadki, co byłoby, gdyby z trojga dzieci, dwoje z nich miało inne preferencje (zdanie) do trzeciego dziecka. Czy wówczas zasada nierozdzielania rodzeństwa byłaby przesłanką rozsądzającą? Autorzy pominęli przypadki, niestabilnej, kompletnie niedojrzałej świadomości dziecka (7., 9. czy 11. letniego dziecka lub nawet 13. letniego), które w ogóle nie rozumie tego typu spraw.		**Uwaga niezasadna** Sąd winien wziąć pod uwagę zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je uwzględnić w każdym przypadku. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek zachowań rodzica. Rolą sądu jest ocena, czy piecza współdzielona jest formą wykonywania władzy rodzicielskiej, która najlepiej realizuje zasadę dobra dziecka, biorąc pod uwagę wszystkie przesłanki z art. 58 §1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Natomiast zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 §1a² art. 58 k.r.o określeniem z art. 216 ¹ k.p.c – tzn. „zdanie i rozsądne życzenia dziecka” Projekt ustawy nie zamienia zasady, że rodzeństwo powinno się wychowywać wspólnie, chyba że dobro dziecka wymaga innego rozstrzygnięcia (art. 58 § 1 zd.3 k.r.o.)
91	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw**	**Uwagi ogólne (w tym do OSR)**	2) Wiek i stan zdrowia. Rozumiemy, że w przypadku niemowlaka karmionego piersią czy też dziecka obłożnie chorego trudno jest orzec pieczę		**Uwaga niezasadna** Nie wprowadzono do projektu granicznego wieku przy orzeczeniu pieczy współdzielonej, aby nie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Alienacji w Rodzinie		współdzieloną. W zdumienie wprawiło nas wyjaśnienie tego kryterium w Ocenie Skutków Regulacji: „nie wprowadzono sztywnych ograniczeń wiekowych przy orzekaniu pieczy współdzielonej; w przypadku dzieci wymagających regularnego leczenia, rehabilitacji czy terapii jest istotne, aby oboje rodzice mieli stosowną wiedzę oraz zgodnie stosowali się do zaleceń lekarskich". Zatem powyższe kryterium powinno znaleźć się w warunku „zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka". Jest to kolejny dowód na niekonsekwencje Projektu. 3) Dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich. Niezrozumiały jest warunek „dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich". W Ocenie Skutków Regulacji projektodawca wyjaśnia, że „Zaangażowanie rodziców w codzienną opiekę i wychowanie dziecka po orzeczeniu pieczy współdzielonej winno być zbliżone do tego, w jaki sposób angażowali się oni w opiekę i wychowanie przed rozstaniem." Pomija się w ten sposób powszechnie znany fakt dynamiki rodziny, tj. ciągłych zmian w relacjach i rolach jej członków, wynikających z etapów życia (dorastanie, dorosłość) oraz sytuacji zewnętrznych.		ograniczać zakresu stosowania pieczy współdzielonej. Każda sytuacja dziecka winna być indywidualnie badana, a wybór pieczy współdzielonej jest dopuszczalny wtedy, gdy jest ona zgodna z jego dobrem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Wiedzą powszechną jest również fakt, że na początkowym etapie życia dziecka, tylko z uwagi na karmienie piersią, matka może być bardziej zaangażowana. Poza tym, płeć rodzica nie określa jego kompetencji rodzicielskich, dlatego już takie ujęcie autorów zawiera znamiona dyskryminacji ze względu na płeć. Słusznie w Ocenie Skutków Regulacji napisano, że: „Natomiast sam konflikt między rodzicami (o ile nie dochodzi do przemocy) nie powinien być przyczyną rezygnacji z pieczy współdzielonej. Ale nie napisano, o jaką przemoc chodzi?		
92	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**Uwaga ogólna do uzasadnienia projektu**	Uzasadnienie druku UD 349 całkowicie przeczy zaproponowanym rozwiązaniom i pozbawione jest celu oraz sensu nowelizacji k.r.o, ponieważ narusza dodatkowo art. 47 Konstytucji RP, który stanowi, że: Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.		**Uwaga niezasadna** Nie wskazano konkretnie, w której części uzasadnienia jest ono sprzeczne z treścią projektu i w jaki sposób narusza art. 47 Konstytucji RP.
93	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**Art. 2 projektu – projektowany art. 756^1a k.p.c.**	Zaproponowany Projekt, jak i Ocena Skutków Regulacji zakłada, że obligatoryjnie „sąd – w postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wniosku o uregulowanie pieczy nad dzieckiem – będzie orzekał pieczę współdzieloną do czasu zakończenia sprawy”. Jak czytamy w Ocenie Skutków Regulacji „Celem takiego uregulowania jest, aby na czas trwania postępowania o rozwód, separację,		**Uwaga niezasadna** Wnioski o zabezpieczenie w sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów są rozpatrywane po przeprowadzeniu rozprawy (art. 756^1 k.p.c.). Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia zobowiązany jest do oceny kryteriów z art. 58 § 1 a^2 pkt 1-5

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			czy w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu (art. 107 k.r.o.) aby – tytułem zabezpieczenia – sąd orzekał pieczę współdzieloną do czasu prawomocnego zakończenia sprawy". Dalej napisano, cyt.: „Powyższe rozwiązanie zapobiegnie temu, aby w postępowaniach sądowych (niejednokrotnie przeciągających się w czasie) nie wystąpił taki stan faktyczny, w którym jedno z rodziców swoimi działaniami zrywającymi więź między dzieckiem, a drugim rodzicem uniemożliwi sądowi ustalenie pieczy współdzielonej w orzeczeniu kończącym postępowanie sądowe." Poza tym, skoro sąd może na posiedzeniu niejawnym wydać postanowienie w trybie zabezpieczenia, nie zważając na ww. warunki prawne wskazane w art. § 1a² punkt 1 – 5, to tym bardziej powinien wydać orzeczenie końcowe w sprawie rodzinnej (rozwodowej) czy opiekuńczej. Bardzo słuszne założenie, ale sama zmiana zabezpieczenia nie eliminuje ww. wadliwości, tj. tych warunków do orzeczenia pieczy współdzielonej wskazanych w propozycji art. § 1a² punkt 1 – 5.		k.r.o. w kontekście dobra dziecka. Stąd art.756[1a] k.p.c. minimalizuje ryzyko orzeczenia w trybie zabezpieczenia pieczy współdzielonej tam, gdzie nie będzie ona najbardziej efektywną formą wykonywania władzy rodzicielskiej. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie jest możliwe, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni.
94	**Opinia Stowarzyszenia Nasze Dzieci Razem Przeciw Alienacji w Rodzinie**	**Uwaga ogólna**	Autorzy druku UD 349 (czy odpowiedzialny za to p. A. Myrcha) pominęli całkowicie niską jakość legislacyjną aktualnego prawa materialnego i procesowego (k.r.o i k.p.c), ponieważ w ogóle nie zaproponowali		**Uwaga niezasadna** Zdefiniowanie pieczy współdzielonej i określenie kryteriów jej orzekania, aby była jak najbardziej efektywną forma wykonywania władzy rodzicielskiej, a

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rozwiązań, które ochronią rodzicielstwo w Polsce i przyczynią się do poprawy nie tylko jakości ochrony praw dziecka i rodziców, ale także parametrów demograficznych w Polsce. Osoba odpowiedzialna za tej „projekt" powinna podać się do dymisji za TAK ułomną „nowelizację", która dalej dehumanizuje dziecko oraz generalnie rodzinę (jedną z tych dwóch niepełnych rodzin) w sytuacji, kiedy jeden z rodziców czyni z dziecka „zakładnika" swojej dysfunkcji rodzicielskiej czy już dysfunkcji osobowościowej. O ile wcześniejsze nowelizacje były przykładem: „wylano dziecko z kąpieli", o tyle obecny projekt nowelizacji jest jak: „utopiono dziecko w kąpieli".		jednocześnie nadanie jej rangi priorytetowej realizuje postulat ochrony rodzicielstwa. Z racji, że piecza współdzielona zapewnia kontakt dziecka z obojgiem rodziców i wpływa pozytywnie na rozwój emocjonalny dziecka projekt, wbrew twierdzeniom, przyczynia się do ochrony praw dziecka i rodziców.
95	**Stowarzyszenie Samotni Rodzice**	**Uwaga ogólna**	Opieka naprzemienna jest już dopuszczalna w obowiązującym porządku prawnym i bywa orzekana przez sądy bez konieczności jakiejkolwiek nowelizacji – jako jeden z możliwych modeli wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem, na podstawie art. 58 § 1 i art. 107 k.r.o. w zw. z art. 113 i n. k.r.o. Dopuszczalność tego modelu jest utrwalona zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Strony postępowania mają pełną swobodę wnoszenia o ten model opieki, a sąd – po przeprowadzeniu indywidualnej oceny dowodów – rozstrzyga zgodnie z		**Uwaga niezasadna** Wprowadzenie pojęcia i definicji pieczy współdzielonej w przepisach prawa materialnego doprowadzi do wyeliminowania panującej obecnie dużej niepewności prawnej związanej z tą instytucją, a tym samym jej rozpowszechnienia jako formy pieczy nad dzieckiem. Z powodu braku jednoznacznej definicji oraz braku wytycznych dotyczących orzekania tej formy sprawowania pieczy, sądy różnie rozstrzygają w tej kwestii w zależności od podejścia sędziego, co

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			naczelną zasadą dobra dziecka (art. 72 ust. 1 Konstytucji RP, art. 3 Konwencji o prawach dziecka, Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526). Obecna konstrukcja prawna pozwala zatem zarówno na orzekanie modelu opieki naprzemiennej, jak i modelu z wiodącym rodzicem, każdorazowo w zależności od konkretnego stanu faktycznego sprawy. W tym kontekście projektowane wprowadzenie nowej instytucji tzw. „opieki współdzielonej" jest rozwiązaniem zbędnym, generującym chaos prawny, podatkowy, finansowy oraz destabilizującym sytuację małoletnich, nie wnoszącym natomiast żadnej rzeczywistej wartości normatywnej w stosunku do stanu obecnego.		podważa przewidywalność systemu prawnego i prowadzi do niepewności stron postępowania. W obowiązującym porządku prawnym orzeczenia dotyczące pieczy współdzielonej zapadają na podstawie różnych przepisów i w ramach szeregu postępowań sądowych, m.in. w sprawach rozwodowych (o separację, o unieważnienie małżeństwa), w sprawach z zakresu wykonywania władzy rodzicielskiej czy nawet w sprawach regulujących kontakty z dzieckiem, mimo że piecza współdzielona, jako forma wspólnego sprawowania władzy rodzicielskiej, stanowi odrębną instytucję prawną od kontaktów - instytucji niezależnej od władzy rodzicielskiej. Ta ostatnia sytuacja jako nieprawidłowa zostanie aktualnie wyeliminowana. Wprowadzenie unormowań regulujących pieczę współdzieloną i usytuowanie jej w art. 58 k.r.o., zaraz po porozumieniu rodzicielskim a przed innymi rozstrzygnięciami dotyczącymi wykonywania władzy rodzicielskiej, dodatkowo nakaże sądom traktowanie tej formy pieczy jako priorytetowej. Chodzi także o

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					wskazanie w k.r.o okoliczności, które muszą być uwzględnione przy ocenie możliwości powierzenia rodzicom pieczy współdzielonej, aby orzeczona piecza funkcjonowała efektywnie i przynosiła korzyści zarówno dziecku, jak i jego rodzicom. Analogicznie piecza współdzielona będzie priorytetową formą wykonywania władzy rodzicielskiej w sytuacji rodziców żyjących w rozłączeniu przy uwzględnieniu kryteriów z art. 58 § 1a² k.r.o. (art. 107 § 2a k.r.o.).
96	**Stowarzyszenie Samotni Rodzice**	**Uwaga ogólna**	Orzeczenie w przedmiocie kontaktów i władzy rodzicielskiej wymaga kompleksowej analizy stanu faktycznego konkretnej rodziny – obejmującej historię relacji rodziców, dotychczasowy sposób sprawowania pieczy nad dzieckiem zarówno w trakcie trwania związku, jak i po jego ustaniu, kompetencje rodzicielskie każdej ze stron oraz więzi emocjonalne dziecka z każdym z rodziców. Każda sprawa rodzinna ma charakter wybitnie zindywidualizowany, a różnorodność rozstrzygnięć w sprawach pozornie podobnych nie stanowi wady systemu wymiaru sprawiedliwości, lecz jego cechę konstytutywną, wynikającą z konstytucyjnej zasady ochrony dobra dziecka (art. 72		**Uwaga niezasadna** W istocie orzeczenie w przedmiocie kontaktów i władzy rodzicielskiej wymaga kompleksowej analizy stanu faktycznego konkretnej rodziny. Wprowadzenie do k.r.o definicji pieczy współdzielonej nie zmieni obowiązku sądu zbadania tej sytuacji, czyli m.in. dotychczasowego o sposobu sprawowania pieczy nad dzieckiem zarówno w trakcie trwania związku, jak i po jego ustaniu, kompetencji rodzicielskich każdej ze stron oraz więzi emocjonalnej dziecka z każdym z rodziców, a także pozostałych kryteriów z art. 58§ 1 a² k.r.o. Tylko wówczas kiedy po takiej

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Konstytucji RP) oraz wymogu indywidualnej oceny okoliczności konkretnej sprawy. Postulat „ujednolicania praktyki orzeczniczej" w sprawach rodzinnych – w sytuacji, w której każdy stan faktyczny jest niepowtarzalny – pozostaje w sprzeczności z istotą postępowania w sprawach opiekuńczych oraz z zasadą indywidualizacji rozstrzygnięć. Odmienność orzeczeń w pięciu różnych sprawach o opiekę nad dzieckiem nie świadczy o niedoskonałości systemu, lecz o tym, że sąd prawidłowo dostrzegł odmienność pięciu różnych stanów faktycznych.		analizie sąd uzna, że dobro dziecka przemawia za taką formą powinien powierzyć rodzicom wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej i orzec pieczę współdzieloną jako formę wykonywania władzy rodzicielskiej, która najpełniej realizuje prawo dziecka do wychowywania przez oboje rodziców.
97	**Stowarzyszenie Samotni Rodzice**	**Uwaga ogólna**	Szczególnie poważne zastrzeżenia budzi odwrócenie ciężaru dowodu, jakie w praktyce wprowadza projektowana regulacja. W obecnym modelu sąd bada, jaki model opieki najlepiej realizuje dobro dziecka, dokonując oceny dowodów w sposób zindywidualizowany. W projektowanym modelu „opieka współdzielona" stałaby się rozwiązaniem domyślnym, a sąd badałby jedynie, czy nie zachodzą okoliczności wyłączające jej zastosowanie. Oznacza to, że strona obawiająca się negatywnych skutków takiego modelu dla dziecka – w szczególności rodzic chroniący dziecko przed przemocą fizyczną, psychiczną lub seksualną – byłaby		**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a² k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w sprawach o rozwód i separację. Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty (użyto stwierdzenia „w szczególności"), który określa okoliczności jakie powinny być przez sąd badane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Jednak i tak klauzula generalna dobra dziecka, z uwagi na konieczność indywidualnego

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zobowiązana do wykazania przesłanek negatywnych. Stanowi to odwrócenie standardu ochronnego wynikającego z: – art. 72 ust. 1 zd. 2 Konstytucji RP – art. 31 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Konwencja stambulska, Dz.U. z 2015 r. poz. 961), – art. 51 Konwencji stambulskiej, – art. 19 Konwencji o prawach dziecka.		rozpoznania każdej ze spraw, w której jest badana, pozostaje decydująca. Art. 58 § 1 k.r.o nakazuje sądowi w pierwszej kolejności uwzględnić pisemne porozumienie rodzicielskie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. Preferowanym rozstrzygnięciem co do władzy rodzicielskiej wymienionym w art. 58§ 1a k.r.o. jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej wspólnie obojgu rodzicom z uwagi na zasadę dobra dziecka i prawo rodziców do wspólnego wychowywania dziecka. Przy takim rozstrzygnięciu Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić, że będą oni wykonywali pieczę w powtarzających się okresach, ale niekoniecznie równych (piecza współdzielona) lub powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić miejsce pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców. Oba rozstrzygnięcia mają pierwszeństwo przed ograniczeniem władzy rodzicielskiej do określonych

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					uprawnień i obowiązków, ale też to piecza współdzieloną powinna być priorytetową formą w stosunku do ustalenia miejsca pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców, jako ta która daje obojgu rodzicom pełny wgląd w sytuację dziecka. Od konkretnych okoliczności faktycznych zależy wybór przez sąd, przy powierzeniu rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, formy sprawowania pieczy. Kiedy piecza współdzielona jest zgodna z dobrem dziecka powinna być orzeczona jako pierwszoplanowe rozstrzygnięcie.
98	**Stowarzyszenie Samotni Rodzice**	**Uwaga ogólna**	Jeżeli intencją projektodawcy jest faktyczna ochrona dzieci i rodziców opiekujących się nimi przed negatywnymi skutkami nowej regulacji, ochrona ta musi znaleźć wyraźny wyraz w tekście normatywnym ustawy – w szczególności w formie: a) klauzuli bezwzględnie wyłączającej zastosowanie „opieki współdzielonej" w sprawach, w których uprawdopodobniono występowanie przemocy domowej; b) klauzuli kontratypowej dla rodzica chroniącego dziecko przed przemocą fizyczną, psychiczną lub seksualną;		**Uwaga niezasadna** Warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Stosowanie przez rodzica przemocy domowej wyklucza możliwość powierzenia mu wykonywania władzy rodzicielskiej a tym samym orzeczenia pieczy współdzielonej. Dostrzegając także potrzebę pełnego urzeczywistnienia generalnej zasady dobra dziecka w zakresie szeroko

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			c) obligatoryjnej oceny ryzyka przed orzeczeniem o opiece (zgodnie z art. 51 Konwencji stambulskiej); d) jednoznacznego rozkładu ciężaru dowodu chroniącego ofiarę, a nie sprawcę przemocy.		rozumianego „bezpieczeństwa”, uznano za zasadne dookreślenie charakteru przesłanek, których dochowanie będzie gwarantować, że „bezpieczeństwo” dziecka zostanie poddane wnikliwej analizie w każdej sprawie rozpoznawanej przez sąd. W tym zakresie w projekcie zaproponowano zmiany akcentujące treść prawa do „bezpieczeństwa” dziecka w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej i kontaktów z dzieckiem, mającego zapewniać m.in. wolność od przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). Zmiana zdania 2 w art. 96 §1 k.r.o ma na celu podkreślenie, że jednym z obowiązków rodziców, oprócz obowiązku wychowania, troski o rozwój fizyczny i duchowy, a także przygotowania do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień, jest obowiązek zapewnienia mu bezpieczeństwa i ochrona jego prywatności. Jednocześnie pojęcie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					,,bezpieczeństwo'', obejmuje szeroko rozumianą ochronę praw i wolności , w tym w szczególności ochronę przed przemocą, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673). Projektodawca w art. 113 k.r.o. po § 2 proponuje dodanie § 3, który będzie stanowił, że prawo do kontaktów z dzieckiem nie może naruszać prawa do wolności od przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U z 2024r. poz.1673). Proponuje się także dodanie § 2 do art. 579 k.p.c., który w sprawach o powierzenie wykonywania, ograniczenie, zawieszenie, pozbawienie i przywrócenie władzy rodzicielskiej, ustalenie, ograniczenie albo zakazanie kontaktów z dzieckiem będzie zobowiązywał sąd do ustalenia czy dziecko ma zapewnione bezpieczeństwo oraz wolność od przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 i z 2026 r. poz. 160). Podkreślenie tego obowiązku jest wyrazem szczególnej dbałości o dobro dziecka. Nadto art. 582^1 §1 k.r.o. w sprawach o kontakty z dzieckiem będzie zobowiązywał sąd do ustalania spotkań z dzieckiem w taki sposób, by ich realizacja nie stanowiła zagrożenia dla praw i bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 673 i z 2026 r. poz. 160).

OPINIOWANIE – UWAGI NIEUWZGLĘDNIONE

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
1.	**Sąd Najwyższy**	**art. 58 k.r.o.**	1. Sposób rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej w wyroku rozwodowym zawsze powinien realizować dobro dziecka z uwzględnieniem wszystkich dokładnie ustalonych okoliczności stanu faktycznego sprawy. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości co do sposobu rozstrzygnięcia z uwzględnieniem opinii specjalistów, w szczególności psychologów o udokumentowanym doświadczeniu diagnostycznym w pracy z dziećmi i rodzinami, uwrażliwionych na ich potrzeby. Dlatego nie wydaje się zasadne preferowanie dokładnie określonego sposobu rozstrzygnięcia, przykładowo pieczy współdzielonej. Na aprobatę zasługuje sformułowanie okoliczności, które sąd musi (co najmniej) uwzględnić orzekając pieczę współdzieloną, wymienionych przykładowo w projektowanym § 1a[1] , dodawanym do art. 58 k.r.o. O ile przepis zostanie uchwalony i będzie rzetelnie stosowany, to prawdopodobnie spełnienie wskazanych w nim warunków orzeczenia pieczy współdzielonej (wymienionych przykładowo) będzie możliwe w zdecydowanej mniejszości przypadków. Już z tej przyczyny nakazywanie sądom traktowania tej formy pieczy, jako pierwszej do rozważenia, o czym mowa w pkt I.4 uzasadnienia projektu ustawy, wydaje się dyskusyjne, szczególnie, że ta forma pieczy ma nie tylko zalety. Zestawienia korzyści i zagrożeń związanych z formą pieczy współdzielonej, obecnie nazywanej	art. 58 § 1a[1]. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom orzekając jednocześnie, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). § 1a[2]. Orzekając pieczę współdzieloną, sąd kieruje się dobrem dziecka i uwzględnia w szczególności: 1) zdanie dziecka; 2) wiek i stan zdrowia dziecka; 3) zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację osobistą; 4) odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców; 5) dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich. „§ 1a[3]. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom także, gdy nie zachodzą przesłanki do jednoczesnego orzeczenia pieczy współdzielonej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka a za takim rozstrzygnięciem przemawia w szczególności dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka.	**Uwaga niezasadna** 1. W sprawach o rozwód zakres rozstrzygnięć sądu o władzy rodzicielskiej nie został w art. 58 §1 zd. 1 k.r.o. w żaden sposób ograniczony. Art. 58 § 1 k.r.o nakazuje sądowi w pierwszej kolejności uwzględnić pisemne porozumienie rodzicielskie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. Pierwszym rozstrzygnięciem co do władzy rodzicielskiej wymienionym w art. 58§ 1a k.r.o. jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej wspólnie obojgu rodzicom i jest to przez ustawodawcę preferowane rozstrzygnięcie. Z kolei § 1a[4] tego artykułu wskazuje tylko na jeden z kolejnych sposobów rozwiązań w tym względzie (powierzenie władzy rodzicielskiej jednemu rodzicowi, a ograniczenie władzy rodzicielskiej drugiego rodzica do określonych obowiązków i uprawnień). Należy zatem przyjąć, że sąd w sprawach o rozwód upoważniony jest do wydawania wszelkich rozstrzygnięć przewidzianych przez k.r.o. w zakresie władzy rodzicielskiej. Skoro zgodnie z art. 111§1 k.r.o., sąd opiekuńczy może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, to sąd rozwodowy takie rozstrzygnięcie też może wydać. Tym

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			„naprzemienną”, dokonała A. Czerederecka w podsumowaniu dyskusji odbytej w Gdańsku w dniu 24 września 2017 r., w ramach Kongresu Psychologicznego, podczas sesji panelowej „Opieka (piecza) naprzemienna – wielogłos” przedstawionej w opracowaniu „Rodzina w sytuacji okołorozwodowej. Współczesne dylematy psychologiczne i prawne”, red. A. Czerederecka, Kraków 2018, s. 167-168. Odnotowania wymaga, że opinie na temat konsekwencji stosowania pieczy współdzielonej dla dobra dzieci, którego najlepsze zabezpieczenie ma znaczenie nadrzędne, stanowiące, między innymi, obowiązek sądów przy orzekaniu o władzy rodzicielskiej nad wspólnymi dziećmi rozwodzących się małżonków (art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka) są niejednoznaczne (tak w syntetycznej formie w raporcie M. Sikorskiej i M. Gawrońskiej pt.: „Piecza naprzemienna w Polsce - diagnoza i rekomendacje dla polityk publicznych”, Warszawa 2025, s. 13-17). Wskazać też należy, że opinie i badania na temat pieczy „współdzielonej”/ „naprz§emiennej” są formułowane głównie na podstawie badań przeprowadzonych za granicą, a więc w większości w odmiennych warunkach prawnych oraz nietożsamych z polskimi stosunkami społecznymi, ekonomicznymi,	§ 1a[4]. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia.”	bardziej może ją ograniczyć lub też wydać zarządzenia ograniczające władzę rodzicielską, a więc zarówno te w zakresie pieczy nad osobą dziecka, jak i zarządu jego majątkiem (art. 109 k.r.o.). Sąd rozwodowy może też zawiesić wykonywanie władzy rodzicielskiej. Przepis art. 58 k.r.o. nie wymienia wszystkich tych rozstrzygnięć sądu rozwodowego co do władzy rodzicielskiej, a jednak w orzecznictwie kwestia ta nie budzi sporów. Proponowane brzmienie przepisu art. 58 §1a k.r.o., nakazuje uznać, że pozostawienie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest preferowanym rozstrzygnięciem sądu z uwagi na dobrostan dziecka i prawo rodziców do wspólnego wychowywania dziecka. Przy takim rozstrzygnięciu Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić, że będą oni wykonywali pieczę w powtarzających się okresach, ale niekoniecznie równych (pieczę współdzieloną) lub powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić miejsce pobytu dziecka w miejscu

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			obyczajowymi, częstotliwością zawierania małżeństw, rolą tradycji, podejściem do ról przypisywanych przez większość społeczeństwa matkom i ojcom itp. Ich wyniki nie mogą wiec być w pełni miarodajne dla formułowania prognoz co do sytuacji w Polsce. 2. Z brzmienia projektowanych przepisów wynika, iż konieczną przesłanką orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom. Celowe byłoby równie jednoznaczne przesądzenie o dopuszczalności		zamieszkania jednego z rodziców. Oba rozstrzygnięcia mają pierwszeństwo przed ograniczeniem władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców do określonych uprawnień i obowiązków, ale też piecza współdzieloną powinna być priorytetową formą, jako ta która daje obojgu rodzicom pełny wgląd w sytuację dziecka. Od konkretnych okoliczności faktycznych zależy wybór przez sąd, przy powierzeniu rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, formy sprawowania pieczy, przy czym w każdym przypadku kiedy piecza współdzielona jest zgodna z dobrem dziecka, sąd winien ją orzec. Z powyższych względów, nie jest koniecznym, tak jak dotychczas, wymienienie w art. 58 k.r.o. wszystkich możliwych rozstrzygnięć sądu rozwodowego w przedmiocie władzy rodzicielskiej. 2. Powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej jest możliwe o ile istnieje współpraca rodzicielska, gdyż uprawnienie to jest wykonywane wspólnie przez rodziców

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			powierzenia obojgu rodzicom władzy rodzicielskiej także w stanach faktycznych, w których jest to najlepsze rozwiązanie z punktu widzenia dobra dziecka z uwagi na jego potrzeby oraz zaangażowanie obojga rodziców w jego sprawy, dotychczasowy podział obowiązków, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dziecka, ale nie jest możliwe orzeczenie pieczy współdzielonej np. dlatego, że jedno z rodziców nie może zapewnić dziecku odpowiednich warunków mieszkaniowych, bądź zamieszkania w miejscu, które umożliwiałoby dalsze uczęszczanie dziecka do tej samej placówki oświatowej.		(art. 97 § 2 k.r.o.) i jednocześnie nie zachodzą przesłanki do ograniczenia władzy rodzicielskiej. Natomiast z art. 95 § 3 k.r.o. wynika, że władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka, zatem także rozstrzygnięcie sądu co do władzy rodzicielskiej musi tę zasadę uwzględnić. Preferowanym przez ustawodawcę rozstrzygnięciem jest pozostawienie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i to niezależnie od orzeczenia pieczy współdzielonej czy też ustalenia miejsca pobytu dziecka przy jednym z rodziców.
2.	**Sąd Najwyższy**	**art. 107 k.r.o.**	Sposoby rozstrzygania o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem rodziców żyjących w rozłączeniu powinny być analogiczne do przewidzianych w wyroku orzekającym rozwód.	Art. 107 § 2a. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, orzekając pieczę współdzieloną. **Art. 58 § 1a oraz § 1a[1] stosuje się.** §2b. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom także, gdy nie zachodzą przesłanki do jednoczesnego orzeczenia pieczy współdzielonej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka a za takim rozstrzygnięciem przemawia w szczególności	**Uwaga częściowo zasadna** Art. 58 § 1a[1] k.r.o. zawiera definicję pieczy współdzielonej. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej, nie jest właściwym rozwiązanie, w którym dwukrotnie w tym samym akcie normatywnym definiuje się treść tego samego prawa podmiotowego, wprowadzając jego nazwę (piecza współdzielona). Jeśli definiuje się pojęcie w pierwszej z norm, to w kolejnych normach należy się już do niego tylko odwołać poprzez

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka. § 2c. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia. § 2d. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem i wysokości, w jakiej każdy z rodziców jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. § 2e. Sąd może odstąpić od orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli rodzic nie stawił się na rozprawę albo mimo stawienia nie bierze w niej udziału albo miejsce pobytu rodzica nie jest znane.	wskazanie nazwy. Prawidłowym jest posługiwanie się zdefiniowanym pojęciem w kolejnych przepisach tego samego aktu prawnego, a także w innych ustawach. Skoro w art. 58§1a[1] k.r.o zdefiniowano pojęcie ,,pieczy współdzielonej'', to zbędnym jest odwoływanie się do tej definicji w art. 107§2a k.r.o. Wystarczającym jest posłużenie się nazwą,, piecza współdzielona''. Natomiast, zdaniem projektodawcy, zasadnym jest dodanie do art. 107 §2a k.r.o zdania 2 o treści ,, Art. 58 §1a[2] k.r.o stosuje się''. Powyższe spowoduje, że nie będzie wątpliwości, że sąd orzekając o pieczy współdzielonej w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu zobowiązany jest wziąć pod uwagę te same kryteria, co do dziecka rozwodzących się rodziców. W pozostałym zakresie, uwaga jest niezasadna, odpowiedź jak w pkt 1

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
3.	**Sąd Najwyższy**	**art.756[1a] k.p.c.**	Wprowadzenie reguły, iż podstawową i pierwszoplanową formą zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, gdy obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, jest piecza współdzielona, budzi bardzo poważne wątpliwości. Orzeczenie takiej formy sprawowania pieczy wymaga, zgodnie z projektowaną zmianą art. 58 k.r.o., licznych ustaleń, które **mogą być dokonane w należyty sposób tylko po przeprowadzeniu wszechstronnego postępowania dowodowego.** Takie postępowanie, w sytuacjach typowych wymaga czasu. Zabezpieczenie zaś jest potrzebne już na początku postępowania, gdy sąd jeszcze nie zgromadził materiału dowodowego skłaniającego do oceny, iż piecza współdzielona jest w danym stanie faktycznym odpowiednia dla dziecka. Nie do zaakceptowania jest ujęcie dobra dziecka w projektowanym przepisie. **Z przepisu wynika, że sąd nie ma obowiązku poszukiwania sposobu zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy najbardziej odpowiedniego dla dziecka, realizującego jego dobro**. Zaprojektowano obowiązek orzeczenia pieczy współdzielonej, od którego sąd może odstąpić w 2 określonych		**Uwaga niezasadna** Wnioski o zabezpieczenie w sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów są rozpatrywane po przeprowadzeniu rozprawy (art.756[1] k.p.c.). Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia zobowiązany jest do oceny kryteriów z art. 58§ 1 a[2] pkt 1-5 k.r.o. w kontekście dobra dziecka. Przepis art.756[1] k.p.c. odwołuje się do „instytucji" pieczy współdzielonej uregulowanej w k.r.o., a zatem oczywiste jest, że także do kryteriów jej orzekania. Proponowane brzmienie art. 756[1a] k.p.c. zminimalizuje możliwość orzeczenia w trybie zabezpieczenia pieczy współdzielonej tam, gdzie nie będzie ona najbardziej efektywną formą wykonywania władzy rodzicielskiej. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, bo będzie sprzeczne z dobrem dziecka, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przypadkach. Jednym z nich miałaby być **sprzeczność** takiego rozstrzygnięcia **z dobrem dziecka**. Jest to wyrazem odwrócenia zasady (nie dobro dziecka jako główne kryterium sposobu rozstrzygnięcia, ale przyjęcie określonego rozstrzygnięcia, gdy nie jest optymalne, choć wobec braku zdecydowanej odmowy rodzica do podjęcia pieczy, możliwe, a odstąpienie od niego dopiero wtedy, gdy **naruszałoby dobro dziecka**). Opiniujący wyraża przeświadczenie, że **zaprojektowanego przepisu nie należy wprowadzać**. O ile nie będzie go w ustawie sąd będzie mógł, prawdopodobnie w wyjątkowych sytuacjach, udzielić zabezpieczenia w formie pieczy współdzielonej, ale tylko wtedy, gdy oceni, że w stanie faktycznym sprawy będzie ona najlepszym sposobem realizacji dobra dziecka.		
4.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Uwagi ogólne do projektu**	Przedmiotem niniejszej opinii jest ocena projektowanych rozwiązań legislacyjnych, które mają wprowadzić do polskiego porządku prawnego instytucję tzw. pieczy współdzielonej. W założeniu ustawodawcy rozwiązanie to ma zapewnić dziecku możliwość wychowywania przez obojga rodziców, jednak mimo deklarowanych celów projekt w brzmieniu przedstawionym do opiniowania należy ocenić negatywnie. Choć intencją ustawodawcy jest wzmocnienie roli		**Uwaga niezasadna** Orzeczenie pieczy w współdzielonej musi być zgodne z dobrem dziecka, czyli uwzględniać dobrostan dziecka w konkretnych okolicznościach faktycznych. Warunkiem koniecznym jej orzeczenia jest powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskie, zaś to jest możliwe, kiedy jest realna szansa na ich współpracę w istotnych sprawach

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			obojga rodziców w wychowaniu dziecka oraz ograniczenie negatywnych skutków rozpadu związku, proponowane regulacje budzą poważne wątpliwości z punktu widzenia nadrzędnej zasady prawa rodzinnego, jaką jest dobro dziecka. Wprowadzenie mechanizmów równościowych nie polega bowiem na mechanicznym podziale „po równo", lecz na takim ukształtowaniu regulacji, które w pierwszej kolejności służy ochronie dobra dziecka. Instytucja pieczy współdzielonej funkcjonuje obecnie w praktyce i jest stosowana tam, gdzie rodzice są w stanie współpracować i utrzymywać prawidłową komunikację. Szczególnie problematyczne wydaje się dopuszczenie stosowania pieczy współdzielonej także w sytuacjach konfliktu między rodzicami. Dotychczasowe doświadczenia oraz dorobek doktryny i judykatury wskazują, że tego rodzaju model opieki sprawdza się przede wszystkim tam, gdzie rodzice są w stanie się porozumiewać i współdziałać w sprawach dotyczących dziecka. W przeciwnym razie może on prowadzić do nasilenia konfliktów, przerzucania odpowiedzialności, a nawet wykorzystywania dziecka jako elementu sporu. Nie bez znaczenia pozostaje również sam charakter pieczy współdzielonej, który wiąże się z cykliczną zmianą miejsca pobytu dziecka. W		dziecka. Samo istnienie konfliktu między rodzicami, który wyraża się w różnicy zdań, nie wyklucza orzeczenia pieczy współdzielonej, jeśli rodzice podejmują wspólnie decyzje w sprawie dziecka, natomiast tam, gdzie brak jest współpracy albo stosowana jest przemoc, izolacja od drugiego rodzica czy wykorzystywanie dziecka jako elementu sporu, piecza współdzielona nie jest wskazana z uwagi na generalną zasadę prawa rodzinnego tzw. zasadę dobra dziecka. Każdorazowo sąd opiekuńczy w wyroku rozwodowym lub w orzeczeniu w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu, biorąc pod uwagę m.in. wiek dziecka, jego zdanie i rozsądne życzenia, będzie orzekał o formie pieczy zapewniającej najlepiej dobrostan dziecka. Nie zawsze będzie to piecza współdzielona albo forma tej pieczy w modelu 50/50. Art. 58 §1 a² k.r.o. określa kryteria, które sąd winien ocenić przed powierzeniem rodzicom wspólnej pieczy nad dzieckiem w formie pieczy współdzielonej. Nie jest możliwym enumeratywne wyliczenie w przepisie wszystkich kryteriów, którymi sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			niektórych przypadkach, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci młodszych lub bardziej wrażliwych, może to negatywnie wpływać na ich poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Wprawdzie projekt zakłada, że opieka ma być sprawowana w „powtarzających się, ale niekoniecznie równych okresach", jednak nie precyzuje jasno kryteriów, które pozwalałyby ocenić, kiedy taki model jest rzeczywiście odpowiedni z punktu widzenia rozwoju dziecka. W praktyce może to prowadzić do nadmiernie formalnego podejścia przy orzekaniu, w którym piecza współdzielona stanie się rozwiązaniem preferowanym, nawet jeśli okoliczności konkretnej sprawy przemawiają przeciwko jej zastosowaniu. W ocenie Naczelnej Rady Adwokackiej, projekt w obecnym kształcie wymaga pogłębionej korekty legislacyjnej, polegającej w szczególności na wyraźnym uzależnieniu stosowania pieczy współdzielonej od zgodnej postawy rodziców, doprecyzowaniu zasad ustalania alimentów, wprowadzeniu mechanizmów zabezpieczających dziecko przed negatywnymi skutkami konfliktu między rodzicami oraz wzmocnienia ochrony małoletnich, wobec których dochodziło lub dochodzi do stosowania przemocy ze strony jednego z rodziców. Brak takich rozwiązań może prowadzić do skutków odwrotnych od		winien kierować się przy orzeczeniu pieczy współdzielonej, z uwagi na ich wielość i różnorodność, stąd posłużono się stwierdzeniem,, w szczególności''. Orzeczona przez sąd forma pieczy powinna pozostawać optymalną dla dziecka w konkretnych okolicznościach faktycznych. Oczywistym jest, że piecza współdzielona jest najbardziej efektywna w sytuacji, kiedy wnioskują o nią oboje współpracujący w sprawach rodzicielskich rodzice, natomiast brak podstaw, aby ograniczyć jej orzekanie jedynie do sytuacji zgodnego wniosku stron. W takim przypadku ten z rodziców, który sprzeciwiałby się (z różnych względów) orzeczeniu pieczy współdzielonej takiego wniosku mógłby nie złożyć, co uniemożliwiłoby sądowi jej orzeczenie, nawet jeśli ten model pieczy byłby najwłaściwszy dla dziecka.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zamierzonych, w tym do naruszenia podstawowych standardów ochrony dobra dziecka.		
5.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 58 § 1a1 k.r.o.**	Przepis wprowadza nowe pojęcie do prawa rodzinnego, jakim jest „piecza współdzielona". W projekcie brakuje jednak skonkretyzowania definicji ustawowej tego pojęcia, co może rodzić dowolność w jej rozumieniu i stosowaniu przez sądy, w szczególności, że projektowanie rozwiązanie dopuszcza możliwość nierównych okresów sprawowania pieczy. Projekt ustawy przewiduje orzekanie przez sądy o pieczy współdzielonej, jednocześnie nie wskazując, którego z obowiązków rodziców wobec dzieci ma dotyczyć piecza współdzielona: władzy rodzicielskiej, czy prawa i obowiązku kontaktów z dziećmi. Ustawodawca nie rozstrzyga również czy i w jaki sposób orzeczenie pieczy współdzielonej będzie korespondowało z obowiązkiem alimentacyjnym rodziców wobec dzieci. Brak wyraźnego umiejscowienia pieczy współdzielonej w systemie prawa, może powodować poważne problemy orzecznicze, co przekładać się będzie na niestabilną i szkodliwą dla dzieci sytuację opiekuńczo-wychowawczą. Ponadto treść projektowanego przepisu sugeruje, iż powierzenie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom będzie możliwe		**Uwaga niezasadna** Definicja pieczy współdzielonej zawarta jest w art. 58 § 1a[1] k.r.o. Projektodawca zakłada, że piecza współdzielona będzie sprawowana nie tylko w modelu 50/50, ale też w okresach nierównych, każdorazowo jednak, w takim zakresie aby zapewnić rodzicowi rzeczywisty wpływ na proces wychowawczy dziecka. Nie jest wykluczone, że wykonywanie pieczy współdzielonej w nieporównywalnych okresach, będzie formą najlepiej zapewniającą dobrostan dziecka w konkretnych okolicznościach faktycznych. Piecza jest jednym z elementów władzy rodzicielskiej, obok prawa do reprezentacji dziecka, co nie jest sporne w doktrynie. Wprowadzenie do k.r.o. definicji pieczy współdzielonej i określenie kryteriów jej orzekania nie zmienia zasad orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Sąd będzie ustalał

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			tylko wtedy, gdy sąd orzeknie pieczę współdzieloną nad dziećmi, co również uznać należy za niewłaściwe. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym powierzenie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest stosowane w praktyce nie tylko w sytuacji obecnie funkcjonującej pieczy naprzemiennej, ale również w sytuacji ustalenia miejsca zamieszkania dziecka u jednego z rodziców i uregulowania kontaktów drugiego rodzica z dzieckiem. Wprowadzenie rozwiązania polegającego na ograniczaniu władzy rodzicielskiej w każdym przypadku, kiedy nie orzeczono pieczy współdzielonej jest nieuzasadnione i może doprowadzić do eskalowania konfliktów pomiędzy stronami, a tym samym negatywnie wpływać na dziecko.		wysokość świadczenia alimentacyjnego na ogólnych zasadach, czyli z jednej strony uwzględni usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Jednocześnie weźmie pod uwagę zakres osobistych starań o wychowanie i utrzymanie uprawnionego przez każdego z rodziców (art. 135 § 2 k.r.o.). Art. 58 § 1a k.r.o. wskazuje, że sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom. W takim przypadku pieczę nad dzieckiem mogą oni wykonywać w formie pieczy współdzielonej, lub dziecko może mieć ustalone miejsce pobytu w miejscu zamieszkania jednego z rodziców, a wówczas bieżącą pieczę nad dzieckiem sprawuje ten rodzic z którym dziecko zamieszkuje, natomiast drugi z rodziców, kiedy realizuje kontakty. Aktualnie sytuacja taka nie budzi wątpliwości w praktyce orzeczniczej, zatem nie jest zasadne stwierdzenie, że jeśli nie zostanie orzeczona piecza współdzielona to

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					zachodzi od razu konieczność ograniczenia wykonywania władzy rodzicielskiej, tylko dlatego że ustawodawca w art. 58 k.r.o. nie przewiduje wprost możliwości powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodziców i ustalenie miejsca pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców.
6.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 58 § 1a² k.r.o.**	W projektowanej regulacji, wskazano, że sąd orzekając pieczą współdzieloną powinien brać pod uwagę zdanie dziecka. Wprowadzenie – zdania dziecka jako czynnika, który sąd bierze pod uwagę przy orzekaniu pieczy współdzielonej, należy ocenić pozytywnie. Wątpliwości budzi jednak brak dookreślenia w jakim stopniu zdanie dziecka będzie dla sądu wiążące. Obecnie obowiązujące przepisy czynią wysłuchanie dziecka czynnością obligatoryjną, ale nie nadają jej rangi dowodu jak np. przesłuchanie stron. Obecnie praktyka wysłuchania dziecka jest niejednolita i budzi wątpliwości. Projekt w zakresie w jakim wprowadza przesłankę „zdania dziecka" nie odsyła do przepisu art. 216 (1) k.p.c. i nie wskazuje w jaki sposób „zdanie dziecka" będzie odbierane przez sąd. Projektowana regulacja nie jest więc spójna i wprowadza chaos legislacyjny, albowiem nie wskazuje w		**Uwaga częściowo zasadna** Sąd winien wziąć pod uwagę zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je uwzględnić w każdym przypadku. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek zachowań rodzica. Rolą sądu jest ocena, która forma wykonywania władzy rodzicielskiej najlepiej realizuje zasadę dobra dziecka przy ocenie wszystkich przesłanek z art. 58 § 1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Natomiast zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 §1a² art. 58 k.r.o określeniem z art. 216 [1] k.p.c. – tzn. ,,zdanie i rozsądne życzenia dziecka''

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			jaki sposób będzie przeprowadzana, czy jest to nowy rodzaj dowodu, czy też zdanie dziecka będzie możliwe do wyrażenia na zasadach obowiązujących dla wysłuchania. Jeśli projektodawca decyduje się wskazać zdanie dziecka jako jedną z przesłanek do orzeczenia pieczy współdzielonej to winien również doprecyzować czy ewentualny brak zgody dziecka na pieczę współdzieloną będzie dla sądu wiążący. Kolejna z przesłanek, jaką sąd winien uwzględniać orzekając pieczę współdzieloną jest odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców. Odległość ta powinna być wskazana w taki sposób, aby wyeliminować pieczę w dwóch różnych miastach, czy też w znacznej odległości od siebie i jednocześnie zapewnić dziecku zachowanie kontaktów z rówieśnikami oraz udział w zajęciach edukacyjnych bez nadmiernego obciążenia dziecka, wszak to dziecko będzie musiało ponosić wszelkie konsekwencje związane z koniecznością zmiany miejsca zamieszkania w zależności od ustalonych okresów pieczy, podczas gdy rodzice każdorazowo będą pozostawiać w swoich stałych miejscach pobytu bez narażania się na jakiekolwiek niedogodności. Przesłankę dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich ocenić należy pozytywnie, jednak uregulowanie to wymaga		Każdorazowo przesłanka odległości między miejscami pobytu rodziców będzie badana przez sąd. Nie jest wykluczone zamieszkiwanie w innych miejscowościach, jeśli ta odległość jest niewielka, często bowiem granice administracyjne miast/wsi sprawiają, że mimo mieszkania w innych miejscowościach, odległości między stałymi miejscami pobytów rodziców, pozwalają dziecku uczęszczać do tej samej placówki edukacyjnej czy na wybrane zajęcia pozalekcyjne. Przesłanka dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich winna być oceniana przez sąd na datę orzekania (art. 316 §1 k.p.c.), czyli obejmować okres kiedy rodzice wspólnie zamieszkiwali, ale też okres kiedy rodzice się rozstali. Pozwala to ocenić rzeczywisty zakres obowiązków rodziców w wychowaniu dziecka. Jeśli zawężylibyśmy tą przesłankę tylko do okresu przed wytoczeniem powództwa, a wydanie orzeczenia nastąpiłoby po kilku latach procesu, sąd nie mógłby uwzględnić aktualnej sytuacji dziecka, co byłoby sprzeczne z zasadą dobra dziecka.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			doprecyzowania poprzez wskazanie, że przez dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich należy rozumieć podział obowiązków mający miejsce przed wytoczeniem powództwa. Brak takiego uregulowania może prowadzić do sytuacji, w który rodzic wykonujący do tej pory jedynie nieznaczną część swoich obowiązków dopiero po wytoczeniu sprawy podejmie aktywność i zaangażuje się w faktyczne wykonywanie obowiązków rodzicielskich co może skutkować niewłaściwym rozstrzygnięciem z punktu widzenia dobra dziecka. Opiniowany projekt nie zawiera również wyraźnego katalogu negatywnych przesłanek wyłączających możliwość orzeczenia pieczy współdzielonej. W szczególności brak jest przepisów wskazujących, że piecza współdzielona nie powinna być orzekana w sytuacji: stosowania przemocy domowej przez jednego z rodziców, prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty", istnienia poważnego konfliktu rodzicielskiego uniemożliwiającego współpracę, czy też zagrożenia bezpieczeństwa dziecka lub drugiego rodzica. Wprowadzenie do ustawy przesłanek negatywnych orzeczenia pieczy współdzielonej wydaje się zasadne i konieczne z punktu widzenia dobra dziecka.		Czasami podział obowiązków między rodzicami wynika ze wspólnych ustaleń, jedno z rodziców pracuje zawodowo, drugie przejmuje obowiązki opieki nad dzieckiem i prowadzenia domu. W sytuacji rozstania, zaangażowanie się obojga rodziców w proces wychowawczy dziecka, zasługuje niewątpliwe na uwzględnienie, zaś brak zaangażowania jest potwierdzeniem obniżonych kompetencji rodzicielskich. Projektowane przepisy wskazują kryteria, które sąd winien ocenić orzekając o pieczy współdzielonej. Jest to katalog otwarty, co oznacza, że sąd może uwzględnić także inne kryteria, których ustawodawca nie wymienił w art. 58 § 1a²k.r.o. Stosowanie przemocy wyklucza powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, a to z kolei jest warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej. Wprowadzenie do k.r.o definicji pieczy współdzielonej i określenie kryteriów jej orzekania nie zmienia

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Kolejnym obszarem wymagającym szczegółowej analizy, a który ustawodawca pomija, jest kwestia obowiązku alimentacyjnego w warunkach pieczy współdzielonej. Projekt nie rozstrzyga w sposób jednoznaczny mechanizmów ustalania alimentów w sytuacji pieczy współdzielonej. W praktyce mogą pojawić się tendencje do automatycznego znoszenia obowiązku alimentacyjnego lub jego istotnego ograniczania, przy założeniu „równoważnego" udziału rodziców w wychowaniu dziecka. Takie podejście pozostaje w sprzeczności z zasadą prawa rodzinnego, zgodnie z którą zakres obowiązku alimentacyjnego uzależniony jest nie tylko od osobistego zaangażowania w opiekę, lecz również od usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Wprowadzenie pieczy współdzielonej bez jednoczesnego uregulowania kwestii alimentów może prowadzić do sytuacji, w której dziecko będzie		zasad orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Sąd będzie go ustalał na ogólnych zasadach, czyli z jednej strony uwzględni usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Jednocześnie weźmie pod uwagę zakres osobistych starań o wychowanie i utrzymanie uprawnionego przez każdego z rodziców (art. 135 § 2 k.r.o.). Obligatoryjność orzekania w wyroku rozwodowym o obowiązku alimentacyjnym, także w przypadku orzekania o pieczy współdzielonej, wynika z art. 58 § 1 k.r.o. W sytuacji, kiedy jeden z rodziców ma wyższe możliwości zarobkowe i majątkowe, potrzeba zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, może uzasadniać ustalenie po stronie tego rodzica obowiązku alimentacyjnego. Podobnie okresy sprawowania pieczy nie zawsze muszą być porównywalne, co również może uzasadniać po stronie rodzica, który w mniejszym rozmiarze wykonuje

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			funkcjonowało na znacząco odmiennym poziomie życia w każdym z gospodarstw domowych rodziców, co narusza zasadę równej stopy życiowej. Należy również zwrócić uwagę, że istnieje realne ryzyko instrumentalnego wykorzystywania możliwości ustalenia pieczy współdzielonej jako rozwiązania pozwalającego uniknąć obowiązku alimentacyjnego, co z kolei może prowadzić do pogorszenia sytuacji materialnej dziecka, a także do wzrostu liczby sporów sądowych. Zasadnym wydaje się zatem wprowadzenie dodatkowej przesłanki warunkującej orzeczenie pieczy współdzielonej tj. obowiązku przedstawienia przez rodziców planu kosztów utrzymania dziecka, a w braku wypracowania tego planu wprowadzenie obowiązku orzekania o kosztach utrzymania dziecka w taki sposób, aby zapewnić dziecku taki sam poziom życia w każdym miejscu, w którym będzie przebywać w ramach pieczy współdzielonej.		pieczę, ustalenie obowiązku alimentacyjnego. W przypadku jednak kiedy sytuacja majątkowa rodziców jest zbliżona, a piecza współdzielona wykonywana w równych okresach, sąd winien mieć możliwość odstąpienia od orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Proponuje się dodanie do art. 58 § 1e o treści :,, Orzekając pieczę współdzieloną sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka''.
7.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 58 § 1c k.r.o. i art. 107 § 2c k.r.o.**	Projektowane rozwiązanie nie zostało w należyty sposób uzasadnione. W uzasadnieniu do projektu ustawy oraz w Ocenie Skutków Regulacji ustawodawca nie wyjaśnia w należyty sposób z jakich względów rezygnuje z orzekania o kontaktach i alimentach w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a co za tym idzie trudno jednoznacznie odnieść się		**Uwaga częściowo zasadna** W spawie o rozwód stroną postępowania są tylko małżonkowie, dlatego nie jest zasadnym ustalenie w tej sprawie kontaktów z dzieckiem skoro nie biorą w niej udziału osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej, pod pieczą której aktualnie pozostaje

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			do projektowanego rozwiązania. Co do zasady prowadzenie jednego postępowania w sprawach dotyczących małoletnich pozwolą ograniczyć ilość postępowań i kompleksowo rozpoznać wszystkie sprawy związane z małoletnimi dziećmi bez konieczności wszczynania odrębnych spraw. Przedstawiony do opiniowania projekt wymaga szerszego uzasadnienia i szczegółowego wyjaśnienia przyczyn, dla których ustawodawca przewiduje odstąpienie od orzekania o kontaktach i alimentach w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.		lub będzie pozostawało dziecko. Ustalanie w takiej sytuacji kontaktów winno następować przed sądem opiekuńczym (w postępowaniu nieprocesowym) z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą. Dotyczy to także ustalenia wysokości alimentów na rzecz małoletniego od każdego z rodziców. Proces w tym zakresie winien się toczyć przed sądem opiekuńczym z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą czy kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Uwaga jest zasadna w zakresie art. 107 § 2c k.r.o. Z przyczyn wskazanych w uwadze z pkt 19 należy wykreślić § 2c w art. 107 k.r.o.
8.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 96 § 1 k.r.o.**	Wprowadzone uregulowanie nakłada na rodziców m.in. obowiązek zapewnienia dziecku bezpieczeństwa. Z uzasadnienia projektu wynika, iż Sąd nie może ustanowić pieczy współdzielonej, jeśli w rodzinie dochodzi do przemocy. Ustawodawca ogranicza kwestie przemocy wyłącznie do omówienia ich w uzasadnieniu do projektu, co uznać należy za niewystarczające. Szczególnie		**Uwaga częściowo zasadna** Obowiązek zapewnienia dziecku bezpieczeństwa wskazany w art. 96 k.r.o. nie odnosi się tylko do przemocy domowej stosowanej wobec danego dziecka czy drugiego rodzica, ale stosowania jej np. wobec rodzeństwa czy stosowania przemocy przez osoby trzecie (np. partnera, dziadków).

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			krytycznie należy ocenić brak bezpośredniego odniesienia w projekcie ustawy do kwestii przemocy wobec dzieci oraz drugiego rodzica. Projekt nie przewiduje, aby wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty", czy też ustalenie przemocy (nawet nieprawomocne) skutkowało wyłączeniem pieczy współdzielonej. Brak wyraźnych ograniczeń w sytuacjach przemocy może prowadzić do wtórnej wiktymizacji ofiary, co może skutkować koniecznością współpracy ofiary przemocy z jej sprawcą, czy pozostawania dziecka pod pieczą rodzica stosującego przemoc. Projekt w obecnym kształcie pozostaje zatem niespójny z innymi elementami systemu prawa, w szczególności: z regulacjami dotyczącymi przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz z działaniami zespołów interdyscyplinarnych w ramach procedury „Niebieskiej Karty", których zadaniem jest dokumentowanie przemocy wobec członków rodziny. W celu zgodności projektowanej regulacji z zasadą dobra dziecka oraz zapewnienia dziecku bezpieczeństwa zasadne jest wprowadzenie do projektu wyraźnego katalogu przesłanek negatywnych, obejmującego m.in.: stosowanie przemocy domowej, prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty", czy uzależnienia lub choroby rodzica zagrażające		Chodzi przy tym o każdy rodzaj działania czy zaniechania, które zagrażają szeroko rozumianemu bezpieczeństwu dziecka (np. udostępnianie treści pornograficznych), a nie tylko przemocy domowej rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Sąd cywilny jest związany jedynie ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa (art.11 k.p.c.), a w pozostałym zakresie ustala samodzielnie fakty, które stanowią podstawę jego rozstrzygnięć. Nie jest zasadnym wprowadzenia zakazu orzekania o pieczy współdzielonej w każdym przypadku wszczęcia procedur ,, Niebieskiej Karty'', gdyż zdarza się że jest ona wykorzystywana instrumentalnie w procedurze rozwodowej. Krzywdzenie dziecka przez jednego rodzica uniemożliwia powierzenie mu wykonywania władzy rodzicielskiej, a wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej jest warunkiem orzeczenia pieczy współdzielonej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			dobru dziecka. Sąd każdorazowo orzekając pieczę współdzieloną powinien sprawdzić czy dziecko lub jedno z rodziców nie jest objęte procedurą „Niebieskiej Karty" oraz ustalić czy w zdarzeniu lub zdarzeniach objętych tą procedurą nie brało udział dziecko, jako niemy świadek przemocy. Sąd winien również dokonać czynności sprawdzających oceniając ryzyko przemocy domowej, a wystąpienie nawet jednego incydentu przemocy powinno stanowić przesłankę negatywną do ustalenie pieczy współdzielonej. Przesłanką negatywną powinien być również zakaz/nakaz wynikający z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy (wydany nawet w formie zabezpieczenia). Ponadto, z treści modyfikowanego przepisu usunięto sformułowanie "dla dobra społeczeństwa" w kontekście obowiązku rodziców w zakresie przygotowania dziecka do pracy. Zmiana ta nie została w jakikolwiek sposób wyjaśniona w uzasadnieniu projektu ustawy. Mimo to należy ją ocenić negatywnie, albowiem jednym z istotnych elementów funkcjonowania dziecka jest przygotowanie go do zgodnej z jego zdolnościami i możliwościami koegzystencji społecznej, a obowiązek ten jest jednym z fundamentów odpowiedzialności rodzicielskiej.		Postulat przywrócenia w treści art. 96 § 1 k.r.o. słów „dla dobra społeczeństwa" jest uzasadniony z powodów wskazanych w treści uwagi. Nadto projektodawca proponuje dodać do art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców w zakresie ochrony prywatności dziecka. Powyższe dotyczy między innymi *sharentingu,* czyli zjawisku polegającego na publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Ma to zapobiec przesadnie intensywnej, niemal kompulsywnej aktywności rodziców w mediach społecznościowych, polegającej na publikowaniu licznych i szczegółowych treści związanych z dzieckiem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
9.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 107 k.r.o.**	Projektowana modyfikacja art. 107 k.r.o. w zakresie wprowadzenia pieczy współdzielonej ocenić należy negatywnie z uwagi na jej niespójność z projektowaną regulacją art. 58 k.r.o. Analiza porównawcza obu przepisów prowadzi do wniosku, że ustawodawca różnicuje przesłanki stosowania tej samej instytucji prawnej w zależności od rodzaju prowadzonego postępowania, w jakim jest orzekana. Art. 107 k.r.o., regulujący sytuację dziecka w postępowaniu poza rozwodowym, nie zawiera analogicznych przesłanek warunkujących możliwość orzeczenia pieczy współdzielonej, jak projektowany art. 58 k.r.o. Takie rozwiązanie może prowadzić do powstania niespójności systemowej. Ta sama instytucja prawna, jaką jest piecza współdzielona, podlega bowiem odmiennym kryteriom zastosowania w zależności od tego, czy rodzice dziecka prowadzą postępowanie rozwodowe, czy też nie. Brak jednolitego standardu może skutkować różnym zakresem ochrony dobra dziecka, a sposób oceny sytuacji rodzinnej może różnić się wyłącznie z przyczyn formalnych, niezwiązanych z rzeczywistą sytuacją dziecka. Art. 107 k.r.o. w praktyce znajduje zastosowanie w szerokim spektrum spraw, często o wysokim stopniu konfliktu między rodzicami. Tym bardziej niezrozumiałe jest pominięcie w tym przepisie		**Uwag częściowo zasadna** Art. 58§1a[1] k.r.o. zawiera definicję pieczy współdzielonej. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej, nie jest właściwym rozwiązanie, w którym dwukrotnie w tym samym akcie normatywnym definiuje się treść tego samego prawa podmiotowego, wprowadzając jego nazwę (piecza współdzielona). Jeśli definiuje się pojęcie w pierwszej z norm, to w kolejnych normach należy się już do niego tylko odwołać poprzez wskazanie nazwy. Prawidłowym jest posługiwanie się zdefiniowanym pojęciem w kolejnych przepisach tego samego aktu prawnego, a także w innych ustawach. Natomiast zasadnym jest dodanie do art. 107 § 2a k.r.o zdania 2 o treści: ,, Art.58 § 1a[2]k.r.o stosuje się''. Powyższe spowoduje, że nie będzie wątpliwości, że sąd orzekając o pieczy współdzielonej w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu zobowiązany jest wziąć pod uwagę te same kryteria, co do dziecka rozwodzących się rodziców. Projekt UD 349 zakłada taki sam katalog kryteriów przy orzekaniu

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przesłanek, które w art. 58 § 1a2 k.r.o. zdaniem ustawodawcy mają pełnić funkcję gwarancyjną i zabezpieczającą interesy dziecka. Niespójność między art. 58 k.r.o., a art. 107 k.r.o. może również skutkować rozbieżnościami w praktyce orzeczniczej. Brak spójności między kluczowymi przepisami regulującymi tę samą instytucję prowadzi do powstania luki prawnej oraz osłabienia funkcji ochronnej prawa rodzinnego. Ustawodawca powinien zapewnić jednolite, klarowne i kompletne przesłanki stosowania pieczy współdzielonej niezależnie od rodzaju sprawy, w której jest orzekana. Zasadne jest zatem uzupełnienie projektowanego art. 107 k.r.o. o przesłanki analogiczne do tych przewidzianych w art. 58 § 1a2 k.r.o (po ich doprecyzowaniu) oraz o przesłanki negatywne stosowania pieczy współdzielonej. Dopiero takie ukształtowanie projektowanych rozwiązań pozwoli na zachowanie spójności systemowej oraz zapewnienie właściwego poziomu ochrony praw dziecka.		pieczy współdzielonej w stosunku do dziecka rozwodzących się rodziców, jak i w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu.
10	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 445 k.p.c.**	Projektowana modyfikacja art. 445 k.p.c. prowadzi do sytuacji, w której sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi, a ich wspólnymi dziećmi zainicjowana przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację za okres od daty wytoczenia powództwa o		**Uwaga niezasadna** Sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi wszczęta w czasie trwania procesu o rozwód lub o separację będzie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rozwód lub o separację zostaje przekazana do sądu okręgowego, a co za tym idzie sprawa taka - nie jak do tej pory - podlega zawieszeniu ale po przekazaniu przestaje funkcjonować jako odrębne postępowanie przed sądem rejonowym. Ustawodawca jednocześnie nie przewidział żadnej alternatywy na wypadek oddalenia powództwa o rozwód lub separację, co wymaga uzupełnienia. Uwagi w tym zakresie pozostają zbieżne z uwagami przedstawionymi do art. 445^1 § 2 k.p.c.		przekazywana do sądu, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację. Sąd rozwodowy orzeka o tym powództwie tylko wtedy kiedy orzeka rozwód lub separację. Sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty wszczęta przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację podlega przekazaniu (a nie jak dotychczas zawieszeniu) przez sąd rejonowy sądowi rozwodowemu w zakresie świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Sąd rozwodowy orzeka o tych świadczeniach tylko wtedy kiedy uwzględnia powództwo o rozwód lub o separację. Natomiast w sprawie przed sądem rozwodowym w zakresie świadczeń od daty wskazanej w pozwie do daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację nie ma przeszkód aby sąd rejonowy wydał orzeczenie kończące postępowanie. Jeśli pozew o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty wniesiony w czasie trwania sprawy rozwodowej (separacyjnej) lub pozew o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty wniesiony przed wszczęciem

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					sprawy rozwodowej (separacyjnej) został przekazany sądowi rozwodowemu, a sąd ten oddali pozew o rozwód (o separację) lub umorzył postępowania to sąd okręgowy – po uprawomocnieniu się wyroku oddalającego rozwód (separację) – powinien sprawę wyłączyć i przekazać pozew alimentacyjny z powrotem do sądu rejonowego w celu jego merytorycznego rozstrzygnięcia. Po zaproponowanych zmianach praktyka w zakresie obowiązującego art. 445§1 k.p.c. będzie miała zastosowanie także do sytuacji z projektowanego §2 art. 445 k.p.c
11	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 445[1] § 2 k.p.c**.	Projektowana modyfikacja art. 445[1] § 2 k.p.c. prowadzi do sytuacji, w której sprawa zainicjowana przed sądem rejonowym zostaje przekazana do sądu okręgowego przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację, a co za tym idzie po przekazaniu sprawa przestaje funkcjonować jako odrębne postępowanie przed sądem rejonowym, bez zapewnienia przez ustawodawcę alternatywy na wypadek oddalenia powództwa o rozwód lub separację. Takie rozwiązanie w konsekwencji skutkuje		**Uwaga niezasadna** Aktualnie art. 445[1]§1 k.p.c. wskazuje, że jeśli w toku sprawy o rozwód lub o separację, wpłynie do sądu opiekuńczego sprawa dotycząca władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi, to sąd opiekuńczy przekazuję taką sprawę do sądu okręgowego. Sąd rozwodowy orzeka jednak co do władzy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			konieczność wszczęcia ponownie postępowania, a tym samym ponownego ponoszenia kosztów sądowych i wydłużenia czasu postępowania. Dotychczasowy model oparty na zawieszeniu postępowania zapewniał ciągłość właściwości sądu rejonowego oraz możliwość kontynuowania postępowania w przypadku oddalenia sprawy o rozwód lub separację. Aktualnie projektowana zmiana przewiduje jedynie koncentrację rozstrzygnięć przed sądem okręgowym, jednak wyłącznie w przypadku uwzględnienia powództwa o rozwód lub o separację, jednocześnie nie przewidując żadnych rozwiązań w przypadku oddalenia powództwa. Projektowane rozwiązanie może prowadzić do nadużyć procesowych, albowiem wszczęcie sprawy rozwodowej może być wykorzystywane wyłącznie w celu przekazania sprawy do sądu okręgowego, a następnie doprowadzenia do oddalenia powództwa lub cofnięcia pozwu, co w efekcie prowadzi do braku rozstrzygnięcia w zakresie sprawy dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów. Projektowana regulacja może prowadzić w konsekwencji do wydłużenia czasu niezbędnego do uzyskania rozstrzygnięcia w sprawach dotyczących dzieci, zwiększenia kosztów postępowania po stronie uczestników, dodatkowego obciążenia sądów		rodzicielskiej i kontaktów tylko kiedy orzeka rozwód lub separację (art. 58§1 k.r.o). W przypadku oddalenia powództwa o rozwód (lub o separację) sąd rozwody nie wydaje orzeczenia co do władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi. Projekt UD 349 nie zmienia regulacji z art. 445^1 § 1 k.p.c. Natomiast aby zapobiec zawieszaniu postępowań co władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nim, co do wniosków w tym przedmiocie, które wpłynęły przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub separację, zasadnym jest aby również te sprawy były przekazywane do sądu, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację (art. 445^1§ 2 k.p.c.). Jeśli sąd rejonowy w toku sprawy o rozwód lub o separację przekazał sądowi okręgowemu wniosek dotyczący władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi – zarówno ten który wpłynął przed sprawą o rozwód lub o separację, a także ten który wpłynął po

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			oraz braku należytej ochrony prawnej dziecka. Ustawodawca w uzasadnieniu do projektu ustawy wskazuje, że aby właściwie zabezpieczyć dobro dziecka, będzie zachodziła konieczność nałożenia na sąd rozpoznający sprawę o rozwód lub o separację obowiązku zawiadomienia sądu rejonowego - w przypadku, gdy została mu przekazana sprawa dotycząca władzy rodzicielskiej lub kontaktów - a w sprawie o rozwód lub o separację nie zostało wydane w tym zakresie orzeczenie. Projekt ustawy nie przewiduje jednak nałożenia takiego obowiązku na sąd ani żadnych rozwiązań w zakresie obowiązku podejmowania przez sąd rejonowy konkretnych działań po otrzymaniu takiego zawiadomienia.		wytoczeniu tych spraw, to sąd rozwodowy nie może wydać rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej czy kontaktach, jeśli oddala powództwo o rozwód lub o separację (art. 58 § 1 k.r.o). W tym przypadku po uprawomocnieniu się wyroku oddającego powództwo o rozwód lub o separację (lub postanowienia o umorzeniu postępowania) sąd rozwodowy winien wyłączyć te wnioski i przekazać je do rozpoznania sądowi opiekuńczemu. Natomiast w sytuacji uzasadniającej wszczęcie postępowania z urzędu sąd rozwodowy w przypadku oddalenia powództwa o rozwód lub o separację (lub umorzeniu postępowania) ma obowiązek na podstawie art. 572§ 1 i 2 k.p.c. zawiadomić sąd opiekuńczy.
12	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 756[1a] k.p.c.**	Negatywnie ocenić należy również próbę wprowadzenia przez ustawodawcę pieczy współdzielonej jako zasady na etapie postępowania zabezpieczającego. Postępowanie zabezpieczające prowadzone jest najczęściej w fazie silnego konfliktu pomiędzy rodzicami, a co za tym idzie brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że rodzice będą zdolni do bieżącej współpracy, komunikacji oraz podejmowania wspólnych		**Uwaga niezasadna** Ustalenie przez sąd, że choćby jeden z rodziców stosował przemoc lub między rodzicami istnieje silny konflikt, będzie skutkować odmową ustanowienia pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia z uwagi na brak możliwości powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Takich ustaleń sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			decyzji dotyczących dziecka. Sąd w postępowaniu zabezpieczającym działa często w oparciu o niepełny materiał dowodowy, bardzo często nie jest w stanie dokonać pogłębionej oceny kompetencji wychowawczych rodziców, ich zdolności do współdziałania ani rzeczywistych potrzeb dziecka. W takiej sytuacji wprowadzenie pieczy współdzielonej jako reguły, oznacza przerzucenie ryzyka błędnej decyzji na dziecko, które staje się de facto uczestnikiem „eksperymentu", zamiast beneficjentem ochrony prawnej. Dodatkowe zastrzeżenia budzi brak należytego uwzględnienia sytuacji, w których istnieje wyraźna dysproporcja zaangażowania rodziców w dotychczasową opiekę nad dzieckiem. Wprowadzenie pieczy współdzielonej jako rozwiązania standardowego na czas toczącego się postępowania może prowadzić do sztucznego zrównania tych ról i premiowania osób, które do tej pory nie brały pełnego udziału w wychowaniu dziecka. Ustawodawca również w postępowaniu zabezpieczającym nie wprowadza żadnej przesłanki negatywnej orzeczenia pieczy współdzielonej, w szczególności co do stosowania przemocy względem dziecka lub drugiego rodzica. Regulacja w projektowanym kształcie stwarza ryzyko destabilizacji sytuacji dziecka,		opiekuńczy może dokonać samodzielnie, w oparciu o uprawdopodobnione twierdzenie stron i przedłożone dowody. Sąd opiekuńczy z urzędu bada sytuację dziecka i może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu zebrania informacji dotyczących małoletniego i jego środowiska, a w szczególności jego zachowania się, warunków wychowawczych i życiowych, w tym sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego (art. 570^{1}§1 k.p.c.). Przed wydaniem orzeczenia co do osoby dziecka sąd może wysłuchać dziecko (art. 576 § 2 k.p.c.). Wnioski o zabezpieczenie w sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów są rozpatrywane po przeprowadzeniu rozprawy, stąd art.756^{1a} k.p.c. minimalizuje ryzyko

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zwiększenia konfliktu między rodzicami oraz obniżenia ochrony prawnej małoletnich, jaką postępowanie zabezpieczające powinno zapewniać. Należy również zwrócić uwagę, że projektowany art. 756^{1a} k.p.c. nie zawiera odwołania do przesłanek orzeczenia pieczy współdzielonej określonych w art. 58 § 1^{a2} k.r.o., co może sugerować, iż piecza współdzielona zastosowana przez sąd w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia nie musi spełniać wszystkich przesłanek, które przewiduje projekt ustawy. Projektowany przepis może prowadzić do utrwalenia praktyki, w której na początku lub w trakcie trwania postępowania sądowego łatwiej będzie rodzicom uzyskać pieczę współdzieloną, bez uwzględniania zdania dziecka, wieku, stanu zdrowia dziecka, komunikacji rodziców, odległości pomiędzy miejscami pobytu rodziców, czy dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich niż w wyroku rozwodowym lub separacyjnym, co uznać należy za rozwiązanie niewłaściwe.		orzeczenia w trybie zabezpieczenia pieczy współdzielonej w sytuacji kiedy nie jest ona najlepszą formą wykonywania władzy rodzicielskiej z uwagi na dobrostan dziecka. Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczania stosuje kryteria z art.58 §$1a^2$ k.r.o. Przepis z art.756^1 k.p.c. odwołuje się do „instytucji" pieczy współdzielonej uregulowanej w k.r.o., a zatem oczywiste jest, że także do kryteriów jej orzekania. Czasami podział obowiązków między rodzicami wynika ze wspólnych ustaleń, jedno z rodziców pracuje zawodowo, drugie przejmuje obowiązki opieki nad dzieckiem i prowadzenia domu. W sytuacji rozstania, zaangażowanie się obojga rodziców w proces wychowawczy dziecka, zasługuje niewątpliwe na uwzględnienie przez sąd przy wyborze właściwej formy wykonywania władzy rodzicielskiej.
13	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**art. 756^{1a} Kodeksu postępowania cywilnego**	Nie jest jasne, czy sąd zabezpiecza roszczenie poprzez orzeczenie pieczy współdzielonej rodziców, którzy mają różne miejsce pobytu, czy również wtedy, gdy nadal zamieszkują		**Uwaga niezasadna** Zabezpieczenie roszczenia poprzez orzeczenie pieczy współdzielonej jest dopuszczalne, kiedy rodzice mają

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			wspólnie (co wydaje się w tej sytuacji zbędne). Jest to o tyle istotne, że zgodnie z założeniami projektu to piecza współdzielona ma być domyślną formą zabezpieczenia wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem na czas trwania procesu. W związku z tym należałoby rozważyć dodanie odpowiedniego sformułowania do art. 58 § 1a[1] k.r.o. precyzującego (zgodnie z założeniem projektodawcy), że piecza współdzielona może być orzeczona, jeżeli w wyniku rozwodu lub rozstania się rodziców mają oni różne miejsce pobytu**.**		różne miejsca pobytu. W innym przypadku nie byliby oni w stanie samodzielnie sprawować pieczy nad dzieckiem. Ponieważ art. 756[1a]k.p.c. odwołuje się do pieczy współdzielonej, która została zdefiniowana w art. 58 §1a[1] k.r.o. (aktualne brzmienie uwzględnia w definicji, że rodzice muszą mieć różne miejsca pobytu – uwaga nr 13) nie budzi wątpliwości, że rodzice muszą mieć różne miejsca pobytu. Przepis art.756[1] k.p.c. odwołuje się do „instytucji" pieczy współdzielonej uregulowanej w k.r.o., a zatem oczywiste jest, że także do kryteriów jej orzekania. Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczania stosuje te same kryteria, co wydając orzeczenie kończące postępowanie.
14	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**art. 58 § 1a²k.r.o.**	Zazwyczaj kolejność – w tym wypadku wymienionych warunków – nie pozostaje bez znaczenia. Należy założyć, że ustawodawca przyjmując taką a nie inną kolejność okoliczności branych pod uwagę przez sąd, wskazuje jednocześnie na ich gradację. Z uzasadnienia projektu nie wynika, dlaczego przyjęto takie, a nie inne stopniowanie		**Uwaga częściowo zasadna** Gradacja kryteriów z art. 58 § 1a² k.r.o. nie ma znaczenia. Jest to katalog otwarty, o czym świadczy użyty zwrot ,, w szczególności''. W konkretnych okolicznościach sąd może zatem uwzględnić także inne kryteria, które będą uzasadniać pieczę współdzieloną lub ją eliminować. Warunki

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			kryteriów, w szczególności projektodawca nie wyjaśnia, dlaczego na pierwszym miejscu wskazał zdanie dziecka. W żadnej innej kategorii spraw należących do kognicji sądów rodzinnych, zdanie małoletniego dziecka, które może być z uwagi na wiek niezdolne do aktu woli i jego wyrażenia, nie stanowi okoliczności pierwszorzędnej dla sądu rodzinnego. W dalszej kolejności wymienia się wprawdzie wiek i stan zdrowia dziecka, lecz traktuje się te okoliczności jako obiektywne i samodzielne, a nie wpływające na skuteczność i wagę zdania dziecka w rozstrzygnięciu o pieczy współdzielonej. W tym miejscu należy zauważyć, że ustawodawca z niezrozumiałych powodów, odszedł od konstrukcji obowiązujących od lat w Kodeksie postępowania cywilnego i sprawdzających się w praktyce, a mianowicie tzw. ważonego zdania dziecka (art. 216^1 k.p.c. i 576 § 2 k.p.c.), zgodnie z którą, w sprawach rodzinnych dotyczących małoletniego uwzględnia się nie każde zdanie dziecka, lecz przede wszystkim – rozsądne życzenia dziecka, w warunkach wskazanych w tych przepisach, określających pewne przymioty małoletniego. W konsekwencji, w obecnym kształcie regulacji mogą zachodzić poważne wątpliwości interpretacyjne		stosowania pieczy współdzielonej były przedmiotem rozważań Komisji Europejskiego Prawa Rodzinnego (Commission on European Family Law, CEFL), utworzonej w 2001 r. Jednym z najważniejszych osiągnięć Komisji było opracowanie tzw. Zasad europejskiego prawa rodzinnego (Principles of European Family Law), które mają stanowić punkt wyjścia dla harmonizacji prawa rodzinnego państw europejskich. Do pieczy współdzielonej odnosi się zasada 3.20 (2), zgodnie z którą dziecko może przebywać na zmianę z obojgiem rodziców, przy czym sąd powinien wziąć pod uwagę następujące czynniki: (1) wiek i zdanie dziecka; (2) zdolność i gotowość rodziców do współpracy w sprawach dotyczących dziecka, jak również ich sytuację osobistą; (3) odległość między domami rodziców i szkołą dziecka. Powyższe znalazło odzwierciedlenie w treści art. 58 § $1a^2$ k.r.o, a kolejność kryteriów w tym przepisie pozostaje bez znaczenia.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			spowodowane rozbieżnością pomiędzy przepisami prawa materialnego – nowo projektowanym art. 58 § 1a²k.r.o., a wyżej wskazanymi przepisami prawa procesowego. W tym zakresie pożądane byłoby więc poddanie projektu ponownej refleksji, w celu zapewnienia jego spójności z regulacjami procesowymi dotyczącymi rozstrzygania spraw rodzinnych. Godzi się także zauważyć, że z uwagi na stabilność i ciągłość środowiska wychowawczego małoletniego należałoby rozważyć uwzględnienie w pierwszej – a nie jak w projekcie – w ostatniej kolejności „dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich" (pkt 5 § 1a²), a następnie „zdolności rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację osobistą" (pkt 3 § 1a²). Od tego bowiem będzie zależeć, jak rodzice faktycznie będą realizować orzeczenie o pieczy współdzielonej. W dalszej kolejności natomiast – powołana tu jako okoliczność brana pod uwagę przy orzekaniu, nie zaś jak powiedziano wyżej, jako element konstrukcji instytucji pieczy współdzielonej – „odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców".		Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej Sąd winien wziąć pod uwagę między innymi zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je każdorazowo uwzględnić. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek zachowań rodzica. Rolą sądu jest ocena, która forma wykonywania władzy rodzicielskiej najlepiej realizuje tzw. zasadę dobra dziecka przy ocenie wszystkich okoliczności z art. 58 §1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Projekt ustawy nie zmienia zasady, że dziecko podlega wysłuchaniu, jeżeli pozwala na to jego rozwój, stan zdrowia i dojrzałość (art. 216 ¹k.p.c). Zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 w § 1a² art. 58 k.r.o określeniem z art. 216 ¹ k.p.c. – tzn. ,,zdanie i rozsądne życzenia dziecka''
15	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**Uwaga ogólna Obowiązek alimentacyjny**	Zdaniem Rzecznika projektodawca winien ponownie rozważyć, czy wprowadzić szczególne rozwiązania w tym zakresie,		**Uwaga częściowo zasadna** Zasady orzekania przy pieczy współdzielonej o obowiązku alimentacyjnym wynikają z art. 135

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			związane z orzekaniem przez sąd rozwodowy o obowiązku alimentacyjnym, zwłaszcza w przypadku, gdy sytuacja majątkowa rodziców jest zbliżona, a piecza współdzielona miałaby prowadzić do w zasadzie równego podziału opieki nad dzieckiem. W takiej sytuacji sądy często posługują się sformowaniami, które nie określają alimentów w sposób kwotowy, lecz wskazują, że rodzice będą ponosić koszty utrzymania dziecka np. w częściach równych. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego sformułowanie, że każdy z rodziców ponosi koszty w częściach równych narusza art. 58 § 1 Kro., który wymaga określenia **wysokości kosztów, jakie ma ponosić każde z rodziców** (zob. orzeczenie SN z 21.05.1952 r., C 1130/51). W związku z tym należałoby rozważyć taką zmianę przepisów, aby nie nakładać na sąd obowiązku orzekania o obowiązku alimentacyjnym w sposób mający na celu jedynie zadośćuczynienie ustawowemu obowiązkowi, przy jednoczesnym zapewnieniu, że możliwość takiego odstąpienia może wystąpić tylko wyjątkowo, po spełnieniu odpowiednich przesłanek faktycznych.		k.r.o. Każdorazowo ustalając wysokość świadczenia alimentacyjnego sąd oceni osobisty wkład rodzica w wychowanie dziecka, usprawiedliwione potrzeby małoletniego, a także możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego. W sytuacji, kiedy jeden z rodziców ma wyższe możliwości zarobkowe i majątkowe, potrzeba zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, może uzasadniać ustalenie po stronie tego rodzica obowiązku alimentacyjnego. Podobnie okresy sprawowania pieczy nie zawsze muszą być porównywalne, co również może uzasadniać po stronie rodzica, który w mniejszym rozmiarze wykonuje pieczę, ustalenie obowiązku alimentacyjnego. W przypadku jednak kiedy sytuacja majątkowa rodziców jest zbliżona, a piecza współdzielona miałaby prowadzić do równego podziału opieki na dzieckiem, sąd winien mieć możliwość odstąpienia od orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym. Proponuje się dodanie do art. 58 § 1e o treści: ,, Orzekając pieczę współdzieloną sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka''
16	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**Uwaga ogólna** **Kwestia miejsca zamieszkania dziecka**	Poza opiniowanym projektem ustawy pozostaje kwestia ustalenia miejsca zamieszkania dziecka, co po jego ewentualnym przyjęciu w niezmienionym kształcie, może generować problemy z punktu widzenia przepisów procesowych dotyczących właściwości miejscowej sądu, czy doręczenia korespondencji. W przypadku wprowadzenia projektowanych regulacji nie da się bowiem ustalić, gdzie ma miejsce zamieszkania małoletni w stosunku, do którego sąd orzekł pieczę współdzieloną, jeżeli rodzice małoletniego zamieszkują w innych miejscowościach. Na gruncie obowiązujących obecnie przepisów Kodeksu cywilnego dla ustalenia miejsca zamieszkania dziecka należałoby stosować art. 26 § 2 k.c, co w praktyce – skoro ustalenie miejsca zamieszkania małoletniego nie należy do obligatoryjnych rozstrzygnięć sądu rozwodowego – wymaga wszczęcia odrębnego postępowania		**Uwaga niezasadna** Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej z uwagi na istotę tej instytucji dziecko ma miejsce pobytu w miejscu zamieszkania matki i w miejscu zamieszkania ojca. Miejsce zamieszkania jest pojęciem ustawowym z zakresu materialnego prawa cywilnego. Zgodnie z art. 25 k.c. jest to miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu. W przypadku osób pozostających pod władzą rodzicielską miejscem zamieszkania jest wyznaczane przez miejsce zamieszkania rodziców. Sąd w wyroku rozwodowym nie określa miejsca zamieszkania dziecka (art. 26 k.c.), a jedynie może określić miejsce pobytu, choć aktualne przepisy k.r.o. nie przewidują wprost konieczności określenia miejsca pobytu dziecka w wyroku rozwodowym. Określenie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przed właściwym sądem w tym tylko przedmiocie. W konsekwencji, zdaniem Rzecznika projektodawca powinien poddać ponownej refleksji wskazane kwestie i rozważyć takie ukształtowanie przepisów, by wyeliminować konieczność wszczynania osobnego postępowania w przedmiocie miejsca zamieszkania dziecka. Od wyboru projektodawcy zależy, czy wymaga to wprowadzenia stosownych zmian w Kodeksie cywilnym, czy też rozszerzenia kognicji sądu rozwodowego o ten przypadek.		miejsce zamieszkania nie jest częścią rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, zatem sąd rozwodowy nie ma kompetencji do orzekania o miejscu zamieszkania, jest ono zasadniczo regulowane bezpośrednio i automatycznie treścią art. 26 k.c. a nie orzeczeniem sądu. Należy wskazać, że to miejsce zamieszkania dziecka wynika z rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a nie odwrotnie. Miejsce zamieszkania określone jest ex lege na podstawie art.26 k.c. Ponadto miejscem zamieszkania zgodnie z art. 25 k.c., jest miejscowość, a nie konkretny adres. W przypadku zamieszkiwania rodziców mających pełną władze rodzicielską w jednej miejscowości problem określenia miejsca zamieszkania w ogóle nie powstaje - miejscem zamieszkania dziecka jest miejscowość, w której zamieszkują rodzice. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom, którzy mają różne miejsca zamieszkania (mieszkają w różnych miejscowościach), miejscem zamieszkania dziecka jest u tego z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					rodziców, u którego dziecka stale przebywa (art. 26 §2 k.c.). Przy pieczy współdzielonej dziecko przebywa (ma miejsce pobytu) u matki i u ojca, zatem sąd opiekuńczy na wniosek rodziców może określić miejsce zamieszkania dziecka - art. 26 § 2 zd. 2 k.c. Aktualnie sprawy takie toczą się przed sądami opiekuńczymi i często ustalają one miejsce zamieszkania dziecka przy matce lub ojcu, bez określenia miejscowości. Taka praktyka nie jest prawidłowa, a rozstrzygnięcie sądu winno wskazywać miejscowość, jako miejsce zamieszkania dziecka, w której mieszka ojciec lub matka. Nie jest też prawidłowym ustalenie miejsca zamieszkania dziecka w każdorazowym miejscu zamieszkania jednego rodzica, gdyż takie orzeczenie pozwala rodzicowi na wyprowadzkę do innej miejscowości, bez zgody drugiego rodzica, co często prowadzi do izolacji dziecka.
17	**RZECZNIK PRAW**	**Uwaga ogólna**	Projektowana zmiana w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach		**Uwaga niezasadna** Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	OBYWATELSKICH	**Kwestie zabezpieczenia społecznego**	rodzinnych jest niepełna, gdyż nie obejmuje swym zakresem przepisu art. 27, którego treść odnosi się do problematyki podmiotowego zbiegu świadczeń, a więc sytuacji, w której więcej niż jeden podmiot występuje z wnioskiem o przyznanie świadczeń rodzinnych, powołując się na wystąpienie przesłanek pozwalających na otrzymanie świadczenia, bądź gdy domaga się wypłaty świadczenia. Stosownie do art. 27 ust. 1 u.ś.r., jeżeli dochodzi do zbiegu prawa rodziców, opiekunów faktycznych lub opiekunów prawnych dziecka do świadczeń rodzinnych, świadczenia wypłaca się temu rodzicowi, opiekunowi faktycznemu lub opiekunowi prawnemu, który złożył wniosek o ich przyznanie jako pierwszy. Zgodnie zaś z treścią art. 27 ust. 2 u.ś.r., jeżeli dziecko nie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców, świadczenia rodzinne wypłaca się temu z rodziców, pod którego opieką dziecko się znajduje. Wobec projektowanych rozwiązań wprowadzenia do porządku prawnego instytucji pieczy współdzielonej: • utrzymanie w dotychczasowym brzmieniu art. 27 ust. 1 u.ś.r. będzie stanowiło swego rodzaju wyjątek nieuwzględniania pieczy		świadczeniach rodzinnych (z 2026 r. poz. 203) jedynie zasiłek rodzinny, który ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, może przysługiwać rodzicom (a nie matce lub ojcu), jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 504,00 zł. Jednocześnie zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli: osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że: dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach. Art. 3 w pkt 17a) wskazanej ustawy stanowi, że osobą samotnie wychowującą dziecko jest panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			współdzielonej w realizacji świadczeń rodzinnych; • zasadnym wydaje się wprowadzenie możliwości ustalenia kwoty świadczeń rodzinnych każdemu z rodziców w wysokości połowy świadczenia, gdy sąd orzeknie pieczę współdzieloną. W przepisach przejściowych, tj. w art. 7 projektu przewiduje się, że „z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się prawomocne orzeczenie sądu wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach”.Trzeba mieć przy tym na względzie, że z uwagi na brak uprzednio definicji pieczy współdzielonej, to od decyzji organu zależało, czy na gruncie przepisów dotyczących przyznania stosownych świadczeń uznać dane orzeczenie za orzekające pieczę współdzieloną. Obecnie wprowadzone kryteria do już prawomocnych orzeczeń mogą powodować w tym zakresie liczne wątpliwości.		Czyli rodzic po rozwodzie, jest osobą samotnie wychowującą dziecko, a jeśli wykonuje pieczę naprzemienną z drugim rodzicem z porównywanych okresach, to przysługuje mu zasiłek rodzinny, nawet jeśli nie ma ustalonych sądownie lub ugodą alimentów na dziecko od drugiego rodzica. Pozostałe świadczenia przewidziane w przedmiotowej ustawie (np. becikowe, świadczenie rodzicielskie) są wypłacone matce lub ojcu. Reguła określona w art. 27 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stanowi że w przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów faktycznych dziecka lub opiekunów prawnych dziecka do świadczeń rodzinnych świadczenia te wypłaca się **temu z rodziców**, opiekunów faktycznych dziecka lub opiekunów prawnych dziecka**, który pierwszy złożył wniosek.** Projekt ustawy UD349 nie zmianie powyższych regulacji i brak jest podstaw do zmiany zasad wypłaty świadczeń rodzinnych przy wykonywaniu pieczy współdzielonej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Projektowane rozwiązanie w odniesieniu do świadczenia Dobry start, świadczenia wychowawczego 800+, świadczenia „Aktywny rodzic", może mieć więc wpływ na sytuację osób, które pobierają świadczenia na podstawie już „zaakceptowanych" wyroków przez organy. Wprowadzenie możliwości zmiany wykładni orzeczenia wstecz może bowiem stanowić podstawę do inicjowania postępowań wznowieniowych na podstawie art. 145 § 1 pkt 8 Kodeksu postępowania administracyjnego. Ponadto w przepisie nie określono, czy wsteczne „przekształcenie" prawomocnych orzeczeń, spowoduje powstanie po stronie osób uprawnionych do pobierania świadczeń obowiązku informacyjnego, tj. poinformowania organu wypłacającego świadczenia o zmianie sytuacji mającej wpływ na prawo do świadczeń i w konsekwencji, czy sytuacja taka rodzi to po stronie realizatora świadczeń obowiązek podjęcia działań z urzędu (np. weryfikacji prawa do świadczenia w określonej wysokości).		
18	**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu –**	**Art. 58 k.r.o.**	Sąd okręgowy nie powinien orzekać o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem stron, jeśli wcześniej oboje rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej; w takiej sytuacji dziecko zostaje zgłoszone do	art. 58 § 1e k.r.o. Sąd nie orzeka w przedmiocie władzy rodzicielskiej, jeśli oboje małżonkowie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem	**Uwaga niezasadna** Sąd okręgowy orzekając w sprawie o rozwód bierze pod uwagę stan faktyczny na datę orzekania. Jeśli rodzice są pozbawieni władzy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	SR w Głubczycach		ośrodka adopcyjnego, a ewentualne nowe rozstrzygnięcie sądu rozwodowego może zaburzyć ten proces albo co gorsza, może on dotyczyć dziecka już adoptowanego, jeśli rodzice do pozwu przedłożą stary akt urodzenia		rodzicielskiej mogą w sprawie o rozwód wnioskować o zmianę tego rozstrzygnięcia na podstawie art. 111§2 k.r.o. Sąd rozwodowy może przywrócić władzę rodzicielską, jak również uchylić jej zawieszenie, jeśli zajdą ku temu przesłanki. Art.58§1 k.r.o. nie ogranicza rozstrzygnięć sądu rozwodowego w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej , zaś małżonkowie uprawnieni są do złożenia wniosków o przywrócenie im władzy rodzicielskiej na podstawie art. 111§2 k.r.o. Proponowany przepis pozostawałby zatem w sprzeczności z tą regulacją. Jeżeli dziecko zostało adoptowane, to jego rodzicami prawnymi są rodzice adopcyjni.
19	**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – SR w Głubczycach**	**Art. 445 k.p.c. i następne**	Sąd rejonowy, zgodnie z projektowaną nowelizacją, jest zobowiązany do przekazania akt, ale brak przepisy czy to w ustawie, czy regulaminie urzędowania sądów powszechnych, który nakładałby na sąd okręgowy obowiązek informowania sądu niższego rzędu o zainicjowaniu sprawy rozwodowej; poza tym sąd okręgowy w każdej sprawie o rozwód powinien zwrócić się do każdego sądu rejonowego miejsca zamieszkania każdej ze stron o informację o prowadzonych (w toku i zakończonych)	Art. 445^4 k.p.c. niezwłocznie po wpłynięciu sprawy o rozwód sąd, do którego sprawa wpłynęła, zwraca się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, do każdego z sądów miejsca zamieszkania stron o informację o wszystkich postępowaniach o alimenty, o zaspokajanie potrzeb rodziny, o władzę rodzicielską, o kontakty dotyczące małżonków i ich wspólnych małoletnich dzieci oraz o	**Uwaga niezasadna** Aktualnie sądy rejonowe przekazują sprawy do sądu okręgowego po wniesieniu sprawy o rozwód lub o separację w trybie art. 445§ 1 k.p.c. i 445^1§1 k.p.c. a powyższe czynności nie wywołują praktycznych trudności, stąd brak przesłanek aby obciążać sądy okręgowe dodatkowym obowiązkiem przesyłania zawiadomień o wpłynięciu sprawy o rozwód lub o separację. Ewentualne

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			sprawach dotyczących alimentów, zaspokajania potrzeb rodziny, władzy rodzicielskiej i kontaktów wspólnych małoletnich dzieci małżonków oraz o przesłanie tych akt do sprawy rozwodowej	udostępnienie akt wszystkich zakończonych postępowań w tym przedmiocie.	wprowadzenie takiego obowiązku wymagałoby zmiany rozp. MS Regulamin urzędowania sądów powszechnych.
20	**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – SR w Głubczycach**		W obecnie obowiązującym stanie prawnym brak przepisów jednoznacznie rozstrzygających o tym, który sąd rozstrzyga sprawy, o których mowa w art. 97 § 2 k.r.o. w toku sprawy o rozwód; w praktyce akta krążą między sądem rejonowym, okręgowym, a apelacyjnym; w orzecznictwie występują rozbieżności w tej mierze, a po przekazaniu sprawy przez sąd rozwodowy sądowi rejonowemu może dojść do sytuacji stwierdzenia nieważności postępowania przez sąd odwoławczy (por. postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 24 czerwca 2020 r., II Ca 630/20, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 września 2013 r., I ACz 1586/13, odwrotnie postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 3 lipca 2025r. w sprawie I C 1312/24 i Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, który oddalił zażalenie na ww. orzeczenie).	Doprecyzowanie art. 58 k.r.o. lub osobny punkt w art. 97 k.r.o.	**Uwaga niezasadna** Zakres właściwość sądu rozwodowego jako sądu opiekuńczego budzi rozbieżności w orzecznictwie, niemniej jednak projekt UD 349 nie zmienia przepisu z art. 445^1§1 k.p.c. Kompetencje sądu opiekuńczego w toku procesu o rozwód lub o separację doznają ograniczenia z mocy art. 445^1 §1 k.p.c. w zakresie spraw dotyczących władzy rodzicielskiej i kontaktów małoletnich dzieci małżonków będących stronami procesu. Zgodnie z tym przepisem w powyższych sprawach orzeka wyłącznie sąd rozwodowy, a nie sąd opiekuńczy. Sfera działania sądu procesowego w toku postępowania w sprawie o rozwód lub o separację jest więc ściśle określona i dotyczy wykonywania władzy rodzicielskiej , czyli pieczy nad osobą dziecka, wychowywania go i kierowania nim a także kontaktów dziecka z rodzicem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Tym samym, gdy trwa proces o rozwód (lub o separację), żądanie dotyczące rozstrzygnięcia o istotnych sprawach dziecka (art. 97 § 2 k.r.o.) powinno być rozpoznane w toku tego postępowania – na podstawie przepisów o postępowaniu zabezpieczającym.
21	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	art. 58 i 107 k.r.o.	Propozycja regulacji nadmiarowej i nieprzystającej do pozostałych unormowań kodeksu. Proponowana nadmierna regulacja polegająca na wskazaniu przesłanek wymagających rozważenia nie znajduje odpowiednika w innych regulacjach kodeksowych. Nigdzie indziej ustawodawca nie zdecydował się na wymienianie relewantnych w kontekście danego rozstrzygnięcia aspektów dobra dziecka. Wątpliwości budzi, co ma oznaczać wskazanie akurat w tym przepisie jako przesłanki zdania dziecka, jego wieku i stanu zdrowia - czy ma to oznaczać, że przy innych rozstrzygnięciach opartych o dobro dziecka nie mają znaczenia lub mają mniejsze znaczenie? Każdy z pięciu aspektów wskazanych w proponowanym art. 58 § 5a2 i art. 107 § 2b k.r.o. ma oczywiście znaczenie, ale są to po prostu aspekty dobra dziecka, które w innych przypadkach nie są		**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a² k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w sprawach o rozwód i separację. Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty (użyto stwierdzenia w szczególności), który określa okoliczności, jakie powinny być przez sąd badane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Nie jest zatem wykluczone, że inne okoliczności zadecydują o wykluczeniu pieczy współdzielonej lub jej wyborze. Klauzula generalna dobra dziecka, z uwagi na konieczność indywidualnego rozpoznania każdej ze spraw, w której

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			wymieniane, natomiast tak jak w tych innych przypadkach, tak i przy pieczy naprzemiennej są wypracowane w nauce prawa i orzecznictwie. Nie ma w tym zakresie zasadniczych rozbieżności - poza jedyną kwestią: do jakiego stopnia brak pełnej współpracy rodziców wyklucza pieczę naprzemienną. Nie wiadomo czy projektodawca chce przesądzić tę kwestię w kierunku ograniczenia zastosowania pieczy naprzemiennej, a do tego będzie prowadzić pozostawienie tej przesłanki w projekcie. Takiemu celowi zdaje się przeczyć kierunek rozwiązania projektowanego w zakresie zabezpieczenia. Należy zauważyć, że projektodawca eksponuje jedno z dwóch rozwiązań sposobu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. W ten sposób mimowolnie marginalizuje najbardziej dotychczas powszechną praktykę ustalania miejsca pobytu dziecka przy jednym z rodziców. Nie wydaje się, by celem projektodawcy było wyeliminowanie tego rozwiązania. Zatem wymagałoby ono analogicznego potraktowania – w odrębnym paragrafie ze wskazaniem przesłanek rozstrzygnięcia, które sąd powinien uwzględnić. Dotychczas oba te rozwiązania na		jest badana, pozostaje jednak decydująca. Warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie obojgu rodzicom wspólnego wykonywani władzy rodzicielskiej, a to jest możliwe kiedy istnieje potencjalna szansa na porozumienie rodziców w istotnych sprawach dziecka. Celem projektu nie jest wyeliminowanie drugiego rozwiązania co do sposobu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Preferowanym rozstrzygnięciem jest wspólne powierzenie rodzicom władzy rodzicielskiej, natomiast wybór formy jej wykonywania, czy to pieczy współdzielonej czy ustalenie miejsce pobytu dziecka u jednego z rodziców, będzie należał do sądu. Oczywiście w sytuacji kiedy zaistnieją przesłanki orzeczenia pieczy współdzielonej sąd winien ją traktować preferencyjne, gdyż zapewnia dziecku pełen kontakt z obojgiem rodziców, co pozytywnie wpływa na jego rozwój. Dotychczasowe brzmienie art. 58 k.r.o. wymienia tylko niektóre

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			równi mieściły się w pojęciu rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej.		dopuszczalne przez sąd rozwodowy rozstrzygnięcia dotyczące władzy rodzicielskiej, a jednak nie jest kwestionowane, że sąd rozwodowy może także pozbawić rodzica władzy rodzicielskiej lub zawiesić wykonywanie władzy rodzicielskiej.
22	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	**Art. 26 k.c.**	Kodeks cywilny stanowi w art. 26 k.r.o., iż miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy (§ 2). Ustalenie naprzemiennego sprawowania pieczy nad dziećmi oznacza, iż dzieci nie będą przebywać stale u żadnego z rodziców, a z powołanego przepisu wynika, że dziecko musi mieć jedno miejsce zamieszkania także w sytuacji, gdy ma miejsca pobytu u każdego z rodziców. Miejsce zamieszkania dziecka ma istotne znaczenie dla jego sytuacji prawnej, w		**Uwaga niezasadna** Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej z uwagi na istotę tej instytucji dziecko ma miejsce pobytu w miejscu zamieszkania matki i w miejscu zamieszkania ojca. Miejsce zamieszkania jest pojęciem ustawowym z zakresu materialnego prawa cywilnego. Zgodnie z art. 25 k.c. jest to miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu. W przypadku osób pozostających pod władzą rodzicielską miejscem zamieszkania jest wyznaczane przez miejsce zamieszkania rodziców. Sąd w wyroku rozwodowym nie określa miejsca zamieszkania dziecka (art. 26 k.c.), a jedynie może określić miejsce pobytu, choć aktualne przepisy k.r.o. nie przewidują wprost konieczności określenia miejsca pobytu dziecka w wyroku rozwodowym. Określenie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			szczególności załatwiania spraw dziecka. Dotyczy to różnorakich spraw urzędowych, świadczeń, w tym zdrowotnych itp., ale także postępowania cywilnego, ponieważ to miejsce zamieszkania dziecka w pierwszej kolejności decyduje o właściwości sądu opiekuńczego. Miejsce zamieszkania jest w tym sensie pojęciem formalnym. Do realizacji wskazanych funkcji tej instytucji prawnej konieczne jest ustalenie jednego miejsca zamieszkania dziecka. Nie chodzi tu o wskazanie miejscowości. Rozstrzygnięcie z art. 26 § 2 zd. 2 k.c. nie polega bowiem na wskazaniu miejscowości, lecz rodzica, u którego dziecko ma miejsce zamieszkania i geograficzna lokalizacja tak określonego miejsca zamieszkania dziecka może ulegać zmianie stosownie do zmiany miejsca zamieszkania rodzica. Zatem w przypadku orzeczenia pieczy naprzemiennej do kognicji sądu czy to rozwodowego, czy to opiekuńczego (art. 107 k.r.o.) powinno wejść rozstrzygnięcie o miejscu zamieszkania w sensie prawnym (art. 26 k.c.).		miejsce zamieszkania nie jest częścią rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, zatem sąd rozwodowy nie ma kompetencji do orzekania o miejscu zamieszkania, jest ono zasadniczo regulowane bezpośrednio i automatycznie treścią art. 26 k.c. a nie orzeczeniem sądu. Należy wskazać, że to miejsce zamieszkania dziecka wynika z rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, a nie odwrotnie. Miejsce zamieszkania określone jest ex lege na podstawie art.26 k.c. Ponadto miejscem zamieszkania zgodnie z art. 25 k.c., jest miejscowość, a nie konkretny adres. W przypadku zamieszkiwania rodziców mających pełną władze rodzicielską w jednej miejscowości problem określenia miejsca zamieszkania w ogóle nie powstaje - miejscem zamieszkania dziecka jest miejscowość, w której zamieszkują rodzice. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom, którzy mają różne miejsca zamieszkania (mieszkają w różnych miejscowościach), miejscem zamieszkania dziecka jest u tego z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					rodziców, u którego dziecka stale przebywa (art. 26 §2 k.c.). Przy pieczy współdzielonej dziecko przebywa (ma miejsce pobytu) u matki i u ojca, zatem sąd opiekuńczy na wniosek rodziców może określić miejsce zamieszkania dziecka - art. 26 § 2 zd. 2 k.c. Aktualnie sprawy takie toczą się przed sądami opiekuńczymi i często ustalają one miejsce zamieszkania dziecka przy matce lub ojcu, bez określenia miejscowości. Taka praktyka nie jest prawidłowa, a rozstrzygnięcie sądu winno wskazywać miejscowość, jako miejsce zamieszkania dziecka, w której mieszka ojciec lub matka. Nie jest też prawidłowym ustalenie miejsca zamieszkania dziecka w każdorazowym miejscu zamieszkania jednego rodzica, gdyż takie orzeczenie pozwala rodzicowi na wyprowadzkę do innej miejscowości, bez zgody drugiego rodzica, co często prowadzi do izolacji dziecka.
23	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**		Niezrozumiałe są motywy wykluczenia możliwości odstąpienia od regulacji kontaktów na zgodny wniosek stron. Przepisy		**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 nie eliminuje możliwości odstąpienia od orzekania

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			art. 58 § 1b k.r.o. oraz art. 107 § 3 k.r.o. zostały wprowadzone w 2015 r. w uwzględnieniu krytyki wcześniej obowiązującego obligatoryjnego orzekania o kontaktach nawet wówczas, gdy rodzice byli w tym zakresie zgodni. Tym bardziej dziwi, że sąd miałby odstępować od orzekania o kontaktach, gdy rodzic obowiązany nie stawi się na rozprawę albo nie bierze w niej udziału. W ten prosty sposób rodzic obowiązany mógłby pozbawić rodzica uprawnionego możliwości realizacji jego prawa do kontaktów z dzieckiem.		o kontaktach na zgodny wniosek stron. Nadal obowiązuje art. 58 § 1b k.r.o, projekt nie zmienia ani nie uchyla tego przepisu. Zgodnie z § 1d art.58 sąd nie będzie orzekał w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli będą podstawy do wydania wyroku zaocznego albo miejsce pobytu rodzica nie będzie znane. Skoro rodzic zobowiązany do kontaktów z dzieckiem nie wykazuje zainteresowania realizacją swojego uprawnienia, albo nie uczestniczy w życiu dziecka, gdyż jego miejsca pobytu nie jest znane, nie jest zasadnym, z punktu widzenia dobra dziecka, wydawanie orzeczenia o kontaktach. Nie oznacza to jednak, że w przypadku zmiany okoliczności faktycznych, rodzic który nie ma uregulowanych sądownie kontaktów z dzieckiem, nie będzie mógł wystąpić do sądu opiekuńczego o ich ustalenie.
24	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	**Uwaga ogólna**	Zdaniem Sędziego Roberta Zegadło nie ma wystarczających powodów do tego, aby odstępować od ukształtowanego w nauce prawa i orzecznictwie terminu „piecza naprzemienna”, który oddaje istotę tego rozwiązania, jaką jest dzielenie pieczy w		**Uwaga niezasadna** Piecza współdzielona, dotychczas określana pieczą/opieką naprzemienną, będzie możliwa tak jak dotychczas, tylko wtedy kiedy rodzice będą mieli różne miejsca pobytu. Nie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			czasie – sprawowanie jej naprzemiennie. Co więcej, współdzielenie oznacza tylko dzielenie, wspólne korzystanie z czegoś, nie wyklucza, ale też nie oznacza dzielenia w czasie. Pojęcie piecza współdzielona w istocie odpowiada pieczy, która jest sprawowana przez rodziców żyjących razem i razem wychowujących dzieci.		jest zatem zasadne stwierdzenie, że piecza współdzielona w istocie odpowiada pieczy, która jest sprawowana przez rodziców żyjących razem i razem wychowujących dzieci. Określenie ,, współdzielona'' odnosi się do istoty tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej czyli wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej – jej współdzielenia, współdzielenia pieczy nad dzieckiem, które jest elementem władzy rodzicielskiej.
25	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych**	**Art. 58 § 1a² k.r.o.**	Uwagę warto sformułować do pierwszej z nich, tj. konieczności uwzględnienia „zdania dziecka". Należy rozważyć uzupełnienie tej przesłanki o wskazanie, iż konieczność uwzględnienia zdania dziecka dotyczy tych przypadków, gdy dziecko cechuje dostateczne rozeznanie, bądź też zrezygnować z tej przesłanki z uwagi na przepis art. 216¹ k.p.c. Określa on bowiem, iż sąd w sprawach dotyczących osoby małoletniego dziecka wysłucha je, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala. Z kolei przesłankę z pkt 2, odnoszącą się do wieku i stanu zdrowia małoletniego, należy uzupełnić także o kryterium „innych szczególnych okoliczności dotyczących dziecka".		**Uwaga częściowo zasadna** Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej Sąd winien wziąć pod uwagę między innymi zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je każdorazowo uwzględnić. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek działań rodzica. Rolą sądu jest ocena, która forma wykonywania władzy rodzicielskiej najlepiej realizuje tzw. zasadę dobra dziecka przy ocenie wszystkich kryteriów z art. 58 §1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Projekt ustawy nie zamienia zasady, że dziecko podlega wysłuchaniu, jeżeli pozwala na to jego rozwój, stan

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					zdrowia i dojrzałość (art. 216 [1]k.p.c), przy czym zdanie dziecka sąd może poznać nie tylko poprzez wysłuchanie, ale także na skutek badania w OZSS, zatem nie należy wiązać tego kryterium tylko z regulacją z art. 216[1]k.p.c. Natomiast zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 w § 1a² art. 58 k.r.o określeniem z art. 216 [1] k.p.c. – tzn. ,,zdanie i rozsądne życzenia dziecka'' Art.58 § 1a² k.r.o. zawiera otwarty katalog kryteriów, które podlegają ocenie przy orzeczeniu pieczy współdzielonej, na co wskazuje użyte stwierdzenie ,,w szczególności". Nie jest zatem celowe dodawanie kryterium : „innych szczególnych okoliczności dotyczących dziecka". Natomiast projektodawca proponuje zmianę w projekcie § 1a² poprzez dodanie: „Orzekając o pieczy współdzielonej (…)'' albowiem katalog okoliczności nie dotyczy wyłącznie rozstrzygnięcia pozytywnego o tej formie pieczy nad dzieckiem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
26	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych**	**Art. 58 § 1c k.r.o. i art. 107 § 2c k.r.o.**	Uwagę należy wnieść do projektowanego § 1c, który zakłada, iż sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Należy rozważyć nadanie wskazanej regulacji kształtu opcjonalnego, poprzez użycie zwrotu „sąd może". W niektórych przypadkach, pomimo umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. 109 § 2 pkt 5 k.r.o., zasadne byłoby, mając na uwadze dobro dziecka, uregulowanie kontaktów z naturalnymi rodzicami. Adekwatną uwagę należy wnieść do projektowanego art. 107 § 2c k.r.o.		**Uwaga częściowo zasadna** W sprawie o rozwód stroną postępowania są tylko małżonkowie, dlatego nie jest zasadnym ustalenie w tej sprawie kontaktów rodziców z dzieckiem skoro nie bierze w niej udziału rodzina zastępcza. Uwaga zasadna w zakresie art. 107 § 2c k.r.o. - należy wykreślić z projektu § 2c z art. 107 k.r.o.
27	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych**	**Art. 96 § k.r.o.**	Poszerzenie o obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa dziecku (projektowany art. 96 § 1 k.r.o.) jest rozwiązaniem poprawnym, chodź nie wydaje się być koniecznym, skoro obowiązek ten wyprowadzić z obowiązującej zasady dobra dziecka. W zakresie dobra dziecka leży bowiem zapewnienia mu bezpieczeństwa.		**Uwaga niezasadna** Wobec braku definicji w prawie krajowym zasady dobra dziecka, projektodawca uznał za zasadne wyartykułowanie obowiązku rodzica polegającego na zapewnieniu dziecku bezpieczeństwa. Nadto projektodawca proponuje dodać do art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców zakresie ochrony prywatności dziecka. Powyższe dotyczy między innymi *sharentingu,* czyli zjawisku polegającego na publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Ma to zapobiec przesadnie intensywnej, niemal kompulsywnej aktywności rodziców w mediach
28	**Sąd Okręgowy w Krakowie**	**Art. 1 pkt 1) lit. b) ustawy w zakresie zmiany art. 58 krio poprzez dodanie § 1a2 pkt 4)**	Z punktu widzenia dobra dziecka, które jest naczelną zasadą prawa rodzinnego, a w szczególności mając na uwadze zapewnienie stabilizacji sytuacji dziecka, najbardziej korzystną sytuacją dla dziecka, którego rodzice się rozstają jest sytuacja, w której dziecko ma jedno miejsce pobytu, o ile to możliwe dotychczasowe miejsce, w którym dziecko mieszkało, a rodzice wymieniają się w opiece nad dzieckiem, sprawując je naprzemiennie w tym samym miejscu. Sytuacja, w której to dziecko – na skutek decyzji rodziców, na którą nie ma wpływu – musi żyć na „dwa domy" destabilizuje sytuację dziecka i naraża je na niedogodności związane z systematycznym zmienianiem miejsca pobytu, w związku z czym nie jest zgodna z dobrem dziecka. Fakt, iż w polskich realiach niewiele rodzin stać na utrzymywanie „trzech domów" nie powinien wpływać na to, że w pierwszej kolejności w ramach pieczy współdzielonej powinien być rozpatrywany tzw. model gniazdowania, w którym dziecko ma stałe miejsce pobytu, a niedogodności związane ze zmianami miejsca	„4) możliwość zapewnienia przez rodziców stałego miejsca pobytu dziecka, a w razie braku takiej możliwości odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców oraz pomiędzy nimi a placówką oświatową, do której dziecko uczęszcza"	**Uwaga niezasadna** Definicja piecza współdzielonej nie wyklucza tzw. modelu gniazdowania, choć ta forma w praktyce nie jest często orzekana, właśnie z uwagi na konieczność utrzymywania przez rodziców trzech lokali. Jest ona korzystna z uwagi na sytuację dziecka, które zostaje w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania pod pieczą każdego z rodziców naprzemiennie. Natomiast kryteria wymienione w art. 58 §1a² k.r.o odnoszą się do każdej z form pieczy współdzielonej, czyli pieczy gniazdowej, modelu 50/50 i modelu porównywalnych okresów. Nie są to wymogi ustawowe dla orzeczenia pieczy współdzielonej, a jedynie okoliczności, które sąd winien wziąć pod uwagę przy jej orzekaniu. Zapewnienie dziecku możliwości stałego miejsca pobytu przez oboje rodziców, jest wymogiem

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			pobytu ponoszą rodzice, skoro to oni są odpowiedzialni za to, że dziecko nie pozostaje pod stałą pieczą obojga rodziców. Każde orzeczenie sądu rodzinnego winno w pierwszej kolejności uwzględniać dobro dziecka i jego potrzeby, a nie niedogodności dla rodziców wynikające z orzeczenia. Ponadto w razie rozważania ustalenia pieczy współdzielonej, w której to dziecko będzie zmuszone do zmiany miejsca zamieszkania, w przypadku dzieci uczęszczających do przedszkola lub szkoły, powinno się brać pod uwagę nie tylko odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców, ale także pomiędzy nimi a placówką oświatową, do której dziecko uczęszcza, gdyż w dni nauki szkolnej dziecko będzie musiało pokonywać trasę między miejscem zamieszkania jednego i drugiego rodzica a „swoim" przedszkolem czy „swoją „szkołą.		obligatoryjnym **tylko** dla modelu pieczy gniazdowej. Projektodawca utrzymał zasadę, że preferowanym rozstrzygnięciem co do władzy rodzicielskiej jest powierzenie jej wspólnie rodzicom, natomiast wybór konkretnej formy sprawowania pieczy należy do sądu przy ocenie okoliczności z art. 58 §1a² k.r.o i zadbaniu o dobrostan dziecka. W sytuacji kiedy, zachodzą przesłanki do orzeczenia pieczy współdzielonej, jako zgodnej z dobrem dziecka, sąd winien dokonać jej wyboru, albowiem zapewnia ona kontakt dziecka z obojgiem rodziców i wychowywanie przez oboje rodziców, co wpływa pozytywnie na jego rozwój.
29	**Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**	**Uwaga ogólna**	W obecnym stanie prawnym wykładnia pojęcia „opieki naprzemiennej" w zakresie ustalenia prawa do świadczeń wypłacanych przez Zakład rodzi wiele problemów. Sądy administracyjne nie wypracowały jednolitej wykładni pojęcia „opieka naprzemienna" oraz sposobu ustalania prawa do świadczenia. Wyraźnie zarysowały się dwie linie orzecznicze: - brak orzeczenia sądu powszechnego regulującego opiekę nad dzieckiem ze zwrotem „opieka naprzemienna" nie pozwala organowi		**Uwaga niezasadna** Orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje, że wymóg porównywalnych okresów nie może być utożsamiany z postawieniem warunku **równego podziału** obowiązków czy czasu wykonywania opieki przez rozwiedzionych małżonków. Opiekę naprzemienną w rozumieniu art. 5 ust. 2a ustawy z dnia 11 lutego 2016 r.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			na ustalanie istnienia takiej opieki na podstawie innych dowodów, - brak w orzeczenia sądu powszechnego regulującego opiekę nad dzieckiem zwrotu „opieka naprzemienna” oznacza, iż organ samodzielnie powinien ustalić istnienie opieki naprzemiennej w oparciu o ilość godzin sprawowanej opieki przez każdego rodzica. Projektowane zmiany kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wprowadzające instytucję pieczy współdzielonej są korzystne w zakresie ustalania prawa do świadczeń, gdyż piecza współdzielona musi wynikać z orzeczenia sądu. Jednakże założenie ustawodawcy, iż piecza współdzielona ma być sprawowana w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach może spowodować problemy interpretacyjne przy ustalaniu prawa do świadczeń w zakresie ustalania „porównywalnych okresów”.		o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (dalej u.p.p.w.d) cechuje mniej więcej równy podział obowiązków pomiędzy rodzicami w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem, które zamieszkuje i koncentruje swoje sprawy życiowe na zmianę u obojga rodziców. Obecnie dominuje pogląd, że dziecko pozostaje pod opieką naprzemienną obojga rodziców nie tylko wówczas, gdy zwrot ,,opieka naprzemienna" znajduje się wprost w sentencji orzeczenia sądu. Kwestia ta powinna być oceniana przez ZUS z uwzględnieniem cech i celów tej instytucji, przy wykorzystaniu odpowiednich metod wykładni. Zastosowanie art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d. jest uzależnione od spełnienia obydwu warunków (podstaw), wynikających z art. 4 ust. 2 pkt 1 u.p.p.w.d. oraz dodatkowego, wynikającego z art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d., obejmującego również rzeczywiste sprawowanie opieki. Innymi słowy: nawet jeżeli istnieje wyrok rozwodowy ustalający opiekę naprzemienną rodziców nad dzieckiem (dziećmi), ale z ustalonego stanu faktycznego wynika, że opieka

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					naprzemienna nie jest wykonywana - sprawuje ją wyłącznie jedno z rodziców, nie można zastosować art. 5 ust. 2a u.p.w.d., ponieważ rodzic, który nie sprawuje opieki nad dzieckiem nie spełnia warunków wynikających łącznie z obydwu tych przepisów - dziecko nie zamieszkuje z nim, a opieka naprzemienna nie jest sprawowana. Taki rodzic nie ma zatem w ogóle prawa do świadczenia wychowawczego. Tym samym - skoro art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d. nie ma zastosowywania, rodzicowi, u którego dziecko wyłącznie zamieszkuje i który sprawuje opiekę - należy się świadczenie wychowawcze w pełnej wysokości i nie ma podstaw do korygowanie jego wysokości w oparciu o analizowany przepis. Po wprowadzeniu nowych przepisów sytuacja będzie analogiczna.
30	**Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**	**Projektowany art. 5 i 6 – zmiany w ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz**	Stąd też proponujemy, aby świadczenie wychowawcze i świadczenia „Aktywny Rodzic", o których mowa w przygotowanym projekcie ustawy było ustalane każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia w przypadku orzeczenia przez sąd	Art. 5. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 5 ust. 2a otrzymuje brzmienie:	**Uwaga niezasadna** Świadczenie wychowawcze określone w art. 5 ust. 2a z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (dalej u.p.p.w.d) będzie wypłacone każdemu z rodziców (o ile taki wniosek oboje

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
		wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” **oraz** **w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci**	pieczy współdzielonej, chyba, że sąd ustali inny sposób podziału świadczenia.	„2a. W przypadku gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, chyba, że sąd ustalił inny sposób podziału świadczenia.”; 2) w art. 13 w ust. 4 w pkt 3 lit. cd otrzymuje brzmienie: „cd) odpis orzeczenia sądu orzekającego pieczę współdzieloną,”. Art. 6. W ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” (Dz. U. z 2024 r. poz. 858, z 2025 r. poz. 619, 1083 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 203) w art. 11 w ust. 3, w art. 15 w ust. 8, w art. 20 w ust. 2, w art. 28 w ust. 3 w pkt 7, w art. 30 w ust. 3 w pkt 6 wyrazy „opieką naprzemienną” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną” i skreśla się wyrazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach” oraz dodaje na końcu zdania „chyba, że sąd ustalił inny sposób podziału świadczenia”.	złożą) w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, tylko w przypadku, gdy sąd orzeknie nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną **w porównywalnych okresach.** W sytuacji, kiedy na podstawie orzeczenia sądu rodzice będą sprawować pieczę nad dzieckiem w okresach nieporównywalnych, świadczenie wychowawcze będzie wypłacone w całości temu z rodziców, który będzie sprawował pieczę nad dzieckiem w większym rozmiarze. Program „Rodzina 800 plus” to wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Jeśli zatem dziecko pozostaje w większym rozmiarze pod pieczą jednego z rodziców, tylko temu rodzicowi powinno być wypłacane świadczenie wychowawcze celem realizacji ustawowych celów. Aktualnie świadczenie 800 plus jest wypłacane przy opiece naprzemiennej każdemu z rodziców, jeżeli oboje złożyli taki wniosek, w wysokości

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, w przypadku, gdy rodzice sprawują pieczę w porównywalnych i powtarzających się okresach. Wypracowane rozwiązanie pozwoli na utrzymanie dotychczasowego mechanizmu i wypracowanej praktyki, wynikającej z orzecznictwa sądów administracyjnych. Wymóg porównywalnych okresów nie może być utożsamiany z postawieniem warunku równego podziału obowiązków czy czasu wykonywania opieki przez rozwiedzionych małżonków. Opiekę naprzemienną w rozumieniu art. 5 ust. 2a u.p.w.d. cechuje mniej więcej równy podział obowiązków pomiędzy rodzicami w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem, które zamieszkuje i koncentruje swoje sprawy życiowe na zmianę u obojga rodziców. Takie stanowisko jest już ugruntowane w orzecznictwie sądów administracyjnych. Aktualnie ZUS ocenia czy faktycznie oboje rodzice naprzemiennie w porównywanych okresach sprawują pieczę, co wynika z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d., obejmującego przesłankę rzeczywistego sprawowania opieki. Należy zaznaczyć, że artykuł 5 ust. 2a u.p.p.w.d. daje aktualnie możliwość ustalenia przez ZUS rodzicom sprawującym opiekę naprzemienną prawa do świadczenia wychowawczego w wysokości połowy kwoty dla każdego z nich przysługującej za dany miesiąc, tylko pod warunkiem, że oboje wystąpią o przyznanie takiego świadczenia. Jeżeli jednak rodzice uzgodnią w jakiejkolwiek formie, że tylko jedno z nich będzie otrzymywać pełne świadczenie, a drugie nie wystąpi o przyznanie świadczenia, to taki stan nie narusza powołanej wyżej regulacji. Celem świadczenia wychowawczego określonym w art. 4 ust. 1 u.p.p.w.d. jest dobro dziecka, zaś wsparcie finansowe udzielane przez Państwo powinno być w całości przeznaczane na zaspokajanie jego potrzeb. Stanowisko, że w sytuacji braku wniosku jednego z rodziców o przyznanie świadczenia wychowawczego świadczenie na

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					dziecko powinno być przyznane drugiemu z rodziców tylko w połowie wysokości skutkuje pozbawieniem dziecka wsparcia w pełnej wysokości, co kłóci się z celem powołanej wyżej regulacji (zob. art. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2025 r.II SA/Sz 754/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 20 listopada 2025 r. II SA/Łd 528/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 23 lipca 2025 r. II SA/Gd 301/25. Projektowane przepisy są analogiczne do obecnych rozwiązań, przy czym gwarantują rodzicowi, który będzie sparował pieczę w większym rozmiarze, prawo do pełnej kwoty świadczenia 800 plus. Natomiast nie znajduje uzasadnienia propozycja ustalenia przez sąd sposobu podziału tego świadczenia w wyroku rozwodowym. Przed wszystkim taki zakres nie jest objęty dyspozycją art. 58 §1 k.r.o i pozostaje poza kompetencją sądu rozwodowego, ale także sądu opiekuńczego w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					(art. 107 k.r.o.). Świadczenie wychowawcze ustalane jest przez ZUS (organ administracji publicznej) na ściśle określony czasy i po ustaleniu spełnienia ustawowych przesłanek. Analogiczne rozważania dotyczą świadczeń z ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic”
31	**Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**	**Uwaga wynikowa**	Dodatkowo zwracamy uwagę, iż konieczna jest zmiana w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. poz. 1092). Brak uregulowań spowoduje brak możliwości przyznania tego świadczenia. **Stąd też konieczna jest zmiana tego rozporządzenia o następującej treści:** „w § 5 w ust. 2 wyrazy „opieką naprzemienną” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną” i skreśla się wyrazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach” oraz dodaje na końcu zdania „chyba, że sąd ustalił inny sposób podziału świadczenia”.		**Uwaga niezasadna** Aktualne brzmienie art. 5 ust. 2 rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” to: *,,2. W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia dobry start ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia’’*. Skutkiem wejścia w życie ustawy przedmiotowe rozporządzenie będzie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					wymagało zmiany, jednakże jest to zmiana wynikowa i pozostaje poza zakresem przedmiotowym projektu.

OPINIOWANIE

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
1.	**Sąd Najwyższy**	**art. 58 k.r.o.**	1. Sposób rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej w wyroku rozwodowym zawsze powinien realizować dobro dziecka z uwzględnieniem wszystkich dokładnie ustalonych okoliczności stanu faktycznego sprawy. W przypadku jakichkolwiek wątpliwości co do sposobu rozstrzygnięcia z uwzględnieniem opinii specjalistów, w szczególności psychologów o udokumentowanym doświadczeniu diagnostycznym w pracy z dziećmi i rodzinami, uwrażliwionych na ich potrzeby. Dlatego nie wydaje się zasadne preferowanie dokładnie określonego sposobu rozstrzygnięcia, przykładowo pieczy współdzielonej. Na aprobatę zasługuje sformułowanie okoliczności, które sąd musi (co najmniej) uwzględnić orzekając pieczę współdzieloną, wymienionych przykładowo w projektowanym § $1a^1$, dodawanym do art. 58 k.r.o. O ile przepis zostanie uchwalony i będzie rzetelnie stosowany, to prawdopodobnie spełnienie wskazanych w nim warunków orzeczenia pieczy współdzielonej (wymienionych przykładowo) będzie możliwe w zdecydowanej mniejszości przypadków. Już z tej przyczyny nakazywanie sądom traktowania tej formy pieczy, jako pierwszej do rozważenia, o czym mowa w pkt I.4 uzasadnienia projektu ustawy, wydaje się dyskusyjne, szczególnie, że ta forma pieczy ma nie tylko zalety. Zestawienia korzyści i zagrożeń związanych z formą pieczy współdzielonej, obecnie nazywanej	art. 58 § $1a^1$. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom orzekając jednocześnie, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). § $1a^2$. Orzekając pieczę współdzieloną, sąd kieruje się dobrem dziecka i uwzględnia w szczególności: 1) zdanie dziecka; 2) wiek i stan zdrowia dziecka; 3) zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację osobistą; 4) odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców; 5) dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich. „§ $1a^3$. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom także, gdy nie zachodzą przesłanki do jednoczesnego orzeczenia pieczy współdzielonej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka a za takim rozstrzygnięciem przemawia w szczególności dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka.	**Uwaga niezasadna** 1. W sprawach o rozwód zakres rozstrzygnięć sądu o władzy rodzicielskiej nie został w art. 58 §1 zd. 1 k.r.o. w żaden sposób ograniczony. Art. 58 § 1 k.r.o nakazuje sądowi w pierwszej kolejności uwzględnić pisemne porozumienie rodzicielskie o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. Pierwszym rozstrzygnięciem co do władzy rodzicielskiej wymienionym w art. 58 § 1a k.r.o. jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej wspólnie obojgu rodzicom i jest to przez ustawodawcę preferowane rozstrzygnięcie. Z kolei § $1a^3$ tego artykułu wskazuje tylko na jeden z kolejnych sposobów rozwiązań w tym względzie (powierzenie władzy rodzicielskiej jednemu rodzicowi, a ograniczenie władzy rodzicielskiej drugiego rodzica do określonych obowiązków i uprawnień). Należy zatem przyjąć, że sąd w sprawach o rozwód upoważniony jest do wydawania wszelkich rozstrzygnięć przewidzianych przez k.r.o. w zakresie władzy rodzicielskiej. Skoro zgodnie z art. 111 § 1 k.r.o., sąd opiekuńczy może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, to sąd rozwodowy takie rozstrzygnięcie też może wydać. Tym

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			„naprzemienną”, dokonała A. Czerederecka w podsumowaniu dyskusji odbytej w Gdańsku w dniu 24 września 2017 r., w ramach Kongresu Psychologicznego, podczas sesji panelowej „Opieka (piecza) naprzemienna – wielogłos” przedstawionej w opracowaniu „Rodzina w sytuacji okołorozwodowej. Współczesne dylematy psychologiczne i prawne”, red. A. Czerederecka, Kraków 2018, s. 167-168. Odnotowania wymaga, że opinie na temat konsekwencji stosowania pieczy współdzielonej dla dobra dzieci, którego najlepsze zabezpieczenie ma znaczenie nadrzędne, stanowiące, między innymi, obowiązek sądów przy orzekaniu o władzy rodzicielskiej nad wspólnymi dziećmi rozwodzących się małżonków (art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka) są niejednoznaczne (tak w syntetycznej formie w raporcie M. Sikorskiej i M. Gawrońskiej pt.: „Piecza naprzemienna w Polsce - diagnoza i rekomendacje dla polityk publicznych”, Warszawa 2025, s. 13-17). Wskazać też należy, że opinie i badania na temat pieczy „współdzielonej”/ „naprz§emiennej” są formułowane głównie na podstawie badań przeprowadzonych za granicą, a więc w większości w odmiennych warunkach prawnych oraz nietożsamych z polskimi stosunkami społecznymi, ekonomicznymi,	§ 1a[4]. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia.”	bardziej może ją ograniczyć lub też wydać zarządzenia ograniczające władzę rodzicielską, a więc zarówno te w zakresie pieczy nad osobą dziecka, jak i zarządu jego majątkiem (art. 109 k.r.o.). Sąd rozwodowy może też zawiesić wykonywanie władzy rodzicielskiej. Przepis art. 58 k.r.o. nie wymienia wszystkich tych rozstrzygnięć sądu rozwodowego co do władzy rodzicielskiej, a jednak w orzecznictwie kwestia ta nie budzi sporów. Proponowane brzmienie przepisu art. 58 § 1a k.r.o., nakazuje uznać, że pozostawienie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest preferowanym rozstrzygnięciem sądu z uwagi na dobrostan dziecka i prawo rodziców do wspólnego wychowywania dziecka. Przy takim rozstrzygnięciu Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić, że będą oni wykonywali pieczę w powtarzających się okresach, ale niekoniecznie równych (pieczę współdzieloną) lub powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i ustalić miejsce pobytu dziecka w miejscu

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			obyczajowymi, częstotliwością zawierania małżeństw, rolą tradycji, podejściem do ról przypisywanych przez większość społeczeństwa matkom i ojcom itp. Ich wyniki nie mogą wiec być w pełni miarodajne dla formułowania prognoz co do sytuacji w Polsce. 2. Z brzmienia projektowanych przepisów wynika, iż konieczną przesłanką orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom. Celowe byłoby równie jednoznaczne przesądzenie o dopuszczalności powierzenia obojgu rodzicom władzy rodzicielskiej także w stanach faktycznych, w których jest to najlepsze rozwiązanie z punktu		zamieszkania jednego z rodziców. Oba rozstrzygnięcia mają pierwszeństwo przed ograniczeniem władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców do określonych uprawnień i obowiązków, ale też piecza współdzieloną powinna być priorytetową formą, jako ta która daje obojgu rodzicom pełny wgląd w sytuację dziecka. Od konkretnych okoliczności faktycznych zależy wybór przez sąd, przy powierzeniu rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, formy sprawowania pieczy, przy czym w każdym przypadku kiedy piecza współdzielona jest zgodna z dobrem dziecka, sąd winien ją orzec. Z powyższych względów, nie jest koniecznym, tak jak dotychczas, wymienienie w art. 58 k.r.o. wszystkich możliwych rozstrzygnięć sądu rozwodowego w przedmiocie władzy rodzicielskiej. 2. Powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej jest możliwe o ile istnieje współpraca rodzicielska, gdyż uprawnienie to jest wykonywane wspólnie przez rodziców

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			widzenia dobra dziecka z uwagi na jego potrzeby oraz zaangażowanie obojga rodziców w jego sprawy, dotychczasowy podział obowiązków, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dziecka, ale nie jest możliwe orzeczenie pieczy współdzielonej np. dlatego, że jedno z rodziców nie może zapewnić dziecku odpowiednich warunków mieszkaniowych, bądź zamieszkania w miejscu, które umożliwiałoby dalsze uczęszczanie dziecka do tej samej placówki oświatowej.		(art. 97 § 2 k.r.o.) i jednocześnie nie zachodzą przesłanki do ograniczenia władzy rodzicielskiej. Natomiast z art. 95 § 3 k.r.o. wynika, że władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka, zatem także rozstrzygnięcie sądu co do władzy rodzicielskiej musi tę zasadę uwzględnić. Preferowanym przez ustawodawcę rozstrzygnięciem jest pozostawienie wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom i to niezależnie od orzeczenia pieczy współdzielonej czy też ustalenia miejsca pobytu dziecka przy jednym z rodziców.
2.	**Sąd Najwyższy**	**art. 107 k.r.o.**	Sposoby rozstrzygania o wykonywaniu władzy rodzicielskiej i utrzymywania kontaktów z dzieckiem rodziców żyjących w rozłączeniu powinny być analogiczne do przewidzianych w wyroku orzekającym rozwód.	Art. 107 § 2a. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, orzekając pieczę współdzieloną. **Art. 58 § 1a oraz § 1a[1] stosuje się.** §2b. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom także, gdy nie zachodzą przesłanki do jednoczesnego orzeczenia pieczy współdzielonej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka a za takim rozstrzygnięciem przemawia w szczególności	**Uwaga częściowo zasadna** Art. 58 § 1a[1] k.r.o. zawiera definicję pieczy współdzielonej. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej, nie jest właściwym rozwiązanie, w którym dwukrotnie w tym samym akcie normatywnym definiuje się treść tego samego prawa podmiotowego, wprowadzając jego nazwę (piecza współdzielona). Jeśli definiuje się pojęcie w pierwszej z norm, to w kolejnych normach należy się już do niego tylko odwołać poprzez

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich, zdolność rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka. § 2c. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia. § 2d. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem i wysokości, w jakiej każdy z rodziców jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. § 2e. Sąd może odstąpić od orzekania w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli rodzic nie stawił się na rozprawę albo mimo stawienia nie bierze w niej udziału albo miejsce pobytu rodzica nie jest znane.	wskazanie nazwy. Prawidłowym jest posługiwanie się zdefiniowanym pojęciem w kolejnych przepisach tego samego aktu prawnego, a także w innych ustawach. Skoro w art. 58§1a[1] k.r.o zdefiniowano pojęcie ,,pieczy współdzielonej'', to zbędnym jest odwoływanie się do tej definicji w art. 107 § 2a k.r.o. Wystarczającym jest posłużenie się nazwą,, piecza współdzielona''. Natomiast, zdaniem projektodawcy, zasadnym jest dodanie do art. 107 §2a k.r.o zdania 2 o treści ,, Art. 58 §1a[2] k.r.o stosuje się''. Powyższe spowoduje, że nie będzie wątpliwości, że sąd orzekając o pieczy współdzielonej w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu zobowiązany jest wziąć pod uwagę te same kryteria, co do dziecka rozwodzących się rodziców. W pozostałym zakresie, uwaga jest niezasadna, odpowiedź jak w pkt 1

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
3.	**Sąd Najwyższy**	**art.756[1a] k.p.c.**	Wprowadzenie reguły, iż podstawową i pierwszoplanową formą zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy nad dzieckiem do czasu prawomocnego zakończenia sprawy, gdy obojgu rodzicom przysługuje władza rodzicielska, jest piecza współdzielona, budzi bardzo poważne wątpliwości. Orzeczenie takiej formy sprawowania pieczy wymaga, zgodnie z projektowaną zmianą art. 58 k.r.o., licznych ustaleń, które **mogą być dokonane w należyty sposób tylko po przeprowadzeniu wszechstronnego postępowania dowodowego.** Takie postępowanie, w sytuacjach typowych wymaga czasu. Zabezpieczenie zaś jest potrzebne już na początku postępowania, gdy sąd jeszcze nie zgromadził materiału dowodowego skłaniającego do oceny, iż piecza współdzielona jest w danym stanie faktycznym odpowiednia dla dziecka. Nie do zaakceptowania jest ujęcie dobra dziecka w projektowanym przepisie. **Z przepisu wynika, że sąd nie ma obowiązku poszukiwania sposobu zabezpieczenia w przedmiocie wykonywania pieczy najbardziej odpowiedniego dla dziecka, realizującego jego dobro**. Zaprojektowano obowiązek orzeczenia pieczy współdzielonej, od którego sąd może odstąpić w 2 określonych		**Uwaga niezasadna** Wnioski o zabezpieczenie w sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów są rozpatrywane po przeprowadzeniu rozprawy (art.756[1] k.p.c.). Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia zobowiązany jest do oceny kryteriów z art. 58 § 1 a[2] pkt 1-5 k.r.o. w kontekście dobra dziecka. Przepis art.756[1] k.p.c. odwołuje się do „instytucji" pieczy współdzielonej uregulowanej w k.r.o., a zatem oczywiste jest, że także do kryteriów jej orzekania. Proponowane brzmienie art. 756[1a] k.p.c. zminimalizuje możliwość orzeczenia w trybie zabezpieczenia pieczy współdzielonej tam, gdzie nie będzie ona najbardziej efektywną formą wykonywania władzy rodzicielskiej. Jeżeli orzeczenie pieczy współdzielonej nie będzie możliwe, bo będzie sprzeczne z dobrem dziecka, sąd udzieli zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przypadkach. Jednym z nich miałaby być **sprzeczność** takiego rozstrzygnięcia **z dobrem dziecka**. Jest to wyrazem odwrócenia zasady (nie dobro dziecka jako główne kryterium sposobu rozstrzygnięcia, ale przyjęcie określonego rozstrzygnięcia, gdy nie jest optymalne, choć wobec braku zdecydowanej odmowy rodzica do podjęcia pieczy, możliwe, a odstąpienie od niego dopiero wtedy, gdy **naruszałoby dobro dziecka**). Opiniujący wyraża przeświadczenie, że **zaprojektowanego przepisu nie należy wprowadzać**. O ile nie będzie go w ustawie sąd będzie mógł, prawdopodobnie w wyjątkowych sytuacjach, udzielić zabezpieczenia w formie pieczy współdzielonej, ale tylko wtedy, gdy oceni, że w stanie faktycznym sprawy będzie ona najlepszym sposobem realizacji dobra dziecka.		
4.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Uwagi ogólne do projektu**	Przedmiotem niniejszej opinii jest ocena projektowanych rozwiązań legislacyjnych, które mają wprowadzić do polskiego porządku prawnego instytucję tzw. pieczy współdzielonej. W założeniu ustawodawcy rozwiązanie to ma zapewnić dziecku możliwość wychowywania przez obojga rodziców, jednak mimo deklarowanych celów projekt w brzmieniu przedstawionym do opiniowania należy ocenić negatywnie. Choć intencją ustawodawcy jest wzmocnienie roli		**Uwaga niezasadna** Orzeczenie pieczy w współdzielonej musi być zgodne z dobrem dziecka, czyli uwzględniać dobrostan dziecka w konkretnych okolicznościach faktycznych. Warunkiem koniecznym jej orzeczenia jest powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskie, zaś to jest możliwe, kiedy jest realna szansa na ich współpracę w istotnych sprawach

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			obojga rodziców w wychowaniu dziecka oraz ograniczenie negatywnych skutków rozpadu związku, proponowane regulacje budzą poważne wątpliwości z punktu widzenia nadrzędnej zasady prawa rodzinnego, jaką jest dobro dziecka. Wprowadzenie mechanizmów równościowych nie polega bowiem na mechanicznym podziale „po równo", lecz na takim ukształtowaniu regulacji, które w pierwszej kolejności służy ochronie dobra dziecka. Instytucja pieczy współdzielonej funkcjonuje obecnie w praktyce i jest stosowana tam, gdzie rodzice są w stanie współpracować i utrzymywać prawidłową komunikację. Szczególnie problematyczne wydaje się dopuszczenie stosowania pieczy współdzielonej także w sytuacjach konfliktu między rodzicami. Dotychczasowe doświadczenia oraz dorobek doktryny i judykatury wskazują, że tego rodzaju model opieki sprawdza się przede wszystkim tam, gdzie rodzice są w stanie się porozumiewać i współdziałać w sprawach dotyczących dziecka. W przeciwnym razie może on prowadzić do nasilenia konfliktów, przerzucania odpowiedzialności, a nawet wykorzystywania dziecka jako elementu sporu. Nie bez znaczenia pozostaje również sam charakter pieczy współdzielonej, który wiąże się z cykliczną zmianą miejsca pobytu dziecka. W		dziecka. Samo istnienie konfliktu między rodzicami, który wyraża się w różnicy zdań, nie wyklucza orzeczenia pieczy współdzielonej, jeśli rodzice podejmują wspólnie decyzje w sprawie dziecka, natomiast tam, gdzie brak jest współpracy albo stosowana jest przemoc, izolacja od drugiego rodzica czy wykorzystywanie dziecka jako elementu sporu, piecza współdzielona nie jest wskazana z uwagi na generalną zasadę prawa rodzinnego tzw. zasadę dobra dziecka. Każdorazowo sąd opiekuńczy w wyroku rozwodowym lub w orzeczeniu w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu, biorąc pod uwagę m.in. wiek dziecka, jego zdanie i rozsądne życzenia, będzie orzekał o formie pieczy zapewniającej najlepiej dobrostan dziecka. Nie zawsze będzie to piecza współdzielona albo forma tej pieczy w modelu 50/50. Art. 58 §1 a² k.r.o. określa kryteria, które sąd winien ocenić przed powierzeniem rodzicom wspólnej pieczy nad dzieckiem w formie pieczy współdzielonej. Nie jest możliwym enumeratywne wyliczenie w przepisie wszystkich kryteriów, którymi sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			niektórych przypadkach, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci młodszych lub bardziej wrażliwych, może to negatywnie wpływać na ich poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Wprawdzie projekt zakłada, że opieka ma być sprawowana w „powtarzających się, ale niekoniecznie równych okresach", jednak nie precyzuje jasno kryteriów, które pozwalałyby ocenić, kiedy taki model jest rzeczywiście odpowiedni z punktu widzenia rozwoju dziecka. W praktyce może to prowadzić do nadmiernie formalnego podejścia przy orzekaniu, w którym piecza współdzielona stanie się rozwiązaniem preferowanym, nawet jeśli okoliczności konkretnej sprawy przemawiają przeciwko jej zastosowaniu. W ocenie Naczelnej Rady Adwokackiej, projekt w obecnym kształcie wymaga pogłębionej korekty legislacyjnej, polegającej w szczególności na wyraźnym uzależnieniu stosowania pieczy współdzielonej od zgodnej postawy rodziców, doprecyzowaniu zasad ustalania alimentów, wprowadzeniu mechanizmów zabezpieczających dziecko przed negatywnymi skutkami konfliktu między rodzicami oraz wzmocnienia ochrony małoletnich, wobec których dochodziło lub dochodzi do stosowania przemocy ze strony jednego z rodziców. Brak takich rozwiązań może prowadzić do skutków odwrotnych od		winien kierować się przy orzeczeniu pieczy współdzielonej, z uwagi na ich wielość i różnorodność, stąd posłużono się stwierdzeniem,, w szczególności''. Orzeczona przez sąd forma pieczy powinna pozostawać optymalną dla dziecka w konkretnych okolicznościach faktycznych. Oczywistym jest, że piecza współdzielona jest najbardziej efektywna w sytuacji, kiedy wnioskują o nią oboje współpracujący w sprawach rodzicielskich rodzice, natomiast brak podstaw, aby ograniczyć jej orzekanie jedynie do sytuacji zgodnego wniosku stron. W takim przypadku ten z rodziców, który sprzeciwiałby się (z różnych względów) orzeczeniu pieczy współdzielonej takiego wniosku mógłby nie złożyć, co uniemożliwiłoby sądowi jej orzeczenie, nawet jeśli ten model pieczy byłby najwłaściwszy dla dziecka.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zamierzonych, w tym do naruszenia podstawowych standardów ochrony dobra dziecka.		
5.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 58 § 1a1 k.r.o.**	Przepis wprowadza nowe pojęcie do prawa rodzinnego, jakim jest „piecza współdzielona". W projekcie brakuje jednak skonkretyzowania definicji ustawowej tego pojęcia, co może rodzić dowolność w jej rozumieniu i stosowaniu przez sądy, w szczególności, że projektowanie rozwiązanie dopuszcza możliwość nierównych okresów sprawowania pieczy. Projekt ustawy przewiduje orzekanie przez sądy o pieczy współdzielonej, jednocześnie nie wskazując, którego z obowiązków rodziców wobec dzieci ma dotyczyć piecza współdzielona: władzy rodzicielskiej, czy prawa i obowiązku kontaktów z dziećmi. Ustawodawca nie rozstrzyga również czy i w jaki sposób orzeczenie pieczy współdzielonej będzie korespondowało z obowiązkiem alimentacyjnym rodziców wobec dzieci. Brak wyraźnego umiejscowienia pieczy współdzielonej w systemie prawa, może powodować poważne problemy orzecznicze, co przekładać się będzie na niestabilną i szkodliwą dla dzieci sytuację opiekuńczo-wychowawczą. Ponadto treść projektowanego przepisu sugeruje, iż powierzenie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom będzie możliwe		**Uwaga niezasadna** Definicja pieczy współdzielonej zawarta jest w art. 58 § 1a[1] k.r.o. Projektodawca zakłada, że piecza współdzielona będzie sprawowana nie tylko w modelu 50/50, ale też w okresach nierównych, każdorazowo jednak, w takim zakresie aby zapewnić rodzicowi rzeczywisty wpływ na proces wychowawczy dziecka. Nie jest wykluczone, że wykonywanie pieczy współdzielonej w nieporównywalnych okresach, będzie formą najlepiej zapewniającą dobrostan dziecka w konkretnych okolicznościach faktycznych. Piecza jest jednym z elementów władzy rodzicielskiej, obok prawa do reprezentacji dziecka, co nie jest sporne w doktrynie. Wprowadzenie do k.r.o. definicji pieczy współdzielonej i określenie kryteriów jej orzekania nie zmienia zasad orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Sąd będzie ustalał

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			tylko wtedy, gdy sąd orzeknie pieczę współdzieloną nad dziećmi, co również uznać należy za niewłaściwe. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym powierzenie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest stosowane w praktyce nie tylko w sytuacji obecnie funkcjonującej pieczy naprzemiennej, ale również w sytuacji ustalenia miejsca zamieszkania dziecka u jednego z rodziców i uregulowania kontaktów drugiego rodzica z dzieckiem. Wprowadzenie rozwiązania polegającego na ograniczaniu władzy rodzicielskiej w każdym przypadku, kiedy nie orzeczono pieczy współdzielonej jest nieuzasadnione i może doprowadzić do eskalowania konfliktów pomiędzy stronami, a tym samym negatywnie wpływać na dziecko.		wysokość świadczenia alimentacyjnego na ogólnych zasadach, czyli z jednej strony uwzględni usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Jednocześnie weźmie pod uwagę zakres osobistych starań o wychowanie i utrzymanie uprawnionego przez każdego z rodziców (art. 135 § 2 k.r.o.). Art. 58 § 1a k.r.o. wskazuje, że sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom. W takim przypadku pieczę nad dzieckiem mogą oni wykonywać w formie pieczy współdzielonej, lub dziecko może mieć ustalone miejsce pobytu w miejscu zamieszkania jednego z rodziców, a wówczas bieżącą pieczę nad dzieckiem sprawuje ten rodzic z którym dziecko zamieszkuje, natomiast drugi z rodziców, kiedy realizuje kontakty. Aktualnie sytuacja taka nie budzi wątpliwości w praktyce orzeczniczej, zatem nie jest zasadne stwierdzenie, że jeśli nie zostanie orzeczona piecza współdzielona to

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					zachodzi od razu konieczność ograniczenia wykonywania władzy rodzicielskiej, tylko dlatego że ustawodawca w art. 58 k.r.o. nie przewiduje wprost możliwości powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodziców i ustalenie miejsca pobytu dziecka w miejscu zamieszkania jednego z rodziców.
6.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 58 § 1a² k.r.o.**	W projektowanej regulacji, wskazano, że sąd orzekając pieczą współdzieloną powinien brać pod uwagę zdanie dziecka. Wprowadzenie – zdania dziecka jako czynnika, który sąd bierze pod uwagę przy orzekaniu pieczy współdzielonej, należy ocenić pozytywnie. Wątpliwości budzi jednak brak dookreślenia w jakim stopniu zdanie dziecka będzie dla sądu wiążące. Obecnie obowiązujące przepisy czynią wysłuchanie dziecka czynnością obligatoryjną, ale nie nadają jej rangi dowodu jak np. przesłuchanie stron. Obecnie praktyka wysłuchania dziecka jest niejednolita i budzi wątpliwości. Projekt w zakresie w jakim wprowadza przesłankę „zdania dziecka" nie odsyła do przepisu art. 216 (1) k.p.c. i nie wskazuje w jaki sposób „zdanie dziecka" będzie odbierane przez sąd. Projektowana regulacja nie jest więc spójna i wprowadza chaos legislacyjny, albowiem nie wskazuje w		**Uwaga częściowo zasadna** Sąd winien wziąć pod uwagę zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je uwzględnić w każdym przypadku. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek zachowań rodzica. Rolą sądu jest ocena, która forma wykonywania władzy rodzicielskiej najlepiej realizuje zasadę dobra dziecka przy ocenie wszystkich przesłanek z art. 58 § 1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Natomiast zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 §1a² art. 58 k.r.o określeniem z art. 216 [1] k.p.c. – tzn. ,,zdanie i rozsądne życzenia dziecka''

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			jaki sposób będzie przeprowadzana, czy jest to nowy rodzaj dowodu, czy też zdanie dziecka będzie możliwe do wyrażenia na zasadach obowiązujących dla wysłuchania. Jeśli projektodawca decyduje się wskazać zdanie dziecka jako jedną z przesłanek do orzeczenia pieczy współdzielonej to winien również doprecyzować czy ewentualny brak zgody dziecka na pieczę współdzieloną będzie dla sądu wiążący. Kolejna z przesłanek, jaką sąd winien uwzględniać orzekając pieczę współdzieloną jest odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców. Odległość ta powinna być wskazana w taki sposób, aby wyeliminować pieczę w dwóch różnych miastach, czy też w znacznej odległości od siebie i jednocześnie zapewnić dziecku zachowanie kontaktów z rówieśnikami oraz udział w zajęciach edukacyjnych bez nadmiernego obciążenia dziecka, wszak to dziecko będzie musiało ponosić wszelkie konsekwencje związane z koniecznością zmiany miejsca zamieszkania w zależności od ustalonych okresów pieczy, podczas gdy rodzice każdorazowo będą pozostawiać w swoich stałych miejscach pobytu bez narażania się na jakiekolwiek niedogodności. Przesłankę dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich ocenić należy pozytywnie, jednak uregulowanie to wymaga		Każdorazowo przesłanka odległości między miejscami pobytu rodziców będzie badana przez sąd. Nie jest wykluczone zamieszkiwanie w innych miejscowościach, jeśli ta odległość jest niewielka, często bowiem granice administracyjne miast/wsi sprawiają, że mimo mieszkania w innych miejscowościach, odległości między stałymi miejscami pobytów rodziców, pozwalają dziecku uczęszczać do tej samej placówki edukacyjnej czy na wybrane zajęcia pozalekcyjne. Przesłanka dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich winna być oceniana przez sąd na datę orzekania (art. 316 §1 k.p.c.), czyli obejmować okres kiedy rodzice wspólnie zamieszkiwali, ale też okres kiedy rodzice się rozstali. Pozwala to ocenić rzeczywisty zakres obowiązków rodziców w wychowaniu dziecka. Jeśli zawężylibyśmy tą przesłankę tylko do okresu przed wytoczeniem powództwa, a wydanie orzeczenia nastąpiłoby po kilku latach procesu, sąd nie mógłby uwzględnić aktualnej sytuacji dziecka, co byłoby sprzeczne z zasadą dobra dziecka.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			doprecyzowania poprzez wskazanie, że przez dotychczasowy podział obowiązków rodzicielskich należy rozumieć podział obowiązków mający miejsce przed wytoczeniem powództwa. Brak takiego uregulowania może prowadzić do sytuacji, w który rodzic wykonujący do tej pory jedynie nieznaczną część swoich obowiązków dopiero po wytoczeniu sprawy podejmie aktywność i zaangażuje się w faktyczne wykonywanie obowiązków rodzicielskich co może skutkować niewłaściwym rozstrzygnięciem z punktu widzenia dobra dziecka. Opiniowany projekt nie zawiera również wyraźnego katalogu negatywnych przesłanek wyłączających możliwość orzeczenia pieczy współdzielonej. W szczególności brak jest przepisów wskazujących, że piecza współdzielona nie powinna być orzekana w sytuacji: stosowania przemocy domowej przez jednego z rodziców, prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty", istnienia poważnego konfliktu rodzicielskiego uniemożliwiającego współpracę, czy też zagrożenia bezpieczeństwa dziecka lub drugiego rodzica. Wprowadzenie do ustawy przesłanek negatywnych orzeczenia pieczy współdzielonej wydaje się zasadne i konieczne z punktu widzenia dobra dziecka.		Czasami podział obowiązków między rodzicami wynika ze wspólnych ustaleń, jedno z rodziców pracuje zawodowo, drugie przejmuje obowiązki opieki nad dzieckiem i prowadzenia domu. W sytuacji rozstania, zaangażowanie się obojga rodziców w proces wychowawczy dziecka, zasługuje niewątpliwe na uwzględnienie, zaś brak zaangażowania jest potwierdzeniem obniżonych kompetencji rodzicielskich. Projektowane przepisy wskazują kryteria, które sąd winien ocenić orzekając o pieczy współdzielonej. Jest to katalog otwarty, co oznacza, że sąd może uwzględnić także inne kryteria, których ustawodawca nie wymienił w art. 58 §1a²k.r.o. Stosowanie przemocy wyklucza powierzenie rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, a to z kolei jest warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej. Wprowadzenie do k.r.o definicji pieczy współdzielonej i określenie kryteriów jej orzekania nie zmienia

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Kolejnym obszarem wymagającym szczegółowej analizy, a który ustawodawca pomija, jest kwestia obowiązku alimentacyjnego w warunkach pieczy współdzielonej. Projekt nie rozstrzyga w sposób jednoznaczny mechanizmów ustalania alimentów w sytuacji pieczy współdzielonej. W praktyce mogą pojawić się tendencje do automatycznego znoszenia obowiązku alimentacyjnego lub jego istotnego ograniczania, przy założeniu „równoważnego" udziału rodziców w wychowaniu dziecka. Takie podejście pozostaje w sprzeczności z zasadą prawa rodzinnego, zgodnie z którą zakres obowiązku alimentacyjnego uzależniony jest nie tylko od osobistego zaangażowania w opiekę, lecz również od usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Wprowadzenie pieczy współdzielonej bez jednoczesnego uregulowania kwestii alimentów może prowadzić do sytuacji, w której dziecko będzie		zasad orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Sąd będzie go ustalał na ogólnych zasadach, czyli z jednej strony uwzględni usprawiedliwione potrzeby dziecka, a z drugiej strony zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.). Jednocześnie weźmie pod uwagę zakres osobistych starań o wychowanie i utrzymanie uprawnionego przez każdego z rodziców (art. 135 § 2 k.r.o.). Obligatoryjność orzekania w wyroku rozwodowym o obowiązku alimentacyjnym, także w przypadku orzekania o pieczy współdzielonej, wynika z art. 58 §1 k.r.o. W sytuacji, kiedy jeden z rodziców ma wyższe możliwości zarobkowe i majątkowe, potrzeba zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, może uzasadniać ustalenie po stronie tego rodzica obowiązku alimentacyjnego. Podobnie okresy sprawowania pieczy nie zawsze muszą być porównywalne, co również może uzasadniać po stronie rodzica, który w mniejszym rozmiarze wykonuje

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			funkcjonowało na znacząco odmiennym poziomie życia w każdym z gospodarstw domowych rodziców, co narusza zasadę równej stopy życiowej. Należy również zwrócić uwagę, że istnieje realne ryzyko instrumentalnego wykorzystywania możliwości ustalenia pieczy współdzielonej jako rozwiązania pozwalającego uniknąć obowiązku alimentacyjnego, co z kolei może prowadzić do pogorszenia sytuacji materialnej dziecka, a także do wzrostu liczby sporów sądowych. Zasadnym wydaje się zatem wprowadzenie dodatkowej przesłanki warunkującej orzeczenie pieczy współdzielonej tj. obowiązku przedstawienia przez rodziców planu kosztów utrzymania dziecka, a w braku wypracowania tego planu wprowadzenie obowiązku orzekania o kosztach utrzymania dziecka w taki sposób, aby zapewnić dziecku taki sam poziom życia w każdym miejscu, w którym będzie przebywać w ramach pieczy współdzielonej.		pieczę, ustalenie obowiązku alimentacyjnego. W przypadku jednak kiedy sytuacja majątkowa rodziców jest zbliżona, a piecza współdzielona wykonywana w równych okresach, sąd winien mieć możliwość odstąpienia od orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Proponuje się dodanie do art. 58 § 1e o treści :,, Orzekając pieczę współdzieloną sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka''.
7.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 58 § 1c k.r.o. i art. 107 § 2c k.r.o.**	Projektowane rozwiązanie nie zostało w należyty sposób uzasadnione. W uzasadnieniu do projektu ustawy oraz w Ocenie Skutków Regulacji ustawodawca nie wyjaśnia w należyty sposób z jakich względów rezygnuje z orzekania o kontaktach i alimentach w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a co za tym idzie trudno jednoznacznie odnieść się		**Uwaga częściowo zasadna** W spawie o rozwód stroną postępowania są tylko małżonkowie, dlatego nie jest zasadnym ustalenie w tej sprawie kontaktów z dzieckiem skoro nie biorą w niej udziału osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej, pod pieczą której aktualnie pozostaje

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			do projektowanego rozwiązania. Co do zasady prowadzenie jednego postępowania w sprawach dotyczących małoletnich pozwolą ograniczyć ilość postępowań i kompleksowo rozpoznać wszystkie sprawy związane z małoletnimi dziećmi bez konieczności wszczynania odrębnych spraw. Przedstawiony do opiniowania projekt wymaga szerszego uzasadnienia i szczegółowego wyjaśnienia przyczyn, dla których ustawodawca przewiduje odstąpienie od orzekania o kontaktach i alimentach w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.		lub będzie pozostawało dziecko. Ustalanie w takiej sytuacji kontaktów winno następować przed sądem opiekuńczym (w postępowaniu nieprocesowym) z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą. Dotyczy to także ustalenia wysokości alimentów na rzecz małoletniego od każdego z rodziców. Proces w tym zakresie winien się toczyć przed sądem opiekuńczym z udziałem osób sprawujących pieczę zastępczą czy kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu obowiązanego do finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Uwaga jest zasadna w zakresie art. 107 § 2c k.r.o. Z przyczyn wskazanych w uwadze z pkt 19 należy wykreślić § 2c w art. 107 k.r.o.
8.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 96 § 1 k.r.o.**	Wprowadzone uregulowanie nakłada na rodziców m.in. obowiązek zapewnienia dziecku bezpieczeństwa. Z uzasadnienia projektu wynika, iż Sąd nie może ustanowić pieczy współdzielonej, jeśli w rodzinie dochodzi do przemocy. Ustawodawca ogranicza kwestie przemocy wyłącznie do omówienia ich w uzasadnieniu do projektu, co uznać należy za niewystarczające. Szczególnie		**Uwaga częściowo zasadna** Obowiązek zapewnienia dziecku bezpieczeństwa wskazany w art. 96 k.r.o. nie odnosi się tylko do przemocy domowej stosowanej wobec danego dziecka czy drugiego rodzica, ale stosowania jej np. wobec rodzeństwa czy stosowania przemocy przez osoby trzecie (np. partnera, dziadków).

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			krytycznie należy ocenić brak bezpośredniego odniesienia w projekcie ustawy do kwestii przemocy wobec dzieci oraz drugiego rodzica. Projekt nie przewiduje, aby wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty", czy też ustalenie przemocy (nawet nieprawomocne) skutkowało wyłączeniem pieczy współdzielonej. Brak wyraźnych ograniczeń w sytuacjach przemocy może prowadzić do wtórnej wiktymizacji ofiary, co może skutkować koniecznością współpracy ofiary przemocy z jej sprawcą, czy pozostawania dziecka pod pieczą rodzica stosującego przemoc. Projekt w obecnym kształcie pozostaje zatem niespójny z innymi elementami systemu prawa, w szczególności: z regulacjami dotyczącymi przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz z działaniami zespołów interdyscyplinarnych w ramach procedury „Niebieskiej Karty", których zadaniem jest dokumentowanie przemocy wobec członków rodziny. W celu zgodności projektowanej regulacji z zasadą dobra dziecka oraz zapewnienia dziecku bezpieczeństwa zasadne jest wprowadzenie do projektu wyraźnego katalogu przesłanek negatywnych, obejmującego m.in.: stosowanie przemocy domowej, prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty", czy uzależnienia lub choroby rodzica zagrażające		Chodzi przy tym o każdy rodzaj działania czy zaniechania, które zagrażają szeroko rozumianemu bezpieczeństwu dziecka (np. udostępnianie treści pornograficznych), a nie tylko przemocy domowej rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Sąd cywilny jest związany jedynie ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa (art.11 k.p.c.), a w pozostałym zakresie ustala samodzielnie fakty, które stanowią podstawę jego rozstrzygnięć. Nie jest zasadnym wprowadzenia zakazu orzekania o pieczy współdzielonej w każdym przypadku wszczęcia procedur ,, Niebieskiej Karty'', gdyż zdarza się że jest ona wykorzystywana instrumentalnie w procedurze rozwodowej. Krzywdzenie dziecka przez jednego rodzica uniemożliwia powierzenie mu wykonywania władzy rodzicielskiej, a wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej jest warunkiem orzeczenia pieczy współdzielonej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			dobru dziecka. Sąd każdorazowo orzekając pieczę współdzieloną powinien sprawdzić czy dziecko lub jedno z rodziców nie jest objęte procedurą „Niebieskiej Karty" oraz ustalić czy w zdarzeniu lub zdarzeniach objętych tą procedurą nie brało udział dziecko, jako niemy świadek przemocy. Sąd winien również dokonać czynności sprawdzających oceniając ryzyko przemocy domowej, a wystąpienie nawet jednego incydentu przemocy powinno stanowić przesłankę negatywną do ustalenie pieczy współdzielonej. Przesłanką negatywną powinien być również zakaz/nakaz wynikający z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy (wydany nawet w formie zabezpieczenia). Ponadto, z treści modyfikowanego przepisu usunięto sformułowanie "dla dobra społeczeństwa" w kontekście obowiązku rodziców w zakresie przygotowania dziecka do pracy. Zmiana ta nie została w jakikolwiek sposób wyjaśniona w uzasadnieniu projektu ustawy. Mimo to należy ją ocenić negatywnie, albowiem jednym z istotnych elementów funkcjonowania dziecka jest przygotowanie go do zgodnej z jego zdolnościami i możliwościami koegzystencji społecznej, a obowiązek ten jest jednym z fundamentów odpowiedzialności rodzicielskiej.		Postulat przywrócenia w treści art. 96 § 1 k.r.o. słów „dla dobra społeczeństwa" jest uzasadniony z powodów wskazanych w treści uwagi. Nadto projektodawca proponuje dodać do art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców w zakresie ochrony prywatności dziecka. Powyższe dotyczy między innymi *sharentingu,* czyli zjawisku polegającego na publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Ma to zapobiec przesadnie intensywnej, niemal kompulsywnej aktywności rodziców w mediach społecznościowych, polegającej na publikowaniu licznych i szczegółowych treści związanych z dzieckiem.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
9.	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 107 k.r.o.**	Projektowana modyfikacja art. 107 k.r.o. w zakresie wprowadzenia pieczy współdzielonej ocenić należy negatywnie z uwagi na jej niespójność z projektowaną regulacją art. 58 k.r.o. Analiza porównawcza obu przepisów prowadzi do wniosku, że ustawodawca różnicuje przesłanki stosowania tej samej instytucji prawnej w zależności od rodzaju prowadzonego postępowania, w jakim jest orzekana. Art. 107 k.r.o., regulujący sytuację dziecka w postępowaniu poza rozwodowym, nie zawiera analogicznych przesłanek warunkujących możliwość orzeczenia pieczy współdzielonej, jak projektowany art. 58 k.r.o. Takie rozwiązanie może prowadzić do powstania niespójności systemowej. Ta sama instytucja prawna, jaką jest piecza współdzielona, podlega bowiem odmiennym kryteriom zastosowania w zależności od tego, czy rodzice dziecka prowadzą postępowanie rozwodowe, czy też nie. Brak jednolitego standardu może skutkować różnym zakresem ochrony dobra dziecka, a sposób oceny sytuacji rodzinnej może różnić się wyłącznie z przyczyn formalnych, niezwiązanych z rzeczywistą sytuacją dziecka. Art. 107 k.r.o. w praktyce znajduje zastosowanie w szerokim spektrum spraw, często o wysokim stopniu konfliktu między rodzicami. Tym bardziej niezrozumiałe jest pominięcie w tym przepisie		**Uwag częściowo zasadna** Art. 58§1a[1] k.r.o. zawiera definicję pieczy współdzielonej. Z uwagi na zasady techniki legislacyjnej, nie jest właściwym rozwiązanie, w którym dwukrotnie w tym samym akcie normatywnym definiuje się treść tego samego prawa podmiotowego, wprowadzając jego nazwę (piecza współdzielona). Jeśli definiuje się pojęcie w pierwszej z norm, to w kolejnych normach należy się już do niego tylko odwołać poprzez wskazanie nazwy. Prawidłowym jest posługiwanie się zdefiniowanym pojęciem w kolejnych przepisach tego samego aktu prawnego, a także w innych ustawach. Natomiast zasadnym jest dodanie do art. 107 § 2a k.r.o zdania 2 o treści: ,, Art.58 §1a[2]k.r.o stosuje się''. Powyższe spowoduje, że nie będzie wątpliwości, że sąd orzekając o pieczy współdzielonej w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu zobowiązany jest wziąć pod uwagę te same kryteria, co do dziecka rozwodzących się rodziców. Projekt UD 349 zakłada taki sam katalog kryteriów przy orzekaniu

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			przesłanek, które w art. 58 § 1a2 k.r.o. zdaniem ustawodawcy mają pełnić funkcję gwarancyjną i zabezpieczającą interesy dziecka. Niespójność między art. 58 k.r.o., a art. 107 k.r.o. może również skutkować rozbieżnościami w praktyce orzeczniczej. Brak spójności między kluczowymi przepisami regulującymi tę samą instytucję prowadzi do powstania luki prawnej oraz osłabienia funkcji ochronnej prawa rodzinnego. Ustawodawca powinien zapewnić jednolite, klarowne i kompletne przesłanki stosowania pieczy współdzielonej niezależnie od rodzaju sprawy, w której jest orzekana. Zasadne jest zatem uzupełnienie projektowanego art. 107 k.r.o. o przesłanki analogiczne do tych przewidzianych w art. 58 § 1a2 k.r.o (po ich doprecyzowaniu) oraz o przesłanki negatywne stosowania pieczy współdzielonej. Dopiero takie ukształtowanie projektowanych rozwiązań pozwoli na zachowanie spójności systemowej oraz zapewnienie właściwego poziomu ochrony praw dziecka.		pieczy współdzielonej w stosunku do dziecka rozwodzących się rodziców, jak i w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu.
10	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 445 k.p.c.**	Projektowana modyfikacja art. 445 k.p.c. prowadzi do sytuacji, w której sprawa o zaspokajanie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi, a ich wspólnymi dziećmi zainicjowana przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację za okres od daty wytoczenia powództwa o		**Uwaga niezasadna** Sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi wszczęta w czasie trwania procesu o rozwód lub o separację będzie

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			rozwód lub o separację zostaje przekazana do sądu okręgowego, a co za tym idzie sprawa taka - nie jak do tej pory - podlega zawieszeniu ale po przekazaniu przestaje funkcjonować jako odrębne postępowanie przed sądem rejonowym. Ustawodawca jednocześnie nie przewidział żadnej alternatywy na wypadek oddalenia powództwa o rozwód lub separację, co wymaga uzupełnienia. Uwagi w tym zakresie pozostają zbieżne z uwagami przedstawionymi do art. 445^1 § 2 k.p.c.		przekazywana do sądu, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację. Sąd rozwodowy orzeka o tym powództwie tylko wtedy kiedy orzeka rozwód lub separację. Sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty wszczęta przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub o separację podlega przekazaniu (a nie jak dotychczas zawieszeniu) przez sąd rejonowy sądowi rozwodowemu w zakresie świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Sąd rozwodowy orzeka o tych świadczeniach tylko wtedy kiedy uwzględnia powództwo o rozwód lub o separację. Natomiast w sprawie przed sądem rozwodowym w zakresie świadczeń od daty wskazanej w pozwie do daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację nie ma przeszkód aby sąd rejonowy wydał orzeczenie kończące postępowanie. Jeśli pozew o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty wniesiony w czasie trwania sprawy rozwodowej (separacyjnej) lub pozew o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty wniesiony przed wszczęciem

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					sprawy rozwodowej (separacyjnej) został przekazany sądowi rozwodowemu, a sąd ten oddali pozew o rozwód (o separację) lub umorzył postępowania to sąd okręgowy – po uprawomocnieniu się wyroku oddalającego rozwód (separację) – powinien sprawę wyłączyć i przekazać pozew alimentacyjny z powrotem do sądu rejonowego w celu jego merytorycznego rozstrzygnięcia. Po zaproponowanych zmianach praktyka w zakresie obowiązującego art. 445§1 k.p.c. będzie miała zastosowanie także do sytuacji z projektowanego §2 art. 445 k.p.c
11	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 445[1] § 2 k.p.c**.	Projektowana modyfikacja art. 445[1] § 2 k.p.c. prowadzi do sytuacji, w której sprawa zainicjowana przed sądem rejonowym zostaje przekazana do sądu okręgowego przed którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację, a co za tym idzie po przekazaniu sprawa przestaje funkcjonować jako odrębne postępowanie przed sądem rejonowym, bez zapewnienia przez ustawodawcę alternatywy na wypadek oddalenia powództwa o rozwód lub separację. Takie rozwiązanie w konsekwencji skutkuje		**Uwaga niezasadna** Aktualnie art. 445[1]§1 k.p.c. wskazuje, że jeśli w toku sprawy o rozwód lub o separację, wpłynie do sądu opiekuńczego sprawa dotycząca władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi, to sąd opiekuńczy przekazuję taką sprawę do sądu okręgowego. Sąd rozwodowy orzeka jednak co do władzy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			konieczność wszczęcia ponownie postępowania, a tym samym ponownego ponoszenia kosztów sądowych i wydłużenia czasu postępowania. Dotychczasowy model oparty na zawieszeniu postępowania zapewniał ciągłość właściwości sądu rejonowego oraz możliwość kontynuowania postępowania w przypadku oddalenia sprawy o rozwód lub separację. Aktualnie projektowana zmiana przewiduje jedynie koncentrację rozstrzygnięć przed sądem okręgowym, jednak wyłącznie w przypadku uwzględnienia powództwa o rozwód lub o separację, jednocześnie nie przewidując żadnych rozwiązań w przypadku oddalenia powództwa. Projektowane rozwiązanie może prowadzić do nadużyć procesowych, albowiem wszczęcie sprawy rozwodowej może być wykorzystywane wyłącznie w celu przekazania sprawy do sądu okręgowego, a następnie doprowadzenia do oddalenia powództwa lub cofnięcia pozwu, co w efekcie prowadzi do braku rozstrzygnięcia w zakresie sprawy dotyczącej władzy rodzicielskiej lub kontaktów. Projektowana regulacja może prowadzić w konsekwencji do wydłużenia czasu niezbędnego do uzyskania rozstrzygnięcia w sprawach dotyczących dzieci, zwiększenia kosztów postępowania po stronie uczestników, dodatkowego obciążenia sądów		rodzicielskiej i kontaktów tylko kiedy orzeka rozwód lub separację (art. 58§1 k.r.o). W przypadku oddalenia powództwa o rozwód (lub o separację) sąd rozwody nie wydaje orzeczenia co do władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi. Projekt UD 349 nie zmienia regulacji z art. 445^1 § 1 k.p.c. Natomiast aby zapobiec zawieszaniu postępowań co władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nim, co do wniosków w tym przedmiocie, które wpłynęły przed wytoczeniem sprawy o rozwód lub separację, zasadnym jest aby również te sprawy były przekazywane do sądu, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację (art. 445^1§ 2 k.p.c.). Jeśli sąd rejonowy w toku sprawy o rozwód lub o separację przekazał sądowi okręgowemu wniosek dotyczący władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron lub o ustalenie kontaktów z nimi – zarówno ten który wpłynął przed sprawą o rozwód lub o separację, a także ten który wpłynął po

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			oraz braku należytej ochrony prawnej dziecka. Ustawodawca w uzasadnieniu do projektu ustawy wskazuje, że aby właściwie zabezpieczyć dobro dziecka, będzie zachodziła konieczność nałożenia na sąd rozpoznający sprawę o rozwód lub o separację obowiązku zawiadomienia sądu rejonowego - w przypadku, gdy została mu przekazana sprawa dotycząca władzy rodzicielskiej lub kontaktów - a w sprawie o rozwód lub o separację nie zostało wydane w tym zakresie orzeczenie. Projekt ustawy nie przewiduje jednak nałożenia takiego obowiązku na sąd ani żadnych rozwiązań w zakresie obowiązku podejmowania przez sąd rejonowy konkretnych działań po otrzymaniu takiego zawiadomienia.		wytoczeniu tych spraw, to sąd rozwodowy nie może wydać rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej czy kontaktach, jeśli oddala powództwo o rozwód lub o separację (art. 58 § 1 k.r.o). W tym przypadku po uprawomocnieniu się wyroku oddającego powództwo o rozwód lub o separację (lub postanowienia o umorzeniu postępowania) sąd rozwodowy winien wyłączyć te wnioski i przekazać je do rozpoznania sądowi opiekuńczemu. Natomiast w sytuacji uzasadniającej wszczęcie postępowania z urzędu sąd rozwodowy w przypadku oddalenia powództwa o rozwód lub o separację (lub umorzeniu postępowania) ma obowiązek na podstawie art. 572§ 1 i 2 k.p.c. zawiadomić sąd opiekuńczy.
12	**Naczelna Rada Adwokacka**	**Art. 756[1a] k.p.c.**	Negatywnie ocenić należy również próbę wprowadzenia przez ustawodawcę pieczy współdzielonej jako zasady na etapie postępowania zabezpieczającego. Postępowanie zabezpieczające prowadzone jest najczęściej w fazie silnego konfliktu pomiędzy rodzicami, a co za tym idzie brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że rodzice będą zdolni do bieżącej współpracy, komunikacji oraz podejmowania wspólnych		**Uwaga niezasadna** Ustalenie przez sąd, że choćby jeden z rodziców stosował przemoc lub między rodzicami istnieje silny konflikt, będzie skutkować odmową ustanowienia pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczenia z uwagi na brak możliwości powierzenia rodzicom wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Takich ustaleń sąd

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			decyzji dotyczących dziecka. Sąd w postępowaniu zabezpieczającym działa często w oparciu o niepełny materiał dowodowy, bardzo często nie jest w stanie dokonać pogłębionej oceny kompetencji wychowawczych rodziców, ich zdolności do współdziałania ani rzeczywistych potrzeb dziecka. W takiej sytuacji wprowadzenie pieczy współdzielonej jako reguły, oznacza przerzucenie ryzyka błędnej decyzji na dziecko, które staje się de facto uczestnikiem „eksperymentu", zamiast beneficjentem ochrony prawnej. Dodatkowe zastrzeżenia budzi brak należytego uwzględnienia sytuacji, w których istnieje wyraźna dysproporcja zaangażowania rodziców w dotychczasową opiekę nad dzieckiem. Wprowadzenie pieczy współdzielonej jako rozwiązania standardowego na czas toczącego się postępowania może prowadzić do sztucznego zrównania tych ról i premiowania osób, które do tej pory nie brały pełnego udziału w wychowaniu dziecka. Ustawodawca również w postępowaniu zabezpieczającym nie wprowadza żadnej przesłanki negatywnej orzeczenia pieczy współdzielonej, w szczególności co do stosowania przemocy względem dziecka lub drugiego rodzica. Regulacja w projektowanym kształcie stwarza ryzyko destabilizacji sytuacji dziecka,		opiekuńczy może dokonać samodzielnie, w oparciu o uprawdopodobnione twierdzenie stron i przedłożone dowody. Sąd opiekuńczy z urzędu bada sytuację dziecka i może zarządzić przeprowadzenie przez kuratora sądowego wywiadu środowiskowego w celu zebrania informacji dotyczących małoletniego i jego środowiska, a w szczególności jego zachowania się, warunków wychowawczych i życiowych, w tym sytuacji bytowej rodziny, przebiegu nauki małoletniego i sposobu spędzania czasu wolnego, jego kontaktów środowiskowych, stosunku do niego rodziców lub opiekunów, podejmowanych oddziaływań wychowawczych, stanu zdrowia i znanych w środowisku uzależnień małoletniego (art. 570^{1}§1 k.p.c.). Przed wydaniem orzeczenia co do osoby dziecka sąd może wysłuchać dziecko (art. 576 § 2 k.p.c.). Wnioski o zabezpieczenie w sprawach dotyczących pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów są rozpatrywane po przeprowadzeniu rozprawy, stąd art.756^{1a} k.p.c. minimalizuje ryzyko

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			zwiększenia konfliktu między rodzicami oraz obniżenia ochrony prawnej małoletnich, jaką postępowanie zabezpieczające powinno zapewniać. Należy również zwrócić uwagę, że projektowany art. 756^{1a} k.p.c. nie zawiera odwołania do przesłanek orzeczenia pieczy współdzielonej określonych w art. 58 § 1^{a2} k.r.o., co może sugerować, iż piecza współdzielona zastosowana przez sąd w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia nie musi spełniać wszystkich przesłanek, które przewiduje projekt ustawy. Projektowany przepis może prowadzić do utrwalenia praktyki, w której na początku lub w trakcie trwania postępowania sądowego łatwiej będzie rodzicom uzyskać pieczę współdzieloną, bez uwzględniania zdania dziecka, wieku, stanu zdrowia dziecka, komunikacji rodziców, odległości pomiędzy miejscami pobytu rodziców, czy dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich niż w wyroku rozwodowym lub separacyjnym, co uznać należy za rozwiązanie niewłaściwe.		orzeczenia w trybie zabezpieczenia pieczy współdzielonej w sytuacji kiedy nie jest ona najlepszą formą wykonywania władzy rodzicielskiej z uwagi na dobrostan dziecka. Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczania stosuje kryteria z art.58 §$1a^2$ k.r.o. Przepis z art.756^1 k.p.c. odwołuje się do „instytucji" pieczy współdzielonej uregulowanej w k.r.o., a zatem oczywiste jest, że także do kryteriów jej orzekania. Czasami podział obowiązków między rodzicami wynika ze wspólnych ustaleń, jedno z rodziców pracuje zawodowo, drugie przejmuje obowiązki opieki nad dzieckiem i prowadzenia domu. W sytuacji rozstania, zaangażowanie się obojga rodziców w proces wychowawczy dziecka, zasługuje niewątpliwe na uwzględnienie przez sąd przy wyborze właściwej formy wykonywania władzy rodzicielskiej.
13	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**art. 58 § $1a^1$ k.r.o**	Uwagi krytyczne dotyczą elementów przedmiotowo istotnych samej konstrukcji prawnej pieczy współdzielonej oraz elementów pominiętych przez projektodawcę,		**Uwaga zasadna** Zasadnym jest wskazania w definicji pieczy współdzielonej przesłanki, że jest ona dopuszczalna jedynie kiedy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			a istotnych z punktu widzenia praktyki stosowania prawa. Zasadnicze wątpliwości budzi w pierwszej kolejności niepełna, jak się zdaje, definicja pieczy współdzielonej, zwłaszcza w kontekście uzasadnienia projektu ustawy. W uzasadnieniu zostało wskazane mianowicie (akapit 4), że „zaproponowana regulacja z art. 58 § 1a[1] k.r.o. ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, kreuje pieczę współdzieloną jako formę jej sprawowania nad dzieckiem z reguły po rozwodzie lub rozstaniu rodziców, **jeżeli w wyniku tego rodzice mają różne miejsca pobytu**”. Tymczasem zgodnie z projektowanym przepisem art. 58 § 1a[1] k.r.o. sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom oraz orzec, że każdy z rodziców sprawuje bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach (piecza współdzielona). **Definicja nie precyzuje, że piecza współdzielona odnosi się do sytuacji, gdy rodzice mają różne miejsca pobytu**. W powyższym zakresie projekt przepisu art. 58 § 1a1 k.r.o. nie odpowiada założeniom ustawodawcy wynikającym z uzasadnienia projektu i w konsekwencji może budzić zasadnicze wątpliwości co do zakresu pieczy współdzielonej. Powstaje bowiem		rodzice mają różne miejsca pobytu. Proponuje się brzmienie art. 58 § 1a[1] k.r.o. uwzględniające w definicji pieczy współdzielonej, że rodzice mają różne miejsca pobyty. Piecza współdzielona jest dopuszczalna jedynie jeżeli rodzice mają różne miejsca pobytu, gdyż tylko wtedy mogą sprawować samodzielnie pieczę nad dzieckiem w określonych okresach, co stanowi istotę tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Dotyczy to również pieczy gniazdowej, która jest odmianą pieczy współdzielonej i charakteryzuje się, tym, że to dziecka ma stałe miejsce pobytu, natomiast rodzice wprowadzają się do niego i wyprowadzają, po to aby sprawować pieczą w okresach naprzemiennych. Jednakże i w tym przypadku rodzice mają w stosunku do siebie różne miejsca pobytu.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			pytanie, czy sąd może orzec tę formę pieczy nad dzieckiem tylko wtedy, jeżeli w wyniku rozwodu lub rozstania rodziców będą oni mieli różne miejsce pobytu (co wynika z uzasadnienia projektu), czy też nawet wtedy, gdy pomimo rozwodu lub rozstania będą nadal – choćby przez jakiś czas – zamieszkiwać wspólnie (na co wskazuje definicja ustawowa pieczy współdzielonej). Biorąc pod uwagę różnorodność sytuacji, w jakich znajdują się rodzice małoletniego dziecka po rozwodzie lub rozstaniu, doprecyzowanie projektowanego przepisu wydaje się zasadne; tym bardziej, że wątpliwości tych nie rozwiewają dalsze projektowane przepisy k.r.o.		
14	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**art. 756[1a] Kodeksu postępowania cywilnego**	Nie jest jasne, czy sąd zabezpiecza roszczenie poprzez orzeczenie pieczy współdzielonej rodziców, którzy mają różne miejsce pobytu, czy również wtedy, gdy nadal zamieszkują wspólnie (co wydaje się w tej sytuacji zbędne). Jest to o tyle istotne, że zgodnie z założeniami projektu to piecza współdzielona ma być domyślną formą zabezpieczenia wykonywania władzy rodzicielskiej nad dzieckiem na czas trwania procesu. W związku z tym należałoby rozważyć dodanie odpowiedniego sformułowania do art. 58 § 1a[1] k.r.o. precyzującego (zgodnie z założeniem projektodawcy), że piecza		**Uwaga niezasadna** Zabezpieczenie roszczenia poprzez orzeczenie pieczy współdzielonej jest dopuszczalne, kiedy rodzice mają różne miejsca pobytu. W innym przypadku nie byliby oni w stanie samodzielnie sprawować pieczy nad dzieckiem. Ponieważ art. 756[1a]k.p.c. odwołuje się do pieczy współdzielonej, która została zdefiniowana w art. 58 §1a[1] k.r.o. (aktualne brzmienie uwzględnia w definicji, że rodzice muszą mieć różne miejsca pobytu – uwaga nr 13) nie

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			współdzielona może być orzeczona, jeżeli w wyniku rozwodu lub rozstania się rodziców mają oni różne miejsce pobytu**.**		budzi wątpliwości, że rodzice muszą mieć różne miejsca pobytu. Przepis art.756[1] k.p.c. odwołuje się do „instytucji" pieczy współdzielonej uregulowanej w k.r.o., a zatem oczywiste jest, że także do kryteriów jej orzekania. Sąd orzekając o pieczy współdzielonej w trybie zabezpieczania stosuje te same kryteria, co wydając orzeczenie kończące postępowanie.
15	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**art. 58 § 1a²k.r.o.**	Zazwyczaj kolejność – w tym wypadku wymienionych warunków – nie pozostaje bez znaczenia. Należy założyć, że ustawodawca przyjmując taką a nie inną kolejność okoliczności branych pod uwagę przez sąd, wskazuje jednocześnie na ich gradację. Z uzasadnienia projektu nie wynika, dlaczego przyjęto takie, a nie inne stopniowanie kryteriów, w szczególności projektodawca nie wyjaśnia, dlaczego na pierwszym miejscu wskazał zdanie dziecka. W żadnej innej kategorii spraw należących do kognicji sądów rodzinnych, zdanie małoletniego dziecka, które może być z uwagi na wiek niezdolne do aktu woli i jego wyrażenia, nie stanowi okoliczności pierwszorzędnej dla sądu rodzinnego. W dalszej kolejności wymienia się wprawdzie wiek i stan zdrowia		**Uwaga częściowo zasadna** Gradacja kryteriów z art. 58 §1a²k.r.o. nie ma znaczenia. Jest to katalog otwarty, o czym świadczy użyty zwrot ,, w szczególności''. W konkretnych okolicznościach sąd może zatem uwzględnić także inne kryteria, które będą uzasadniać pieczę współdzieloną lub ją eliminować. Warunki stosowania pieczy współdzielonej były przedmiotem rozważań Komisji Europejskiego Prawa Rodzinnego (Commission on European Family Law, CEFL), utworzonej w 2001 r. Jednym z najważniejszych osiągnięć Komisji było opracowanie tzw. Zasad europejskiego prawa rodzinnego (Principles of European Family Law), które mają stanowić punkt wyjścia dla

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			dziecka, lecz traktuje się te okoliczności jako obiektywne i samodzielne, a nie wpływające na skuteczność i wagę zdania dziecka w rozstrzygnięciu o pieczy współdzielonej. W tym miejscu należy zauważyć, że ustawodawca z niezrozumiałych powodów, odszedł od konstrukcji obowiązujących od lat w Kodeksie postępowania cywilnego i sprawdzających się w praktyce, a mianowicie tzw. ważonego zdania dziecka (art. 216^1 k.p.c. i 576 § 2 k.p.c.), zgodnie z którą, w sprawach rodzinnych dotyczących małoletniego uwzględnia się nie każde zdanie dziecka, lecz przede wszystkim – rozsądne życzenia dziecka, w warunkach wskazanych w tych przepisach, określających pewne przymioty małoletniego. W konsekwencji, w obecnym kształcie regulacji mogą zachodzić poważne wątpliwości interpretacyjne spowodowane rozbieżnością pomiędzy przepisami prawa materialnego – nowo projektowanym art. 58 § $1a^2$k.r.o., a wyżej wskazanymi przepisami prawa procesowego. W tym zakresie pożądane byłoby więc poddanie projektu ponownej refleksji, w celu zapewnienia jego spójności z regulacjami procesowymi dotyczącymi rozstrzygania spraw rodzinnych. Godzi się także zauważyć, że z uwagi na stabilność i ciągłość środowiska		harmonizacji prawa rodzinnego państw europejskich. Do pieczy współdzielonej odnosi się zasada 3.20 (2), zgodnie z którą dziecko może przebywać na zmianę z obojgiem rodziców, przy czym sąd powinien wziąć pod uwagę następujące czynniki: (1) wiek i zdanie dziecka; (2) zdolność i gotowość rodziców do współpracy w sprawach dotyczących dziecka, jak również ich sytuację osobistą; (3) odległość między domami rodziców i szkołą dziecka. Powyższe znalazło odzwierciedlenie w treści art. 58 §1a ² k.r.o, a kolejność kryteriów w tym przepisie pozostaje bez znaczenia. Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej Sąd winien wziąć pod uwagę między innymi zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je każdorazowo uwzględnić. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek zachowań rodzica. Rolą sądu jest ocena, która forma wykonywania władzy rodzicielskiej najlepiej realizuje

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			wychowawczego małoletniego należałoby rozważyć uwzględnienie w pierwszej – a nie jak w projekcie – w ostatniej kolejności „dotychczasowego podziału obowiązków rodzicielskich" (pkt 5 § 1a²), a następnie „zdolności rodziców do komunikacji i współpracy w sprawach dotyczących dziecka oraz ich sytuację osobistą" (pkt 3 § 1a²). Od tego bowiem będzie zależeć, jak rodzice faktycznie będą realizować orzeczenie o pieczy współdzielonej. W dalszej kolejności natomiast – powołana tu jako okoliczność brana pod uwagę przy orzekaniu, nie zaś jak powiedziano wyżej, jako element konstrukcji instytucji pieczy współdzielonej – „odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców".		tzw. zasadę dobra dziecka przy ocenie wszystkich okoliczności z art. 58 §1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Projekt ustawy nie zmienia zasady, że dziecko podlega wysłuchaniu, jeżeli pozwala na to jego rozwój, stan zdrowia i dojrzałość (art. 216 ¹k.p.c). Zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 w § 1a² art.58 k.r.o określeniem z art. 216 ¹ k.p.c. – tzn. ,,zdanie i rozsądne życzenia dziecka''
16	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**Uwaga ogólna Obowiązek alimentacyjny**	Zdaniem Rzecznika projektodawca winien ponownie rozważyć, czy wprowadzić szczególne rozwiązania w tym zakresie, związane z orzekaniem przez sąd rozwodowy o obowiązku alimentacyjnym, zwłaszcza w przypadku, gdy sytuacja majątkowa rodziców jest zbliżona, a piecza współdzielona miałaby prowadzić do w zasadzie równego podziału opieki nad dzieckiem. W takiej sytuacji sądy często posługują się sformowaniami, które nie określają alimentów w sposób kwotowy, lecz wskazują, że rodzice będą ponosić koszty		**Uwaga częściowo zasadna** Zasady orzekania przy pieczy współdzielonej o obowiązku alimentacyjnym wynikają z art. 135 k.r.o. Każdorazowo ustalając wysokość świadczenia alimentacyjnego sąd oceni osobisty wkład rodzica w wychowanie dziecka, usprawiedliwione potrzeby małoletniego, a także możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego. W sytuacji, kiedy jeden z rodziców ma wyższe możliwości zarobkowe i majątkowe,

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			utrzymania dziecka np. w częściach równych. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego sformułowanie, że każdy z rodziców ponosi koszty w częściach równych narusza art. 58 § 1 Kro., który wymaga określenia **wysokości kosztów, jakie ma ponosić każde z rodziców** (zob. orzeczenie SN z 21.05.1952 r., C 1130/51). W związku z tym należałoby rozważyć taką zmianę przepisów, aby nie nakładać na sąd obowiązku orzekania o obowiązku alimentacyjnym w sposób mający na celu jedynie zadośćuczynienie ustawowemu obowiązkowi, przy jednoczesnym zapewnieniu, że możliwość takiego odstąpienia może wystąpić tylko wyjątkowo, po spełnieniu odpowiednich przesłanek faktycznych.		potrzeba zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb dziecka, może uzasadniać ustalenie po stronie tego rodzica obowiązku alimentacyjnego. Podobnie okresy sprawowania pieczy nie zawsze muszą być porównywalne, co również może uzasadniać po stronie rodzica, który w mniejszym rozmiarze wykonuje pieczę, ustalenie obowiązku alimentacyjnego. W przypadku jednak kiedy sytuacja majątkowa rodziców jest zbliżona, a piecza współdzielona miałaby prowadzić do równego podziału opieki na dzieckiem, sąd winien mieć możliwość odstąpienia od orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym. Proponuje się dodanie do art. 58 § 1e o treści: ,, Orzekając pieczę współdzieloną sąd w uzasadnionych przypadkach może odstąpić od orzekania, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka''
17	**RZECZNIK PRAW**	**Uwaga ogólna Kwestia miejsca zamieszkania dziecka**	Poza opiniowanym projektem ustawy pozostaje kwestia ustalenia miejsca zamieszkania dziecka, co po jego		**Uwaga niezasadna** Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej z uwagi na istotę tej instytucji dziecko

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	OBYWATELSKICH		ewentualnym przyjęciu w niezmienionym kształcie, może generować problemy z punktu widzenia przepisów procesowych dotyczących właściwości miejscowej sądu, czy doręczenia korespondencji. W przypadku wprowadzenia projektowanych regulacji nie da się bowiem ustalić, gdzie ma miejsce zamieszkania małoletni w stosunku, do którego sąd orzekł pieczę współdzieloną, jeżeli rodzice małoletniego zamieszkują w innych miejscowościach. Na gruncie obowiązujących obecnie przepisów Kodeksu cywilnego dla ustalenia miejsca zamieszkania dziecka należałoby stosować art. 26 § 2 k.c, co w praktyce – skoro ustalenie miejsca zamieszkania małoletniego nie należy do obligatoryjnych rozstrzygnięć sądu rozwodowego – wymaga wszczęcia odrębnego postępowania przed właściwym sądem w tym tylko przedmiocie. W konsekwencji, zdaniem Rzecznika projektodawca powinien poddać ponownej refleksji wskazane kwestie i rozważyć takie ukształtowanie przepisów, by wyeliminować konieczność wszczynania osobnego postępowania w przedmiocie miejsca zamieszkania dziecka. Od wyboru projektodawcy zależy, czy wymaga to wprowadzenia stosownych zmian w Kodeksie		ma miejsce pobytu w miejscu zamieszkania matki i w miejscu zamieszkania ojca. Miejsce zamieszkania jest pojęciem ustawowym z zakresu materialnego prawa cywilnego. Zgodnie z art. 25 k.c. jest to miejscowość, w której osoba fizyczna przebywa z zamiarem stałego pobytu. W przypadku osób pozostających pod władzą rodzicielską miejscem zamieszkania jest wyznaczane przez miejsce zamieszkania rodziców. Sąd w wyroku rozwodowym nie określa miejsca zamieszkania dziecka (art. 26 k.c.), a jedynie może określić miejsce pobytu, choć aktualne przepisy k.r.o. nie przewidują wprost konieczności określenia miejsca pobytu dziecka w wyroku rozwodowym. Określenie miejsce zamieszkania nie jest częścią rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej, zatem sąd rozwodowy nie ma kompetencji do orzekania o miejscu zamieszkania, jest ono zasadniczo regulowane bezpośrednio i automatycznie treścią art. 26 k.c. a nie orzeczeniem sądu. Należy wskazać, że to miejsce zamieszkania dziecka wynika z rozstrzygnięcia o władzy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			cywilnym, czy też rozszerzenia kognicji sądu rozwodowego o ten przypadek.		rodzicielskiej, a nie odwrotnie. Miejsce zamieszkania określone jest ex lege na podstawie art.26 k.c. Ponadto miejscem zamieszkania zgodnie z art. 25 k.c., jest miejscowość, a nie konkretny adres. W przypadku zamieszkiwania rodziców mających pełną władze rodzicielską w jednej miejscowości problem określenia miejsca zamieszkania w ogóle nie powstaje - miejscem zamieszkania dziecka jest miejscowość, w której zamieszkują rodzice. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom, którzy mają różne miejsca zamieszkania (mieszkają w różnych miejscowościach), miejscem zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców, u którego dziecka stale przebywa (art. 26 §2 k.c.). Przy pieczy współdzielonej dziecko przebywa (ma miejsce pobytu) u matki i u ojca, zatem sąd opiekuńczy na wniosek rodziców może określić miejsce zamieszkania dziecka - art. 26 § 2 zd. 2 k.c. Aktualnie sprawy takie toczą się przed sądami opiekuńczymi i często ustalają one miejsce zamieszkania dziecka przy matce lub

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					ojcu, bez określenia miejscowości. Taka praktyka nie jest prawidłowa, a rozstrzygnięcie sądu winno wskazywać miejscowość, jako miejsce zamieszkania dziecka, w której mieszka ojciec lub matka. Nie jest też prawidłowym ustalenie miejsca zamieszkania dziecka w każdorazowym miejscu zamieszkania jednego rodzica, gdyż takie orzeczenie pozwala rodzicowi na wyprowadzkę do innej miejscowości, bez zgody drugiego rodzica, co często prowadzi do izolacji dziecka.
18	**RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH**	**Uwaga ogólna Kwestie zabezpieczenia społecznego**	Projektowana zmiana w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych jest niepełna, gdyż nie obejmuje swym zakresem przepisu art. 27, którego treść odnosi się do problematyki podmiotowego zbiegu świadczeń, a więc sytuacji, w której więcej niż jeden podmiot występuje z wnioskiem o przyznanie świadczeń rodzinnych, powołując się na wystąpienie przesłanek pozwalających na otrzymanie świadczenia, bądź gdy domaga się wypłaty świadczenia. Stosownie do art. 27 ust. 1 u.ś.r., jeżeli dochodzi do zbiegu prawa rodziców, opiekunów faktycznych lub		**Uwaga niezasadna** Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (z 2026 r. poz. 203) jedynie zasiłek rodzinny, który ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, może przysługiwać rodzicom (a nie matce lub ojcu), jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 504,00 zł. Jednocześnie zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			opiekunów prawnych dziecka do świadczeń rodzinnych, świadczenia wypłaca się temu rodzicowi, opiekunowi faktycznemu lub opiekunowi prawnemu, który złożył wniosek o ich przyznanie jako pierwszy. Zgodnie zaś z treścią art. 27 ust. 2 u.ś.r., jeżeli dziecko nie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców, świadczenia rodzinne wypłaca się temu z rodziców, pod którego opieką dziecko się znajduje. Wobec projektowanych rozwiązań wprowadzenia do porządku prawnego instytucji pieczy współdzielonej: • utrzymanie w dotychczasowym brzmieniu art. 27 ust. 1 u.ś.r. będzie stanowiło swego rodzaju wyjątek nieuwzględniania pieczy współdzielonej w realizacji świadczeń rodzinnych; • zasadnym wydaje się wprowadzenie możliwości ustalenia kwoty świadczeń rodzinnych każdemu z rodziców w wysokości połowy świadczenia, gdy sąd orzeknie pieczę współdzieloną. W przepisach przejściowych, tj. w art. 7 projektu przewiduje się, że „z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy za orzeczenie orzekające pieczę współdzieloną uznaje się		osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, chyba że: dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach. Art. 3 w pkt 17a) wskazanej ustawy stanowi, że osobą samotnie wychowującą dziecko jest panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem. Czyli rodzic po rozwodzie, jest osobą samotnie wychowującą dziecko, a jeśli wykonuje pieczę naprzemienną z drugim rodzicem z porównywanych okresach, to przysługuje mu zasiłek rodzinny, nawet jeśli nie ma ustalonych sądownie lub ugodą alimentów na dziecko od drugiego rodzica.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			prawomocne orzeczenie sądu wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w którym powierzono wykonywanie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom z ustaleniem, że będą sprawowali bieżącą pieczę nad dzieckiem w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach".Trzeba mieć przy tym na względzie, że z uwagi na brak uprzednio definicji pieczy współdzielonej, to od decyzji organu zależało, czy na gruncie przepisów dotyczących przyznania stosownych świadczeń uznać dane orzeczenie za orzekające pieczę współdzieloną. Obecnie wprowadzone kryteria do już prawomocnych orzeczeń mogą powodować w tym zakresie liczne wątpliwości. Projektowane rozwiązanie w odniesieniu do świadczenia Dobry start, świadczenia wychowawczego 800+, świadczenia „Aktywny rodzic", może mieć więc wpływ na sytuację osób, które pobierają świadczenia na podstawie już „zaakceptowanych" wyroków przez organy. Wprowadzenie możliwości zmiany wykładni orzeczenia wstecz może bowiem stanowić podstawę do inicjowania postępowań wznowieniowych na podstawie art. 145 § 1 pkt 8 Kodeksu postępowania administracyjnego.		Pozostałe świadczenia przewidziane w przedmiotowej ustawie (np. becikowe, świadczenie rodzicielskie) są wypłacone matce lub ojcu. Reguła określona w art. 27 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stanowi że w przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów faktycznych dziecka lub opiekunów prawnych dziecka do świadczeń rodzinnych świadczenia te wypłaca się **temu z rodziców**, opiekunów faktycznych dziecka lub opiekunów prawnych dziecka**, który pierwszy złożył wniosek.** Projekt ustawy UD349 nie zmianie powyższych regulacji i brak jest podstaw do zmiany zasad wypłaty świadczeń rodzinnych przy wykonywaniu pieczy współdzielonej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Ponadto w przepisie nie określono, czy wsteczne „przekształcenie" prawomocnych orzeczeń, spowoduje powstanie po stronie osób uprawnionych do pobierania świadczeń obowiązku informacyjnego, tj. poinformowania organu wypłacającego świadczenia o zmianie sytuacji mającej wpływ na prawo do świadczeń i w konsekwencji, czy sytuacja taka rodzi to po stronie realizatora świadczeń obowiązek podjęcia działań z urzędu (np. weryfikacji prawa do świadczenia w określonej wysokości).		
19	**Sąd Apelacyjny w Poznaniu** - SR w Pile	**Art. 107 § 2c k.r.o.**	Proponowany art. 107 § 2c k.r.o. jest powieleniem propozycji zmian w art. 58 k.r.o, które odnoszą się do postępowania rozwodowego, prowadzonego w trybie procesowym, natomiast sąd opiekuńczy orzeka o władzy i kontaktach w postępowaniu nieprocesowym. Wprowadzenie regulacji, że sąd nie orzeka w postępowanie opiekuńczym nieprocesowym o wysokości w jakiej każdy z rodziców jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka umieszczanego w pieczy zastępczej jest zbędne, bo wynika z dotychczasowych przepisów. Ponadto wprowadzenie przepisu, że sąd w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy nie orzeka o kontaktach rodziców z dziećmi, rodzi poważny problem w sytuacji	§ 2c art. 107 k.r.o jest zbędny, ewentualne nowe brzmienie : Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej , chyba ,że w toku postępowania sąd wydał postanowienie o zabezpieczeniu dziecka w tymczasowej pieczy zastępczej i nie nastąpiło porozumienie pomiędzy tymczasową rodzina zastępczą lub placówką opiekuńczo wychowawczą, a rodzicami co do kontaktów z dzieckiem.	**Uwaga zasadna** Z przyczyn wskazanych w uwadze należy wykreślić § 2c w art. 107 k.r.o.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			umieszczenia dziecka w tymczasowej pieczy zastępczej na czas trwania postępowania. W takiej sytuacji rodzice nagminnie domagają się zabezpieczenia ich kontaktów z dziećmi umieszczonymi w tymczasowej pieczy zastępczej na czas trwania postępowania oraz – w przypadku kończącego rozstrzygnięcia o umieszczeniu w pieczy – uregulowania kontaktów w postanowieniu kończącym, jeśli nie nastąpiło porozumienie z tymczasową rodziną zastępczą. Pozostawienie art. 107 § 2c k.r.o.w proponowanym brzmieniu , pozbawi tych rodziców możliwości domagania się przed sądem regulacji kontaktów z dziećmi zabezpieczanymi - umieszczonymi tymczasowo w pieczy.		
20	**Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie**	**Art.107 § 2c k.r.o.**	Ograniczenie władzy rodzicielskiej przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej regulowane jest w art. 109 k.r.o. a nie 107 k.r.o. Tym samym, zamieszczenie tego paragrafu w art. 107 nie jest właściwe. Nadto, o władzy rodzicielskiej i kontaktach sąd rodzinny orzeka w postępowaniu nieprocesowym, a o alimentach w procesie. Proponowany przepis umieszczony jako kolejny paragraf do art. 107 k.r.o. budzi duże wątpliwości interpretacyjne.	Usunięcie zapisu lub jego przeredagowanie	**Uwaga zasadna** Z przyczyn wskazanych w uwadze należy wykreślić § 2c w art. 107 k.r.o.
21	**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu –**	**Art. 58 k.r.o.**	Sąd okręgowy nie powinien orzekać o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem stron, jeśli wcześniej oboje rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej; w	art. 58 § 1e k.r.o. Sąd nie orzeka w przedmiocie władzy rodzicielskiej, jeśli oboje małżonkowie zostali pozbawieni	**Uwaga niezasadna** Sąd okręgowy orzekając w sprawie o rozwód bierze pod uwagę stan faktyczny na datę orzekania. Jeśli

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	SR w Głubczycach		takiej sytuacji dziecko zostaje zgłoszone do ośrodka adopcyjnego, a ewentualne nowe rozstrzygnięcie sądu rozwodowego może zaburzyć ten proces albo co gorsza, może on dotyczyć dziecka już adoptowanego, jeśli rodzice do pozwu przedłożą stary akt urodzenia	władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem	rodzice są pozbawieni władzy rodzicielskiej mogą w sprawie o rozwód wnioskować o zmianę tego rozstrzygnięcia na podstawie art. 111§2 k.r.o. Sąd rozwodowy może przywrócić władzę rodzicielską, jak również uchylić jej zawieszenie, jeśli zajdą ku temu przesłanki. Art.58§1 k.r.o. nie ogranicza rozstrzygnięć sądu rozwodowego w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej , zaś małżonkowie uprawnieni są do złożenia wniosków o przywrócenie im władzy rodzicielskiej na podstawie art. 111§2 k.r.o. Proponowany przepis pozostawałby zatem w sprzeczności z tą regulacją. Jeżeli dziecko zostało adoptowane, to jego rodzicami prawnymi są rodzice adopcyjni.
22	**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – SR w Głubczycach**	**Art. 445 k.p.c. i następne**	Sąd rejonowy, zgodnie z projektowaną nowelizacją, jest zobowiązany do przekazania akt, ale brak przepisy czy to w ustawie, czy regulaminie urzędowania sądów powszechnych, który nakładałby na sąd okręgowy obowiązek informowania sądu niższego rzędu o zainicjowaniu sprawy rozwodowej; poza tym sąd okręgowy w każdej sprawie o rozwód powinien zwrócić się do każdego sądu rejonowego miejsca zamieszkania każdej ze stron o informację o	Art. 445^4 k.p.c. niezwłocznie po wpłynięciu sprawy o rozwód sąd, do którego sprawa wpłynęła, zwraca się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, do każdego z sądów miejsca zamieszkania stron o informację o wszystkich postępowaniach o alimenty, o zaspokajanie potrzeb rodziny, o władzę rodzicielską, o kontakty dotyczące małżonków i ich wspólnych	**Uwaga niezasadna** Aktualnie sądy rejonowe przekazują sprawy do sądu okręgowego po wniesieniu sprawy o rozwód lub o separację w trybie art. 445§ 1 k.p.c. i 445^1§1 k.p.c. a powyższe czynności nie wywołują praktycznych trudności, stąd brak przesłanek aby obciążać sądy okręgowe dodatkowym obowiązkiem przesyłania zawiadomień o wpłynięciu sprawy o

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			prowadzonych (w toku i zakończonych) sprawach dotyczących alimentów, zaspokajania potrzeb rodziny, władzy rodzicielskiej i kontaktów wspólnych małoletnich dzieci małżonków oraz o przesłanie tych akt do sprawy rozwodowej	małoletnich dzieci oraz o udostępnienie akt wszystkich zakończonych postępowań w tym przedmiocie.	rozwód lub o separację. Ewentualne wprowadzenie takiego obowiązku wymagałoby zmiany rozp. MS Regulamin urzędowania sądów powszechnych.
23	**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – SR w Głubczycach**		W obecnie obowiązującym stanie prawnym brak przepisów jednoznacznie rozstrzygających o tym, który sąd rozstrzyga sprawy, o których mowa w art. 97 § 2 k.r.o. w toku sprawy o rozwód; w praktyce akta krążą między sądem rejonowym, okręgowym, a apelacyjnym; w orzecznictwie występują rozbieżności w tej mierze, a po przekazaniu sprawy przez sąd rozwodowy sądowi rejonowemu może dojść do sytuacji stwierdzenia nieważności postępowania przez sąd odwoławczy (por. postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 24 czerwca 2020 r., II Ca 630/20, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 września 2013 r., I ACz 1586/13, odwrotnie postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 3 lipca 2025r. w sprawie I C 1312/24 i Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, który oddalił zażalenie na ww. orzeczenie).	Doprecyzowanie art. 58 k.r.o. lub osobny punkt w art. 97 k.r.o.	**Uwaga niezasadna** Zakres właściwość sądu rozwodowego jako sądu opiekuńczego budzi rozbieżności w orzecznictwie, niemniej jednak projekt UD 349 nie zmienia przepisu z art. 445^1§1 k.p.c. Kompetencje sądu opiekuńczego w toku procesu o rozwód lub o separację doznają ograniczenia z mocy art. 445^1§1 k.p.c. w zakresie spraw dotyczących władzy rodzicielskiej i kontaktów małoletnich dzieci małżonków będących stronami procesu. Zgodnie z tym przepisem w powyższych sprawach orzeka wyłącznie sąd rozwodowy, a nie sąd opiekuńczy. Sfera działania sądu procesowego w toku postępowania w sprawie o rozwód lub o separację jest więc ściśle określona i dotyczy wykonywania władzy rodzicielskiej , czyli pieczy nad osobą dziecka,

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					wychowywania go i kierowania nim a także kontaktów dziecka z rodzicem. Tym samym, gdy trwa proces o rozwód (lub o separację), żądanie dotyczące rozstrzygnięcia o istotnych sprawach dziecka (art. 97 § 2 k.r.o.) powinno być rozpoznane w toku tego postępowania – na podstawie przepisów o postępowaniu zabezpieczającym.
24	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	art. 58 i 107 k.r.o.	Propozycja regulacji nadmiarowej i nieprzystającej do pozostałych unormowań kodeksu. Proponowana nadmierna regulacja polegająca na wskazaniu przesłanek wymagających rozważenia nie znajduje odpowiednika w innych regulacjach kodeksowych. Nigdzie indziej ustawodawca nie zdecydował się na wymienianie relewantnych w kontekście danego rozstrzygnięcia aspektów dobra dziecka. Wątpliwości budzi, co ma oznaczać wskazanie akurat w tym przepisie jako przesłanki zdania dziecka, jego wieku i stanu zdrowia - czy ma to oznaczać, że przy innych rozstrzygnięciach opartych o dobro dziecka nie mają znaczenia lub mają mniejsze znaczenie? Każdy z pięciu aspektów wskazanych w proponowanym art. 58 § 5a2 i art. 107 § 2b k.r.o. ma oczywiście		**Uwaga niezasadna** Art. 58 §1a² k.r.o. określa kryteria orzekania pieczy współdzielonej w sprawach o rozwód i separację. Nie są to przesłanki w rozumieniu warunków, które muszą obligatoryjne zaistnieć, aby sąd orzekł pieczę współdzieloną. Jest to katalog otwarty (użyto stwierdzenia w szczególności), który określa okoliczności, jakie powinny być przez sąd badane przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej. Nie jest zatem wykluczone, że inne okoliczności zadecydują o wykluczeniu pieczy współdzielonej lub jej wyborze. Klauzula generalna dobra dziecka, z

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			znaczenie, ale są to po prostu aspekty dobra dziecka, które w innych przypadkach nie są wymieniane, natomiast tak jak w tych innych przypadkach, tak i przy pieczy naprzemiennej są wypracowane w nauce prawa i orzecznictwie. Nie ma w tym zakresie zasadniczych rozbieżności - poza jedyną kwestią: do jakiego stopnia brak pełnej współpracy rodziców wyklucza pieczę naprzemienną. Nie wiadomo czy projektodawca chce przesądzić tę kwestię w kierunku ograniczenia zastosowania pieczy naprzemiennej, a do tego będzie prowadzić pozostawienie tej przesłanki w projekcie. Takiemu celowi zdaje się przeczyć kierunek rozwiązania projektowanego w zakresie zabezpieczenia. Należy zauważyć, że projektodawca eksponuje jedno z dwóch rozwiązań sposobu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. W ten sposób mimowolnie marginalizuje najbardziej dotychczas powszechną praktykę ustalania miejsca pobytu dziecka przy jednym z rodziców. Nie wydaje się, by celem projektodawcy było wyeliminowanie tego rozwiązania. Zatem wymagałoby ono analogicznego potraktowania – w odrębnym paragrafie ze wskazaniem przesłanek rozstrzygnięcia, które sąd powinien uwzględnić. Dotychczas oba te rozwiązania na		uwagi na konieczność indywidualnego rozpoznania każdej ze spraw, w której jest badana, pozostaje jednak decydująca. Warunkiem koniecznym orzeczenia pieczy współdzielonej jest powierzenie obojgu rodzicom wspólnego wykonywani władzy rodzicielskiej, a to jest możliwe kiedy istnieje potencjalna szansa na porozumienie rodziców w istotnych sprawach dziecka. Celem projektu nie jest wyeliminowanie drugiego rozwiązania co do sposobu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej. Preferowanym rozstrzygnięciem jest wspólne powierzenie rodzicom władzy rodzicielskiej, natomiast wybór formy jej wykonywania, czy to pieczy współdzielonej czy ustalenie miejsce pobytu dziecka u jednego z rodziców, będzie należał do sądu. Oczywiście w sytuacji kiedy zaistnieją przesłanki orzeczenia pieczy współdzielonej sąd winien ją traktować preferencyjne, gdyż zapewnia dziecku pełen kontakt z obojgiem rodziców, co pozytywnie wpływa na jego rozwój.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			równi mieściły się w pojęciu rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej.		Dotychczasowe brzmienie art. 58 k.r.o. wymienia tylko niektóre dopuszczalne przez sąd rozwodowy rozstrzygnięcia dotyczące władzy rodzicielskiej, a jednak nie jest kwestionowane, że sąd rozwodowy może także pozbawić rodzica władzy rodzicielskiej lub zawiesić wykonywanie władzy rodzicielskiej.
25	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	**Art. 26 k.c.**	Kodeks cywilny stanowi w art. 26 k.r.o., iż miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej. Jeżeli władza rodzicielska przysługuje na równi obojgu rodzicom mającym osobne miejsce zamieszkania, miejsce zamieszkania dziecka jest u tego z rodziców u którego dziecko stale przebywa. Jeżeli dziecko nie przebywa stale u żadnego z rodziców, jego miejsce zamieszkania określa sąd opiekuńczy (§ 2). Ustalenie naprzemiennego sprawowania pieczy nad dziećmi oznacza, iż dzieci nie będą przebywać stale u żadnego z rodziców, a z powołanego przepisu wynika, że dziecko musi mieć jedno miejsce zamieszkania także w sytuacji, gdy ma miejsca pobytu u każdego z rodziców.		**Uwaga niezasadna** Odpowiedź jak w pkt 17

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			Miejsce zamieszkania dziecka ma istotne znaczenie dla jego sytuacji prawnej, w szczególności załatwiania spraw dziecka. Dotyczy to różnorakich spraw urzędowych, świadczeń, w tym zdrowotnych itp., ale także postępowania cywilnego, ponieważ to miejsce zamieszkania dziecka w pierwszej kolejności decyduje o właściwości sądu opiekuńczego. Miejsce zamieszkania jest w tym sensie pojęciem formalnym. Do realizacji wskazanych funkcji tej instytucji prawnej konieczne jest ustalenie jednego miejsca zamieszkania dziecka. Nie chodzi tu o wskazanie miejscowości. Rozstrzygnięcie z art. 26 § 2 zd. 2 k.c. nie polega bowiem na wskazaniu miejscowości, lecz rodzica, u którego dziecko ma miejsce zamieszkania i geograficzna lokalizacja tak określonego miejsca zamieszkania dziecka może ulegać zmianie stosownie do zmiany miejsca zamieszkania rodzica. Zatem w przypadku orzeczenia pieczy naprzemiennej do kognicji sądu czy to rozwodowego, czy to opiekuńczego (art. 107 k.r.o.) powinno wejść rozstrzygnięcie o miejscu zamieszkania w sensie prawnym (art. 26 k.c.).		
26	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**		Niezrozumiałe są motywy wykluczenia możliwości odstąpienia od regulacji kontaktów na zgodny wniosek stron. Przepisy		**Uwaga niezasadna** Projekt UD 349 nie eliminuje możliwości odstąpienia od orzekania

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			art. 58 § 1b k.r.o. oraz art. 107 § 3 k.r.o. zostały wprowadzone w 2015 r. w uwzględnieniu krytyki wcześniej obowiązującego obligatoryjnego orzekania o kontaktach nawet wówczas, gdy rodzice byli w tym zakresie zgodni. Tym bardziej dziwi, że sąd miałby odstępować od orzekania o kontaktach, gdy rodzic obowiązany nie stawi się na rozprawę albo nie bierze w niej udziału. W ten prosty sposób rodzic obowiązany mógłby pozbawić rodzica uprawnionego możliwości realizacji jego prawa do kontaktów z dzieckiem.		o kontaktach na zgodny wniosek stron. Nadal obowiązuje art. 58 § 1b k.r.o, projekt nie zmienia ani nie uchyla tego przepisu. Zgodnie z § 1d art.58 sąd nie będzie orzekał w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli będą podstawy do wydania wyroku zaocznego albo miejsce pobytu rodzica nie będzie znane. Skoro rodzic zobowiązany do kontaktów z dzieckiem nie wykazuje zainteresowania realizacją swojego uprawnienia, albo nie uczestniczy w życiu dziecka, gdyż jego miejsca pobytu nie jest znane, nie jest zasadnym, z punktu widzenia dobra dziecka, wydawanie orzeczenia o kontaktach. Nie oznacza to jednak, że w przypadku zmiany okoliczności faktycznych, rodzic który nie ma uregulowanych sądownie kontaktów z dzieckiem, nie będzie mógł wystąpić do sądu opiekuńczego o ich ustalenie.
27	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	**Art. 107 § 2c k.r.o**.	Oczywistą omyłką zdaje się być zapis w art. 107 § 2c k.r.o. o nieorzekaniu o alimentach, jeżeli sąd umieszcza dziecko w pieczy zastępczej, podczas gdy w kognicji sądu orzekającego na podstawie tej normy w ogóle		**Uwaga zasadna** Z przyczyn wskazanych w uwadze należy wykreślić z projektu § 2c w art. 107 k.r.o.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			nie ma ani umieszczania w pieczy zastępczej, ani rozstrzygania o alimentach.		
28	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	**Art.445 § 2 zd. 2 in fine k.p.c.**	Na tle proponowanego zapisu art. 445 § 2 zd. 2 in fine k.p.c. nasuwa się pytanie czy jeśli we wcześniej wszczętej sprawie o alimenty sąd udzielił zabezpieczenia, to intencją projektodawcy jest upadek tego zabezpieczenia z chwilą wszczęcia sprawy o rozwód.		**Uwaga zasadna** Jeśli przed wytoczeniem sprawy o rozwód (lub o separację) strona złożyła do sądu rejonowego pozew o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, to sąd rejonowy taką sprawę w zakresie roszczeń o zaspokojenie potrzeb rodziny i alimenty pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi za okres od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację **przekaże do sądu okręgowego.** W tej części w jakiej nie nastąpiło przekazanie, czyli co do świadczeń alimentacyjnych od daty początkowej wskazanej w pozwie do daty wniesienia pozwu o rozwód lub o separację, będzie orzekał sąd rejonowy. W sprawie o rozwód lub o separację sąd rozpoznaje pozew lub wniosek o zabezpieczenie w tej sprawie jako wniosek o udzielenie zabezpieczenia od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					udzieleniu zabezpieczenia (co do świadczeń od daty wytoczenia sprawy o rozwód lub separację) wykonanie obowiązku zaspokojenia potrzeb rodzinny lub o alimenty z orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, upada z mocy prawa co do świadczeń od daty wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację od dnia wydania tego postanowienia.
29	**Sąd Apelacyjny w Warszawie**	**Uwaga ogólna**	Zdaniem Sędziego Roberta Zegadło nie ma wystarczających powodów do tego, aby odstępować od ukształtowanego w nauce prawa i orzecznictwie terminu „piecza naprzemienna”, który oddaje istotę tego rozwiązania, jaką jest dzielenie pieczy w czasie – sprawowanie jej naprzemiennie. Co więcej, współdzielenie oznacza tylko dzielenie, wspólne korzystanie z czegoś, nie wyklucza, ale też nie oznacza dzielenia w czasie. Pojęcie piecza współdzielona w istocie odpowiada pieczy, która jest sprawowana przez rodziców żyjących razem i razem wychowujących dzieci.		**Uwaga niezasadna** Piecza współdzielona, dotychczas określana pieczą/opieką naprzemienną, będzie możliwa tak jak dotychczas, tylko wtedy kiedy rodzice będą mieli różne miejsca pobytu. Nie jest zatem zasadne stwierdzenie, że piecza współdzielona w istocie odpowiada pieczy, która jest sprawowana przez rodziców żyjących razem i razem wychowujących dzieci. Określenie ,, współdzielona’’ odnosi się do istoty tej formy wykonywania władzy rodzicielskiej czyli wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej – jej współdzielenia, współdzielenia pieczy nad dzieckiem, które jest elementem władzy rodzicielskiej.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
30	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych**	**Art. 58 § 1a² k.r.o.**	Uwagę warto sformułować do pierwszej z nich, tj. konieczności uwzględnienia „zdania dziecka”. Należy rozważyć uzupełnienie tej przesłanki o wskazanie, iż konieczność uwzględnienia zdania dziecka dotyczy tych przypadków, gdy dziecko cechuje dostateczne rozeznanie, bądź też zrezygnować z tej przesłanki z uwagi na przepis art. 216[1] k.p.c. Określa on bowiem, iż sąd w sprawach dotyczących osoby małoletniego dziecka wysłucha je, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala. Z kolei przesłankę z pkt 2, odnoszącą się do wieku i stanu zdrowia małoletniego, należy uzupełnić także o kryterium „innych szczególnych okoliczności dotyczących dziecka”.		**Uwaga częściowo zasadna** Przy orzeczeniu pieczy współdzielonej Sąd winien wziąć pod uwagę między innymi zdanie dziecka, nie znaczy to jednak, że musi je każdorazowo uwzględnić. Co więcej, obowiązkiem sądu jest zbadanie czy zdanie dziecka wynika z jego autonomicznej woli, czy też jest wykreowane na skutek działań rodzica. Rolą sądu jest ocena, która forma wykonywania władzy rodzicielskiej najlepiej realizuje tzw. zasadę dobra dziecka przy ocenie wszystkich kryteriów z art. 58 §1a² k.r.o, nie zaś tylko zdania dziecka. Projekt ustawy nie zamienia zasady, że dziecko podlega wysłuchaniu, jeżeli pozwala na to jego rozwój, stan zdrowia i dojrzałość (art. 216 [1]k.p.c), przy czym zdanie dziecka sąd może poznać nie tylko poprzez wysłuchanie, ale także na skutek badania w OZSS, zatem nie należy wiązać tego kryterium tylko z regulacją z art. 216[1]k.p.c. Natomiast zasadnym jest posłużenie się w pkt 1 w § 1a² art.58 k.r.o określeniem z art. 216 [1] k.p.c. – tzn. ,,zdanie i rozsądne życzenia dziecka’’

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					Art.58 § 1a² k.r.o. zawiera otwarty katalog kryteriów, które podlegają ocenie przy orzeczeniu pieczy współdzielonej, na co wskazuje użyte stwierdzenie ,,w szczególności". Nie jest zatem celowe dodawanie kryterium : „innych szczególnych okoliczności dotyczących dziecka". Natomiast projektodawca proponuje zmianę w projekcie § 1a² poprzez dodanie: „Orzekając o pieczy współdzielonej (…)'' albowiem katalog okoliczności nie dotyczy wyłącznie rozstrzygnięcia pozytywnego o tej formie pieczy nad dzieckiem.
31	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych**	**Art. 58 § 1c k.r.o. i art. 107 § 2c k.r.o.**	Uwagę należy wnieść do projektowanego § 1c, który zakłada, iż sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Należy rozważyć nadanie wskazanej regulacji kształtu opcjonalnego, poprzez użycie zwrotu „sąd może". W niektórych przypadkach, pomimo umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z art. 109 § 2 pkt 5 k.r.o., zasadne byłoby, mając na uwadze dobro dziecka, uregulowanie kontaktów z naturalnymi rodzicami. Adekwatną uwagę		**Uwaga częściowo zasadna** W sprawie o rozwód stroną postępowania są tylko małżonkowie, dlatego nie jest zasadnym ustalenie w tej sprawie kontaktów rodziców z dzieckiem skoro nie bierze w niej udziału rodzina zastępcza. Uwaga zasadna w zakresie art.107 § 2c k.r.o. Z przyczyn wskazanych w uwadze z pkt 19 należy wykreślić z projektu § 2c z art. 107 k.r.o.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			należy wnieść do projektowanego art. 107 § 2c k.r.o.		
32	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych**	**Art. 96 § k.r.o.**	Poszerzenie o obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa dziecku (projektowany art. 96 § 1 k.r.o.) jest rozwiązaniem poprawnym, chodź nie wydaje się być koniecznym, skoro obowiązek ten wyprowadzić z obowiązującej zasady dobra dziecka. W zakresie dobra dziecka leży bowiem zapewnienia mu bezpieczeństwa.		**Uwaga niezasadna** Wobec braku definicji w prawie krajowym zasady dobra dziecka, projektodawca uznał za zasadne wyartykułowanie obowiązku rodzica polegającego na zapewnieniu dziecku bezpieczeństwa. Nadto projektodawca proponuje dodać do art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców zakresie ochrony prywatności dziecka. Powyższe dotyczy między innymi *sharentingu,* czyli zjawisku polegającego na publikowaniu przez rodziców lub opiekunów prawnych treści związanych z życiem dziecka – w tym jego wizerunku, danych osobowych czy elementów codziennej aktywności – w mediach społecznościowych. Ma to zapobiec przesadnie intensywnej, niemal kompulsywnej aktywności rodziców w mediach
33	**Opinia Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej**	**Art. 107 § 2a k.r.o.**	W art. 107 § 2a k.r.o. należy wprowadzić odesłanie ustawowe do art. 58 § $1a^2$ k.r.o.		**Uwaga zasadna** Zasadnym jest dodanie do art. 107 §2a k.r.o zdania 2 o treści: ,, Art.58 §$1a^2$k.r.o stosuje się’’. Powyższe spowoduje, że nie będzie wątpliwości, że sąd orzekając o pieczy

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
	Rady Radców Prawnych				współdzielonej w stosunku do dziecka rodziców żyjących w rozłączeniu zobowiązany jest wziąć pod uwagę te same kryteria co w stosunku do dziecka rozwodzących się rodziców.
34	**Sąd Okręgowy w Krakowie**	**Art. 1 pkt 1) lit. b) ustawy w zakresie zmiany art. 58 krio poprzez dodanie § 1a2 pkt 4)**	Z punktu widzenia dobra dziecka, które jest naczelną zasadą prawa rodzinnego, a w szczególności mając na uwadze zapewnienie stabilizacji sytuacji dziecka, najbardziej korzystną sytuacją dla dziecka, którego rodzice się rozstają jest sytuacja, w której dziecko ma jedno miejsce pobytu, o ile to możliwe dotychczasowe miejsce, w którym dziecko mieszkało, a rodzice wymieniają się w opiece nad dzieckiem, sprawując je naprzemiennie w tym samym miejscu. Sytuacja, w której to dziecko – na skutek decyzji rodziców, na którą nie ma wpływu – musi żyć na „dwa domy" destabilizuje sytuację dziecka i naraża je na niedogodności związane z systematycznym zmienianiem miejsca pobytu, w związku z czym nie jest zgodna z dobrem dziecka. Fakt, iż w polskich realiach niewiele rodzin stać na utrzymywanie „trzech domów" nie powinien wpływać na to, że w pierwszej kolejności w ramach pieczy współdzielonej powinien być rozpatrywany tzw. model gniazdowania, w którym dziecko ma stałe miejsce pobytu, a niedogodności związane ze zmianami miejsca	„4) możliwość zapewnienia przez rodziców stałego miejsca pobytu dziecka, a w razie braku takiej możliwości odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców oraz pomiędzy nimi a placówką oświatową, do której dziecko uczęszcza"	**Uwaga niezasadna** Definicja piecza współdzielonej nie wyklucza tzw. modelu gniazdowania, choć ta forma w praktyce nie jest często orzekana, właśnie z uwagi na konieczność utrzymywania przez rodziców trzech lokali. Jest ona korzystna z uwagi na sytuację dziecka, które zostaje w swoim dotychczasowym miejscu zamieszkania pod pieczą każdego z rodziców naprzemiennie. Natomiast kryteria wymienione w art. 58 §1a² k.r.o odnoszą się do każdej z form pieczy współdzielonej, czyli pieczy gniazdowej, modelu 50/50 i modelu porównywalnych okresów. Nie są to wymogi ustawowe dla orzeczenia pieczy współdzielonej, a jedynie okoliczności, które sąd winien wziąć pod uwagę przy jej orzekaniu. Zapewnienie dziecku możliwości stałego miejsca pobytu przez oboje rodziców, jest wymogiem

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			pobytu ponoszą rodzice, skoro to oni są odpowiedzialni za to, że dziecko nie pozostaje pod stałą pieczą obojga rodziców. Każde orzeczenie sądu rodzinnego winno w pierwszej kolejności uwzględniać dobro dziecka i jego potrzeby, a nie niedogodności dla rodziców wynikające z orzeczenia. Ponadto w razie rozważania ustalenia pieczy współdzielonej, w której to dziecko będzie zmuszone do zmiany miejsca zamieszkania, w przypadku dzieci uczęszczających do przedszkola lub szkoły, powinno się brać pod uwagę nie tylko odległość pomiędzy miejscami pobytu rodziców, ale także pomiędzy nimi a placówką oświatową, do której dziecko uczęszcza, gdyż w dni nauki szkolnej dziecko będzie musiało pokonywać trasę między miejscem zamieszkania jednego i drugiego rodzica a „swoim" przedszkolem czy „swoją"szkołą.		obligatoryjnym **tylko** dla modelu pieczy gniazdowej. Projektodawca utrzymał zasadę, że preferowanym rozstrzygnięciem co do władzy rodzicielskiej jest powierzenie jej wspólnie rodzicom, natomiast wybór konkretnej formy sprawowania pieczy należy do sądu przy ocenie okoliczności z art. 58 §1a² k.r.o i zadbaniu o dobrostan dziecka. W sytuacji kiedy, zachodzą przesłanki do orzeczenia pieczy współdzielonej, jako zgodnej z dobrem dziecka, sąd winien dokonać jej wyboru, albowiem zapewnia ona kontakt dziecka z obojgiem rodziców i wychowywanie przez oboje rodziców, co wpływa pozytywnie na jego rozwój.
35	**Sąd Okręgowy w Krakowie**	**Art. 1 pkt 3) lit. b) ustawy w zakresie zmiany art. 107 k.r.o poprzez dodanie § 2c**	Postępowania w przedmiocie ograniczenia władzy rodzicielskiej czy sposobu uregulowania wykonywania władzy rodzicielskiej prowadzone są w trybie postępowania nieprocesowego, a postępowanie dotyczące zasądzenia alimentów czy ustalenia zakresu obowiązku alimentacyjnego prowadzone są w trybie procesowym. Mając to na uwadze - za wyjątkiem spraw rozwodowych, których dotyczy jednak art. 58 k.r.o. a nie art. 107	§ 2c. Sąd nie orzeka w przedmiocie kontaktów rodziców z dzieckiem, jeżeli orzeka o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej" (proponowana zmiana polega na wykreśleniu sformułowania „i wysokości, w jakiej każdy z rodziców jest obowiązany do ponoszenia	**Uwaga zasadna** Odpowiedź jak w pkt 19. Proponuje się uchylenie § 2c w art. 107 k.r.o.

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			k.r.o. - nie jest możliwe orzeczenie w jednym orzeczeniu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej i zakresie obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec tego dziecka. Tym samym sformułowanie w projektowanym art. 107 § 2c k.r.o. o nieorzekaniu o wysokości alimentów w razie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest zbędne, gdyż sąd rejonowy orzekając o tym w trybie nieprocesowym i tak nie może orzekać o alimentach, z uwagi na inny tryb spraw w tych dwóch przedmiotach. Wydaje się, że projektowany art. 107 § 2c k.r.o. powstał jako kopia projektowanego art. 58 § 1c k.r.o. bez uwzględnienia różnicy między przedmiotem procesu rozwodowego, a przedmiotem postępowania dotyczącego jedynie władzy rodzicielskiej, ewentualnie również kontaktów, z którym nie może być połączona sprawa alimentacyjna.	kosztów utrzymania i wychowania dziecka”)	
36	**Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**	**Uwaga ogólna**	W obecnym stanie prawnym wykładnia pojęcia „opieki naprzemiennej” w zakresie ustalenia prawa do świadczeń wypłacanych przez Zakład rodzi wiele problemów. Sądy administracyjne nie wypracowały jednolitej wykładni pojęcia „opieka naprzemienna” oraz sposobu ustalania prawa do świadczenia. Wyraźnie zarysowały się dwie linie orzecznicze: - brak orzeczenia sądu powszechnego regulującego opiekę nad dzieckiem ze zwrotem		**Uwaga niezasadna** Orzecznictwo sądów administracyjnych wskazuje, że wymóg porównywalnych okresów nie może być utożsamiany z postawieniem warunku **równego podziału** obowiązków czy czasu wykonywania opieki przez rozwiedzionych małżonków. Opiekę naprzemienną w rozumieniu art. 5

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			„opieka naprzemienna” nie pozwala organowi na ustalanie istnienia takiej opieki na podstawie innych dowodów, - brak w orzeczenia sądu powszechnego regulującego opiekę nad dzieckiem zwrotu „opieka naprzemienna” oznacza, iż organ samodzielnie powinien ustalić istnienie opieki naprzemiennej w oparciu o ilość godzin sprawowanej opieki przez każdego rodzica. Projektowane zmiany kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wprowadzające instytucję pieczy współdzielonej są korzystne w zakresie ustalania prawa do świadczeń, gdyż piecza współdzielona musi wynikać z orzeczenia sądu. Jednakże założenie ustawodawcy, iż piecza współdzielona ma być sprawowana w powtarzających się, lecz niekoniecznie równych okresach może spowodować problemy interpretacyjne przy ustalaniu prawa do świadczeń w zakresie ustalania „porównywalnych okresów”.		ust. 2a ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1301) (dalej u.p.p.w.d) cechuje mniej więcej równy podział obowiązków pomiędzy rodzicami w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem, które zamieszkuje i koncentruje swoje sprawy życiowe na zmianę u obojga rodziców. Obecnie dominuje pogląd, że dziecko pozostaje pod opieką naprzemienną obojga rodziców nie tylko wówczas, gdy zwrot ,,opieka naprzemienna" znajduje się wprost w sentencji orzeczenia sądu. Kwestia ta powinna być oceniana przez ZUS z uwzględnieniem cech i celów tej instytucji, przy wykorzystaniu odpowiednich metod wykładni. Zastosowanie art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d. jest uzależnione od spełnienia obydwu warunków (podstaw), wynikających z art. 4 ust. 2 pkt 1 u.p.p.w.d. oraz dodatkowego, wynikającego z art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d., obejmującego również rzeczywiste sprawowanie opieki. Innymi słowy: nawet jeżeli istnieje wyrok rozwodowy ustalający opiekę

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					naprzemienną rodziców nad dzieckiem (dziećmi), ale z ustalonego stanu faktycznego wynika, że opieka naprzemienna nie jest wykonywana - sprawuje ją wyłącznie jedno z rodziców, nie można zastosować art. 5 ust. 2a u.p.w.d., ponieważ rodzic, który nie sprawuje opieki nad dzieckiem nie spełnia warunków wynikających łącznie z obydwu tych przepisów - dziecko nie zamieszkuje z nim, a opieka naprzemienna nie jest sprawowana. Taki rodzic nie ma zatem w ogóle prawa do świadczenia wychowawczego. Tym samym - skoro art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d. nie ma zastosowywania, rodzicowi, u którego dziecko wyłącznie zamieszkuje i który sprawuje opiekę - należy się świadczenie wychowawcze w pełnej wysokości i nie ma podstaw do korygowanie jego wysokości w oparciu o analizowany przepis. Po wprowadzeniu nowych przepisów sytuacja będzie analogiczna.
37	**Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**	**Projektowany art. 5 i 6 – zmiany w ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców**	Stąd też proponujemy, aby świadczenie wychowawcze i świadczenia „Aktywny Rodzic", o których mowa w przygotowanym projekcie ustawy było ustalane każdemu z rodziców w	Art. 5. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576, z	**Uwaga niezasadna** Świadczenie wychowawcze określone w art. 5 ust. 2a z ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
		w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” **oraz** **w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci**	wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia w przypadku orzeczenia przez sąd pieczy współdzielonej, chyba, że sąd ustali inny sposób podziału świadczenia.	późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 5 ust. 2a otrzymuje brzmienie: „2a. W przypadku gdy sąd orzekł nad dzieckiem pieczę współdzieloną kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, chyba, że sąd ustalił inny sposób podziału świadczenia.”; 2) w art. 13 w ust. 4 w pkt 3 lit. cd otrzymuje brzmienie: „cd) odpis orzeczenia sądu orzekającego pieczę współdzieloną,”. Art. 6. W ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” (Dz. U. z 2024 r. poz. 858, z 2025 r. poz. 619, 1083 i 1301 oraz z 2026 r. poz. 203) w art. 11 w ust. 3, w art. 15 w ust. 8, w art. 20 w ust. 2, w art. 28 w ust. 3 w pkt 7, w art. 30 w ust. 3 w pkt 6 wyrazy „opieką naprzemienną” zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną” i skreśla się wyrazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach” oraz dodaje na końcu zdania	wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 oraz z 2025 r. poz. 619 i 1301) (dalej u.p.p.w.d) będzie wypłacone każdemu z rodziców (o ile taki wniosek oboje złożą) w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, tylko w przypadku, gdy sąd orzeknie nad dzieckiem pieczę współdzieloną sprawowaną **w porównywalnych okresach.** W sytuacji, kiedy na podstawie orzeczenia sądu rodzice będą sprawować pieczę nad dzieckiem w okresach nieporównywalnych, świadczenie wychowawcze będzie wypłacone w całości temu z rodziców, który będzie sprawował pieczę nad dzieckiem w większym rozmiarze. Program „Rodzina 800 plus” to wsparcie rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Jeśli zatem dziecko pozostaje w większym rozmiarze pod pieczą jednego z rodziców, tylko temu rodzicowi powinno być wypłacane świadczenie wychowawcze celem

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
				„chyba, że sąd ustalił inny sposób podziału świadczenia”.	realizacji ustawowych celów. Aktualnie świadczenie 800 plus jest wypłacane przy opiece naprzemiennej każdemu z rodziców, jeżeli oboje złożyli taki wniosek, w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego, w przypadku, gdy rodzice sprawują pieczę w porównywalnych i powtarzających się okresach. Wypracowane rozwiązanie pozwoli na utrzymanie dotychczasowego mechanizmu i wypracowanej praktyki, wynikającej z orzecznictwa sądów administracyjnych. Wymóg porównywalnych okresów nie może być utożsamiany z postawieniem warunku równego podziału obowiązków czy czasu wykonywania opieki przez rozwiedzionych małżonków. Opiekę naprzemienną w rozumieniu art. 5 ust. 2a u.p.w.d. cechuje mniej więcej równy podział obowiązków pomiędzy rodzicami w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem, które zamieszkuje i koncentruje swoje sprawy życiowe na zmianę u obojga rodziców. Takie stanowisko jest już ugruntowane w

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					orzecznictwie sądów administracyjnych. Aktualnie ZUS ocenia czy faktycznie oboje rodzice naprzemiennie w porównywanych okresach sprawują pieczę, co wynika z art. 5 ust. 2a u.p.p.w.d., obejmującego przesłankę rzeczywistego sprawowania opieki. Należy zaznaczyć, że artykuł 5 ust. 2a u.p.p.w.d. daje aktualnie możliwość ustalenia przez ZUS rodzicom sprawującym opiekę naprzemienną prawa do świadczenia wychowawczego w wysokości połowy kwoty dla każdego z nich przysługującej za dany miesiąc, tylko pod warunkiem, że oboje wystąpią o przyznanie takiego świadczenia. Jeżeli jednak rodzice uzgodnią w jakiejkolwiek formie, że tylko jedno z nich będzie otrzymywać pełne świadczenie, a drugie nie wystąpi o przyznanie świadczenia, to taki stan nie narusza powołanej wyżej regulacji. Celem świadczenia wychowawczego określonym w art. 4 ust. 1 u.p.p.w.d. jest dobro dziecka, zaś wsparcie finansowe udzielane przez Państwo powinno być w całości przeznaczane

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					na zaspokajanie jego potrzeb. Stanowisko, że w sytuacji braku wniosku jednego z rodziców o przyznanie świadczenia wychowawczego świadczenie na dziecko powinno być przyznane drugiemu z rodziców tylko w połowie wysokości skutkuje pozbawieniem dziecka wsparcia w pełnej wysokości, co kłóci się z celem powołanej wyżej regulacji (zob. art. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2025 r.II SA/Sz 754/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 20 listopada 2025 r. II SA/Łd 528/25, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 23 lipca 2025 r. II SA/Gd 301/25. Projektowane przepisy są analogiczne do obecnych rozwiązań, przy czym gwarantują rodzicowi, który będzie sparował pieczę w większym rozmiarze, prawo do pełnej kwoty świadczenia 800 plus. Natomiast nie znajduje uzasadnienia propozycja ustalenia przez sąd sposobu podziału tego świadczenia w wyroku rozwodowym. Przed wszystkim taki

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					zakres nie jest objęty dyspozycją art. 58 §1 k.r.o i pozostaje poza kompetencją sądu rozwodowego, ale także sądu opiekuńczego w stosunku do rodziców żyjących w rozłączeniu (art. 107 k.r.o.). Świadczenie wychowawcze ustalane jest przez ZUS (organ administracji publicznej) na ściśle określony czasy i po ustaleniu spełnienia ustawowych przesłanek. Analogiczne rozważania dotyczą świadczeń z ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic" (Dz. U. z 2024 r. poz. 858 oraz z 2025 r. poz. 619, 1083 i 1301) .
38	**Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**	**Uwaga wynikowa**	Dodatkowo zwracamy uwagę, iż konieczna jest zmiana w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start" (Dz.U. poz. 1092). Brak uregulowań spowoduje brak możliwości przyznania tego świadczenia. **Stąd też konieczna jest zmiana tego rozporządzenia o następującej treści:** „w § 5 w ust. 2 wyrazy „opieką naprzemienną" zastępuje się wyrazami „pieczą współdzieloną" i skreśla się wyrazy „sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się		**Uwaga niezasadna** Aktualne brzmienie art. 5 ust. 2 rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start" to: *,,2. W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i*

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
			okresach” oraz dodaje na końcu zdania „chyba, że sąd ustalił inny sposób podziału świadczenia”.		*powtarzających się okresach, kwotę świadczenia dobry start ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia’’*. Skutkiem wejścia w życie ustawy przedmiotowe rozporządzenie będzie wymagało zmiany, jednakże jest to zmiana wynikowa i pozostaje poza zakresem przedmiotowym projektu. Na marginesie należy jednak wskazać, iż Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zostało poinformowane o potrzebie odpowiedniej modyfikacji przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2021 r. poz. 1092) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i

Uwagi
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (UD 349).

Lp.	Podmiot wnoszący uwagę	Jednostka redakcyjna, do której wnoszona jest uwaga	Treść uwagi	Propozycja brzmienia przepisu	Stanowisko MS
					oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.